

BEGROTING 2027

EINDHOVEN

Inhoudsopgave

1. Hoofdlijn 4
2. Programma's 8
1. Klimaat en weer 9
2a. Ondernemende stad 20
2b. Onderwijs 30
2c. Sociale stad 36
3a. Woningbouw en fijne wijken 61
3b. Bereikbaarheid 70
4. Veilige wijken 77
5. Levendige stad 80
6. Organisatie 91
3. Paragrafen 102
3a. Lokale heffingen 102
3b. Weerstandsvermogen en risicobeheersing 107
3c. Onderhoud kapitaalgoederen 111
3d. Financiering 116
3e. Bedrijfsvoering 119
3f. Verbonden partijen 121
3g. Grondbeleid 125
3h. Openbaarheidsparagraaf 128
3i. Investeringen 129
4. Financiële toelichting begroting 136
4.1. Gronden waarop de ramingen zijn gebaseerd 136
4.2. Balans en toelichting 136
4.3. Baten en lasten en toelichting 137
Bijlagen 158
Bijlage 1. Samenstelling van bestuur 158
Bijlage 2. Kerngegevens 161
Bijlage 3. Financieel overzicht 163
Bijlage 4. Incidentele posten en structurele mutaties reserves 168
Bijlage 5. Meerjarenraming 2027-2030 173
Bijlage 6. Reserves en voorzieningen 177
Bijlage 7. Subsidies 183
Bijlage 8. EMU saldo 185
Bijlage 9. Afkortingen 186

1. Hoofdlijn

Samen vooruit, samen thuis!

Voor u ligt de Begroting 2027. De eerste begroting van deze bestuursperiode en daarmee de eerste stap in de uitvoering van ons coalitieakkoord *Samen vooruit, samen thuis*.

Eindhoven staat er sterk voor en is volop in beweging. De stad groeit, de economie blijft kansen bieden en onze regio trekt talent, bedrijven en investeringen aan. Dit creëert kansen voor inwoners: er ontstaan nieuwe banen, er zijn volop mogelijkheden om jezelf te ontwikkelen en het aanbod aan voorzieningen, cultuur en ontspanning groeit mee. Eindhoven is een fijne en aantrekkelijke plek om te wonen, werken en je thuis te voelen. Dat is een stevig fundament om op voort te bouwen. Daar zijn we trots op.

Tegelijkertijd worden we geconfronteerd met een aantal uitdagingen. De druk op woningen, voorzieningen, bereikbaarheid, sociale netwerken in buurten en wijken, en de openbare ruimte neemt toe. Ook de houdbaarheid van onze zorgtaken staat stevig onder druk. Inwoners merken dat de wereld om hen heen verandert. Internationale ontwikkelingen zorgen voor onzekerheid. We staan voor aanzienlijke opgaven op het gebied van klimaat, biodiversiteit en energie. De klimaatverandering zorgt voor hete zomers, wateroverlast en een hoge energierekening. Prijzen stijgen en ook landelijke voorzieningen en stelsels staan onder druk.

Ook op energiegebied staan we voor een grote opgave. Ons elektriciteitsnet zit op steeds meer plekken vol. Welke impact dit heeft op de ontwikkelingen in de stad en regio is nog niet geheel duidelijk. We zullen de komende jaren alles op alles zetten om het net sneller te vergroten, het net beter te kunnen benutten, waar mogelijk onafhankelijk van het net te bouwen en slimmer gebruik te maken van het net. De goede samenwerking en de innovatieve kracht van onze regio gaat ons daarbij helpen.

Veel van die ontwikkelingen kunnen wij als gemeente niet alleen oplossen. Voor belangrijke opgaven hebben we anderen nodig: het Rijk, Europa, de provincie, de regio en onze maatschappelijke partners. Maar waar we invloed hebben, nemen we verantwoordelijkheid. We kiezen voor zaken die we belangrijk vinden om Eindhoven sterk, sociaal en toekomstbestendig te houden met de ruimte die we hebben. Bij de Kadernota 2028 werken we deze keuzes verder uit en zetten we volgende stappen in de uitvoering van het coalitieakkoord.

<u>Ambitie én realiteit</u>
We bouwen verder aan voldoende woningen, goede voorzieningen, sterke wijken, een bereikbare stad en een duurzame en gezonde toekomst voor onze inwoners. In de afgelopen jaren is veel in gang gezet waar we de komende 10 tot 20 jaar onze handen vol aan hebben. Nu verschuift het accent steeds meer van plannen maken naar uitvoeren. Dit vraagt in deze tijd ook om realiteitszin. De financiële ruimte groeit minder snel dan de kosten waarmee gemeenten worden geconfronteerd. Terwijl prijzen oplopen, stijgen de inkomsten van gemeenten niet in hetzelfde tempo. Dat betekent dat we scherper moeten prioriteren dan we gewend waren. Niet alles kan tegelijk. En niet alles kan onmiddellijk.

Dat vraagt om focus, om duidelijke keuzes en soms ook om het anders plannen van projecten. Niet omdat de ambities lager worden, maar omdat we willen waarmaken wat we afspreken. We hebben al ons geld hard nodig om af te maken wat we in gang gezet hebben en lopen tegen de grenzen aan van wat we kunnen. Daarom zetten we voort wat succesvol is gestart, maken we een begin met nieuwe ambities uit het coalitieakkoord en bereiden we de keuzes voor die de komende jaren nodig zijn.

<u>De stad in balans houden</u>
Eindhoven groeit snel. Een groeiende stad vraagt niet alleen om woningen en bedrijvigheid, maar ook om een schaalsprong van sociaal-maatschappelijke voorzieningen, zoals scholen, sportvoorzieningen, cultuur, zorg, groen en plekken waar mensen elkaar kunnen ontmoeten. Juist deze voorzieningen zorgen ervoor dat mensen zich thuis voelen in hun buurt en in hun stad. Niet alleen in nieuwe gebieden, maar nadrukkelijk ook in bestaande wijken. Bewoners moeten blijven merken dat hun wijk aandacht krijgt. Daarom investeren we zowel in de kracht van Eindhoven als in een sterke samenleving en aantrekkelijke leefomgeving.

Structurele en incidentele inzet van middelen
De beschikbare financiële ruimte zetten we gericht in voor belangrijke ambities uit het coalitieakkoord en het voortzetten van initiatieven die we in de vorige periode zijn gestart. We maken onder andere de inzet van Wijk

GGD’ers, outreachend werk en Straatstewards structureel. De Meedoenbijdrage - inclusief gratis met de bus - voor inwoners met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum blijft beschikbaar. Daarnaast investeren we in sportvoorzieningen, het mbo-actieplan, speelvoorzieningen en de positie van EU-arbeidsmigranten. Ook versterken we het bouwtoezicht en de aandacht voor erfgoed en werken we verder aan een aantrekkelijke binnenstad, ruimte voor evenementen en een sterk ondernemersklimaat. Daarmee versterken we wijken en de sociale samenhang in de stad.

Cultuur brengt mensen samen. Het biedt ruimte voor ontmoeting, begrip en verbinding tussen inwoners met verschillende achtergronden. En het vergroot de betrokkenheid bij buurt, wijk en stad. We maken een begin met extra, blijvende investeringen voor cultuur en lossen een aantal urgente vraagstukken op. Een deel van onze inzet voor diversiteit en inclusie maken we structureel. We zetten ook stappen in de aanpak voor doorstroming op de woningmarkt en meer ontmoetingsplekken in buurten. Bovendien sparen we extra middelen voor de uitvoering van het Masterplan Mobiliteit en het Verkeerscirculatieplan. Daarnaast sparen we voor cofinanciering van bijdragen van het Rijk aan grote projecten.

Voor incidentele uitgaven kiezen we projecten die nu extra aandacht vragen zoals cofinanciering voor woningbouwprojecten en het verder uitvoering geven aan de aanpak vergunningsplicht Kruisstraat.

Strategische investeringen
We zetten onze strategische investeringsruimte gericht in voor prioriteiten uit het coalitieakkoord, waaronder de versterking van groen en sport. Op het gebied van groen geven we een kwalitatieve impuls aan onder meer de Genneper Parken, het Lichtbos en het Genderwig. We zetten bovendien stappen in de ontwikkeling van nieuwe parken, waaronder Stadsdommel. In sport investeren we in toegankelijke en toekomstbestendige voorzieningen, zoals sporthal Eckart, de verduurzaming van het Ir. Ottenbad en sportvoorzieningen in de openbare ruimte. Zo zorgen we voor meer ruimte om te bewegen en spelen, te ontmoeten en van het groen in de stad te genieten.

In 2027 maken we daarnaast ruimte voor strategische investeringen die bijdragen aan de ontwikkeling van Eindhoven en de regio. We investeren in een goede bereikbaarheid door bij te dragen aan het regionale pakket Korte Termijn Maatregelen 2 (KTM2) voor fietspaden, openbaar vervoer, infrastructuur, mobiliteitshubs en continuering van de regionale gedragsaanpak. En we investeren in prioritaire gebiedsontwikkelingen (NOVEX) en in mobiliteitsmaatregelen rond Sectie C.
Ook dragen we bij aan een aantrekkelijke en levendige stad. In de Wielewaal worden het doolhof en de cultuurhistorische tuinen hersteld. De plannen voor het Rijksmuseum komen in 2027 in de ontwerpfase.

Daarbij blijven we scherp op de betaalbaarheid van investeringen. Stijgende kosten vangen we zoveel mogelijk binnen projecten op, bijvoorbeeld door werkzaamheden anders te faseren of plannen waar nodig aan te passen. Zo houden we ook in de toekomst ruimte voor nieuwe investeringen en maatschappelijke uitdagingen.

<u>Een sterke sociale stad</u>
De vraag naar ondersteuning op het gebied van jeugdzorg, maatschappelijke ondersteuning en participatie neemt sterk toe. Dat is niet alleen een maatschappelijke ontwikkeling die ons zorgen baart, maar brengt ook een steeds grotere financiële uitdaging met zich mee. De uitgaven stijgen aanzienlijk harder dan de middelen die we als gemeente ontvangen. We voorzien - in het verlengde van de jaarrekening 2025 en turap 2026 - dat het tekort in het sociaal domein in de komende jaren oploopt naar tientallen miljoenen. Om de kostenontwikkeling om te buigen moeten we bijsturen en maatregelen nemen om de ondersteuning ook in de toekomst toegankelijk en betaalbaar te houden. We stellen ons ten doel om een besparing te realiseren van indicatief 15 miljoen in 2027, oplopend naar 20 miljoen in 2030. Om dit te bereiken, moeten we keuzes maken. Daarbij kijken we nadrukkelijk naar de samenhang tussen maatschappelijke opgaven en naar ondersteuning die het meeste verschil maakt. We geven voorrang aan wat echt noodzakelijk is en zoeken naar oplossingen die elkaar versterken, in lijn met de Koers Sociaal (2)040. We zijn hierbij ook afhankelijk van een goede samenwerking met gemeenten in de regio, omdat een deel van onze dienstverlening en ondersteuning regionaal is georganiseerd. Om deze beweging zorgvuldig te kunnen realiseren, stellen we incidenteel €10 miljoen beschikbaar als overbrugging bij het terugdringen van het tekort.

Onze inspanningen zijn gericht op keuzes te maken die niet alleen nu effectief zijn, maar ook op langere termijn houdbaar blijven. Door grip te houden op de uitgaven en tegelijkertijd te investeren in de transformatie houden we het sociaal domein menswaardig, toegankelijk en toekomstbestendig. We betrekken de raad vanzelfsprekend nauw bij deze afwegingen. Buiten kijf staat dat ondersteuning beschikbaar blijft voor inwoners die dat nodig

hebben, met bijzondere aandacht voor kwetsbare inwoners, jongeren en gezinnen. Voor de behandeling van de begroting delen we een eerste inzicht van gemaakte keuzes en een doorkijk naar het proces voor verdere bijsturing.

Financieel gezond blijven

Om ook in de toekomst te kunnen investeren, moeten onze financiële fundamenten op orde blijven. Eindhoven is de afgelopen jaren verstandig met haar middelen omgegaan. Daardoor staan we er nog goed voor, maar ook onze financiële uitdagingen nemen toe, onder andere door bovenstaande opgave in het sociaal domein en door oplopende prijsstijgingen in onze eigen organisatie en in projecten. We presenteren daarom een begroting die reëel en structureel sluitend is, vullen ons weerstandsvermogen aan en hebben onze investeringsplanning verder geactualiseerd. De stijging van de woonlasten beperkt zich tot de jaarlijkse indexatie.

En om op langere termijn ruimte houden voor investeringen in de stad, werken we deze bestuursperiode verder aan het versterken van onze financiële positie. Onze lobby voor de uitvoering van de herverdeling gemeentefonds, zetten we onverminderd voort. We kijken niet alleen naar hoe we grip houden op onze uitgaven, maar rekenen ook de extra inkomsten mee die we verwachten als gevolg van de groei van de stad door onder meer areaalgroei van woningen en bedrijven en door onze parkeerorganisatie slimmer te laten werken. Daarnaast nemen we een verwachte onderuitputting van de kapitaallasten op. Richting de Kadernota 2028 kijken we kritisch naar het overhevelen van budgetten naar het volgende jaar en lichten we al onze reserves door op noodzaak en realisme. Hiermee creëren we ruimte om de ambities van een groeiend Eindhoven te blijven realiseren. Met het aflopen van de vorige collegeperiode kan de reserve Samen Morgen Mooier Maken (SMMM) worden opgeheven. En bij de Kadernota kijken we niet alleen tot 2030, maar ook daarna, zodat we beter in beeld hebben welke investeringen en kosten eraan komen en welke inkomsten daar tegenover staan.

Daarbij zoeken we actief samenwerking met andere overheden, met het bedrijfsleven en met maatschappelijke organisaties. Veel van de ontwikkelingen en projecten die Eindhoven nodig heeft, kunnen we alleen realiseren als andere partners meedoen. Daarom zetten we stevig in op samenwerking met Rijk, regio, provincie en Europa. Met ‘Project Beethoven’ hebben Rijk en regio al in 2024 afspraken gemaakt over de versterking van de microchipsector en de groei van Brainport Eindhoven. Om deze afspraken waar te maken, zijn aanvullende investeringen in infrastructuur & mobiliteit en voorzieningen nodig. Ook hebben we een beroep op het Rijk gedaan om samen met ons het probleem van netcongestie aan te pakken. Wij hebben het Rijk hiervoor de brief ‘Maak Beethoven af’ gestuurd om onder andere de ontbrekende middelen beschikbaar te stellen zodat de eerder gemaakte afspraken ook daadwerkelijk gerealiseerd kunnen worden.

Een gezamenlijke opgave

De komende jaren vragen veel van Eindhoven. Van de gemeente, van organisaties en van inwoners. Maar ook van de samenwerking tussen raad en college. De uitdagingen waarvoor we staan zijn te groot om vanuit één perspectief op te lossen. We hebben elkaar nodig om keuzes te maken, koers te houden en resultaten te boeken. Daarom kiezen we voor het open gesprek over dilemma's, afwegingen en alternatieven, zodat we samen richting kunnen bepalen.

We zien de spanningen die horen bij een stad in ontwikkeling. De kracht van Eindhoven ligt in innovatie en economische groei. Tegelijkertijd vragen leefbaarheid, betaalbaarheid, sociale samenhang en zorg voor inwoners om blijvende aandacht. Daarin is Eindhoven niet uniek, ook andere grote steden hebben die uitdaging. Dus we leren ook van elkaar.

De verschillende belangen in onze stad willen wij niet tegenover elkaar zetten; juist de samenhang maakt onze stad sterk. En ondanks de uitdagingen zijn we optimistisch. Overal in de stad zien we de toekomst vorm krijgen: er worden woningen gebouwd, we investeren in sport, cultuur, de openbare ruimte en parken en duizenden Eindhovenaren zetten zich iedere dag in voor onze stad.

Met deze begroting zetten we de eerste stap. Een stap die past bij onze ambitie én bij de realiteit van deze tijd. Daarom houden we vast aan balans tussen groei en leefbaarheid, tussen kansen voor de toekomst en aandacht voor wat vandaag nodig is. Zo zorgen we ervoor dat Eindhoven een stad blijft waar mensen kunnen meedoen, zich thuis voelen en vertrouwen houden in de toekomst.

Financieel
De Begroting 2027 heeft een totale omvang van 1,5 miljard, in onderstaande tabel staat de verdeling over de programma's. De mutaties in de reserves (de stortingen/lasten en de onttrekkingen/baten) gaan over alle programma's; de mutaties per programma zijn terug te vinden in bijlage 3. In hoofdstuk 4.3 staat een toelichting op de financiële positie.

(x € 1 miljoen)	Lasten		Baten	
Programma	**2026**	**2027**	**2026**	**2027**
1 Klimaat en weer	116	132	-78	-83
2A Ondernemende stad	27	48	-17	-41
2B Onderwijs	63	68	-18	-20
2C Sociale stad - Sociale basis en wijkteams	124	141	-19	-31
2C Sociale stad - Werk en inkomen	247	252	-150	-148
2C Sociale stad - Wmo	139	140	-7	-4
2C Sociale stad - Jeugd	104	113	-2	-2
3A Woningbouw en fijne wijken	113	123	-73	-80
3B Bereikbaarheid	70	72	-8	-5
4 Veilige wijken	48	61	-2	-10
5 Levendige stad	102	109	-20	-20
6 Organisatie	162	172	-889	-941
Mutatie reserves	49	36	-83	-83
Saldo	**1.365**	1.467	**-1.365**	-1.467

2. Programma's

Leeswijzer

De Begroting 2027 is opgesteld volgens de door de raad vastgestelde programma-indeling. Elk programma (9 in totaal) bestaat uit één of meerdere thema's met daarbinnen de taakvelden die zijn gebaseerd op de BBV.

Programma	Rapportageniveau hoofdlijn	Thema (Taakveld)
1. Klimaat en weer	Klimaat en weer	Groen (TV 5.7) Water (TV 7.2) Milieu (TV 7.3 t/m 7.5)
2a. Ondernemende stad	Ondernemende stad	Ondernemende stad (TV 3.1 t/m 3.4)
2b. Onderwijs	Onderwijs	Onderwijs (TV 4.1 t/m 4.3)
2c. Sociale stad	Sociale basis en wijkteams Werk en inkomen Wmo Jeugd	Sociale basis en wijkteams (TV 6.21 t/m 6.23, 7.1) Werk en inkomen (TV 6.3 t/m 6.5) Wmo (TV 6.60, 6.714, 6.791, 6.811, 6.812, 6.91) Jeugd (TV 6.72, 6.82)
3a. Woningbouw en fijne wijken	Woningbouw en fijne wijken	Woningbouw en fijne wijken (TV 8.1 t/m 8.3)
3b. Bereikbaarheid	Bereikbaarheid	Bereikbaarheid (TV 2.1 t/m 2.5)
4. Veilige wijken	Veilige wijken	Veilige wijken (TV 1.1, 1.2)
5. Levendige stad	Levendige stad	Sport (TV 5.1, 5.2) Cultuur (TV 5.3 t/m 5.6)
6. Organisatie	Organisatie	Bestuur en Dienstverlening (TV 0.1, 0.2) Bedrijfsvoering (TV 0.3 t/m 0.5, 0.7 t/m 0.11) Belastingen (TV 0.61 t/m 0.64)

De programma's zijn als volgt uitgewerkt:

Bestuurlijke samenvatting per programma:

In een '2-pager' wordt toegelicht: de thema's, doelen, financiële kerngegevens, verplichte BBV-indicatoren (vergelijking met andere gemeenten in Nederland via www.waarstaatjegemeente.nl) en verbonden partijen (extra informatie staat in de paragraaf verbonden partijen).

Per thema en taakveld volgt een uitwerking van de 3-W-vragen:

- Wat willen we bereiken: de doelen (genummerd) met bijbehorende effectindicatoren.
- Wat gaan we daarvoor doen: de prestaties (nummer verwijst naar de doelen) inclusief speerpunten 2027.
- Wat mag het kosten: de meerjarige lasten, baten, mutaties reserves en het saldo. Hierbij zijn belangrijkste taken en financiële mutaties toegelicht:
  - Taken (per onderwerp) in 2027: een sterretje (*) is toegevoegd als het onderwerp ook terugkomt bij de intensiveringen en/of mutaties > €1 miljoen (zie hieronder).
  - Intensiveringen Coalitieakkoord 2026-2030 en Begroting 2027. In hoofdstuk 4.3 is een integraal overzicht opgenomen met nadere toelichtingen.
  - Mutaties tussen jaren 2026 t/m 2030 groter dan €1 miljoen (aanvullend op de intensiveringen).

  Gemeentebrede ontwikkelingen die meerdere programma's raken (kapitaallasten, personeelslasten en mutatie reserves) staan in hoofdstuk 4 Toelichting financiële begroting; voor de investeringen staat in paragraaf 3i Investeringen een gemeentebreed overzicht.

In de digitale begroting (https://eindhoven.begroting-2027.nl) zijn er doorklikmogelijkheden naar onder meer.

- De exploitatie per categorie (onder de tabel 'wat mag het kosten')
- Voor de reserves is in hoofdstuk 4.3 een doorklikmogelijkheid naar aanvullende documenten.
- Achtergrondinformatie bij de doelen, prestaties en indicatoren (*) met een nadere inhoudelijke toelichting van o.a. de motivatie van de keuze voor een indicator, bron en toelichting op de begrote waarde en bijbehorende beleidsdocumenten.

  (*) Nadere informatie over indicatoren:
  - Voor de indicatoren is een dashboard beschikbaar dat de trends zichtbaar maakt, klik daarvoor op deze link (uitwerking van de motie 'Laat ons horen over de indicatoren').
  - De indicatoren worden jaarlijks bij de begroting en jaarrekening geactualiseerd.
  - Bij nieuwe indicatoren waarvoor geen historische cijfers beschikbaar zijn staat een "-".
  - Bij de taakvelden/doelen met een financieel-technisch karakter zijn geen indicatoren geformuleerd.

1. Klimaat en weer

De opgave blijft groot en urgent

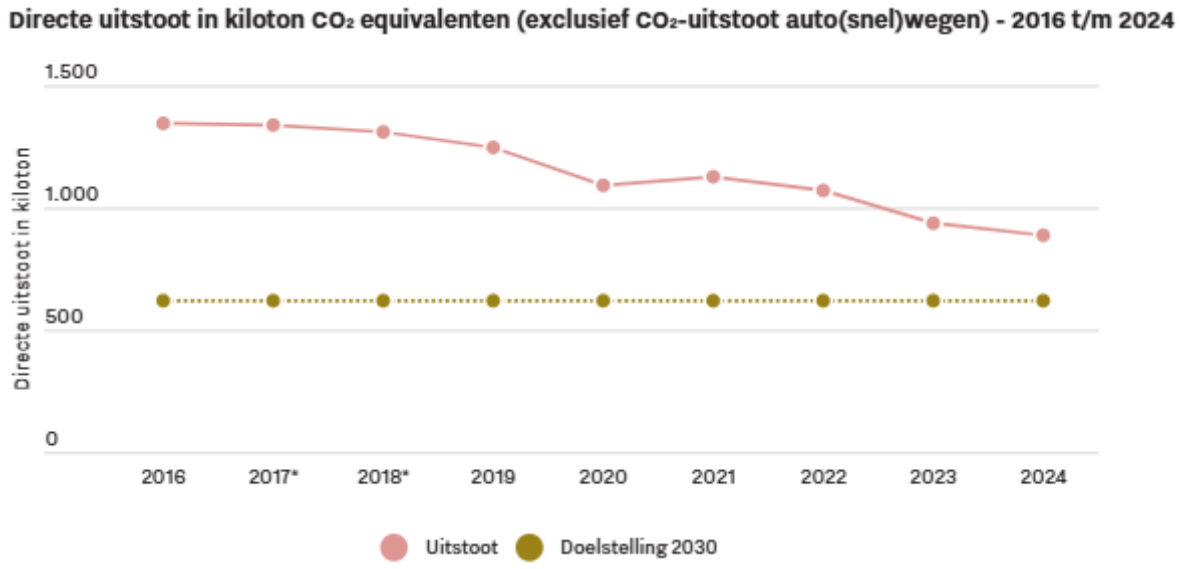
In juni 2026 heeft Nederland opnieuw een uitzonderlijke hittegolf ervaren met meerdere datum-warmterecords. Eerder dit jaar werden al records gebroken op 2, 3, 4 en 5 maart, en op 26 en 29 mei. Het NOS journaal heeft een nieuwsitem gewijd aan het grote hitteverschil binnen de gemeentegrenzen van Eindhoven waarbij de grondtemperatuur op sommige plekken zelfs de 47 graden Celsius raakte. De temperaturen blijven wereldwijd snel stijgen, met vele gevolgen voor o.a. gezondheid, biodiversiteit, leefbaarheid en economie.

Eindhovense doelstelling

Eindhoven neemt de verantwoordelijkheid om de stad klimaatbestendig in te richten en om de CO_2.-uitstoot flink terug te brengen. Dit doen we om klimaatverandering tegen te gaan en de negatieve effecten zoveel mogelijk te minimaliseren. Niet voor niets heeft Eindhoven in 2016 al stedelijke CO_2-doelen vastgelegd in een Klimaatverordening. Daarmee was Eindhoven de eerste en voor zover bekend enige stad die klimaatdoelen juridisch verankerde in regelgeving. In 2030 moet de uitstoot van broeikasgassen in Eindhoven ten opzichte van 1990 met minimaal 55% zijn teruggebracht. In 2050 moet deze zijn teruggebracht naar nul. We hebben deze klimaatdoelen bekrachtigd in het bestuursakkoord 'Samen vooruit, samen thuis!' en heeft een tussendoelstelling van 90% reductie van broeikasgassen in 2040 toegevoegd.

Aandachtspunten 2027

De uitbreiding van het elektriciteitsnetwerk houdt het tempo van de groeiende en verduurzamende stad niet meer bij. Schaarste op het elektriciteitsnet zet daardoor een rem op de ontwikkelambities van de stad. Bijvoorbeeld bij de bouw van nieuwe woningen en voorzieningen, de uitbreiding van bedrijven, het aanleggen van laadinfrastructuur of het uitfaseren van aardgas.
De belangrijkste aandachtspunten in 2027 zijn 1) het uitbreiden en verder professionaliseren van de aanpak energiebesparing en het Energiehuis en 2) het zoeken naar oplossingen voor netcongestie. De oplossingen voor netschaarste liggen ten eerste in het vergroten van de capaciteit van het elektriciteitsnet. De effecten van de uitbreidingen zijn op z’n vroegst vanaf 2033 merkbaar, maar we pakken de handschoen op om vergunningverlening en andere noodzakelijke processen optimaal te stroomlijnen en waar mogelijk te versnellen. Het tweede spoor is het zo bewust mogelijk omgaan met het energiegebruik en de piekbelasting van het elektriciteitsnet.

Hoe staan we ervoor?
Het jaar 2024 laat opnieuw een daling van uitstoot zien (dit zijn de meest recente uitstootcijfers, 884 kiloton in 2024 t.o.v. 936 kiloton in 2023). Vooral binnen de industrie en de publieke voorzieningen is in 2024 de daling van het energieverbruik het best zichtbaar. De inzet op verduurzamingsmaatregelen zorgen naar verwachting voor een blijvende daling van uitstoot, al zal deze vanaf 2024 minder scherp zijn dan in 2022 en 2023. Dit komt omdat de effecten van de scherpe daling de afgelopen jaren (kleine winstmarge bedrijven en verwarming in woningen lager door hoge energieprijzen) eenmalig zijn en deels zullen wegebben. De eerste landelijke cijfers van 2025 lijken dat te bevestigen. Toch kunnen geopolitieke ontwikkelingen (o.a. oorlog Iran in 2026) opnieuw een grote invloed uitoefenen op de verduurzaming door hoge energieprijzen.

Data en Monitoring
De cijfers in de begroting en in klimaatrapportage (bijlage) komen uit de Regionale Klimaatmonitor van het Centraal Bureau voor de Statistiek, de emissieregistratie van het RIVM en het Nationale Energie Verkenning-Rekensysteem (NEV-RS). De gehanteerde cijfers zijn specifiek voor Eindhoven. De meest recente cijfers uit de klimaatmonitor komen uit 2024, waar het kan gebruiken we cijfers uit 2025. De uitstoot in 1990, en daarmee ook de doelstelling van 55% reductie ten opzichte van 1990, is vastgesteld met behulp van de emissieregistratie van het RIVM. Cijfers uit eerdere jaren worden soms aangepast naar aanleiding van nieuwe inzichten, waardoor deze soms kunnen afwijken van rapportages uit eerdere jaren.
De Klimaatrapportage 2027 geeft een verdieping op de data rondom de energietransitie en CO_2-uitstoot. Daarnaast geeft de rapportage een samenvatting van de te verwachten ontwikkeling van de broeikasgasemissies en de effecten van lokale en inspanningen gericht op de energietransitie en circulariteit.
De volledige klimaatrapportage is ook online te raadplegen: Klimaatrapportage 2027

In het dashboard van ClimateView (Eindhoven - Klimaatactieplan voor 2030) modelleren we de verwachte uitstoot in 2030 als we onze doelstelling van 55% CO_2-reductie halen en wat we daarvoor moeten doen. We kunnen met deze software beter inschatten of onze inspanningen voldoende zijn, waar knelpunten zijn en of we moeten intensiveren. In ClimateView maken we gebruik van dezelfde cijfers als de klimaatrapportage, aangevuld met berekende socio-economische parameters, waarmee een modelmatige toekomstschets van de uitstoot wordt gemaakt. De klimaatrapportage kijkt terug op gerealiseerde uitstoot.

Groen
Groen en recreatie vormen het kloppend hart van een gezonde, veerkrachtige en aantrekkelijke stad. Ze versterken de biodiversiteit, maken de stad klimaatbestendiger, geven identiteit aan de leefomgeving en dragen bij aan het welzijn van alle inwoners. Van (speel)gazons, kruidenrijke grasstroken en gevelgroen tot plantsoenen, bomen, (stedelijk) bos, speelvoorzieningen, parken en natuurgebieden – elk stukje groene straat en plein telt. De

groene hoofdstructuur is leidend voor de gezonde ontwikkeling van de stad. Door de groene ruimtes zorgvuldig te ontwikkelen en beheren, creëren we plekken waar mensen kunnen ontspannen, spelen en verbinden met de natuur. Daarbij werken we nauw samen met andere stedelijke thema's zoals Wonen, Economie, Verkeer, Milieu en Duurzaamheid. Zo bouwen we samen aan een leefbare en toekomstbestendige stad. Ook in het beheer van het groen trekken we samen op met de teams voor Openbare Ruimte en Water. Want alleen door samenwerking zorgen we voor een gezonde, groene en uitnodigende leefomgeving voor iedereen.

Water

Het thema Water draagt bij aan het inzamelen en transporteren van afvalwater naar de rioolwaterzuivering. Het hemelwater wordt opgevangen, ingezameld en verwerkt. Daarnaast wordt overtallig grondwater afgevoerd om problemen bij wegen en woningen te voorkomen. In de projecten worden de straten vergroend en worden open waterstructuren zoals wadi's en waterbergingen aangebracht waardoor er ook wordt bijgedragen aan het vergroenen zoals aangegeven in de omgevingsvisie.

Door de klimaatverandering zullen zeer zware regenbuien vaker en heftiger optreden. In alle KNMI-scenario's neemt intensiteit van extreme neerslag toe. Het traditionele rioolstelsel is niet ontworpen om deze grote hoeveelheden water te verwerken. De riolering is primair bedoeld voor de afvoer van regenwater van verhard oppervlak tijdens reguliere buien. Om bij grote hoosbuien schade te voorkomen, zijn aanvullende maatregelen nodig. Dat kan door infiltratie in de bodem, afvoer naar open water en kortdurende berging op straat of in de openbare ruimte. We moeten accepteren dat door toename van extreme neerslag vaker water op straat zal staan. In het algemeen is het niet acceptabel als water gebouwen in stroomt of doorgaande wegen langdurig onbegaanbaar maakt. Tegelijkertijd kennen we ook langere tijden van droogte waarvoor we water willen vasthouden. Per situatie moet de meest effectieve en doelmatige maatregel worden bepaald. Hierin hebben we een centrale rol. We zorgen voor alle regenwatervoorzieningen, zowel het traditionele riool als de andere voorzieningen in het openbare gebied. De waterschappen zijn verantwoordelijk voor het beheer van het oppervlaktewatersysteem. Eigenaren van gebouwen en percelen zijn verantwoordelijk voor het beschermen van hun eigendommen tegen wateroverlast. Ondanks alle maatregelen kan schade door extreem weer nooit volledig worden voorkomen.

De rioolheffing bestaat uit een eigenarendeel en een gebruikersdeel. Om de heffing voor het gebruikersdeel niet te veel te laten stijgen is ervoor gekozen om de heffingsgrondslag voor het gebruikersdeel in 2027 aan te passen van 500m3 naar 300m3 per jaar. Gebruikers onder de 300m3 zullen hier niets van merken. Ter info, een gemiddeld persoon gebruikt ongeveer 45m3 per jaar. Deze verandering wordt gerechtvaardigd doordat een hoger waterverbruik ook leidt tot meer gebruik van het rioolsysteem. Daarnaast willen we met deze maatregel stimuleren om het gebruik van drinkwater te beperken om zodoende de risico's op verdroging tegen te gaan.

In 2026 wordt het Omgevingsprogramma Klimaatadaptatie 2027-2032 ter vaststelling aangeboden. De uitvoering van het programma wordt nader uitgewerkt in een Uitvoeringsprogramma Water en Klimaatadaptatie waarin ook de benodigde investeringen en financiering worden opgenomen. Eventuele aanpassingen van het rioolrecht worden via de reguliere begrotings- en besluitvormingscyclus vastgesteld.

Milieu

Het thema Milieu en Duurzaamheid draagt bij aan een gezonde leefomgeving. Dat doen we door de milieurisico's en -belasting te beperken en de CO_2-uitstoot stadsbreed te verminderen.

Bij milieu betreft het de onderwerpen afval, bodem, geluid, lucht, licht, geur en gevaarlijke stoffen. De milieuaspecten worden waar nodig en mogelijk toegepast bij keuzes in ruimtelijke ontwikkelingen.

Met beleid, maatregelen en handhaving dragen de milieuthema's bij aan de integrale gezonde en toekomstbestendige ontwikkeling van de stad. Ze hebben daarmee ook directe raakvlakken met uitwerking van ruimtelijke projecten. Het omgevingswetprogramma Gezonde Leefomgeving is vastgesteld waarmee we toewerken naar een groene, fijne en gezonde buurt voor iedere Eindhovenaar en uitwerking gegeven wordt van de Omgevingsvisie en Koers (2)040.

We werken aan het bereiken van minder huishoudelijk restafval en hergebruik van bruikbare materialen uit afvalstoffen. Doelstelling daarbij is om ons primair grondstofgebruik in 2030 te halveren en in 2050 een circulaire stad te zijn. We zorgen voor een kwalitatief, doelmatig en duurzaam systeem voor de inzameling van huishoudelijk afval.

We maken de bodem schoon en sturen op de optimale inrichting van de ondergrond, zodat we ruimte hebben voor o.a. groen en dat we het potentieel van aardwarmte optimaal benutten. We maken de lucht in de stad schoner en verminderen de geluidsbelasting door middel van (sanerings-)regelingen van het rijk voor wegen. Voor licht hanteren we het uitgangspunt dat verlichting toegepast wordt als het nodig is, licht wordt afgestemd op de ruimtelijke kenmerken en eisen, de activiteiten, het tijdstip en de daarbij behorende gewenste beleving. We beperken risico's van gevaarlijke stoffen bij gebruik binnen bedrijven en tijdens transport en toetsen de effecten van elektromagnetische velden rond antennes en hoogspanningslijnen. We houden bedrijven aan wettelijke emissie-eisen (Vergunningen, Toezicht, Handhaving). We monitoren de milieubelasting en -beleving in de stad aan de hand van rekenmodellen, meetsystemen, inwonersbeleving en rapporteren daarover. Dit gebruiken we in de keuzes die gemaakt worden in ruimtelijke besluitvorming.

Duurzaamheid gaat over de transitie van fossiele energie naar schone en hernieuwbare energie en het zuiniger en slimmer omgaan met grondstoffen, om zo de CO_2-uitstoot drastisch te verminderen. We stimuleren hergebruik van bruikbare materialen uit afvalstoffen, gebruik van circulaire materialen, duurzame en biobased woningbouw en grondstoffen en producten die gezond zijn voor mens en milieu. Dat doen we door marktvraag te vergroten, (ruimtelijk) beleid te ontwikkelen en (keten)samenwerking te organiseren. Op strategische wijze werken we toe naar een betrouwbaar en toekomstbestendig energiesysteem, waarbij we steeds minder aardgas gebruiken en woningen laten aansluiten op warmtenetten of warmtepompen. Dit wordt concreet in de proeftuinen aardgasvrije wijken. We faciliteren middels het energiebesparings-programma concrete besparings- en isolatiemaatregelen, met name in de gebieden waar de woningen met de laagste energielabels zijn. We werken samen met de woningcorporaties om dit alles te bewerkstelligen onder de noemer van het duurzaamheidspact. Op bedrijventerreinen werken we samen met onze bedrijven en ondernemers aan innovatieve oplossingen voor verduurzaming van bedrijfsprocessen en netcongestie. Via de programma's Slim Verduurzamen Vastgoed en Slim Verduurzamen Gemeentelijke Gebouwen werken we aan de verduurzaming van ons eigen vastgoed.

Doelen

- Een kwalitatief hoogwaardige groenstructuur met de daarin passende gebruiks- en natuurfuncties
- Optimale riolering
- Minimalisering wateroverlast en/of verstoring van de oppervlakte-waterkwaliteit
- Afval wordt goed aangeboden, gescheiden en verwerkt
- Cumulatief beheerste situatie fysieke leefomgeving
- Totale CO_2-reductie gemeente Eindhoven

Financiële kerngegevens

Thema	Taakveld	Lasten	Baten	Mut.res.	Saldo
Groen	Openb. groen en (openlucht)recreatie (tv 5.7)	28.833	-647	-1.066	27.120
Water	Riolering (tv 7.2)	31.511	-33.599	-53	-2.141
Milieu	Afval (tv 7.3)	35.332	-37.476	0	-2.144
	Milieubeheer (tv 7.4)	35.245	-10.158	-6.407	18.680
	Begraafplaatsen en crematoria (tv 7.5)	1.167	-648	0	519
		132.088	**-82.528**	**-7.526**	**42.034**

BBV-indicatoren

Indicator	peiljaar	NL	100-300	> 300	Eindhoven
Omvang huishoudelijk restafval (kg per inwoner)	2024	148	150	250	208
Hernieuwbare elektriciteit	2024	42,8	0	0	14,7

Verbonden partijen

- ***Eindhoven Energie B.V.***
  Eindhoven Energie B.V. vormt een belangrijk instrument voor de gemeente om publieke belangen binnen de energievoorziening te waarborgen en te versterken. Als volledig gemeentelijke deelneming kan de onderneming activiteiten ontwikkelen op terreinen waar maatschappelijke doelstellingen onvoldoende door

de markt worden gerealiseerd. De focus ligt hierbij primair op de ontwikkeling en exploitatie van warmtevoorzieningen, maar de onderneming biedt tevens mogelijkheden voor initiatieven op het gebied van duurzame energieopwekking, energieopslag en andere energiegerelateerde voorzieningen.
De gekozen ondernemingsstructuur combineert een slagvaardige uitvoering met publieke sturing. Hierdoor kan flexibel worden ingespeeld op ontwikkelingen in de energiemarkt, terwijl de gemeente als aandeelhouder de strategische kaders bepaalt. Binnen deze structuur kunnen nieuwe activiteiten worden ontwikkeld, bestaande activiteiten worden uitgebreid of beëindigd en samenwerkingen met externe partijen worden vormgegeven.

- ***GR Centrum Uitvoering Reinigingstaken Eindhoven en omgeving (CURE)***
  Cure is verantwoordelijk voor de uitvoering van en de samenwerking tussen Eindhoven, Geldrop-Mierlo en Valkenswaard op het gebied van de inzameling en het beheer van huishoudelijke afvalstoffen en daarmee samenhangende taken. Dit gebeurt conform de Wet milieubeheer en het door de gemeente vastgestelde afvalstoffenbeleid. Cure realiseert dit door te opereren vanuit vier kernwaarden: het streven naar 100% hergebruik van huishoudelijke afvalstromen, het optimaliseren van het serviceniveau voor inwoners, het beheersen en continu verbeteren van de kosten, dit met extra aandacht voor het bevorderen van arbeidsparticipatie van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.
  Door deze benadering kan afval worden ontwikkeld tot nieuwe grondstoffen, wat bijdraagt aan het vergroten van de werkgelegenheid en het versterken van de circulaire regionale economie.

- ***GR Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB)***
  De ODZOB voert ten behoeve van de deelnemers taken uit op het gebied van het omgevingsrecht. Als uitvoeringsdienst van het lokaal en provinciaal bestuur levert de ODZOB een bijdrage aan het realiseren en borgen van de door de verantwoordelijke overheden in de regio Zuidoost-Brabant aangegeven kwaliteit van de fysieke leefomgeving. De opdrachtportefeuille van de ODZOB is voor een groot deel landelijk opgelegd als verplichte basistaak. De rest van de taken zijn verzoektaken en door de deelnemers ingebrachte budgetten voor collectieve taken en intensivering van taken.

Thema: Groen

Openbaar groen en recreatie (tv 5.7)

Wat willen we bereiken

- **Een kwalitatief hoogwaardige groenstructuur met de daarin passende gebruiks- en natuurfuncties**
  De groene hoofdstructuur is leidend voor de gezonde ontwikkeling van de stad. Groen versterkt de biodiversiteit, maakt de stad klimaatbestendiger, geeft identiteit aan de leefomgeving en draagt bij aan het welzijn van alle inwoners.

Effectindicatoren	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
% inwoners tevreden over inrichting van het groen in de woonomgeving	72%	>75%	>75%	>75%	>75%	>75%
% inwoners tevreden over onderhoud van het groen in de woonomgeving	68%	>65%	>65%	>65%	>65%	>65%
% inwoners dat jaarlijks een van de grote stadsparken bezoekt	91%	≥ 90%	≥ 90%	≥ 90%	≥ 90%	≥ 90%
Het aandeel Eindhovenaren dat tevreden is met de hoeveelheid groen in de eigen buurt			74 %	76 %	78 %	80 %
Biodiversiteit soortgroepen	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-

Wat gaan we daar voor doen

- **Vergroening van de stad**
  Door heel Eindhoven werken we aan meer groen, onder andere via onderhoudsprojecten en herinrichtingen. Dit doen we in de groene wiggen, het centrum en in de buurten.
- **Vitaal houden beplanting**
  Met goed onderhoud houden we bodem en groen vitaal. Waar nodig vervangen of renoveren we het groen. Bij grotere ingrepen betrekken we inwoners. We verbeteren de bodem, zodat groen beter bestand is tegen hitte, droogte en wateroverlast.
- **Ecologisch beheer**
  We beheren het groen ecologisch waar mogelijk. Grasvelden, trapveldjes en plantvakken vragen intensiever onderhoud. Zo versterken we de biodiversiteit en maken we het groen robuust voor het veranderende klimaat.

In 2027 richten we ons vooral op:

- Lichtbos: We werken verder aan de uitvoering van de Ontwikkelingsvisie. Vanaf 2027 worden middelen beschikbaar gesteld voor de cultuurhistorische tuinen, het doolhof (in kader van speelvoorzieningen) en aanleg van fietspad Postdijk, wandelpaden en vlonderpad
- Vergroenen Centrum: We geven uitvoering aan het Groenplan centrum met de Stadsdommel, Genderwig, Upside Park, het vergroenen van straten en pleinen in het gebied binnen de ring van Eindhoven en het optuigen van een impulsregeling voor het vergroenen van daken.
- Vergroenen buurten, pleinen en straten: We blijven inzetten op het vergroenen van buurten en pleinen door de aanpak Groenarme Buurten voort te zetten en verder uitvoering te geven aan het Pleintjesplan.
- Versterken Groene wiggen: We versterken de biodiversiteit en cultuurhistorische waarden. We voeren programma Genneper Parken uit (oa projecten omgeving gehucht watermolen en manegeterrein) en zorgen voor verdere realisatie van ca. 85 hectare Natuurnetwerk Brabant.
- Ontwikkelen Soortenmanagementplan (SMP): Voor de versnelling van nieuwbouw, renovatie en de isolatieopgave willen we voor de helft van Eindhoven een omgevingsvergunning op basis van het SMP verkrijgen. Voor de overige gebieden zetten we het ecologisch onderzoek in 2027 voort.
- Groenbeheerplan: We werken aan het Groenbeheerplan 2028-2031. Hierin gaan we door met het ecologisch groenbeheer en behouden en versterken van vitaal, biodivers en klimaatbestendig groen.
- Uitvoering integraal onderhoudsprogramma: Met de uitvoering van het integraal onderhoudsprogramma groen/water/openbare ruimte vergroenen we 12 straten (water: 3, wegen: 9). Daarnaast worden renovaties aan slecht groen uitgevoerd.
- Herplant bomen: In 2027 planten we 400 extra bomen om de wachtlijst verder te verkleinen. Ook vervangen we 200 bomen die zijn gestorven door de langdurig hoge grondwaterstand in 2023-2024. In 2028 is de wachtlijst naar verwachting teruggebracht tot circa 500 bomen.
- Speelvoorzieningen: We zorgen voor meer speelvoorzieningen, passend bij de groei van de stad, waaronder doolhof in Lichtbos. Met extra middelen is er voldoende budget voor onderhoud en vervanging van speeltoestellen in 2027.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	26.854	28.555	28.833	28.363	29.392	29.046
Baten	-1.947	-644	-647	-647	-647	-647
Mutatie reserves	4.451	-702	-1.066	-779	-779	-577
Saldo	**29.359**	**27.209**	**27.120**	**26.937**	**27.966**	**27.822**

1. Toelichting taken	**Lasten**	**Baten**	**Reserve**	
• Openbaar groen	15.905	-452	-1.063	*
• Personeelslasten	5.360	-	-	
• Bomen	2.838	-100	-	
• Kapitaallasten	2.828	-	-	*
• Speelvoorzieningen	563	-	-	
• Overig: o.a. beheer en onderhoud (0,5 mln) en kinderboerderijen (0,3 mln)	1.339	-95	-3	
Totaal	**28.833**	**-647**	**-1.066**	

2. Intensiveringen Coalitieakkoord 2026-2030 en Begroting 2027

- Lichtbos Doolhof en culturele tuinen (dekking uit RSI): incidenteel € 0,8 mln in 2027, aflopend tot € 0,3 mln in 2030.
- Genderwig, Stadsdommel, Genderpark (dekking uit SSKL): oplopend naar € 0,2 mln structureel vanaf 2030.
- Herinrichting Markt fase 4: € 0,5 mln structureel, waarvan € 0,2 mln in dit taakveld.
- Speelvoorzieningen: structureel € 0,3 mln voor onderhoud, beheer en vervanging van bestaande speelvoorzieningen in de openbare ruimte.
- Aanleg nieuwe speeltuinen (dekking uit SSKL): oplopend naar € 0,17 mln structureel vanaf 2030.
- Uitvoeren Integraal Huisvestingsplan Sport: we zetten € 0,65 mln structureel extra in voor de uitvoering van het IHP Sport.
- Realisatie (ver)nieuwbouw ir. Ottenbad op basis van nog definitief te maken Plan van Eisen en businesscase: € 0,575 mln structureel vanaf 2027 (dekking uit SSKL).
- Uitvoering geven aan uitvoeringsprogramma sport en spelen in de openbare ruimte: 0,275 mln structureel vanaf 2027 (dekking uit SSKL).
- Bijdrage aan bouw sporthal Eckartcollege: 0,123 mln structureel vanaf 2031 (dekking SSKL).

3. Mutaties in meerjarenbeeld > € 1 mln (aanvullend op intensiveringen)

- Kapitaallasten: door investeringen in projecten groen stijgen de kapitaallasten van 1,9 miljoen in 2026 naar 4,8 miljoen in 2030. Zie paragraaf investeringen.

Thema: Water

Riolering (tv 7.2)

Wat willen we bereiken

- **Optimale riolering**
  Een optimale waterhuishouding voert al het afvalwater af naar de rioolwaterzuivering en beperkt wateroverlast en/of verstoring van de oppervlaktewaterkwaliteit door lozingen uit het rioolstelsel, op een doelmatige wijze.

- **Minimalisering wateroverlast en/of verstoring van de oppervlakte-waterkwaliteit**
  We streven naar een klimaatrobuuste(re) stad. Bij de (her)inrichting van de openbare ruimte hanteren we richtlijnen voor de aanleg van regenwaterberging om wateroverlast of verstoring van de oppervlaktewaterkwaliteit te voorkomen.

Effectindicatoren	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
% inwoners tevreden over de afvoer van het regenwater als het flink heeft geregend	77%	≥ 70%	≥ 70%	≥ 70%	≥ 70%	≥ 70%
% inwoners tevreden over de kwaliteit van het 'openbare water'	84%	≥ 80%	≥ 80%	≥ 80%	≥ 80%	≥ 80%

Wat gaan we daar voor doen

- **Vervangen van riool**
  We houden de basisvoorzieningen op een doelmatige wijze in stand (op basis van inspectie gegevens en integrale afstemming met overige beleidsvelden.
- **Aanpassen waterstructuur**
  We optimaliseren waterstructuren en leggen nieuwe waterstructuren aan om wateroverlast en verdroging te beperken, hittestress te verminderen en te ontharden en vergroenen voor een gezonde, water- en klimaat robuuste(re) stad.
- **Afkoppelen verharding**
  Om lozingen uit het gemengde rioolstelsel op oppervlaktewater te minimaliseren, koppelen we verharding af en leiden het schone regenwater naar waterbergingslocaties.

In 2027 richten we ons vooral op:

- Basisvoorziening in stand houden: In 2027 zetten we in op rioolvervanging, gecombineerd met de aanleg van regenwaterstructuren zoals in de Willemstraat, vervangen van het riool met aanleg van de Gender in de Stationsweg, en aanleg van een waterbuffer in Genneper Parken
- Vergroenen van straten: Met de uitvoering van het integraal onderhoudsprogramma groen/water/openbare ruimte vergroenen we 12 straten (water: 3, wegen: 9). Hierdoor wordt er minder water naar het riool afgevoerd.
- Zichtbare waterstructuren(waterlopen, groene bergingen): voor een leefbare, aantrekkelijke en gezonde stad en minder wateroverlast. Bijvoorbeeld door het realiseren van de Gender in de Stationsweg en een wadi onder de hoogspanningsleiding in de Echternachlaan.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	23.806	26.063	**31.511**	29.982	31.261	32.600
Baten	-26.747	-28.206	**-33.599**	-32.056	-33.335	-34.634
Mutatie reserves	1.364	-20	**-53**	-68	-68	-68
Saldo	**-1.577**	**-2.163**	**-2.141**	**-2.142**	**-2.142**	**-2.102**

1. Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
• Investeringen afval-/ hemelwater: dotatie aan de voorziening voor investeringen.	16.685	-	- *
• Rioleringszorg: algemene taken waaronder voor grondwater.	4.077	-2.800	-
• Afvalwater: zorgplicht voor de inzameling en afvoer van huishoudelijk afvalwater.	3.739	-	-
• Personeelslasten	3.008	-	- *
• Kapitaallasten	2.612	-	- *
• Waterhuishouding: taken behorend bij afvoer van grondwater en hemelwater via Eindhovense watergangen en beheer van watergangen.	600	-	-

1. Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
• Hemelwater: zorgplicht voor de doelmatige inzameling en verwerking van hemelwater.	575	-	-
• Rioolheffing gebruikers: baten uit rioolheffing bij afvoer van meer dan 500m3 afvalwater per jaar.	-	-3.183	-
• Rioolheffing eigenaren: baten uit rioolheffing bij eigenaren van een woning, bedrijfspand of perceel met een rioolaansluiting.	-	-27.426	- *
• Overig	215	-190	-53
Totaal	**31.511**	**-33.599**	**-53**

3. Mutaties in meerjarenbeeld > € 1 mln (aanvullend op intensiveringen)

- Investeringen afval-/ hemelwater: de actualisatie van vervangings- en verbeteringsinvesteringen leidt tot een stijging van de lasten met 5,8 mln in 2027, aflopend tot 1,4 mln in 2030. Er wordt ingezet op generieke rioolvervanging, relinen, zichtbare regenwaterstructuren en groene bergingen, waarbij we werk met werk maken (integraal werken).
- Rioolheffing eigenaren: vanaf 2027 stijging van de baten met 1,1 mln per jaar door de actualisatie van het kostendekkingsplan 2027-2030 voor riolering (o.b.v. 100% kostendekking).

Thema: Milieu

Afval (tv 7.3)

Wat willen we bereiken

- **Afval wordt goed aangeboden, gescheiden en verwerkt**
  We werken aan de verdere terugdringing van huishoudelijk restafval en een steeds betere scheiding van verschillende afvalstromen. Ook zullen verschillende bijzet interventies waaronder handhaving bijdragen aan het behalen van de basiskwaliteit.

Effectindicatoren	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Aandeel restafval	43,6%	35%	45%	40%	38%	35%
Omvang huishoudelijk restafval (kg/inwoner)	181	170	165	150	145	145
Behalen basiskwaliteit bijplaatsingen bij ondergrondse containers	80%	95%	85%	85%	85%%	85%

Wat gaan we daar voor doen

- **Verzamelen afval**
  We werken aan een optimale, servicegerichte en duurzame afvalinzameling- en verwerking met maximaal hergebruik van grondstoffen en reductie van restafval. Innovatie en voortdurende procesverbetering staan centraal

In 2027 richten we ons vooral op:

- Afvalinzameling Centrumgebied: We ronden de onderzoeken af naar een nieuw inzamelsysteem voor het centrumgebied. De focus ligt hierbij op minimaal ruimtelijk beslag in de openbare ruimte.
- Circulair netwerk: We werken de circulaire huishoudelijke afvalambities uit en implementeren deze in een circulair netwerk op basis van bestaande initiatieven op het gebied van hergebruik, reductie, sociale werkgelegenheid.
- Afvalstrategie: Het doorzetten van de plaatsing van ondergrondse papiercontainers en de inzameling van groente-, fruit-, tuinafval en etensresten (gft+e) bij hoogbouwadressen.
- Bijzet: De focus ligt op het rechtmatig gebruik van ondergrondse containers met hiervoor de intensivering van de handhaving van bijzet.
- Rechtmatigheid/vermindering restafval: We verbeteren, maximaliseren en specificeren de toegang tot ondergrondse restafvalcontainers (rechtmatigheidsproject) ten behoeve van de reductie van restafval.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	32.413	34.654	35.332	40.155	44.174	48.553
Baten	-34.174	-36.676	-37.476	-42.300	-46.319	-50.680
Mutatie reserves	-15	0	0	0	0	0
Saldo	**-1.776**	**-2.022**	**-2.144**	**-2.145**	**-2.145**	**-2.127**

1. Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
• GR Cure: inzameling, verwerking en doorontwikkeling van huishoudelijk afval (op weg naar 0% restafval)	28.774	-	- *
• Overkoepelende afvaltaken: o.a. andere opruimen zwerfafval als onderdeel van integraal reinigingsbestek en toerekening BTW	5.520	-	-
• Personeelslasten	862	-	-
• Reinigingsheffing: baten uit reinigingsheffing (afval kleinere MKB-bedrijven)	-	-1.081	-
• Afvalstoffenheffing: baten uit afvalstoffenheffing (huishoudelijk afval)	-	-35.905	- *
• Overig: o.a. baten grof huishoudelijk afval (-0,5 mln)	176	-490	-
Totaal	**35.332**	**-37.476**	

3. Mutaties in meerjarenbeeld > € 1 mln (aanvullend op intensiveringen)

- Afvalstoffenheffing: stijging van de baten van 34 mln in 2026 naar 48 mln in 2030 door de actualisatie van het kostendekkingsplan 2027-2030 voor afval (o.b.v. 100% kostendekking).
- GR Cure: stijging van de lasten van 28 mln in 2026 naar 42 mln in 2030 door een hogere bijdrage aan GR Cure (conform raadsvoorstel zienswijze Begroting 2027 Cure). Dit is inclusief een jaarlijkse storting in de egalisatievoorziening Afval van 0,5 mln.

Thema: Milieu

Milieubeheer (tv 7.4)

Wat willen we bereiken

- **Cumulatief beheerste situatie fysieke leefomgeving**
  We monitoren en rapporteren over de fysieke kwaliteit van de bodem, lucht, geluid, risico's externe veiligheid en elektromagnetische straling en onderzoeken de beleving door onze inwoners en de gemiddelde luchtkwaliteit in Eindhoven.

- **Totale CO_2-reductie gemeente Eindhoven**
  We reduceren de CO_2-uitstoot ten opzichte van 1990 met minstens 55% in 2030 en zijn klimaatneutraal in 2050. We halveren ons primair grondstofgebruik in 2030 en in 2050 zijn we een circulaire stad.

Effectindicatoren	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
% inwoners dat zich (zeer) onveilig voelt als gevolg van gevaarlijke stoffen/straling/luchtverontreiniging	33	35%	35%	35%	35%	35%
Directe CO2-uitstoot totaal gemeente Eindhoven cf Klimaatverordening (% t.o.v. 1990)	(=2024) 64%	62%	58%	54%	49%	45%
% inwoners dat last heeft van minstens één vorm van geluidhinder	50%	38%	38%	38%	38%	38%
Concentratie NO2 in µg/m3	n.b.	15,1	13,8	12,5	11,3	10,0
Directe CO2-uitstoot per inwoner cf Klimaatverordening (% t.o.v. 1990)	(=2024) 50,8	42,4%	39,8%	37,2%	34,6%	32%
Concentratie PM10 in µg/m3	n.b.	15,7	15,6	15,4	15,2	15,0
Concentratie PM2,5 in µg/m3	n.b.	7,3	6,8	6,2	5,7	5,0
% overschrijdingspunten vast te stellen EU-norm NO2	n.b.	18,2%	13,7%	9,1%	4,6	0,0
% overschrijdingspunten vast te stellen EU-norm PM10	n.b.	0,0%	0,0%	0,0%	0,0	0,0
% overschrijdingspunten vast te stellen EU-norm PM2,5	?	0,0%	0,0%	0,0%	0,0	0,0

Wat gaan we daar voor doen

- **Saneren en onderzoeken locaties**
  We beperken milieu-gezondheidsrisico's door te hoog belaste situaties (industrie, wegverkeer, luchtkwaliteit) te onderzoeken en saneren. We onderzoeken de bodemkwaliteit en saneren wanneer dat nodig is bij ruimtelijke ontwikkelingen.
- **Verbeteren woonsituatie**
  We voeren het programma gezonde fysieke leefomgeving uit waarmee we gebiedsgericht maatregelen nemen en zo bijdragen aan zo groot mogelijke gezondheidswinst op basis van de 8 indicatoren.
- **Uitvoeren klimaatplan**
  We zetten breed in op energietransitie, de verduurzaming van de gebouwde omgeving en onze bedrijventerreinen en duurzame mobiliteit. We nemen onze verantwoordelijkheid als organisatie betreffende duurzame inkoop en opdrachtverstrekking.

In 2027 richten we ons vooral op:

- Europese samenwerking: We vergroten onze inzet op het verkrijgen van Europese middelen via de netwerken die we hebben opgebouwd vanuit de klimaatmissie.
- Gezonde fysieke leefomgeving: We werken gebiedsgericht aan de plekken waar de grootste gezondheidswinst te halen is, handhaven wettelijke normen. Waar een hoge belasting is, gebruiken we onze bevoegdheid om deze terug te dringen en dragen zo bij aan integrale gezondheid
- Saneren en onderzoeken locaties: we monitoren diverse langlopende saneringen en het gebiedsgericht grondwaterbeheer. Ten aanzien van geluid wordt aanvullende gevelisolatie aangebracht op delen van de Kennedylaan en wordt de Leenderweg binnen de ring gesaneerd.
- Verbeteren uitvoering milieubeleid: toepassen regels geur, ondergrond. Implementeren verbeterplan ODZOB. Gezonde lucht voor alle inwoners in 2030 (WHO-norm). Actualiseren luchtbeleid, participeren in Brabantse stikstoftafel
- Beperken overlast bedrijven: We werken aan het terugbrengen van overlastgevende situaties middels actief contact tussen inwoners en bedrijven en toezicht & handhaving en zien dat dit steeds beter lukt. Het totaal aantal klachten neemt inmiddels af.
- Klimaatplan: Aanpak netcongestie en netbewust ontwikkelen. Uitvoeren energiebesparingsaanpak en beperken van het gebruik van nieuwe grondstoffen. Gebiedsgerichte aanpak bedrijventerreinen en Green Deals voor bedrijfsleven. Stimuleren innovatie.
- Ondergrond: de ruimte in de ondergrond is schaars; we nemen de regie in handen door het Omgevingsprogramma Ondergrond en Masterplan Bodemenergie uit te voeren zodat er een ordening van de ondergrond plaatsvindt.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	25.500	26.024	**35.245**	27.417	27.106	19.142
Baten	-14.636	-11.518	**-10.158**	-15.408	-10.689	-3.686
Mutatie reserves	5.502	-2.072	**-6.407**	685	-3.205	-2.312
Saldo	**16.366**	**12.434**	**18.680**	**12.694**	**13.212**	**13.144**

1. Toelichting taken	**Lasten**	**Baten**	**Reserve**	
• Exploitatieprojecten	8.447	-1.607	-6.442	*
• Uitvoeringsmiddelen klimaat en Energie	6.461	-4.982	7.243	*
• Personeelslasten	3.848	-	-	
• Bio energiecentrale	3.666	-3.037	-416	
• Strategische investeringen warmte-/ energietransitie	2.924	-	-4.012	
• Vergunningen, Toezicht, Handhaving (VTH): GR Odzob is een uitvoeringsdienst voor VTH (betreft het Eindhoven-deel).	2.226	-	-	
• Crisisteam netcongestie	2.000	-	-	*
• Kapitaallasten	1.004	-	-	
• Uitvoering duurzaamheid	710	-10	-	
• Milieubeheer: verbeteren omgevingskwaliteit, verlagen van cumulatieve milieu-gezondheidslast, milieu sturend maken bij ruimtelijk-economische ontwikkelingen, meetsystemen lucht en geluid, anticiperen op (boven)lokale ontwikkelingen.	568	-167	-	
• Grondwaterbeheer: bodem en gebiedsgericht grondwaterbeheer.	363	-14	-19	
• Reserve Bodemsanering	-	-	-2.752	*
• Overig: o.a. aardgasvrije bedrijventerreinen (3,4 mln)	3.028	-341	-9	
Totaal	**35.245**	**-10.158**	**-6.407**	

2. Intensiveringen Coalitieakkoord 2026-2030 en Begroting 2027

- Netcongestie: 0,7 mln. in 2030 (dekking uit RSI), waarvan 0,3 mln. in dit taakveld.
- Aardgasvrije bedrijventerreinen en wijken (dekking uit RSI): incidenteel 3,4 mln. in 2027, aflopend tot 1,3 mln. in 2030.
- Vrijval reserve Bodemsanering: 2,8 mln. in 2027.

3. Mutaties in meerjarenbeeld > € 1 mln (aanvullend op intensiveringen)

- Uitvoeringsmiddelen klimaat en energie: De CDOKE middelen zijn tot en met 2029 in de begroting opgenomen waardoor de lasten en baten afnemen van 7,2 miljoen in 2026 naar 0,5 miljoen in 2030. Uit de Miljoenennota blijkt dat de middelen ook vanaf 2030 weer worden voortgezet. In 2027 is € 7,2 miljoen toegevoegd aan de reserve Uitvoering Klimaat en Energie.
- Exploitatieprojecten: Deze projecten lopen over meerdere jaren en worden meerdere keren per jaar geactualiseerd, onder meer voor het omzetten van reguliere budgetten naar projecten. Het totaalbedrag van de projecten wijzigt niet, maar dit leidt tot forse verschuivingen over de jaren voor de lasten, baten en verrekening met reserve eporm: in 2027: stijging van lasten + 4,6 mln, baten + 1,0 mln en onttrekking reserve +4,3 mln, in 2028: lasten -6,5 mln, baten +3,2 mln, onttrekking reserve -9,8 mln, in 2029 lasten -0,6 mln, baten +4,8 mln, onttrekking reserve +4,3 mln.

Thema: Milieu

Begraafplaatsen en crematoria (tv 7.5)

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	1.582	1.131	1.167	1.165	1.164	1.164
Baten	-602	-648	-648	-648	-648	-648
Saldo	**981**	**483**	**519**	**517**	**516**	**516**

1. Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
• Beheerkosten begraafplaatsen: beheerkosten voor de begraafplaatsen.	945	-	-
• Leges begraafplaatsen	-	-648	-
• Overig	222	-	-
Totaal	**1.167**	**-648**	

2a. Ondernemende stad

Ondernemende stad

De regio Brainport Eindhoven heeft zich ontwikkeld tot economisch centrum voor innovatie en technologische vooruitgang in binnen- en buitenland. Hier bouwen we aan een innovatieve en steeds schonere economie van wereldklasse. Deze sterke economische positie danken wij allereerst aan de prestaties van de ondernemers in Eindhoven en de regio. Maar ook aan onder andere de triple helix samenwerking en een gezamenlijke meerjarenstrategie die zorgen voor de juiste randvoorwaarden voor ons ondernemers- en vestigingsklimaat. Onderwijs, onderzoeks- en kennisinstellingen, overheden, startups, scale-ups, mkb en grote bedrijven dragen samen bij aan voor Nederland belangrijke sleuteltechnologie en industrieel leiderschap en daarmee aan het versterken van een duurzaam verdienvermogen op lange termijn. Economische groei is geen doel op zich. De opgave is ervoor te zorgen dat de groei bijdraagt aan kansen voor alle inwoners en dat de stad in balans blijft. Onze inzet is gericht op het faciliteren van een aantrekkelijk leef- en vestigingsklimaat.

Ruimte voor economie

In 2027 zetten we ons verder in voor een krachtige en duurzame economie om de stad en regio vitaal en leefbaar te houden. Hierbij hebben we specifieke aandacht voor de ruimtevraag om te kunnen ondernemen en manieren om slimmer met de beschikbare ruimte om te gaan. We ontwikkelen daarom een beknopt programma werklocaties en starten concrete initiatieven om de kwaliteit en toekomstbestendigheid van onze werklocaties te bevorderen. Daarbij hebben we oog voor de behoefte bij ondernemers om te kunnen ondernemen, maar zeker ook voor de uitdagingen en kansen die samenhangen met toenemende verstedelijking (bijv. functiemenging en overlastbeperking), klimaatverandering, circulaire economie en de energietransitie. Het Toekomstfonds Bedrijventerreinen willen we in dat verband als een belangrijk instrument inzetten. Ruimte voor bedrijvigheid is nadrukkelijk ook een regionaal vraagstuk en daarom blijven we in 2027 nauw samenwerken met de regiogemeenten en de provincie Noord-Brabant als het gaat om regionale programmeringsafspraken en gezamenlijke acties nadrukkelijk gericht op de uitvoering.

MKB en ondernemerschap

Met het oog op ons brede MKB en onze lokale economie zetten we in 2027 verder in op het verbeteren van de verblijfskwaliteit en de diversiteit van ondernemerschap in onder meer de wijkwinkelcentra en onze binnenstad. Zo continueren we onze aanpak bij het Nederlandplein, Vaartbroek, Haagdijk en Sint Trudoplein en ondersteunen we ondernemers actief in het verbeteren van de samenwerking en organisatiegraad in die gebieden. Dit laatste doen we onder andere via de bedrijveninvesteringszones (BIZ). Ook sturen we, waar mogelijk en wenselijk, op het behoud dan wel bevorderen van een aantrekkelijk en evenwichtig aanbod van winkels en functies in de gebieden. Hiermee geven we invulling aan de ambitie uit het coalitieakkoord om de verblijfskwaliteit en diversiteit van ondernemerschap in de wijkwinkelcentra te verbeteren. In 2027 ligt er een nieuw MKB-plan (hier reserveren we 500k structureel voor). Dit wordt de koepel die alle bestaande MKB projecten gaat borgen. Zo maken we concrete projecten mogelijk op voor het MKB belangrijke thema's en vergroten we de ondernemerskansen voor het MKB. We gaan hierbij in 2027 ook verder met de verbetering van de gemeentelijke dienstverlening aan ondernemers, inclusief het programma Snappen of Schrappen. Samen

met onze partners in The Gate werken we aan het startup ecosysteem in de regio Brainport Eindhoven en bieden we startups en scale-ups directe ondersteuning in de eerste fasen van hun onderneming. Daarnaast continueren we binnen het MKB plan onze inzet als launching customer, waarbij de gemeente een belangrijke eerste opdrachtgever is voor startups met innovatieve oplossingen voor vraagstukken waar we als stad voor staan (bijv. klimaat en energie). We bieden ondernemers directe ondersteuning via onze accountmanagers. Zij zijn het eerste aanspreekpunt voor ondernemers en externe stakeholders en adviseren over vestigingsmogelijkheden, uitgifte van locaties op bedrijventerreinen, vergunningaanvragen, verduurzaming, bestemmingsplanmogelijkheden, economische ontwikkelingen en de programmering van werklocaties. Dit doen we op basis van vragen en signalen van ondernemers, partners en de interne organisatie.

Verduurzaming bedrijfsleven en industrie

Ook in 2027 werken we verder aan de verduurzaming van bedrijven en industrie. Dat doen we onder meer door bedrijventerreinen te verduurzamen en ondernemers direct te adviseren en ondersteunen. Hiermee geven we uitvoering aan het Klimaatplan 2026-2030. Daarnaast zorgen we ervoor dat de belangen en ervaringen van ondernemers expliciet worden meegenomen in de aanpak van netcongestie. Samen met ondernemers en partners onderzoeken we welke alternatieve oplossingen mogelijk zijn en hoe we deze kunnen realiseren.

Brainport

Met Brainport Development en de regionale campussen focussen we op het cluster Hightech Systemen & Materialen (HTSM) maakbedrijven en onderzoeksinstellingen die het profiel van onze stad en regio verder versterken. In het meerjarenplan ‘Brainport in Balans’ (2025-2032) van Brainport Development staan zeven prioritaire opgaven uit de pijlers technologie en ondernemen, talent en maatschappelijke vraagstukken voor onze regio centraal. Deze vormen de basis voor haar jaarplannen en daarmee ook de inzet van Brainport Development en triple helix partners in 2027. Aan de hand van de Strategische Agenda Brainport voeren de triple helix partijen in Brainport Eindhoven en de provincie Noord-Brabant de dialoog met het Rijk omtrent hun gezamenlijke ambities voor de Brainportregio.

Bruisend en leefbaar

De binnenstad is een cruciaal gebied voor onze stad en de regio. Hier werken 1500 MKB-ondernemers goed samen. In 2027 moet de nieuwe BIZ weer gaan draaien. Wij hebben besloten dit structureel te cofinancieren, hiervoor reserveren we €500k extra aan structurele middelen in deze begroting. Een aantrekkelijke en levendige stad vraagt om een sterke mix van detailhandel, horeca, cultuur, evenementen en vrijetijdsvoorzieningen. Daarbij vervullen de binnenstad en Strijp-S een belangrijke rol als bruisende stedelijke centra, terwijl ook de wijk- en stadsdeelcentra zich verder ontwikkelen als ontmoetingsplekken voor inwoners.
Het coalitieakkoord zet daarbij in op het versterken van de verblijfskwaliteit en diversiteit van ondernemerschap in de wijkwinkelcentra en op het slimmer benutten van de ruimte, bijvoorbeeld door kansen voor een mix van wonen, voorzieningen en bedrijvigheid te onderzoeken. In 2027 geven we verder uitvoering aan de detailhandelsvisie en aan Sharing the Vibes: Samen naar een bruisend Eindhoven. In 2027 richten we ons daarbij op de verdere aanpak van het Nederlandplein, Vaartbroek, Haagdijk en Sint Trudoplein. Dit is in lijn met de ambitie om jaarlijks ten minste drie wijkwinkelcentra te vergroenen, de openbare ruimte er kwalitatief in te richten en/of het straatmeubilair te vervangen. Richting de Kadernota 2028 hebben we in beeld welke opgaven en kansen er liggen in de overige wijkwinkelcentra. Momenteel wordt onderzocht op welke wijze resterende middelen uit de regeling Kleinschalig Ondernemerschap na afloop van deze regeling kunnen worden ingezet ter ondersteuning van deze gebiedsgerichte aanpak. We trekken extra middelen uit voor ondersteuning van evenementen, kennisdeling tussen evenementenorganisaties en voorzieningen voor toegankelijkheid.

Om als stad leefbaar en aantrekkelijk te zijn, hebben we voldoende voorzieningen nodig die aansluiten bij de behoefte van onze groeiende en veranderende bevolking. Dit bestaat uit een gebalanceerd aanbod van basis-, regionale en topvoorzieningen. In 2027 gaan we verder met de uitvoering van het Programma Stedelijke en Maatschappelijke voorzieningen, waarmee we ons richten op optimalisatie van toegankelijkheid van basisvoorzieningen in onze stad, met speciale aandacht voor onze prioriteiten. In 2027 geven we vervolg aan de regionale uitvoeringsstrategie voorzieningen door de gezamenlijke prioritering van regionale- en topvoorzieningen

binnen de MRE. Op basis van de geactualiseerde voorzieningenlijst in najaar 2026 en de ontwikkeling van een adaptieve kaart werken we begin 2027 toe naar een bestuurlijk voorstel.

Arbeidsmarkt

Met het oog op onze arbeidsmarkt bouwen we aan een moderne en duurzame arbeidsmarktinfrastructuur, die snel en effectief met passende dienstverlening inspeelt op de vragen van inwoners en werkgevers. Onze regio ontwikkelt zich stap voor stap naar een talentgedreven economie, waarin het aantrekken, behouden en ontwikkelen van talenten centraal staat en vaardigheden zichtbaar en inzetbaar zijn. Het is daarin belangrijk om LLO te stimuleren en te versterken. Elk talent is nodig – nu én in de toekomst.

In 2027 wordt de regionale arbeidsmarktaanpak verder bestendigd en opgeschaald. Onder de vlag van het Werkcentrum Zuidoost-Brabant realiseren 24 arbeidsmarktpartners een samenhangende werkgeversdienstverlening. Doel is om werkgevers beter te ondersteunen met overzichtelijke, toegankelijke en op maat gemaakte dienstverlening. Het Werkcentrum zet met een nieuwe huisvestigingsstrategie de volgende stap naar een aansprekende plek waar ontmoeting met werkgevers, oriëntatie op werkzaamheden in de praktijk en ontwikkeling van vaardigheden meer voorop staan. De programmering – directe ontmoetingen met werkgevers, technologische toepassingen om werksituaties te ervaren en werkvormen waarin inwoners vaardigheden ontdekken – vormt daarbij de kern van de aantrekkingskracht en het bereik.

Verder biedt het Werkcentrum vanaf 2027 ruimte aan:

- De herkenbaarheid van het Jongerenpunt als effectieve dienstverlening voor jongeren met en zonder startkwalificatie en een vraag hebben over scholing, werk en ontwikkeling.
- Afstemming van initiatieven op uitvoerend niveau voor internationaal talent (waaronder dienstverlening aan arbeidsmigranten); en
- Het structureel organiseren en uitvoeren van het succesvolle programma Buddy Werkt!

In 2027 ligt de focus verder op enerzijds het vergroten van de betrokkenheid van werkgevers bij het Werkcentrum en anderzijds het aantrekkelijker en toegankelijker maken van ontwikkeling en scholing voor inwoners.

Daarnaast wordt ingezet op versterking van sectorale arbeidsmarktaanpakken:

- Brainport Academy (Microchip Talent): opschaling van om- en bijscholing, met als doel aantoonbaar grotere groepen (technisch) talent toe te leiden naar de semicon-sector.
- Human Capital Agenda Zorg en Welzijn: structurele voortzetting van oriëntatieprogramma ter vergroting van instroom en samenwerking met brancheorganisatie Transvorm op het terugdringen van tekorten.
- Human Capital Agenda Klimaatbanen: volledige uitvoering van activiteiten gericht op duurzame arbeidsmarktontwikkeling, inclusief de opbouw van een regionaal kennisnetwerk voor werkgevers en verbetering arbeidsproductiviteit voor MKB bedrijven.
- Ontsluiten van regionaal ontwikkelde dienstverlening en instrumenten ten behoeve van de arbeidsmarktaanpak van de onderwijsregio Oost Brabant.

In 2027 zetten we de stap naar een beter functionerende regionale arbeidsmarkt, met meer samenhang in dienstverlening, hogere betrokkenheid van werkgevers, en verbeterde aansluiting tussen vraag en aanbod in belangrijke sectoren.

Internationals

Naast het beschikbaar krijgen en houden van ons eigen talent hebben we talent van buiten nodig. We willen dat de (kennis)werkers en hun gezinnen ervoor kiezen om in Eindhoven te blijven. Het Holland Expat Center South (HECS) draagt er samen met andere partijen in de stad en regio aan bij dat zij zich zoveel mogelijk thuis voelen en mee gaan doen in onze samenleving. We koersen op balans tussen internationale aantrekkingskracht en leefbaarheid van de stad. Dit is een gezamenlijke opgave voor de internationals, hun werkgevers en de ontvangende samenleving. Het leren van de Nederlandse taal is daarbij een belangrijke voorwaarde. In 2027 versterken we de Werkgeversaanpak Taal: dit taaltraject, waarbij Nederlands door professionele taalaanbieders

bij de werkgever wordt onderwezen, wordt intensief onder de aandacht van de werkgevers gebracht. De 'Praat Nederlands met me'- campagne van HECS is gelanceerd en spreekt de Nederlandstaligen erop aan Nederlands te blijven praten met internationals.

De AI-buddy, die specifieke situatie-afhankelijke vragen van internationals beantwoordt, is in 2026 gelanceerd op de website van HECS en wordt in 2027 verder geladen met onderwerpen (belastingen, zorg, educatie, huisvesting) en onder internationals en werkgevers verspreid. In 2027 wordt het gestandaardiseerd informatiepakket voor nieuwe internationale medewerkers verder bij de werkgevers uitgerold. Daarnaast begeleiden we spouses naar de arbeidsmarkt en nemen daarin de kraptesectoren mee als aandachtspunt. Hierbij voeren we het gesprek met werkgevers over lokaal internationaal talent en helpen we het MKB met de uitdagingen die dat met zich meebrengt. Dit doen we samen met het Expat Spouses Initiative.
In 2025 is het sociale onboarding-programma Homewards ontwikkeld (samen met Eindhoven365 en Brainport Development) en in verschillende pilots uitgeprobeerd. In 2026 hebben 3 edities (met telkens 120 deelnemers (internationals en locals) plaatsgevonden. In 2027 wordt Homewards definitief belegd bij de organisatie die de project coördinatie en opschaling ter hand gaat nemen. Werkgevers hebben in de bekostiging een cruciale rol te nemen.

Doelen

- Goede dienstverlening voor het bedrijfsleven
- Voldoende internationaal talent voor onze kenniseconomie
- Gezonde economische structuur
- Toename werkgelegenheid
- Arbeidsmarkt in Balans
- Toename economische activiteiten
- Stimuleren samenwerking met onze partners in de stad.
- Aantrekkelijke stad om te bezoeken
- Ruimte voor bedrijvigheid
- CO2-reductie industrie en bedrijfsleven

Financiële kerngegevens

Thema	Taakveld	Lasten	Baten	Mut.res.	Saldo
Ondernemende stad	Economische ontwikkeling (tv 3.1)	3.750	0	-50	3.700
	Fysieke bedrijfsinfrastructuur (tv 3.2)	32.130	-30.266	-200	1.664
	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen (tv 3.3)	4.637	-2.908	116	1.845
	Economische promotie (tv 3.4)	7.633	-7.460	-523	-350
		48.150	**-40.634**	**-657**	**6.859**

BBV-indicatoren

Indicator	peiljaar	NL	100-300	> 300	Eindhoven
Functiemenging	2025	54,6	57,4	60,1	61,4
Vestigingen (van bedrijven) (per 1.000 inw.15 t/m 64 jr)	2025	196,1	184,3	245,9	180,6

Verbonden partijen

- ***BrabantRing B.V.***
  BrabantRing BV heeft ten doel het realiseren van een open en veilige connectiviteit op basis van principes van rendement en doelmatigheid voor heel Brabant over (voornamelijk) bestaande glasvezelnetwerken waarop overheden, maatschappelijke instellingen en bedrijven zich vertrouwd kunnen aansluiten, veilig data kunnen delen en innovatieve diensten kunnen ontwikkelen, gebruiken en breed toegankelijk maken via een 'digitale marktplaats'. BrabantRing is een belangrijke aanjager voor maatschappelijke diensten en kan bijdragen aan digitale veiligheid en soevereiniteit.

- ***Brainport Development N.V.***
  Brainport Development draagt bij aan de economische structuurversterking van Brainport Eindhoven. Dat doet de onderneming door het stimuleren en realiseren van projecten en programma's, het promoten van Brainport Eindhoven in binnen- en buitenland, en het ontwikkelen en monitoren van de regionaal-economische strategie van de triple helix (Stichting Brainport).

- ***Breedband Regio Eindhoven B.V.***
  Breedband Regio Eindhoven (BRE) B.V draagt (onder de merknaam Connectie Brainport) bij aan het vestigingsklimaat door het in eigendom verwerven, exploiteren en beheren van glasvezelinfrastructuren, dan wel het op andere wijze realiseren van breedbandconnectiviteit in de regio Eindhoven ten behoeve van bedrijven en instellingen. Vanuit maatschappelijk perspectief is BRE is een deelneming met een strategisch karakter voor het realiseren van de ambities van de gemeente Eindhoven op het gebied van digitale veiligheid en soevereiniteit. Het draagt ook bij aan het vestigingsklimaat. Hoogwaardige digitale connectiviteit is een nutsfunctie waar goede borging van het publiek belang randvoorwaardelijk is.

- ***Flight Forum Beheer B.V.***
  Zie Flight Forum C.V.

- ***Flight Forum C.V.***
  Dit betreft een samenwerkingsverband met Schiphol Real Estate voor de ontwikkeling van een innovatief en kwalitatief hoogstaand businesspark nabij Eindhoven Airport. De ontwikkeling van dit terrein is erop gericht om de economie van Eindhoven verder te versterken door nieuwe bedrijvigheid aan te trekken en uitbreiding van bestaande bedrijvigheid. Dit bevordert een toename van werkgelegenheid.

- ***Twice Eindhoven B.V.***
  Twice stimuleert de totstandkoming en ontwikkeling van jonge ondernemingen in vijf thematische bedrijvencentra op twee innovatieve hotspots in Eindhoven (Twinning 1999 - Bèta 2007 - Catalyst 2012 - Mμ 2013 – Alpha 2021). Doel is om kleinschalige, innovatieve high tech bedrijven hoogwaardige (infrastructurele) faciliteiten en voorzieningen te bieden (waaronder huisvesting) en uit te laten stromen om de sociaal economische structuur van de Brainport Regio verder te versterken. Daarnaast ondersteunt Twice het ecosysteem door een verbinding te leggen met het regionale netwerk van adviseurs, investeerders en andere interessante partners. Twice blijft daarmee uniek en van groot belang voor het Brainportvestigingsklimaat.

Thema: Ondernemende stad

Economische ontwikkeling (tv 3.1)

Wat willen we bereiken

- **Gezonde economische structuur**
  Een gezonde economische structuur is vitaal, weerbaar en toekomstbestendig en kent een evenwichtige samenstelling als het gaat om aanwezige sectoren en typen bedrijvigheid.

- **Toename werkgelegenheid**
  We zorgen voor de juiste randvoorwaarden voor ondernemen in Eindhoven, met voldoende en kwalitatief goede werklocaties. Door zo bestaande en nieuwe bedrijvigheid te faciliteren wordt groei (en behoud) van werkgelegenheid mogelijk gemaakt.

- **Arbeidsmarkt in Balans**
  Een wendbare arbeidsmarkt vraagt om een veerkrachtige beroepsbevolking en werkgevers met een open en duurzame leercultuur. Het benutten van onbenut arbeidspotentieel en kansen voor praktisch geschoolden is een belangrijk aandachtspunt

Effectindicatoren	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Economische groei Eindhoven (%)	n.n.b.	2%	2%	2%	2%	2%
Banen (aantal per 1.000 inwoners van 15-64 jaar)	1102	1.035	1.035	1035	1035	1035

Wat gaan we daar voor doen

- **Gezonde economische structuur**
  We zetten in op het verder ontwikkelen van het innovatieve profiel van Eindhoven met focus op de hightech sectoren. Tegelijkertijd faciliteren we het brede mkb en hebben we specifieke aandacht voor start-ups.
- **Toename werkgelegenheid**
  We creëren kansen voor werkgevers en -zoekenden en maken economische ontwikkeling mogelijk.
- **Arbeidsmarkt in balans**
  Verder bouwen aan een regionale arbeidsmarktinfrastructuur waarin beproefde en succesvolle dienstverlening en initiatieven duurzaam worden ingebed, zodat de verschillende stappen voor inwoners en werkgevers op de arbeidsmarkt beter toegankelijk zijn

In 2027 richten we ons vooral op:

- MKB Ondernemersklimaat: Stimuleren van het MKB-ondernemersklimaat, vooral door voortzetting van het MKB Uitvoeringsprogramma en de MKB Deal, versterken van ondernemerssamenwerking, inzet van het transformatieteam en het bevorderen van kleinschalig lokaal ondernemerschap.Voor de MKB-deal, het launching customer-programma en "snappen en schrappen" is structureel 0,5 mln beschikbaar gesteld.
- Rode loper: We faciliteren ondernemers die zich in Eindhoven willen vestigen, met uitleg over ondernemen in Eindhoven en waar nodig door ondersteuning bij regelgeving en vergunningen.
- Bedrijveninvesteringszones (BIZ): We ondersteunen ondernemers actief in het organiseren en verbeteren van hun samenwerking door de bestaande BIZ-en te faciliteren en waar mogelijk de vorming van nieuwe BIZ-en te stimuleren. Bijzondere aandacht krijgt de herstemming BIZ binnenstad,waarvoor we in de begroting 2027 0,5 mln aan extra structurele middelen beschikbaar hebben gesteld.
- Regionale Werkgeversdienstverlening: In 2027 hanteren we één regionale werkgeversaanpak met één aanspreekpunt voor werving, matching en scholing, wat leidt tot 5% meer succesvolle plaatsingen van Eindhovense bijstandsgerechtigden en een sterkere leercultuur bij minimaal 50 werkgevers.
- LLO Aanpak: We werken aan 2% meer LLO-deelname in 2030 (ten opzichte van 2026), met 0,5% groei in 2027, ontwikkelen een regionaal LLO-dashboard, intensiveren de talentsleutel bij werkgevers voor meer om- en bijscholing en organiseren een wijkfestival.
- Brainport Academy: In 2027 schoolt Brainport Academy 1.000 mensen bij of om voor de Brainportregio, waarvan ruim een derde al in de semiconsector werkt; van de omscholingsdeelnemers vindt minimaal de helft nog in 2027 werk in de semiconsector.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	4.432	4.194	3.750	3.696	3.694	3.694
Baten	-21	0	0	0	0	0
Mutatie reserves	-910	-225	-50	0	0	0
Saldo	**3.501**	**3.969**	**3.700**	**3.696**	**3.694**	**3.694**

1. Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve	
• Financiering Brainport Development	2.293	-	-	
• Ontwikkel- en uitvoeringsbudget	1.080	-	-	
• Personeelslasten	163	-	-	*
• Overig	214	-	-50	
Totaal	**3.750**		**-50**	

Thema: Ondernemende stad

Fysieke bedrijfsinfrastructuur (tv 3.2)

Wat willen we bereiken

- **Ruimte voor bedrijvigheid**
  We bieden ruimte aan bedrijven passend bij het innovatieve profiel van Eindhoven. De vraag naar ‘ruimte voor ondernemen’ is aanhoudend groot. Selectieve groei is mogelijk indien we sturen op het vestigen van passende bedrijven in de juiste gebieden.

- **CO2-reductie industrie en bedrijfsleven**
  We stimuleren de verduurzaming van industrie en bedrijfsleven, en dragen daarmee bij aan de overall doelstellingen van de Klimaatverordening om in 2030 55% minder CO2-uitstoot te hebben t.o.v. 1990.

Effectindicatoren	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Directe CO2-uitstoot industrie, commerciële dienstverlening en kantoren cf Klimaatverordening (Kton)	(=2024) 310	323	292	261	230	201

Wat gaan we daar voor doen

- **Regionale samenwerking bij bedrijfshuisvesting**
  We werken doorlopend samen met de regio en provincie aan de (uitvoering van) programmering van bedrijventerreinen, afstemming voor kantoorlocaties en detailhandel en zorgen voor het laten landen van bedrijven op de juiste plek (9voor1 loket).
- **De (her)ontwikkeling van bestaande bedrijvenlocaties financieel mogelijk maken**
  Om bestaande werklocaties toekomstbestendig te krijgen (o.a. door herontwikkeling en intensivering) zetten we in op financiële instrumenten als het Toekomstfonds Bedrijventerreinen en zoeken daarbij de samenwerking met regio, provincie en Rijk.
- **Ruimte bieden aan bedrijvigheid**
  We zorgen voor inzicht in vraag en aanbod irt werklocaties en vertalen dat naar de juiste programmering en aanpak voor de (door)ontwikkeling van onze werklocaties (inclusief campussen).
- **Bedrijfsleven helpen te verduurzamen**
  In samenwerking met het (verenigde) bedrijfsleven jagen wij verduurzaming aan en ondersteunen wij ondernemers om aan de slag te gaan met de energietransitie en circulariteit, o.a. via Green Deals, slimme oplossingen voor energie en innovatie.

In 2027 richten we ons vooral op:

- Toekomstbestendige werklocaties: We zetten in op het beter benutten van de ruimte en het toevoegen van kwaliteit, bijv. via intensivering, vergroenen of een betere mix aan functies. Dit omschrijven we in een beknopt programma werklocaties en gaan aan de slag met concrete casussen.
- Toekomstfonds bedrijventerreinen: We ondersteunen projecten die bijdragen aan het toekomstbestendig maken van de Eindhovense bedrijventerreinen, o.a. door inzet van de subsidieregeling maar ook door zelf actief potentiële projecten te 'scouten'.
- Regionale samenwerking werklocaties: Om vraag en aanbod i.r.t. ruimte voor economie goed op elkaar te laten aansluiten en voor een robuuste programmering van werklocaties (en uitvoering ervan) is samenwerking in m.n. SGE/MRE verband en met de provincie een absolute noodzaak.
- Aanpak energievraagstuk/netcongestie: Via 2 sporen wordt samen met ondernemers gewerkt aan het acute energievraagstuk: vinden van slimme oplossingen voor vermindering van piekbelasting en inzet op realisatie van energiecollectieven op bedrijventerrein.
- Green Deal: Streven naar een Green Deal met de top 10 organisaties en bedrijven in Eindhoven die verantwoordelijk zijn voor de hoogste uitstoot.
- Innovatie en klimaat: We verstevigen de inzet op startups/scaleups met innovatieve oplossingen voor klimaatvraagstukken, o.a. via het gemeentelijk startup en launching customer programma.
- Energiebesparingsplicht: We verstevigen de aanpak voor en inzet op handhaving van de energiebesparingsplicht bij bedrijven.
- Wijkwinkelcentra: In 2027 geven we verder uitvoering aan de verbetering van het Nederlandplein, Vaartbroek, Haagdijk en Sint Trudoplein. Richting de Kadernota 2028 brengen we de opgaven en kansen van de overige wijkwinkelcentra in beeld.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	3.733	9.398	32.130	32.563	32.811	32.692
Baten	-2.477	-7.655	-30.266	-30.711	-31.160	-31.042
Mutatie reserves	516	0	-200	-200	0	0
Saldo	**1.773**	**1.743**	**1.664**	**1.652**	**1.651**	**1.650**

1. Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve	
• Grondexploitaties bedrijventerreinen: voor projecten grond waarbij we de gebiedsontwikkeling bedrijventerreinen zelf oppakken. O.a. voor grondverwerving, bouw- en woonrijpmaken, bovenplanse voorzieningen, verkoop van bouwrijpe gronden, verwijderen van explosieven.	30.199	-30.199	-	*
• Personeelslasten	735	-	-	
• Overig: o.a. intensivering binnenstad/BIZ (0,5 mln) en subsidieregeling Toekomstfonds Bedrijventerreinen (0,2 mln)	1.196	-67	-200	*
Totaal	**32.130**	**-30.266**	**-200**	

2. Intensiveringen Coalitieakkoord 2026-2030 en Begroting 2027

- Overig:0,5 mln. structureel voor Binnenstad/BIZ

3. Mutaties in meerjarenbeeld > € 1 mln (aanvullend op intensiveringen)

- Grondexploitaties bedrijventerreinen: De mutaties zijn het gevolg van fasering en toevoeging van een nieuwe grondexploitatie BIC Noord. Voor deze grondexploitatie wordt de komende jaren fors geïnvesteerd om het terrein tot ontwikkeling te brengen. In 2026 bedraagt het saldo van de lasten en baten € 7,5 mln en deze loopt daarna op naar € 31 mln in 2030.

Thema: Ondernemende stad

Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen (tv 3.3)

Wat willen we bereiken

- **Goede dienstverlening voor het bedrijfsleven**
  We brengen de gemeentelijke dienstverlening aan ondernemers naar een hoger niveau. De ervaring leert dat ondernemers dit waarderen en dat latere knelpunten of belemmeringen worden voorkomen.

- **Voldoende internationaal talent voor onze kenniseconomie**
  Doelstelling is het aantrekken, goed laten landen en behoud van internationaal talent en hun gezin. Zodat de internationale talentpool zich kan bewijzen als een structurele en noodzakelijke toevoeging aan de arbeidsmarkt in onze stad en regio.

Wat gaan we daar voor doen

- **Optimalisatie ondernemersdienstverlening**
  We blijven onze dienstverlening aan ondernemers optimaliseren, met het ondernemersloket als centraal en laagdrempelig aanspreekpunt. Ook zetten wij het programma 'snappen of schrappen' voort met actieve inbreng van ondernemers.
- **MKB Uitvoeringsprogramma/MKB Deal**
  We ondersteunen de Eindhovense MKB-ers door, samen met kennisinstellingen en het lokale bedrijfsleven, de projecten en initiatieven van het MKB-programma uit te voeren. Deze projecten worden mede mogelijk gemaakt door middelen van de MKB Deal.
- **MKB bedrijven helpen bij het aannemen van internationale werknemers**
  Bij vragen van het MKB bij het werven, laten landen en behouden van internationals is het HECS zowel proactief als reactief aan zet via het MKB Accountmanagement. Via het Living In programma verbinden we de talentvolle spouses aan datzelfde MKB.
- **Internationale werknemers helpen om in Eindhoven te komen wonen en werken**
  HECS helpt internationals, hun families en werkgevers bij formele procedures (BSN en verblijfsvergunning) en verstrekt up-to-date informatie. HECS bevordert integratie via het stimuleren van de NL taal en projecten gericht op sociale verbinding.

In 2027 richten we ons vooral op:

- Ondernemersdienstverlening: We betrekken in 2027 ondernemers actief bij het verbeteren van onze dienstverlening. We verwerken hun ervaringen, behoeften en feedback om onze dienstverlening, processen en communicatie richting ondernemers structureel te verbeteren.
- MKB programma/MKB Deal: Stimuleren van concrete projecten die MKB-ers helpen bij actuele uitdagingen en kansen en die bijdragen aan verbeterde samenwerking van MKB-ers onderling en met instellingen en overheden.
- Ondersteuning MKB bij aanname internationals: HECS helpt MKB-ers bij de formaliteiten en informatievoorziening, met focus op vroegtijdig informeren van de internationals en verwachtingenmanagement over werken en leven in Nederland. We stimuleren de inzet van ons (digitale) loket en de AI-buddy.
- Integratie van internationals: We bevorderen deelname van internationals en hun werkgevers aan de Werkgeversaanpak Taal en voeren de 'Praat Nederlands met me' campagne uit. We stimuleren initiatieven en events die internationals en hun partners helpen te integreren (o.a. Homewards).

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	4.028	4.231	4.637	4.580	4.574	4.465
Baten	-2.990	-2.581	-2.908	-2.988	-3.068	-2.959
Mutatie reserves	-63	-59	116	116	116	116
Saldo	**975**	**1.591**	**1.845**	**1.708**	**1.622**	**1.622**

1. Toelichting taken	**Lasten**	**Baten**	**Reserve**
• BIZ regelingen	2.156	-2.096	-
• Personeelslasten	1.787	-	-
• Leges markten en standplaatsen	171	-444	-
• Overig: o.a. Holland Expat Center South (0,2 mln lasten en 0,3 mln baten)	523	-368	116
Totaal	**4.637**	**-2.908**	**116**

Thema: Ondernemende stad

Economische promotie (tv 3.4)

Wat willen we bereiken

- **Toename economische activiteiten**
  We willen meer economische dynamiek in de stad door nieuwe bedrijven en investeerders aan te trekken, starters te stimuleren en bestaande ondernemers te faciliteren. Inzet is ook een aantrekkelijk leefklimaat voor iedereen in Eindhoven te creëren.

- **Stimuleren samenwerking met onze partners in de stad.**
  Met Eindhoven365 en Eindhoven247 voeren we de citymarketingstrategie uit die in 2025 is geëvalueerd. Met o.a. Brainport Development, de BOM en de campussen werken we aan de profilering van Brainport Eindhoven.

- **Aantrekkelijke stad om te bezoeken**
  We pakken de transformatie van monofunctionele centrumgebieden naar vitale gebieden en ‘place to be’ op in samenwerking met de direct belanghebbenden. Daarbij stimuleren we ondernemerscollectieven (o.a. door inzet van BIZ aanpak).

Effectindicatoren	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Vestigingen (van bedrijven - aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar)	181	143	143	143	143	143
Aantal hotelovernachtingen (x 1.000)	n.n.b.	1200	1100	1150	1200	1200

Wat gaan we daar voor doen

- **Zichtbaarheid startups**
  We steunen startups en stimuleren het startup-ecosysteem in Brainport Eindhoven door onze structurele deelname aan The Gate en events als LevelUp. Bovendien treden we op als launching customer voor startups met innovatieve oplossingen voor onze stad.
- **Versterking vestigings- en leefklimaat**
  Naast de binnenstad, als het visitekaartje en economische toplocatie, zijn onze campussen (TU/e, HTC, Strijp-S / T en BIC) de innovatie hotspots voor onze regio. We blijven inzetten op de samenwerking tussen de campussen.
- **Stimuleren van evenementen**
  We continueren de uitvoering van de vastgestelde evenementenvisie. We geven uitvoering aan de nieuwe subsidieregeling voor grote evenementen. We voeren de aanbevelingen uit die afkomstig zijn uit de evaluatie van Eindhoven247. De kosten voor het organiseren van evenementen stijgen aanzienlijk. Vooral de grote gratis evenementen in de stad hebben hiermee te maken. De komende 4 jaar ondersteunen we Stichting GLOW en de Stichting Federatie Eindhovense Carnaval met extra middelen. Daarnaast borgen we het gratis toegankelijke evenement Hit the City via de subsidieregeling grote evenementen door ervoor zorg te dragen dat er voldoende middelen in deze regeling aanwezig zijn. Daarnaast willen we ons Inzetten op een zo breed mogelijke toegankelijkheid van evenementen voor iedereen.

Wat gaan we daar voor doen

- **Voorzieningenniveau**
  We continueren de uitvoering van het in 2025 vastgestelde programma 'Stedelijke en maatschappelijke Voorzieningen' om het Eindhovense voorzieningenniveau aan te laten sluiten bij de behoeften van de groeiende en veranderende stad.

In 2027 richten we ons vooral op:

- The Gate en startup ecosysteem: We werken samen met de BOM, Brainport Development, TU/e, Summa en Fontys aan de directe ondersteuning en begeleiding van tech startups in de regio. Ook participeren we in belangrijke events voor startups als LevelUp en de Gerard en Anton awards.
- Launching customer: Als gemeente treden we, o.a. door inzet van de gemeentelijke startup officer, op als launching customer voor startups met innovatieve oplossingen voor onze stad.
- Uitvoering Programma Voorzieningen: Focus op uitvoering. Primair wordt gekeken naar concrete invullingen op de zeven prioriteiten, vindt monitoring plaats en wordt input geleverd voor de investeringsagenda en evaluatie, input lobby's richting het Rijk.
- Weekmarkten: We gaan samen met vertegenwoordigers en marktkooplieden in gesprek over wat nodig is om de aantrekkelijkheid en toekomstbestendigheid van de weekmarkten te behouden en te vergroten.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	7.066	9.554	**7.633**	7.051	7.039	6.977
Baten	-5.756	-6.560	**-7.460**	-7.460	-7.460	-7.460
Mutatie reserves	-1.246	-650	**-523**	-9	-4	55
Saldo	**64**	**2.344**	**-350**	**-418**	**-425**	**-428**

1. Toelichting taken	**Lasten**	**Baten**	**Reserve**	
• Evenementen subsidies	4.378	-	-513	*
• Personeelslasten	2.270	-	-	
• Toeristenbelasting	-	-7.200	-	
• Overig: o.a. intensivering MKB deal en snappen en schrappen (0,5 mln)	985	-260	-10	*
Totaal	**7.633**	**-7.460**	**-523**	

2. Intensiveringen Coalitieakkoord 2026-2030 en Begroting 2027

- Evenementen: 0,4 mln, meerjarig incidenteel tot en met 2030.
- MKB deal en snappen & schrappen: 0,5 mln structureel.

3. Mutaties in meerjarenbeeld > € 1 mln (aanvullend op intensiveringen)

- Overig: In 2026 incidentele bijdrage van 2,5 mln voor de continuïteit SUOG.

2b. Onderwijs

Onderwijshuisvesting PO/VO

We zijn wettelijk verplicht om te zorgen voor kwalitatieve onderwijshuisvesting. Daarvoor stellen we samen met de PO en VO schoolbesturen integrale huisvestingsplannen op. Daarin worden projecten van meerdere schoolbesturen gezamenlijk afgewogen en op elkaar afgestemd. In 2025 is het IHP 2025-240 vastgesteld, waarin alle plannen voor de komende jaren zijn opgenomen, afgewogen en waar budgetten aan zijn gekoppeld. Naast de plannen zoals opgenomen in het IHP kunnen de scholen programma-aanvragen indienen die jaarlijks worden beoordeeld. De schaalsprong, krapte op de woningmarkt en internationalisering zorgen dat leerlingenaantallen steeds moeilijker zijn te voorspellen. Samen met regiopartners en schoolbesturen zoeken we hiervoor oplossingen.

Duurzaamheidsambities

Onze onderwijsgebouwen lopen voor op schema. In 2022 is de uitstoot 34 kiloton, waar 43 kiloton is begroot. Dit betekent dat we 9 kiloton onder het begrote maximum zitten. Met het IHP Gestel (reeds besloten) en het nieuwe 16 jarig IHP gaat dit minimum verder omlaag.

Wettelijke taken op het terrein van onderwijs

We voeren de wettelijk taken op het terrein van onderwijs uit:

- bestrijden van onderwijsachterstanden;
- toezicht en handhaving kinderopvang;
- toezicht openbaar onderwijs;
- handhaven Leerplichtwet;
- uitvoeren doorstroompunt;
- tegengaan van voortijdig schoolverlaten (VSV);
- uitvoeren van Wet Educatie Beroepsonderwijs (WEB);
- uitvoeren van leerlingenvervoer.

Daarnaast werken we in 2027 op de volgende onderdelen met de partners in de stad intensief samen om de basis te versterken en kansrijk opgroeien te bevorderen:

Kansrijk Opgroeien

We willen dat alle kinderen en jongeren in Eindhoven kansrijk kunnen opgroeien. Hun ontwikkeling vindt plaats in verschillende leefwerelden zoals thuis, op school, in de wijk, bij de sportvereniging en online, en niet binnen de grenzen van afzonderlijke beleidsdomeinen. Daarom werken we vanuit de opgave Kansrijk Opgroeien aan een integrale aanpak waarin onderwijs, zorg en preventie elkaar versterken en aansluiten bij de dagelijkse werkelijkheid van kinderen en hun netwerk. Binnen Kansrijk Opgroeien uit de Koers (2)040 gaan we uit van de kracht van het bestaande netwerk en de brede pedagogische basis zodat kinderen en ouders zoveel mogelijk ondersteuning vinden in hun eigen leefomgeving. We zetten in op een sterkere verbinding tussen scholen, de brede pedagogische basis en (jeugd)zorg. Door deze domeinen beter met elkaar te verbinden, vergroten we de ontwikkelkansen van jeugdigen en verkleinen we het risico op verzuim, thuiszitten en schooluitval. Door waar nodig ongelijk te investeren, werken we aan meer gelijke kansen voor alle jeugdigen in Eindhoven.

Het realiseren van deze beweging vraagt om een investering aan de voorkant. Gerichte financiële investeringen zijn nodig om de pedagogische basis en eerstelijnszorg te versterken en de benodigde cultuurverandering te realiseren. Daarmee creëren we randvoorwaarden om ondersteuning eerder en dichterbij te organiseren.

Lokaal Educatieve Agenda
We werken samen met LEA (Lokale Educatieve Agenda) partners en geven samen uitvoering aan de Lokaal Educatieve Agenda 2024-2028 met als gezamenlijke opgave ‘Kansen (be)grijpen en Drempels (weg)nemen’. In schooljaar 2026-2027 worden acties uitgevoerd die bijdragen aan burgerschap & zingeving, het bevorderen van kansengelijkheid, het bestrijden van onderwijsachterstanden, het verstevigen van de pedagogische basis en het verbeteren van de aansluiting onderwijs-jeugdhulp. Zo wordt er bijvoorbeeld ingezet op Rijke schooldag, Pak de Vibe/maatschappelijke diensttijd (MDT), Voor- en vroegschoolse educatie (VVE) en Week van respect. We monitoren en rapporteren jaarlijks over de resultaten via de LEA monitor. In het LEA overleg zal extra aandacht zijn voor een taaloffensief om de taalontwikkeling te verbeteren, de overgang po-vo, monitoring van effecten van de lopende projecten en het aansluiten van de LEA op de Koers Opgave Kansrijk Opgroeien.
In schooljaar 2025-2026 hebben in totaal 40 scholen in Eindhoven een Rijke Schooldag aangeboden en is daarvoor gebruik gemaakt van de landelijke of gemeentelijke subsidieregeling. Dankzij de inzet van incidenteel extra gemeentebudget (1,6 miljoen voor schooljaar 2026- 2027 en 2027-2028) is de continuïteit van de bestaande initiatieven van Rijke Schooldag in Eindhoven geborgd voor de komende 2 schooljaren.

Actieplan MBO
We geven samen met de mbo-instellingen in Eindhoven uitvoering aan het Actieplan MBO. Komend jaar werken we samen met onderwijspartijen aan de uitvoering van het jaarplan 2027, waarmee we het imago van het mbo versterken, mbo-talent een podium geven, de samenwerking tussen mbo-hbo-wo bevorderen en Eindhoven als aantrekkelijke studentenstad presenteren. Om deze ambities te realiseren is er jaarlijks (2027-2030) €210.000 gereserveerd (zie taakveld 6.5 kopje intensiveringen).

Aanpak voortijdig schoolverlaten
We werken samen met gemeenten, onderwijs en arbeidsmarktregio's in de regio Zuidoost-Brabant aan een regionaal programma voortijdig schoolverlaten 2026-2029 en geven daarmee uitvoering aan de wet van school naar duurzaam werk. We zetten daarbij gezamenlijk in op een kansrijke toekomst voor jongeren tot 27 jaar middels het voorkomen van voortijdig schoolverlaten, het begeleiden naar onderwijs (een startkwalificatie) of werk bij schooluitval en het ondersteunen bij het behoud van werk.

Aanpak basisvaardigheden
We werken samen met kernpartners laaggeletterdheid om de basisvaardigheden van volwassenen te versterken en voeren het regionaal educatief programma 2026-2029 en Stadsplan basisvaardigheden 2024-2028 uit. We zien dat op het leren van de Nederlandse taal extra inzet nodig is, mede vanwege de snelle internationalisering van de stad en regio. De werkgeversaanpak 'Nederlandse taal voor internationale medewerkers’ wordt verlengd tot en met 2027.

Doelen

- Optimale ontwikkeling 0-13 jarigen
- Jongeren (13-27 jaar) perspectief bieden op diploma/arbeid/dagbesteding
- Volwassenen beheersen basisvaardigheden
- Goede onderwijshuisvesting
- CO2-reductie onderwijshuisvesting

Financiële kerngegevens

Thema	Taakveld	Lasten	Baten	Mut.res.	Saldo
Onderwijs	Onderwijshuisvesting (tv 4.2)	27.937	-3.468	-2.192	22.277
	Onderwijsbeleid en leerlingzaken (tv 4.3)	39.754	-16.209	-119	23.426
		67.691	**-19.677**	**-2.311**	**45.703**

BBV-indicatoren

Indicator	peiljaar	NL	100-300	> 300	Eindhoven
Absoluut verzuim (per 1.000 leerlingen)	2025	7,4	7,4	8,4	16,6
Relatief verzuim (per 1.000 leerlingen)	2025	28	27	43	18
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	2025	2,3	2,6	2,8	2,9

Onderwijshuisvesting (tv 4.2)

Wat willen we bereiken

- **Goede onderwijshuisvesting**
  Eindhoven kent een divers en groeiend onderwijslandschap en loopt voorop op het gebied van internationalisering van het onderwijs. De groei van de stad en de schaalsprong zorgen tegelijkertijd voor een toenemende en veranderende behoefte aan onderwijshuisvesting. We willen dat alle leerlingen in Eindhoven onderwijs kunnen volgen in kwalitatief goede, passende en toekomstbestendige schoolgebouwen. Het Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs 2025-2040 vormt hiervoor het kader.

- **CO2-reductie onderwijshuisvesting**
  We werken aan duurzame en toekomstbestendige schoolgebouwen en dragen daarmee bij aan de gemeentelijke klimaatdoelstellingen. De ambitie is 95% CO_2-reductie in 2050 en 55% in 2030 ten opzichte van 1990. Daarnaast werken we toe naar een circulaire samenleving in 2050 en 50% minder gebruik van primaire grondstoffen in 2030.

Effectindicatoren	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Directe CO2-uitstoot Onderwijshuisvesting cf Klimaatverordening (Kton)	(=2024) 16,3	32	29	26	23	20

Wat gaan we daar voor doen

- **Integraal plannen en realiseren**
  Het 16-jarige IHP Onderwijs 2025-2040 is in februari 2025 vastgesteld en vormt de basis voor de langjarige ontwikkeling van de Eindhovense onderwijshuisvesting. Daarbij houden we rekening met de groei van de stad, veranderende onderwijsbehoeften enaangescherpte duurzaamheidswetgeving vanuit het Rijk en Europa. Onderdeel hiervan is het periodiek herijken van de normbedragen. De benodigde middelen zijn in de begroting opgenomen.

In 2027 richten we ons vooral op:

- Uitvoeren IHP Eindhoven 2025-2040: we geven verder uitvoering aan de eerste tranche (2025-2028) van het IHP. In 2027 starten we tien nieuwe projecten en werken we de in het IHP opgenomen procesafspraken verder uit.
- Uitvoeren IHP-Gestel: we geven in 2027 verder uitvoering aan het in 2018 vastgestelde IHP voor Gestel, in nauwe samenwerking met de betrokken schoolbesturen IEZA, SKPO en SALTO.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	25.801	24.642	27.937	30.600	31.582	33.633
Baten	-5.033	-3.305	-3.468	-3.468	-3.468	-3.468
Mutatie reserves	-2.869	-1.305	-2.192	-1.717	-567	-488
Saldo	**17.899**	**20.032**	**22.277**	**25.415**	**27.547**	**29.677**

1. Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve	
• Kapitaallasten onderwijshuisvesting	15.542	-	-	*
• Beheerkosten onderwijshuisvesting	7.142	-	-	*
• Bewegingsonderwijs en schades	2.150	-20	-	
• Personeelslasten	1.604	-	-	
• Internationale School Eindhoven (ISE)	974	-183	-43	
• SPIL Locaties	512	-2.474	-	
• Doorbelasting energie en onderhoud onderwijshuisvesting	-	-791	-	
• Overig: o.a. onttrekkingen aan reserves voor t Slingertouw (1,0 mln), kapitaallasten IHP (0,5 mln) en VBS De Regenboog (0,3 mln)	13	-	-2.149	*
Totaal	**27.937**	**-3.468**	**-2.192**	

2. Intensiveringen Coalitieakkoord 2026-2030 en Begroting 2027
- Kapitaallasten IHP: 0,9 mln. structureel vanaf 2030.

3. Mutaties in meerjarenbeeld > € 1 mln (aanvullend op intensiveringen)
- Beheerkosten onderwijshuisvesting: incidentele stijging in 2027 met 1,6 mln door tijdelijke huisvesting.
- Kapitaallasten onderwijshuisvesting: oplopend tot 8,2 mln in 2030 voor met name de uitvoering van het IHP Onderwijs.
- Overig: met name onttrekking uit de reserve huisvesting onderwijs door verbouwing van 't Slingertouw: 1,0 mln in 2027 en 0,8 mln in 2028.

Thema: Onderwijs

Onderwijsbeleid en leerlingzaken (tv 4.3)

Wat willen we bereiken

- **Optimale ontwikkeling 0-13 jarigen**
  Kinderen krijgen de mogelijkheden om zich optimaal te ontwikkelen. De sociale basis is versterkt en kansengelijkheid bevorderd. Onderwijsachterstanden worden voorkomen en bestreden.

- **Jongeren (13-27 jaar) perspectief bieden op diploma/arbeid/dagbesteding**
  We willen verzuim en voortijdig schoolverlaten voorkomen en jongeren begeleiden naar het behalen van een startkwalificatie of naar duurzame arbeid.

- **Volwassenen beheersen basisvaardigheden**
  We versterken de basisvaardigheden van volwassenen om de zelfredzaamheid, de maatschappelijke participatie en de doorstroom naar werk of kans op het behoud van werk te vergroten.

Effectindicatoren	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
% doelgroepleerlingen (groep 3) dat gemiddeld of bovengemiddeld scoort voor technisch lezen	n.n.b.	70%	70%	70%	70%	70%
% leerlingen met startkwalificatie	61	ntb	65%	70%	73%	76%
% deelnemers volwasseneducatie dat taalvaardiger is geworden	n.n.b.	60%	60%	60%	60%	60%
% Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO)	2,87	ntb	3,5	3,4	3,3	3,2

Wat gaan we daar voor doen

- **Bestrijden van onderwijsachterstanden**
  Met Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) en het Eindhovense concept Spelen, Integreren en Leren (SPIL) voorkomen we onderwijsachterstanden en bevorderen we de ontwikkeling van Eindhovense kinderen in de leeftijd van 0-13.
- **Tegengaan voortijdig schoolverlaten**
  We werken samen met gemeenten, onderwijs en arbeidsmarktregio's in de regio Zuidoost-Brabant aan een regionaal programma voortijdig schoolverlaten 2026-2029 en geven daarmee uitvoering aan de wet van school naar duurzaam werk.
- **Versterken basisvaardigheden volwassenen**
  We voeren het Regionaal Educatief Plan (REP) voor de arbeidsmarktregio Zuidoost-Brabant uit en werken conform stadsplan basisvaardigheden 2024-2028 aan de aanpak van laaggeletterdheid en het bevorderen van basisvaardigheden van volwassenen.

In 2027 richten we ons vooral op:

- Uitvoering geven aan Regionaal Educatief Programma en stadsplan basisvaardigheden: we voeren het Regionaal Educatief Programma 2026-2029 en het stadsplan basisvaardigheden 2024-2028 uit met de ambitie om jaarlijks meer laaggeletterde inwoners te bereiken. We brengen dit ook in verbinding met andere initiatieven rondom taal.
- Uitvoeren wettelijke taken onderwijs: uitvoeren toezicht en handhaving kinderopvang, toezicht openbaar onderwijs, handhaven leerplichtwet, uitvoeren doorstroompunt, tegengaan voortijdig schoolverlaten (vsv), uitvoeren Wet Educatie Beroepsonderwijs en leerlingenvervoer.
- Uitvoering geven aan de Lokaal Educatieve Agenda 2024-2028 en Spilbegroting 2027: De voortgang SPIL/VVE volgen we via een monitor en rapporteren daar jaarlijks over, we rapporteren ook jaarlijks over de voortgang binnen de Lokaal Educatieve Agenda 2024-2028.
- Continuering constructieve samenwerking internationalisering en groei onderwijs: we continueren de regionale multihelix samenwerking op de onderwijsopgave in de Brainportregio.
- Uitvoering regionaal programma: inzet op het voorkomen van voortijdig schoolverlaten en begeleiding van jongeren naar onderwijs en werk. Voorbeelden zijn: extra ondersteuning van kwetsbare doelgroepen, zoals entreestudenten en nieuwkomers, en outreachend werken door Doorstroompunt.
- Uitvoering geven aan het Uitvoeringsplan 2027 van het MBO-Actieplan: met onder andere doorontwikkeling van de mbo-awards naar Eindhovense MBO-awards voor meerdere onderwijssectoren, een nieuwe editie van het Vibes-studentenfestival en continuering van de inzet op studentensportkaarten.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	35.531	38.805	**39.754**	38.352	38.379	36.182
Baten	-17.141	-14.983	**-16.209**	-16.209	-16.209	-14.494
Mutatie reserves	1.471	0	**-119**	-255	0	0
Saldo	**19.862**	**23.822**	**23.426**	**21.888**	**22.170**	**21.688**

1. Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve	
• Voorschoolse educatie SPIL	11.481	-8.911	-	
• Subsidie versterken sociale basis	5.977	-	-	
• Personeelslasten	4.681	-	-	
• Leerlingenvervoer	3.204	-14	-	
• Doorstroompunt regio	2.508	-2.614	-	
• Educatie beroepsonderwijs – regio	2.445	-2.445	-	
• Stadsdeelbibliotheekfuncties	2.209	-	-	
• Regionaal programma Naar de juiste plek 2026-2029	1.939	-1.939	-	*
• Bibliotheek - begrotingssubsidie	1.454	-	-	
• Rijke schooldag	1.290	-	-	
• LEA –ontwikkelkansen	1.167	-	-	
• Pilot gratis Lidmaatschap Bibliotheek Eindhoven	256	-	-	
• Informatie Dienst Digitale Overheid	230	-	-	
• Overig: o.a. Centrale Leerlingen Registratie (0,3 mln) Educatie Web (0,1 mln), Trajectbegeleiding regio (0,1 mln) en aanpak laaggeletterdheid (0,1 mln)	913	-286	-119	
Totaal	**39.754**	**-16.209**	**-119**	

3. Mutaties in meerjarenbeeld > € 1 mln (aanvullend op intensiveringen)

- Regionaal programma 'Naar de juiste plek: 2026-2029': vanaf 2027 specifieke uitkering van 1,9 mln.

2c. Sociale stad

Naar een toekomstbestendig sociaal domein
Eindhoven is een sociale en ondernemende stad. Tegelijkertijd worden de maatschappelijke opgaven waar we voor staan steeds omvangrijker en complexer. De dubbele vergrijzing, groei van de stad, verschillen in bestaanszekerheid en gezondheid, een groeiende vraag naar ondersteuning en aanhoudende personeelstekorten zetten het sociaal domein onder druk. Daar komt bij dat de beschikbare middelen niet toereikend zijn om de groeiende ondersteuningsvraag op te vangen en dat landelijke beleidskeuzes directe gevolgen hebben voor de uitvoering op lokaal niveau. Deze ontwikkelingen zijn niet uniek voor Eindhoven, maar maken deel uit van een bredere landelijke trend. De omvang en samenloop ervan maken de opgave echter urgent. Voor Eindhoven geldt bovendien dat de groei van de stad extra druk zet op sociale cohesie, kansengelijkheid en het voorzieningenstelsel. Dat heeft niet alleen maatschappelijke gevolgen, maar leidt ook tot een steeds grotere financiële uitdaging.

Maatschappelijke en demografische ontwikkelingen, evenals beleidskeuzes van het Rijk, zijn factoren waarop we als gemeente slechts beperkt invloed op hebben. Waar onze invloed wel zit, is de manier waarop we het sociaal domein en het zorg- en ondersteuningslandschap organiseren, financieren en inrichten. Daarbij zien we dat het huidige stelsel vooral is gericht op het oplossen van individuele problematiek, de inzet van professionele ondersteuning en het denken in voorzieningen en producten. Het grootste deel van de beschikbare middelen wordt ingezet wanneer problemen zich al hebben voorgedaan, terwijl relatief weinig ruimte bestaat voor het versterken van preventie, gemeenschappen en de sociale basis. De aanhoudende groei van ondersteuningsvragen laat zien dat meer zorg en ondersteuning binnen hetzelfde systeem geen duurzaam antwoord biedt voor inwoners en de maatschappelijke opgaven waarvoor we staan.

De Koers Sociaal (2)040 kiest daarom voor een fundamenteel andere benadering: Niet het organiseren van zorg en ondersteuning staat centraal, maar het versterken van de maatschappelijke voorwaarden waardoor inwoners kunnen meedoen, zich kunnen ontwikkelen en elkaar kunnen ondersteunen. Dat vraagt om investeringen in financiële bestaanszekerheid, een betaalbaar dak boven het hoofd, sterke gemeenschappen, preventie en een krachtige sociale basis. Professionele ondersteuning blijft beschikbaar voor inwoners die dat nodig hebben, maar is niet langer het vanzelfsprekende vertrekpunt. Daarbij erkennen we ook dat niet alles maakbaar is. Niet iedere kwetsbaarheid of tegenslag in het leven kan worden voorkomen of opgelost door meer zorg, ondersteuning of overheidsingrijpen. Juist daarom is het versterken van de mogelijkheden en veerkracht van inwoners, gemeenschappen de stad van cruciaal belang. Daarnaast vraagt het ook om een verschuiving in de rolinvulling van de gemeente binnen het sociaal domein. Een verschuiving van opdrachtgever van voorzieningen naar regisseur van het maatschappelijk ecosysteem waarin inwoners, gemeenschappen, maatschappelijke organisaties, ondernemers en overheid gezamenlijk maatschappelijke waarde creëren.

Voor de gemeente betekent dit een verschuiving van de vraag *“Welke voorziening voor zorg en ondersteuning organiseren we op basis van onze wettelijke taken?”* naar *“Welke maatschappelijke waarde willen we realiseren met het oog op de sociaal maatschappelijke opgaven?”*. Dit vraagt om stevigere sturing vanuit maatschappelijke opgaven, integrale samenwerking over domeinen heen en investeringen in de sociale, economische en fysieke randvoorwaarden voor welzijn en participatie. De richting hiervoor is vastgelegd in de Koers Sociaal (2)040 waarbij we kiezen voor investeren in de sociale basis als fundament van onze stad en extra aandacht voor inwoners die te maken hebben met een samenloop van problemen.
Op basis hiervan focussen we op zeven opgaven:

0. Herinrichting van het zorg- en ondersteuningslandschap
1. Kracht van inwoners en sociale netwerken centraal
2. Versterken van de institutionele sociale basis
3. Sociaal bouwen & inrichten van de fysieke leefomgeving
4. Kansrijk opgroeien
5. Een financieel zeker bestaan
6. Eerst een thuis, zelfstandig leven en wonen

Grip op huidige uitgaven en transformeren
Om professionele ondersteuning toegankelijk te houden voor inwoners die deze het hardst nodig hebben, zijn keuzes noodzakelijk over de inzet van schaarse middelen. We zetten in op een twee sporen aanpak. Enerzijds versterken we de grip op de huidige opgaven door scherper te sturen op toegang, doelmatigheid, efficiëntie en kostenontwikkeling. Anderzijds investeren we in de transformatie van het sociaal domein, waarbij de focus verschuift van het oplossen van problemen (vangnetvoorzieningen) naar het versterken van de omstandigheden en voorzieningen die bijdragen aan welzijn, participatie, sterke gemeenschappen en veerkracht in de sociale basis.
Deze beweging vraagt om een geleidelijke verschuiving van middelen. Juist daar ligt de grootste maatschappelijke winst: door problemen eerder te voorkomen, aan te sluiten bij de kracht van inwoners en de stad en de maatschappelijke draagkracht en veerkracht van de stad te versterken. Professionele ondersteuning blijft daarbij beschikbaar voor inwoners die dat nodig hebben.
Zo gaan maatschappelijke waarde en financiële houdbaarheid hand in hand. Alleen door vandaag grip te houden op de uitgaven en tegelijkertijd te investeren in de transformatie van morgen, kan Eindhoven het sociaal domein menswaardig, toegankelijk en toekomstbestendig houden.

Herinrichting van het zorg- en ondersteuningslandschap
Opgave 0 vertaalt de ambities van de Koers Sociaal (2)040 naar de herinrichting van het zorg- en ondersteuningslandschap. Hiervoor wordt een samenhangend stelselmodel ontwikkeld met richtinggevende uitgangspunten en keuzes voor toegang, ondersteuning, bekostiging, samenwerking en sturing. Dit stelselmodel vormt het kader voor de inzet van gemeentelijke instrumenten, zoals inkoop en subsidies, zodat deze optimaal bijdragen aan de opgaven van de Koers. Daarmee vervult Opgave 0 een randvoorwaardelijke en faciliterende rol voor de overige opgaven. Een belangrijk onderdeel van de opgave is de heroriëntatie op de toegang en eerstelijnsondersteuning, waaronder WIJeindhoven en de gemeentelijke uitvoeringsteams. In 2027 wordt een toekomstbestendig advies met implementatieplan opgeleverd voor de positionering, kerntaken, governance en bekostiging van deze functies, zodat inwoners eenvoudiger, passender en effectiever worden ondersteund. Daarnaast richt Opgave 0 zich op het versterken van het maatschappelijk ecosysteem. Samen met maatschappelijke partners wordt ingezet op de strategische kernalliantie en worden randvoorwaarden gecreëerd voor duurzame samenwerkingsvormen die bijdragen aan gezamenlijk opgavegericht werken.

Kracht van inwoners en sociale netwerken centraal
Eindhoven groeit snel en wordt steeds diverser. We willen dat iedereen zich thuis voelt in de stad en in de eigen buurt. Dat is niet vanzelfsprekend. Niet iedereen heeft een sociaal netwerk of voelt zich verbonden met anderen. Daarom investeren we in sterke gemeenschappen. Wanneer inwoners elkaar ontmoeten, elkaar helpen en samen activiteiten organiseren, ontstaan buurten waar mensen zich welkom voelen, mee kunnen doen en naar elkaar omkijken.

In lijn met het Coalitieakkoord Samen Vooruit, Samen Thuis zetten we onder andere in op:

- Een nieuw Uitvoeringsprogramma Inclusief Samenleven 2027-2028, inclusief Lokale Inclusie Agenda in lijn met het VN-verdrag Handicap, op te stellen en uit te voeren. Met de structurele investering van € 0,7 miljoen borgen we onze inzet op diversiteit en inclusie voor de komende jaren. We zetten in op het tegengaan van discriminatie, het verbeteren van de toegankelijkheid en het vergroten van kennis en begrip voor verschillen tussen mensen. Hiermee werken we aan een stad waarin iedereen gelijkwaardig onderdeel uitmaakt van de samenleving.
- Het programma Vrijwillig voor Elkaar uit te voeren. Vrijwilligers zijn onmisbaar voor sterke buurten en stichtingen/verenigingen. We ondersteunen vrijwilligers, verminderen waar mogelijk regeldruk en waarderen hun inzet actief.
- In lijn met de transformatiebeweging 2-1-0 onderzoeken we samen met partners en inwoners hoe informele steunnetwerken kunnen worden versterkt, zodat inwoners vaker ondersteuning vinden bij elkaar en minder afhankelijk zijn van professionele hulp.

Versterken van de institutionele basis

De institutionele sociale basis ondersteunt inwoners en gemeenschappen met collectieve voorzieningen en ondersteuning waar je zonder indicatie gebruik van kan maken. Het gaat om georganiseerde, professionele inzet die ondersteunend is aan de kracht van inwoners en sociale netwerken, zodat iedereen zich thuis kan voelen in onze stad. We zetten in op:

- Het ontwikkelen en vaststellen van de kernfuncties van de institutionele sociale basis op wijk-, stadsdeel- en stedelijk niveau. Kernfuncties zijn de essentiële functies en voorzieningen waar inwoners terecht kunnen voor laagdrempelige ondersteuning dichtbij en activiteiten ten behoeve van de sociale cohesie. De invulling kan per wijk of stadsdeel verschillen, afhankelijk van de lokale opgave.
- Het stapsgewijs herijken van de subsidieregeling Versterken Sociale Basis (voor professionals). De regeling wordt aangepast zodat niet langer losse activiteiten, maar de vastgestelde kernfuncties centraal staan. Hiermee ontstaat meer duidelijkheid over wat inwoners in elke wijk mogen verwachten en wordt de beweging ondersteund naar meer laagdrempelige, preventieve en collectieve ondersteuning dichtbij huis en zijn er in ieder gebied activiteiten ten behoeve van de sociale cohesie.
- Voor de bijdrage van de centrale bibliotheek en de Bibliotopen aan de institutionele sociale basis wordt verwezen naar taakveld 5.6 Media.

Sociaal bouwen en inrichten van de fysieke leefomgeving

De groei van Eindhoven en de toenemende diversiteit van de stad vragen om een sterke sociale basis en buurten waar inwoners kunnen meedoen en naar elkaar omzien. Daarom verbinden we in de opgave ‘Sociaal bouwen en inrichten’ van de Koers Sociaal (2)040 sociale en fysieke ontwikkeling vanaf de start van gebiedsontwikkelingen. Met sociale ontwerpprincipes en sociale programmering zorgen we ervoor dat nieuwe gebieden ontmoeting stimuleren, gezondheid bevorderen en sociale netwerken versterken. Door sociaal-maatschappelijke ambities te verankeren in gebiedsontwikkeling benutten we de schaalsprong als hefboom voor sociale binding, veiligheid en veerkrachtige buurten waar huidige en nieuwe inwoners zich thuis voelen, van expats tot inwoners met een ondersteuningsbehoefte. We zetten hierbij in combinatie met de opgave ‘Versterken institutionele sociale basis’ in op het doorontwikkelen van een sociale programmeringsstrategie en het verankeren van de kernfuncties sociale basis in gebiedsontwikkeling. We starten met een Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor de WMO, kwetsbare doelgroepen.

Kansrijk opgroeien

We willen dat alle jeugdigen in Eindhoven kansrijk opgroeien. Veel kinderen ontwikkelen zich goed binnen hun eigen gezin, buurt en sociale context. Wanneer ondersteuning nodig is, organiseren we dit passend en dichtbij en bij voorkeur in de eigen context van het gezin. Uitdagingen die horen bij het normale opgroeien vragen niet altijd om professionele hulp. De specialistische jeugdhulp blijft beschikbaar voor kinderen en gezinnen die dit daadwerkelijk nodig hebben.

De afgelopen jaren is het gebruik van jeugdhulp toegenomen en de beschikbare financiële middelen houden daarmee geen gelijke tred. Dit zorgt voor financiële tekorten en een jeugdstelsel wat onder druk staat: er wordt meer van gevraagd dan het kan bieden. We staan voor de belangrijke opgave om een toekomstbestendig

jeugdstelsel te realiseren. Hiervoor werken we aan een fundamentele beweging die tot duurzame verandering leidt. Met de opgave Kansrijk Opgroeien uit de Koers Sociaal (2)040 geven we richting en uitvoering aan deze beweging. Samen met het onderwijs en jeugdpartners versterken we de pedagogische basis, pakken we grondoorzaken aan en werken we toe naar een vermindering van de vraag naar specialistische jeugdhulp. Waar dat nodig is investeren we ongelijk om kinderen gelijke kansen te bieden en verbinden we onderwijs, preventie en zorg beter met elkaar, onder andere om verzuim en thuiszitten te voorkomen.
Ondertussen blijven we sturen op de afbouw van de gesloten jeugdzorg en de ontwikkeling van kleinschalige alternatieven. Binnen de regio Samen voor Jeugd werken we verder aan de landelijke Hervormingsagenda Jeugd. In Eindhoven behouden we daarnaast de sterke basis van het jongerenwerk: laagdrempelig, zichtbaar in de wijken en online en dichtbij de leefwereld van jongeren.

Daarnaast werken we binnen Samen voor Jeugd toe naar een nieuwe brede inkoop van specialistische jeugdhulp. Daarbij maken we inhoudelijke keuzes over onder meer de reikwijdte van de jeugdhulp: welke ondersteuning hoort thuis in de specialistische jeugdhulp en wat organiseren we dichter bij jeugdigen en gezinnen. Dit landt in de nieuwe inkoop en contractering per 1 januari 2028 (spoor 1). De opvolgende stap is de vertaling van de inhoudelijke koers en partnerschap naar een integrale opdracht per 1 januari 2029 (spoor 2).

Een financieel zeker bestaan
We willen dat iedereen in Eindhoven rond kan komen, mee kan doen en gelijke kansen krijgt. Daarvoor zijn betaald werk, een stabiel inkomen en een vangnet van inkomensondersteuning onmisbaar. Geldzorgen kunnen leiden tot eenzaamheid en kansenongelijkheid en hebben impact op de kwaliteit van leven. In een snelgroeiende stad en Brainportregio bestaat het risico dat de inkomensongelijkheid toeneemt. Dit vraagt extra aandacht voor groepen in een kwetsbare positie en ongelijk investeren in gelijke kansen. Daarom streven we naar een brede benadering van een financieel zeker bestaan en de aanpak van grondoorzaken: we richten ons op duurzaam werk, het voorkomen van financiële problemen, het terugdringen van armoede en schulden en op goede vangnetregelingen voor tijdelijke inkomensondersteuning die niet alleen bijdragen aan de koopkracht, maar ook helpen om vooruitgang te boeken in het persoonlijk leven van inwoners. Zoals het doorbreken van sociaal isolement, mogelijkheden voor scholing en meedoen via betaald werk.
Daarbij bouwen we voort op wat goed werkt. We continueren onze ruimhartige minimaregelingen en borgen bewezen en succesvolle aanpakken. Tegelijkertijd maken we de ondersteuning eenvoudiger en toegankelijker en zetten we sterker in op proactieve dienstverlening, zodat meer Eindhovenaren daadwerkelijk gebruikmaken van de ondersteuning waarop zij recht hebben.

We ondersteunen inwoners bij hun bijstandsaanvraag en starten snel de dienstverlening naar een re-integratie- of participatietraject op. Daarbij betrekken we ook geldaspecten in samenspraak met partners in de sociale basis, bijvoorbeeld voor het aanvragen van inkomensondersteunende regelingen, financiële educatie, vroegsignalering en preventie. De ondersteuning op het gebied van werk, inkomen, armoede en schulden wordt meer in samenhang aan de inwoner aangeboden.

We gaan de mogelijkheden verkennen om onze pilots Werk & Geld te continueren, uit te breiden en te versnellen. Zo stimuleren we dat nieuwe bijstandsaanvragers zo snel mogelijk aan het werk komen waarbij er geen of een zo kort mogelijke periode sprake is van bijstandsafhankelijkheid. Ook brengen we de talenten in beeld van onze huidige bijstandsgerechtigden om uitstroom te stimuleren. Samen met de regiogemeenten en Ergon gaan we uitvoering geven aan de nieuwe koers van Ergon om werknemers zo regulier mogelijk te plaatsen, meer gebruik te maken van het instrument loonkostensubsidie en de werkbedrijven toekomstbestendig te maken.

Eerst een thuis
De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) staat onder druk. Demografische ontwikkelingen, de groei van de Brainportregio, een toenemende vraag naar passende woningen en schaarste aan zorgprofessionals en mantelzorgers zorgen voor een groeiende ondersteuningsvraag. Dit vraagt om scherpe keuzes, zodat ondersteuning beschikbaar blijft voor inwoners die deze het hardst nodig hebben. Daarom zetten we in op het versterken van de zelfredzaamheid en samenredzaamheid van inwoners, de sociale basis en het sociale netwerk, waarbij maatwerkvoorzieningen alleen worden ingezet waar deze noodzakelijk zijn. We onderzoeken waar we het

pgb-beleid en mantelzorgondersteuning kunnen verbeteren voor onze inwoners. Daarbij kijken we naar mogelijkheden om te collectiveren.

We zetten met de opgave Eerst een Thuis samen met ruimtelijk domein in op wonen voor de meest kwetsbaren in de doelgroep van Maatschappelijke opvang, Veilige - en gezinsopvang en Beschermd wonen. Ook zetten we in op een transformatie van de opvangketen, waarbij we de opvang zoveel als mogelijk willen overslaan. We realiseren ons dat er altijd inwoners zijn die een beroep doen op de opvangketen, ondanks een sterkere inzet op preventie en uitstroom. Met een groeiend aantal inwoners in deze regio zal de behoefte niet afnemen. We begeleiden mensen en vangen op waar iemand gemotiveerd is om te werken aan herstel. Als dat niet het geval is monitoren en begeleiden we mensen via de outreachende teams. Het verbeteren van de uitvoering van deze wettelijke taken, zoals een goede toegang tot zorg en kwaliteit in de dienstverlening blijven de aandacht vragen. We werken ook aan een regionale uitvoeringsagenda, waarin we afspraken maken over de inhoudelijke koers, zoals het investeren in een lokaal preventief aanbod, stimuleren van begeleiding in de thuissituatie en uitstroom naar gemeente van herkomst. Daarbij bekijken we of een (deel van) de verantwoordelijkheid van de centrumgemeente kan worden overgedragen aan de regiogemeenten, bijvoorbeeld in de uitstroom en opvang van eigen inwoners in eigen gemeente. Hiervoor moeten nieuwe bestuursafspraken gemaakt worden met de regiogemeenten over de rolverdeling tussen de centrumgemeente en de regiogemeenten.

Gezondheid
Vanuit de opgaven zetten we ook in op het verbeteren van de gezondheid van onze inwoners en het verkleinen van gezondheidsverschillen. Zo maken we samen met partners in de stad de beweging van zorg en ziekte naar gezondheid. Dit doen we onder andere door gezonde leefstijl, preventie en gezondheidsbevordering (GGD en de Stap naar Gezonder). Ook inzet op mentale gezondheid en verhogen van de psychische weerbaarheid is onderdeel van deze aanpak op gezondheid. Daarnaast continueren we het uitvoeren van het gezondheidsbeleid (Gezondheid telt voor iedereen en de uitvoeringsagenda Programma Gezondheid), het Regioplan en de werkagenda op basis van het Aanvullend Welzijns en Zorg Akkoord (AZWA) en het Omgevingswetprogramma Gezonde Leefomgeving (zie ook 3a Woningbouw en fijne wijken).

Meedoen van nieuwkomers
In lijn met het bestuursakkoord en de spreidingswet zetten we in op flexibele en mee-ademende opvanglocaties om asielzoekers op te vangen. We continueren de uitvoering van het beleidsplan Welkom in Eindhoven. Daarmee zetten we in op meedoen vanaf dag één door middel van maatwerkaanbod op vlak van taalverwerving en participatie. Er wordt ingezet op een doorlopende lijn van asiel naar inburgering waarbij de informatievoorziening en activiteiten tijdens de asielperiode zo veel mogelijk aansluiten op de inburgering. Hierbij wordt ingezet op het behoud van werk als ze als vergunninghouder in Eindhoven komen wonen.
Daarnaast blijft Eindhoven ondersteuning bieden aan ongedocumenteerde vreemdelingen en opvang en begeleiding aan ontheemden uit Oekraïne. Ook blijven we ons inzetten voor EU-arbeidsmigranten en een financieel zeker bestaan.

Doelen
- Asielzoekers doen mee vanaf dag één
- Voorbereiding op de overgangsregeling voor Oekraïners
- Een krachtige sociale basis
- Vergunninghouders zijn zelfredzaam
- Toekomstperspectief voor inwoners zonder verblijfsstatus
- Asielzoekers doen mee in onze samenleving vanaf dag één
- EU burgers nemen volwaardig deel aan onze samenleving
- De samenredzaamheid vergroten
- Duurzaam afschalen van aanvullende ondersteuning (2e lijn) naar ondersteuning door wijkteams (1e lijn) en/of in de sociale basis (0e lijn)
- Gezondheidswinst voor elke Eindhovenaar
- Zorgen dat inwoners aan het werk komen
- Minder Eindhovenaren leven in armoede
- We bieden inkomenszekerheid aan inwoners door samenhangende dienstverlening op inkomen, werk en geld
- We zetten meer in op preventie en vroegsignalering zodat geldzorgen niet escaleren

Doelen

- Inwoners met een arbeidsbeperking aan het werk
- Bevorderen van deelname aan de samenleving van inwoners die een beroep doen op beschermd wonen
- Inwoners kunnen zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen
- Bevorderen van deelname aan de samenleving van inwoners die een beroep doen op de maatschappelijke opvang
- Jeugdigen groeien op in een veilige omgeving ook wanneer ouders (tijdelijk) niet in staat zijn om hun gezag uit te oefenen
- Jeugdigen ontwikkelen zich optimaal
- Jeugdigen groeien zoveel als mogelijk op in een gezinssituatie

Financiële kerngegevens

Thema	Taakveld	Lasten	Baten	Mut.res.	Saldo
Sociale basis en wijkteams	Samenkracht en burgerparticipatie (tv 6.1)	77.895	-30.812	-5.436	41.647
	Toegang en eerstelijnsvoorz. Integraal (tv 6.23)	48.676	0	-2.500	46.176
	Volksgezondheid (tv 7.1)	14.462	-183	0	14.279
Werk en inkomen	Inkomensregelingen (tv 6.3)	188.994	-148.337	-775	39.882
	WSW en beschut werk (tv 6.4)	36.938	0	0	36.938
	Arbeidsparticipatie (tv 6.5)	26.130	-89	-1.210	24.831
Wmo	Hulpmiddelen en diensten (Wmo) (tv 6.60)	11.960	0	0	11.960
	Huishoudelijke hulp (Wmo) (tv 6.711)	26.048	-1.522	0	24.526
	Begeleiding (Wmo) (tv 6.712)	15.761	-647	0	15.114
	Dagbesteding (Wmo) (tv 6.713)	2.891	0	0	2.891
	Overige maatwerkarrangementen (Wmo) (tv 6.714)	794	0	0	794
	PGB Wmo (tv 6.791)	5.856	0	0	5.856
	Beschermd wonen (Wmo) (tv 6.811)	39.480	-500	-1.215	37.765
	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo) (tv 6.812)	23.672	-895	-21	22.756
	Coördinatie en beleid Wmo (tv 6.91)	14.008	0	0	14.008
Jeugd	Jeugdhulp ambulant lokaal (tv 6.751)	10.606	0	-125	10.481
	Jeugdhulp ambulant regionaal (tv 6.752)	43.533	0	0	43.533
	Jeugdhulp ambulant landelijk (tv 6.753)	1.708	0	0	1.708
	Jeugdhulp met verblijf lokaal (tv 6.761)	10.508	0	0	10.508
	Jeugdhulp met verblijf regionaal (tv 6.762)	21.802	-103	0	21.699
	Jeugdhulp met verblijf landelijk (tv 6.763)	3.959	0	0	3.959
	PGB Jeugd (tv 6.792)	2.932	0	0	2.932
	Jeugdbescherming (tv 6.821)	6.137	0	0	6.137
	Jeugdreclassering (tv 6.822)	1.112	0	0	1.112
	Coördinatie en beleid Jeugd (tv 6.92)	10.282	-1.589	0	8.693
		646.144	**-184.677**	**-11.282**	**450.185**

BBV-indicatoren

Indicator	peiljaar	NL	100-300	> 300	Eindhoven
Banen (per 1.000 inwoners van 15-64 jaar)	2025	858,8	940,1	1041,3	1101,5
Jongeren met een delict voor de rechter	2023	1	1	2	1
Kinderen in uitkeringsgezin	2024	6	7	10	7
Werkloze jongeren	2024	2	2	2	2
Netto arbeidsparticipatie	2025	73,2	73,2	72,1	73,1
Personen met een bijstandsuitkering (per 10.000 inwoners)	2025	281,2	331,5	538,6	346,5
Lopende re-integratievoorzieningen (per 10.000 inwoners van15-64 jaar)	2025	217,8	218,4	258,1	98,4
Jongeren met jeugdhulp (% van alle jongeren tot 18 jaar)	2025	13,7	14,4	12	13,4
Jongeren met jeugdbescherming	2025	1	1,1	0,9	1,1
Jongeren met jeugdreclassering	2025	0,4	0,4	0,6	0,4
Cliënten met een maatwerkvoorziening Wmo	2025	720	728	707	760

Verbonden partijen

- ***GR GGD Brabant Zuidoost***
  De GGD Brabant Zuidoost heeft tot doel een bijdrage te leveren aan de publieke gezondheidszorg (PG) en de ambulance zorg (AZ).
- ***GR Werkvoorziening Regio Eindhoven (GRWRE)***
  De GRWRE is een gemeenschappelijke regeling voor 5 gemeenten waaronder Eindhoven. Ergon is hiervan de uitvoeringsorganisatie en voert voor de deelnemende gemeenten taken uit op het gebied van de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW), loonkostensubsidie en beschut werken. Daarnaast zijn er gezamenlijk participatietaken afgesproken in het netwerk van Werk en Inkomen. De talenten/competenties van bijstandsgerechtigden worden in beeld gebracht en er wordt gezorgd dat mensen vaardigheden opdoen zodat ze bemiddeld kunnen worden naar betaald werk.

Thema: Sociale basis en wijkteams

Samenkracht en burgerparticipatie (tv 6.1)

Wat willen we bereiken

- **Asielzoekers doen mee vanaf dag één**

- **Voorbereiding op de overgangsregeling voor Oekraïners**
  Voorbereiding op nieuwe gemeentelijke taken, overgangsregelingen voor Oekraïners en de overgang van opvang naar zelfstandige huisvesting. Ook zetten we in op Nederlands taalonderwijs voor de versteviging van hun arbeidsmarktpositie en verdienvermogen

- **Een krachtige sociale basis**
  Een krachtige sociale basis biedt positief tegenwicht en dempt de uitdagingen van de stad. We willen dat inwoners in Eindhoven zich fijn, gezien en gesteund voelen, naar elkaar omkijken en elkaar helpen, zodat er vertrouwen blijft dat het goed komt.

- **Vergunninghouders zijn zelfredzaam**
  We begeleiden vergunninghouders die in Eindhoven komen wonen naar een zelfredzaam bestaan, waarbij ze hun inburgering goed doorlopen, (betaald werk) kunnen verrichten, in staat zijn hun financiën te beheren en maatschappelijk participeren.

- **Toekomstperspectief voor inwoners zonder verblijfsstatus**
  We werken met partners intensief samen aan het vinden van bestendige oplossingen voor ongedocumenteerden vanuit de Eindhovense Bed, Bad, Brood (BBB) regeling. Landelijke ontwikkelingen gaan mogelijk om aanpassing van beleid en voorzieningen vragen.

- **Asielzoekers doen mee in onze samenleving vanaf dag één**
  We zetten in op intensieve begeleiding ingericht om asielzoekers mee te laten doen in onze samenleving. De nadruk ligt op dagbesteding vanaf hun aankomst in het AZC de Nederlandse taal leren en faciliteren om zo snel mogelijk duurzaam werk te vinden.

Wat willen we bereiken

- **EU burgers nemen volwaardig deel aan onze samenleving**
  We geven uitvoering aan het herijkte Actieplan EU-arbeidsmigranten, waarin we een vervolg geven aan de integrale samenwerking vanuit de actielijnen met het doel de woon- werk- en leefomstandigheden van de EU-arbeidsmigranten te verbeteren.

Effectindicatoren	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
% inwoners dat een beperkt sociaal netwerk ervaart	12%	≤ 10%	≤ 10%	≤ 10%	≤ 10%	≤ 10%
% vergunninghouders dat binnen 3 jaar na start inburgeringstermijn betaald werk heeft	49%	45%	45%	45%	45%	50%
Schaalscore sociale cohesie	5,9	5,9	6,2	6,5	6,8	7
% vergunninghouders dat binnen de inburgeringstermijn voldoet aan de inburgering (alleen voor statushouders die vanaf 1 januari 2022 inburgeringsplichtig zijn geworden)	68%	90%	70%	70%	70%	70%
% dat zich afgelopen jaar actief heeft ingezet voor de buurt	34%	30%	34%	34%	34%	34%
% dat het afgelopen jaar vrijwilligerswerk heeft gedaan	38%	35%	38%	38%	38%	38%

Wat gaan we daar voor doen

- **Asielzoekers doen mee vanaf dag één**
  Asielzoekers worden vanaf dag 1 dat zij hier zijn geactiveerd om elke dag mee te doen met dagbesteding die gericht is op hun welbevinden, op Nederlands taalonderwijs en op het vinden van werk dat tijdens hun inburgering behouden kan worden.
- **Voorbereiding op de overgangsregeling voor Oekraïners**
  Er wordt inzicht verkregen in de gevolgen van de beëindiging van de Richtlijn Tijdelijke Bescherming voor Oekraïense ontheemden, zodat de gemeente voorbereid is op de daaruit voortvloeiende opgaven.
- **Versterken sociale basis**
  We zetten o.a. in op het centraal zetten van de kracht van inwoners en sociale netwerken, verbeterde ondersteuning van vrijwilligers, inclusief samenleven, het faciliteren van (buurt)ontmoeting aansluitend bij het integraal gebiedsgericht werken.
- **Stimuleren van inwonersbetrokkenheid**
  Niet alleen voor de sociale basis, maar voor alle beleidsthema's geldt dat de inwoner actief betrokken wordt om de juiste besluiten te kunnen nemen. De CRSD, de Jeugdraad en Jong040, maar ook andere belangenpartijen geven (on)gevraagd advies.
- **Versterken ambulant jongerenwerk**
  We trekken de komende jaren extra middelen uit om het ambulant jongerenwerk te versterken, met extra beschikbaarheid van jongerenwerkers op de belangrijkste vindplaatsen van jongeren: op straat, op school, maar ook steeds meer in de online wereld.
- **Aanbieden maatwerk programma vergunninghouders**
  Voor alle vergunninghouders is een plan inburgering en participatie (PIP) opgesteld na de brede intake. Het bevat een persoonlijk programma voor het leren van de taal in combinatie met werk, vrijwilligerswerk, studie of stage.
- **Perspectief aan ongedocumenteerden**
  We bieden begeleiding aan ongedocumenteerden rondom de verschillende perspectieven; verblijf of vertrek.

In 2027 richten we ons vooral op:

- Het Uitvoeringsprogramma Vrijwillig voor Elkaar: Bv. via de flexpool-app Eindje Helpt voor flexibel vrijwilligerswerk, een vereenvoudigde subsidieregeling voor vrijwilligersinitiatieven en de inzet van vrijwilligersambassadeurs om de deelname van internationals aan vrijwilligerswerk te stimuleren.
- Het Uitvoeringsprogramma Buurtontmoeting: Bijvoorbeeld door een eenmalige bijdrage beschikbaar te stellen om de basis op orde te brengen bij buurthuizen en door de stadsdeelplatformen verder te ontwikkelen, zodat de sociale basis en initiatieven per stadsdeel beter in kaart worden gebracht.
- Het Uitvoeringsprogramma Inclusief Samenleven 2027-2028: Bijvoorbeeld het meerjarig ondersteunen van de Eindhovense Pride en Keti Koti/Kadena Kibrá, de realisatie van het Trans-Atlantisch Slavernijmonument en een nieuwe Lokale Inclusie Agenda gericht op het vergroten van de toegankelijkheid van onze stad.
- De transformatiebeweging 2-1-0: In lijn met de transformatiebeweging 2-1-0 onderzoeken we samen met partners en inwoners hoe informele steunnetwerken kunnen worden versterkt, zodat inwoners vaker ondersteuning vinden bij elkaar en minder afhankelijk zijn van professionele hulp
- Versterken institutionele sociale basis: Vaststellen van kernfuncties voor de institutionele sociale basis en de subsidieregeling VSB-P hierop te herijken, gericht op gebiedsgericht werken, versterking van sociale cohesie en de transformatiebeweging (2-1-0).

In 2027 richten we ons vooral op:

- Welkom in Eindhoven: nieuwkomers kunnen vanaf dag één meedoen door te starten met het leren van de Nederlandse taal, werk of vrijwilligerswerk conform de visie "Welkom in Eindhoven" zoals begin 2025 is vastgesteld.
- Ongedocumenteerdenbeleid: We zetten onze dienstverlening aan ongedocumenteerden voort vanuit de Bed, Bad, Brood (BBB) regeling.
- Aanpak EU-arbeidsmigranten: We zetten het Actieplan EU-arbeidsmigranten door, inclusief de pilot voor dakloze EU-arbeidsmigranten.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	90.091	59.104	**77.895**	73.202	73.256	47.659
Baten	-52.648	-13.426	**-30.812**	-30.814	-30.814	-6.314
Mutatie reserves	-1.833	-3.575	**-5.436**	-1.806	-1.756	-866
Saldo	**35.610**	**42.103**	**41.647**	**40.582**	**40.686**	**40.479**

1. Toelichting taken	**Lasten**	**Baten**	**Reserve**	
• Migratie: Beleidsthema's (1) Nieuwkomers, onderverdeeld in asielopvang (begrote lasten € 3,5 mln) en opvang ontheemden uit Oekraïne (begrote lasten € 24,5 mln en begrote baten € 24,5 mln), (2) Wet inburgering 2021 (begrote lasten € 5,9 mln en begrote baten € 4,1 mln), (3) Ongedocumenteerden (begrote lasten € 1,7 mln) en (4) actieplan EU arbeidsmigranten.	35.449	-28.573	-2.299	*
• Sociale basis: initiatieven gericht op versterken	15.974	-	-	
• Personeelslasten	9.063	-	-	
• Sociale basis: laagdrempelige basisdagbesteding volwassenen	5.450	-	-	
• Programmaplan Transformatie Sociaal (2)040 2025-2030, opgaves Sociale Basis en Buurtontmoeting	3.874	-	-	*
• Sociale basis: initiatieven gericht op jeugd en jongeren	2.015	-	-	
• Sociale basis: initiatieven gericht op informele zorg	1.529	-	-	
• Sociale basis: initiatieven gericht op diversiteit en inclusie: onttrekking uit RSMMM.	1.528	-	-	*
• GGW - subsidieregeling Niet-actiegebieden	1.117	-	-	
• Maatschappelijk Vastgoed	1.024	-2.239	22	
• Kapitaallasten	827	-	-	
• GGW - subsidieregeling Actiegebieden	710	-	-	
• Bewonersparticipatie	228	-	-	
• Gemeente-brede subsidieverantwoording	-1.871	-	-	
• Overig: o.a. onttrekking reserve transformatiefonds (2,4 mln)	978	-	-3.159	*
Totaal	**77.895**	**-30.812**	**-5.436**	

2. Intensiveringen Coalitieakkoord 2026-2030 en Begroting 2027

- EU arbeidsmigranten: structureel 0,2 mln., waarvan 0,1 mln. in dit taakveld.
- Diversiteit en inclusie: structureel 0,7 mln.

3. Mutaties in meerjarenbeeld > € 1 mln (aanvullend op intensiveringen)

- Migratie:
  - In 2026 is het beheer en exploitatie van asielopvanglocaties overgedragen aan het COA (lasten en baten € 7,3 mln).
  - Nieuwkomers/opvang ontheemden Oekraïne: vanaf 2027 nieuwe bekostigingsregeling voor de financiering (lasten en baten: 24,5 mln)
  - Inburgering: in lijn met de taakstelling in lijn gebracht met de jaarlijkse specifieke uitkering (lasten en baten 1,6 mln). Afloop van de lasten door afloop van tijdelijke middelen die eerder werden gefinancierd uit reserves (€ 1,4 mln).
  - Reserve: onttrekking voor sociaal beheer en extra beveiliging op asielopvanglocaties (0,25 mln).
- Sociale basis: initiatieven gericht op diversiteit en inclusie: afloop van tijdelijke middelen diversiteit en inclusie met dekking uit RSMMM en KN25 (1,4 mln).
- Programmaplan Transformatie Sociaal (2)040 2025-2030, opgaven Sociale Basis en Buurtontmoeting: mutaties door de inregeling van de opgaven ‘versterken van de institutionele sociale basis', 'de kracht van inwoners en sociale netwerken centraal' en de programmering van wijkcentra (€ 1,5 mln).
- Overig: in 2027 afloop van onttrekking uit reserve transformatiefonds (2,4 mln) voor projecten voor sociaal beheer en beveiliging op asielopvanglocaties.

Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO (tv 6.21)

Wat willen we bereiken

- **De samenredzaamheid vergroten**
  WIJeindhoven ondersteunt en spoort inwoners aan die zelf geen oplossingen kunnen vinden in het eigen netwerk op sociale basis bij hun ondersteuningsvraag. In toenemende mate wordt er ingezet op collectiveren binnen de eerstelijn en de sociale basis.

- **Duurzaam afschalen van aanvullende ondersteuning (2e lijn) naar ondersteuning door wijkteams (1e lijn) en/of in de sociale basis (0e lijn)**
  WIJeindhoven ondersteunt inwoners om op eigen kracht verder te kunnen gaan en hierbij minder of geen ondersteuning nodig heeft.

Effectindicatoren	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Aantal inwoners dat duurzaam wordt afgeschaald van aanvullende ondersteuning (2e lijn) naar ondersteuning door de wijkteams of in de sociale basis	n.b.	19%	20%	20%	20%	20%
Aantal inwoners dat duurzaam wordt afgeschaald van ondersteuning door de wijkteams naar de sociale basis	n.b.	40%	40%	40%	40%	40%
Inwonerstevredenheid over de ondersteuning van de wijkteams	n.b.	75	75	75	75	75
Aantal verbindingen tussen inwoners	760	415	420	425	425	425

Wat gaan we daar voor doen

- **Verwijzen naar en/of bieden van passende ondersteuning in de sociale basis, 1e lijn of 2e lijn**
  We kijken naar passende oplossingen in het eigen netwerk of sociale basis en WIJeindhoven begeleidt waar nodig. Aanvullende ondersteuning wordt zo snel als mogelijk ingezet als de al geboden ondersteuning niet toereikend of passend is.
- **Kwalitatief goede en effectieve hulp**
  WIJeindhoven ondersteunt de inwoner zo passend mogelijk. Zij helpen de inwoner om zich beter te kunnen redden.

In 2027 richten we ons vooral op:

- Onderzoeken collectiveren: Bij individuele voorzieningen in de WMO wordt onderzocht welke mogelijkheden er zijn tot collectiveren
- Doorontwikkelen toegang- en ondersteuningsproces: Het beleid rondom toegang en eerstelijnsondersteuning in de Wmo wordt meer in lijn gebracht met de leidende principes van Koers Sociaal (2)040
- Aanpassen verordening sociaal domein: De bepalingen rond maatschappelijke ondersteuning in de verordening sociaal domein worden meer in lijn gebracht met de leidende principes van Koers Sociaal (2)040

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	347	0	0	0	0	0
Saldo	**347**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Thema: Sociale basis en wijkteams

Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal (tv 6.23)

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	47.753	45.210	48.676	46.116	46.116	46.116
Baten	-2.054	0	0	0	0	0
Mutatie reserves	-281	-372	-2.500	0	0	0
Saldo	**45.418**	**44.838**	**46.176**	**46.116**	**46.116**	**46.116**

1. Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
• Subsidie Stichting WIJeindhoven	41.214	-	- *
• Veilig Thuis: meldpunt voor huiselijk geweld, kindermishandeling en ouderen-mishandeling inclusief projecten.	7.296	-	- *
• Incidentele subsidie Stichting WIJeindhoven met dekking uit reserve Eigen kapitaal	-	-	-2.500
• Overig	166	-	-
Totaal	**48.676**		**-2.500**

2. Intensiveringen Coalitieakkoord 2026-2030 en Begroting 2027
- WIJEindhoven (dekking uit groeibudget): 0,2 mln. structureel.
- Crisis Interventie Team: 0,2 mln. structureel.

3. Mutaties in meerjarenbeeld > € 1 mln (aanvullend op intensiveringen)
- Subsidie Stichting WIJeindhoven: incidentele subsidie in 2027 (gedekt uit reserve Eigen kapitaal) van 2,5 mln voor autonome loon- en prijsstijgingen.

Thema: Sociale basis en wijkteams

Volksgezondheid (tv 7.1)

Wat willen we bereiken

- **Gezondheidswinst voor elke Eindhovenaar**
  In 2030 leeft elke Eindhovenaar 3 jaar extra in goed ervaren gezondheid en zijn de gezondheidsverschillen tussen doelgroepen en wijken met 20% afgenomen.

Effectindicatoren	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Sociaal Economische Status Welvaart Opleiding Arbeid	-0,042*	-0,035	-0,031	-0,027	-0,023	-0,019
Stress	32%	31%	30%	29%	28%	27%
Gezonde levensverwachting	73	72,5	73	73,5	74	74,5

Wat gaan we daar voor doen

- **Programma en uitvoeringsagenda Gezondheid**
  In december 2025 heeft het college de uitvoeringsagenda Gezondheid vastgesteld voor 2026-2027. Deze projecten en activiteiten zetten in op preventie, gezonde leefstijl en leefomgeving en raken vele domeinen (o.a. klimaat, sport en sociale basis).
- **Aanvullend Zorg en Welzijns Akkoord (AZWA)**
  In 2027 voeren wij het AZWA uit. Samen met onze zorg- en welzijnspartners versterken we de verbinding tussen zorg, welzijn en gezondheid, zodat inwoners eerder passende ondersteuning krijgen en voorkomen we waar mogelijk gezondheidsproblemen.

In 2027 richten we ons vooral op:

- Uitvoeringsagenda programma Gezondheid: Voor 2027 worden o.a. de volgende projecten en activiteiten uitgevoerd: aanpak mentale gezondheid (waaronder eenzaamheid en suïcidepreventie), gezonde leefstijl en gezondheidsbevordering, verbeteren vaccinatiegraad en gezonde leefomgeving.

In 2027 richten we ons vooral op:

- Aanvullend Zorg en Welzijnsakkoord (AZWA): In 2027 ligt de focus op: 1) lokale uitvoering van het Regioplan en de werkagenda AZWA 2) de samenwerking tussen welzijn, zorg en publieke gezondheid 3) doorontwikkeling van de sociale basisinfrastructuur en 4) uitvoering van de ketenaanpakken.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	17.712	19.648	14.462	14.461	14.465	14.470
Baten	-3.989	-5.548	-183	-183	-183	-183
Mutatie reserves	28	0	0	0	0	0
Saldo	**13.751**	**14.100**	14.279	**14.278**	**14.282**	**14.287**

1. Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
• Gemeenschappelijke taken GGD: voor publieke gezondheid.	11.404	-	-
• Subsidies Publieke Gezondheid	1.247	-	-
• Preventie en Gezondheid: uitvoering van de gezondheidsnota.	850	-	-
• Personeelslasten	758	-	-
• Overig	203	-183	-
Totaal	**14.462**	**-183**	

3. Mutaties in meerjarenbeeld > € 1 mln (aanvullend op intensiveringen)

- Integraal ZorgAkkoord (Spuk IZA): deze SPUK stopt in 2027: lasten 4.2 mln, baten 4,4 mln. In 2027 wordt de SPUK IZA worden vervangen door de SPUK AZWA.

Thema: Werk en inkomen

Inkomensregelingen (tv 6.3)

Wat willen we bereiken

- **Minder Eindhovenaren leven in armoede**
  Door een stadsbrede aanpak met publiek-private partijen in de stad voorkomen we geldzorgen, armoede en schulden bij inwoners.

- **We bieden inkomenszekerheid aan inwoners door samenhangende dienstverlening op inkomen, werk en geld**
  We bieden inkomenszekerheid aan inwoners door samenhangende dienstverlening op inkomen, werk en geld

- **We zetten meer in op preventie en vroegsignalering zodat geldzorgen niet escaleren**
  Door preventief collectief aanbod en vroege signalering voorkomen we dat problemen ontstaan of escaleren

Effectindicatoren	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Aantal verstrekte uitkeringen Participatiewet	6.391	6.312	6.237	6.237	6.237	6.237
Instroom uitkeringen Participatiewet	1.126	<1.270	<1.270	<1.270	<1.270	<1.270
Aantal ontvangen signalen vroegsignalering bij betalingsachterstanden	15.324	>12.500	>16.000	>16.500	>17.000	>17.500
Ratio instroom/uitstroom Participatiewet	0,90	0,93	0,94	0,94	0,94	0,94
% inwoners dat in armoede leeft in Eindhoven in het voorgaande jaar < 4.1%	4,1	4,1	<4,1	<4,1	<4,1	<4,1
Inwoners die Meedoenbijdrage ontvangen	19.245	-	20.200	21.200	22.200	23.400

Wat gaan we daar voor doen

- **We pakken grondoorzaken van geldzorgen aan, waardoor meer inwoners in een financieel zeker bestaan kunnen voorzien.**
  We ondersteunen inwoners bij het vergroten van hun bestaanszekerheid door de verbinding te leggen tussen werk, inkomen, educatie, preventie, participatie en minimaregelingen.
- **We verbeteren de toegankelijke dienstverlening voor inwoners op het gebied van werk en geld**
  We maken onze dienstverlening eenvoudiger, beter vindbaar en meer afgestemd op de behoeften van inwoners, zodat zij sneller de juiste ondersteuning ontvangen.
- **We zetten in op een preventieve, collectieve aanpak van geldzorgen bij kwetsbare doelgroepen.**
  We voorkomen financiële problemen door vroegsignalering, gerichte voorlichting en samenwerking met maatschappelijke partners voor groepen met een verhoogd risico op geldzorgen.

In 2027 richten we ons vooral op:

- We verbeteren de dienstverlening op Werk en Geld: We gaan verkennen hoe we deze pilots kunnen continueren en versnellen binnen bestaande middelen en we nemen het mee bij de inzet van het Transformatiefonds
- Voorkomen van geldzorgen en beginnende betaalproblemen: We richten ons op collectieve hulp bij geldzorgen zoals financiële educatie, vroegsignalering en ondersteuning bij life-events, specifiek voor kwetsbare doelgroepen
- Toegankelijke dienstverlening voor inkomenszekerheid: We verbeteren de toegang tot ondersteuning op werk en geld door vereenvoudiging van regelingen zoals ambtelijke toekenning Individuele Inkomenstoeslag en ondersteuning na kantoortijden.
- Inwoners zijn snel schuldenvrij: We breiden outreachende vroegsignalering uit en starten snel de schulddienstverlening op waarbij o.a. meer saneringskredieten ingezet worden.
- Participatiewet in balans: We stimuleren duurzaam werk en nemen belemmeringen weg om aan het werk te komen door het oplossen van schulden en in te zetten op scholing, ontwikkeling en vak- en werknemersvaardigheden.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	174.333	185.525	188.994	188.476	188.364	187.883
Baten	-143.699	-150.141	-148.337	-148.341	-148.341	-148.341
Mutatie reserves	-4.570	0	-775	-485	-425	0
Saldo	**26.064**	**35.384**	**39.882**	**39.650**	**39.598**	**39.542**

1. Toelichting taken	**Lasten**	**Baten**	**Reserve**	
• Inkomensregelingen Participatiewet (BUIG)	143.614	-147.657	-775	*
• Bijzondere Bijstandsvoorzieningen (armoederegelingen)	20.739	-550	-	
• Personeelslasten	19.937	-	-	*
• Schulddienstverlening	1.898	-130	-	
• Kwijtschelden gemeentelijke belastingen	1.731	-	-	
• Individuele studietoeslag	849	-	-	
• Overig	226	-	-	
Totaal	**188.994**	**-148.337**	**-775**	

2. Intensiveringen Coalitieakkoord 2026-2030 en Begroting 2027

- Inzet overschot inkomensregelingen voor BUIG: structureel 3,4 mln.
- Continueren bouwdepot en bestaande (tijdelijke) minimaregelingen, waaronder de verkorte wachttijd voor de individuele inkomenstoeslag en de Meedoenbijdrage tot 130% van het sociaal minimum - inclusief de regeling Gratis met de Bus.

3. Mutaties in meerjarenbeeld > € 1 mln (aanvullend op intensiveringen)

- Personeelslasten: incidentele stijging in 2027 met 1,1 mln.
- Inkomensregelingen Participatiewet (BUIG): in 2027 incidentele stijging lasten met 1,3 mln en baten met 1,8 mln. door onder meer taakstelling project Werk en Geld.

WSW en beschut werk (tv 6.4)

Wat willen we bereiken

- **Inwoners met een arbeidsbeperking aan het werk**
  We willen dat zoveel mogelijk mensen met een arbeidsbeperking zo regulier mogelijk betaald kunnen werken, bij of via Ergon (met loonkostensubsidie of via beschut werk). De komende jaren werken we toe naar een goede effectindicator.

Effectindicatoren	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Aantal mensen dat werkt met een arbeidsbeperking t.o.v. het totaal aantal bijstandsgerechtigden	0,26	0,27	0,34	0,34	0,34	0,34

Wat gaan we daar voor doen

- **Plaatsen van inwoners met een arbeidsbeperking op de arbeidsmarkt**
  We plaatsen 150 inwoners met een arbeidsbeperking bij of via Ergon en zo dicht mogelijk tegen de reguliere arbeidsmarkt (met loonkostensubsidie en begeleiding) zodat het totaal aantal inwoners dat werkt bij/via Ergon 2.150 is

In 2027 richten we ons vooral op:

- Uitvoering Strategisch plan: We stimuleren dat meer werknemers bij reguliere werkgevers werken met loonkostensubsidie, de focus gaat veel meer naar mensontwikkeling en maatwerk en we verbeteren de resultaten van de werkleerbedrijven van Ergon.
- De infrastructuur toekomstbestendig maken: De interne werkbedrijven fungeren voor inwoners om werkervaring op te doen, als passende werkplek of als vangnet als regulier werk toch niet lukt. Daarnaast verbeteren we het financieel resultaat van de interne werkbedrijven zoals de wasserij.
- Het voorkomen en terugdringen van het ziekteverzuim: We gaan onderzoek doen naar het ziekteverzuim bij Ergon. Op basis van de aanbevelingen komen we met een integraal verbeterplan en zetten we acties uit om verzuim te voorkomen en terug te dringen.
- Het duurzaam plaatsen van werknemers bij/via Ergon (met loonkostensubsidie of beschut werk).: We plaatsen 150 inwoners zo regulier mogelijk, het liefst op een goed passende werkplek bij een reguliere werkgever. We blijven daarbij altijd een vangnet bieden.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	40.667	38.752	**36.938**	34.604	33.543	30.604
Mutatie reserves	-1.903	0	**0**	0	0	0
Saldo	**38.764**	**38.752**	**36.938**	**34.604**	**33.543**	**30.604**

1. Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
• WSW Sociale Werkvoorziening	36.487	-	- *
• Personeelslasten	445	-	-
• Overig	6	-	-
Totaal	**36.938**		

2. Intensiveringen Coalitieakkoord 2026-2030 en Begroting 2027

- Inzet overschot inkomensregelingen voor BUIG: oplopende naar structureel 3,1 mln. vanaf 2029.

3. Mutaties in meerjarenbeeld > € 1 mln (aanvullend op intensiveringen)

- WSW Sociale Werkvoorziening: afbouw van de WSW-regeling, hier staat een aflopende rijksbijdrage aan Ergon tegenover (aflopend van 38 mln in 2026 tot 30 mln in 2030).

Arbeidsparticipatie (tv 6.5)

Wat willen we bereiken

- **Zorgen dat inwoners aan het werk komen**
  We ondersteunen inwoners naar betaald duurzaam werk, liefst vóórdat zij bijstandsafhankelijk worden. Dat doen we samen met partners als UWV, Werkcentrum, Ergon en ons eigen Werkgelegenheidsteam.

Effectindicatoren	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
% uitstroom naar werk t.o.v. het bijstandsbestand	7%	8%	8%	9%	10%	10%
% inwoners dat deeltijd werkt t.o.v. het bijstandsbestand	9%	8%	8%	8%	8%	8%
% voorkomen instroom in de bijstand t.o.v. het totaal aantal aanvragen bijstand	8%	8%	8%	8%	8%	8%

Wat gaan we daar voor doen

- **Competenties en arbeidsmogelijkheden vaststellen**
  De talenten en arbeidsmogelijkheden worden in beeld gebracht van bijstandsgerechtigden via Competensys en de Talentscan. Hierdoor kan goed in beeld gebracht worden welk ondersteuningsaanbod het best past gericht op duurzaam werk of participatie.
- **Bemiddeling en plaatsing**
  Inwoners worden zoveel mogelijk naar duurzaam werk begeleid met partners als Werkcentrum, SUMMA en Ergon. Daarbij worden tal van diensten en instrumenten ingezet en ontwikkelen we goede Human Capital Agenda's en werkgelegenheidsprojecten.

In 2027 richten we ons vooral op:

- Pilots Werk & Geld: We gaan verkennen hoe we deze pilots kunnen continueren en waar nodig te versnellen binnen bestaande middelen en nemen het mee bij voorstellen over de inzet van het Transformatiefonds.
- Projecten en programma's: We ontwikkelen specifieke programma's/projecten voor tekortsectoren zoals zorg/welzijn, semicon/techniek en klimaatbanen zodat enerzijds bijgedragen wordt aan de personeelsvraag van werkgevers en anderzijds werkzoekenden bemiddeld worden naar werk.
- trajecten: We bieden trajecten op maat aan inwoners via onder meer scholing, ontwikkeling en vak- en werknemersvaardigheden om betaald werk mogelijk te maken.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	24.966	22.380	26.130	24.700	23.465	23.591
Baten	-2.632	0	-89	0	0	0
Mutatie reserves	-579	-140	-1.210	0	0	0
Saldo	**21.755**	**22.240**	**24.831**	**24.700**	**23.465**	**23.591**

1. Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve	
• GRWRE Begeleidingsvergoeding loonkostensubsidie	9.652	-	-	*
• GRWRE Participatiebedrijf	4.767	-	-	
• Personeelslasten	3.319	-	-	
• Begeleiding naar werk	2.781	-	-	*
• Re-integratietrajecten	2.107	-	-	
• GRWRE - overige projecten	976	-	-	
• Budget Participatie	665	-	-	
• Basisbanen	236	-	-	
• Overig	1.627	-89	-1.210	*
Totaal	**26.130**	**-89**	**-1.210**	

2. Intensiveringen Coalitieakkoord 2026-2030 en Begroting 2027

- Inzet overschot inkomensregelingen voor BUIG: oplopende naar structureel 3,1 mln. vanaf 2029.
- MBO-actieplan: 0,2 mln. structureel.

3. Mutaties in meerjarenbeeld > € 1 mln (aanvullend op intensiveringen)

- Begeleiding naar werk: daling 1,2 mln vanaf 2029 door afloop incidentele middelen in meicirculaire 2025.
- GRWRE Begeleidingsvergoeding loonkostensubsidie: stijging vanaf 2027 door rijksbijdrage voor sociaal ontwikkelbedrijven (oplopend van 0,4 mln in 2027 tot 1,4 mln in 2030).
- Overig: incidentele middelen voor pilot werk en geld in 2027 (1,1 mln) met dekking uit reserve Transformatiefonds.

Hulpmiddelen en diensten (Wmo) (tv 6.60)

Wat willen we bereiken

- **Inwoners kunnen zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen**
  Eindhoven wil dat haar inwoners zo lang mogelijk gezond en actief aan de samenleving deelnemen. We vinden het belangrijk dat ouderen zo lang mogelijk eigen regie houden en zelfstandig kunnen blijven wonen met hulp uit hun eigen netwerk.

Effectindicatoren	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo (aantal per 10.000 inw)	527	700	700	700	700	700
% inwoners dat zich door de ondersteuning beter kan redden	78%	80%	80%	80%	80%	80%

Wat gaan we daar voor doen

- **Leveren maatwerkarrangementen Wmo**
  We bieden passende ondersteuning aan inwoners die dat nodig hebben, afgestemd op hun situatie.
- **Stimuleren oplossingen in de nabij omgeving**
  We maken de beweging van 2 naar 1 naar 0 door meer aanbod te creëren in de sociale basis of als algemene voorziening. Collectief waar mogelijk, individueel en in een maatwerkvoorziening waar nodig.
- **Kwalitatief goede en effectieve ondersteuning**
  Inwoners zijn tevreden met de ondersteuning die zij ontvangen en kunnen zich door deze ondersteuning beter redden.

In 2027 richten we ons vooral op:

- Aanpassen pgb-beleid en voorbereiding pgb 2.0: We bereiden ons voor op de implementatie van het nieuwe pgb 2.0 portaal dat gepland staat in april 2027 zodat inwoners hier zo goed mogelijk op kunnen aansluiten. Tegelijkertijd onderzoeken we waar het pgb-beleid kan worden aangepast.
- Doorontwikkelen mantelzorgondersteuning: Het aanbod voor mantelzorgondersteuning wordt doorgelicht en herijkt.
- Onderzoeken collectiveren: Bij individuele voorzieningen in de Wmo wordt onderzocht welke mogelijkheden er zijn tot collectiveren.
- Doorontwikkelen toegang- en ondersteuningsproces: Het beleid rondom toegang en eerstelijnsondersteuning in de Wmo wordt meer in lijn gebracht met de leidende principes van Koers Sociaal (2)040
- Aanpassen verordening sociaal domein: De bepalingen rond maatschappelijke ondersteuning in de verordening sociaal domein worden meer in lijn gebracht met de leidende principes van Koers Sociaal (2)040

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	11.206	11.608	**11.960**	12.143	12.345	12.345
Baten	-1	0	**0**	0	0	0
Mutatie reserves	-5	0	**0**	0	0	0
Saldo	**11.199**	**11.608**	**11.960**	**12.143**	**12.345**	**12.345**

1. Toelichting taken	**Lasten**	**Baten**	**Reserve**
• Mobiliteitsvoorzieningen	6.473	-	-
• WMO collectief vraagafh. vervoer	2.452	-	-
• Wmo woonvoorziening: woningaanpassingen zoals trapliften.	2.144	-	-
• Overig: o.a. subsidies Taxbus (0,4 mln) en individueel vervoer (0,2 mln)	891	-	-
Totaal	**11.960**		

Huishoudelijke hulp (Wmo) (tv 6.711)

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	25.953	26.406	26.048	26.555	27.175	27.176
Baten	-2.008	-5.539	-1.522	-5.146	-5.146	-5.146
Saldo	**23.945**	**20.867**	**24.526**	**21.409**	**22.029**	**22.030**

1. Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve	
• WMO Hulp bij het Huishouden	25.878	-	-	
• Eigenbijdrage ontvangsten WMO CAK: geïnde eigen bijdragen	-	-1.522	-	*
• Overig	170	-	-	
Totaal	**26.048**	**-1.522**		

3. Mutaties in meerjarenbeeld > € 1 mln (aanvullend op intensiveringen)

- Eigenbijdrage ontvangsten WMO CAK: In 2027 incidentele compensatie vanuit het Rijk voor het uitstellen van de vervanging van het abonnementstarief WMO (4,0 mln).

Begeleiding (Wmo) (tv 6.712)

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	17.617	15.941	15.761	16.095	16.467	16.467
Baten	-708	-647	-647	-647	-647	-647
Mutatie reserves	-303	0	0	0	0	0
Saldo	**16.606**	**15.294**	**15.114**	**15.448**	**15.820**	**15.820**

1. Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
• Ondersteuning zelfstandig leven (ZIN)	12.489	-	-
• Begeleiding maatschappelijke opvang	1.879	-	-
• OSD: Spec. & langd. intensieve onderst.	695	-647	-
• Overig: o.a. VSB specialistische en langdurig intensieve ondersteuning (0,4 mln)	698	-	-
Totaal	**15.761**	**-647**	

Dagbesteding (Wmo) (tv 6.713)

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	2.171	2.791	2.891	2.948	3.013	3.013
Mutatie reserves	-65	0	0	0	0	0
Saldo	**2.106**	**2.791**	**2.891**	**2.948**	**3.013**	**3.013**

1. Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
• Maats deelname/dagbesteding	2.774	-	-
• Overig	117	-	-
Totaal	**2.891**		

Overige maatwerkarrangementen (Wmo) (tv 6.714)

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	372	787	794	794	794	794
Baten	-850	0	0	0	0	0
Saldo	**-478**	**787**	**794**	**794**	**794**	**794**

1. Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
• Wmo Algemeen	550	-	-
• Overig	244	-	-
Totaal	**794**		

PGB Wmo (tv 6.791)

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	5.617	7.172	5.856	5.970	6.099	6.099
Mutatie reserves	-42	0	0	0	0	0
Saldo	**5.575**	**7.172**	**5.856**	**5.970**	**6.099**	**6.099**

1. Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
• Ondersteuning zelfstandig leven (PGB)	2.219	-	-
• Beschermd Wonen (PGB)	2.218	-	-
• WMO Hulp bij het Huishouden	934	-	-
• Overig: o.a. maatschappelijke deelname/dagbesteding (0,5 mln)	485	-	-
Totaal	**5.856**		

3. Mutaties in meerjarenbeeld > € 1 mln (aanvullend op intensiveringen)

- Personeelslasten: Vanaf 2027 zijn deze lasten verantwoord op taakveld 691, waardoor er een verschil is ontstaan ten opzichte van jaargang 2026.

Beschermd wonen (Wmo) (tv 6.811)

Wat willen we bereiken

- **Bevorderen van deelname aan de samenleving van inwoners die een beroep doen op beschermd wonen**
  De kans op het (her)vinden van zelfregie is het grootst als verblijf in opvang voorkomen kan worden of kortstondig is en iemand zo snel mogelijk weer zelfstandig kan wonen, bij voorkeur in herkomstgemeente en dicht bij eigen netwerk

Effectindicatoren	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
% inwoners dat gebruik maakt van Beschermd wonen ten opzichte van het totaal aantal inwoners 18+ regio Eindhoven			2,8	2,5	2,2	2,0

Wat gaan we daar voor doen

- **Verminderen instroom en bevorderen uitstroom beschermd wonen**
  We streven naar passende ondersteuning, zo licht mogelijk en daarmee voorkomen van instroom in Beschermd Wonen. Daarnaast maken we afspraken met woningcorporaties om de uitstroom te bevorderen.

In 2027 richten we ons vooral op:

- Bestuurlijke regionale afspraken: We werken aan een inhoudelijke regionale uitvoeringsagenda met bijbehorende bestuurlijke afspraken over rolverdeling tussen centrumgemeenten en regiogemeenten, verantwoordelijkheden en bijbehorende financiën

In 2027 richten we ons vooral op:

- Opgave Eerst een thuis: Investeren in uitstroom Beschermd wonen, verder doorvoeren van scheiden wonen - zorg, terugdringen van intermediaire verhuur (huur van instelling) en organiseren uitstroom naar herkomstgemeente
- Contractering 2028: voorbereiden in samenwerking met regiogemeenten en binnen het financiële kader. Met daarbij een beweging van minder 24 uursvoorzieningen naar meer semimuraal en ambulante ondersteuning.
- Verbetering kwaliteit van de ondersteuning: We verbeteren de kwaliteit door te sturen op gestelde doelen, scherpere toegang en eisen aan casusregie te stellen
- Voorkomen instroom in Beschermd wonen, ook uit regiogemeenten: We investeren in preventie, zoals recoverycollege, outreachend werk, wijkGGD en mentale gezondheid. We versterken de toegang en toetsen op instroom

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	35.028	36.597	39.480	38.293	38.293	38.281
Baten	-470	-415	-500	-700	-700	-700
Mutatie reserves	-1.855	-1.066	-1.215	0	0	0
Saldo	**32.702**	**35.116**	**37.765**	**37.593**	**37.593**	**37.581**

1. Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve	
• Beschermd Wonen (WMO)	38.048	-500	-1.215	*
• Innovatiebudget BW:	1.285	-	-	
• Personeelslasten	121	-	-	
• Overig	26	-	-	*
Totaal	**39.480**	**-500**	**-1.215**	

3. Mutaties in meerjarenbeeld > € 1 mln (aanvullend op intensiveringen)

- Beschermd Wonen (WMO): Met name stijging vanaf 2027 door aanvullende middelen circulaires (0,9 mln) en indexering voor loon en prijscompensatie (0,9 mln).

Maatschappelijke - en vrouwenopvang (Wmo) (tv 6.812)

Wat willen we bereiken

- **Bevorderen van deelname aan de samenleving van inwoners die een beroep doen op de maatschappelijke opvang**
  De kans op het (her)vinden van zelfregie is het grootst als verblijf in opvang voorkomen kan worden of kortstondig is en iemand zo snel mogelijk weer zelfstandig kan wonen, bij voorkeur in herkomstgemeente, dichtbij het eigen netwerk

Effectindicatoren	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
% inwoners dat gebruik maakt van de maatschappelijke opvang ten opzichte van het totaal aantal inwoners 18+ regio Eindhoven			0,2	0,18	0,16	0,15

Wat gaan we daar voor doen

- **Verminderen instroom en bevorderen uitstroom maatschappelijke opvang**
  We nemen maatregelen om de instroom in MO te beperken, door onder meer preventie en we maken afspraken met woningcorporaties om de uitstroom te bevorderen

In 2027 richten we ons vooral op:

- Voorkomen instroom in maatschappelijke opvang en gezinsopvang, ook uit regiogemeenten: We investeren in lokaal preventieaanbod, outreachend werk, voorkomen huisuitzettingen en mentale gezondheid
- Dakloze EU burgers: We begeleiden dakloze EU burgers naar een baan/woning of terug naar land van herkomst, in combinatie met een kleine winternoodopvang, bij voorkeur op een permanente locatie
- Geweld in afhankelijkheidssituaties: We investeren in signalering van onveiligheid en zorg voor slachtoffers (ook mannelijke) en investeren in een plegeraanpak en opvang voor plegers, in samenhang met een ingezet huisverbod

In 2027 richten we ons vooral op:

- Opgave Eerst een Thuis: Samen met ruimtelijk domein realiseren we concrete woonoplossingen voor (dreigend) dakloze mensen en stimuleren uitstroom naar gemeente van herkomst, nabij het eigen netwerk
- Regie op outreachend werk: We organiseren regie op het outreachend werk in de stad, zodat passender gereageerd kan worden op meldingen en signalen van zorgwekkend gedrag achter de voordeur en op straat

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	27.465	26.992	23.672	23.840	23.259	23.251
Baten	-637	-874	-895	-895	-895	-895
Mutatie reserves	-6.893	-6.723	-21	-21	-21	-21
Saldo	**19.935**	**19.395**	**22.756**	**22.924**	**22.343**	**22.335**

1. Toelichting taken	**Lasten**	**Baten**	**Reserve**	
• Maatschappelijke opvang	12.752	-	-	*
• Vrouwen- en gezinsopvang	4.747	-	-	*
• Outreachend Werk en Mentale Gezondheid	2.558	-	-	*
• Maatschappelijk Vastgoed: exploitatiekosten en huuropbrengsten.	1.177	-895	-21	*
• Winternoodregeling: nachtopvang van dak- en thuislozen bij winterkou.	794	-	-	
• Aanpak dakloze EU migranten	577	-	-	
• Wet verplichte GGZ voorzieningen	538	-	-	
• Overig: o.a. Centrum Seksueel Geweld (0,3 mln)	529	-	-	*
Totaal	**23.672**	**-895**	**-21**	

2. Intensiveringen Coalitieakkoord 2026-2030 en Begroting 2027

- Wijk GGD-ers: 0,4 mln. structureel.
- Wmo / outreachend werk: 0,3 mln. structureel.

3. Mutaties in meerjarenbeeld > € 1 mln (aanvullend op intensiveringen)

- Maatschappelijke opvang: Afloop tijdelijke financiering vanaf 2027 (1,4 mln).,
- Vrouwen- en gezinsopvang: Afloop tijdelijke financiering vanaf 2027 (1,9 mln).

Coördinatie en beleid Wmo (tv 6.91)

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	11.866	9.529	14.008	13.744	13.722	13.611
Saldo	**11.866**	**9.529**	**14.008**	**13.744**	**13.722**	**13.611**

1. Toelichting taken	**Lasten**	**Baten**	**Reserve**	
• Personeelslasten	13.871	-	-	*
• Overig	137	-	-	
Totaal	**14.008**			

3. Mutaties in meerjarenbeeld > € 1 mln (aanvullend op intensiveringen)

- Personeelslasten: stijging vanaf 2027 met 4,4 mln, onder andere door effecten kostenverdeling. Zie hoofdstuk 4.3 Baten en lasten en toelichting voor een gemeentebreed overzicht.

Jeugdhulp ambulant lokaal (tv 6.751)

Wat willen we bereiken

- **Jeugdigen ontwikkelen zich optimaal**
  In de opgave Kansrijk Opgroeien werken we aan versterking van en samenwerking in de brede pedagogische basis, zodat jeugdigen in Eindhoven zich optimaal kunnen ontwikkelen. Ondersteuning organiseren we vanuit de eigen kracht van het gezin.

- **Jeugdigen groeien zoveel als mogelijk op in een gezinssituatie**
  Jeugdigen groeien op bij hun ouders. Als dit (tijdelijk) niet mogelijk is, wordt een vervangende woonplek geboden. We blijven sturen op afbouw van gesloten jeugdzorg en ontwikkeling van kleinschalige alternatieven.

Effectindicatoren	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
% jeugdigen tot 18 jaar met jeugdhulp	11,4%	10,5%	10,5%	10,5%	10%	9%
% jeugdigen in verblijf t.o.v. alle jeugdigen	1,1%	1,0%	1,0%	1,0%	1,0%	1,0

Wat gaan we daar voor doen

- **Stimuleren oplossingen in de nabije omgeving**
  We gaan uit van de krachten en kansen van gezinnen. We zetten in op normaliseren: niet alle vragen bij het opgroeien hebben als antwoord specialistische hulp nodig. Dit vraagt een andere houding en manier van werken (vakmanschap).
- **Kwalitatief goede en effectieve hulp**
  Ondersteuning bij vragen is gericht op het stimuleren van de eigen kracht van de jeugdigen en het gezin en het aanpakken van grondoorzaken. De aanpak van de opgave Kansrijk Opgroeien verbinden we nadrukkelijk met andere opgaven uit de Koers.
- **Bevorderen opgroeien in gezinssituatie**
  Om de gezinssituatie te ondersteunen zetten we 'Buurtgezinnen ook in 2027 voort. Kinderen die tijdelijk niet meer thuis kunnen wonen worden zoveel mogelijk opgevangen via pleegzorg of gezinshuizen.

In 2027 richten we ons vooral op:

- Opgave kansrijk opgroeien: We vullen de opgave kansrijk opgroeien verder in met partners in de stad. We gaan uit van de kracht van het gezin en eigen netwerk. Door het aanpakken van grondoorzaken nemen verwijzingen naar specialistische hulp op termijn duurzaam af.
- Aansluiting jeugd-onderwijs: We versterken de ondersteuningsstructuur in scholen en de samenwerking met andere leefgebieden. Hiermee verkleinen we het risico op verzuim en thuiszitten.
- Ongelijk investeren voor gelijke kansen: We zetten gericht in op gebieden of wijken waar problematiek stapelt en gezinnen vaker te maken hebben met kwetsbare omstandigheden. Hiermee werken we aan gelijke kansen voor alle jeugdigen in Eindhoven.
- Afbouw jeugdzorgplus: Als coördinerend gemeente sturen we samen met alle gemeenten in landsdeel Zuidoost op de verdere afbouw van gesloten jeugdzorg. De ambitie blijft zo dicht mogelijk naar 0 gesloten plaatsingen in 2030.
- Voortzetting succesvolle initiatieven Deltaplan Jeugd: via de subsidieregeling Preventie Plus investeren we in activiteiten die bijdragen aan vroegtijdige ondersteuning in de eigen context van het gezin.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	11.337	8.263	10.606	8.097	8.115	8.115
Baten	0	0	0	0	0	0
Mutatie reserves	-771	0	-125	0	0	0
Saldo	**10.565**	**8.263**	**10.481**	**8.097**	**8.115**	**8.115**

1. Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
• Lokaal (voor Eindhoven) en sub regionaal (deel van de inkoopregio Samen voor Jeugd) ingekochte ambulante jeugdhulp	10.473	-	-
• Overig	133	-	-125
Totaal	**10.606**		**-125**

2. Intensiveringen Coalitieakkoord 2026-2030 en Begroting 2027

- Jeugd en Wmo afbuigen kostenontwikkeling: 10,0 mln. in 2027, waarvan 2,4 mln. in dit taakveld.

Jeugdhulp ambulant regionaal (tv 6.752)

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	43.488	45.684	43.533	37.198	37.612	37.612
Baten	-28	0	0	0	0	0
Saldo	**43.460**	**45.684**	**43.533**	**37.198**	**37.612**	**37.612**

1. Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
• Regionaal (Samen voor Jeugd) ingekochte ambulante jeugdhulp	43.185	-	-
• Overig	348	-	-
Totaal	**43.533**		

2. Intensiveringen Coalitieakkoord 2026-2030 en Begroting 2027

- Jeugd en Wmo afbuigen kostenontwikkeling: 10,0 mln in 2027, waarvan 1,0 mln in dit taakveld.

3. Mutaties in meerjarenbeeld > € 1 mln (aanvullend op intensiveringen)

- Jeugdhulp ambulant regionaal; mono: De financiële opgave binnen jeugd staat niet op zichzelf. Gemeenten hebben te maken met een structurele spanning tussen de groeiende vraag naar jeugdhulp, de kostenontwikkeling en de beschikbare middelen vanuit het Rijk. Vanaf 2028 krijgen gemeenten te maken met een structurele daling van inkomsten uit het gemeentefonds. Voor Eindhoven betekent dit dat inhoudelijke vernieuwing en financiële houdbaarheid samen moeten optrekken.
  Voor de komende jaren zijn tijdelijk aanvullende rijksmiddelen beschikbaar gesteld naar aanleiding van het advies van de commissie-Van Ark. Tegelijkertijd blijft vanaf 2028 sprake van een structurele financiële opgave. De landelijke Hervormingsagenda Jeugd moet bijdragen aan een beter en financieel houdbaar jeugdstelsel, maar de effecten daarvan zijn op dit moment nog onvoldoende om de verwachte financiële opgave volledig op te vangen. Daarom werken we in Eindhoven aan een meerjarige beweging waarin we de groei van specialistische jeugdhulp beheersen, ondersteuning eerder en dichter bij jeugdigen en gezinnen organiseren en scherpe keuzes maken over de inzet van beschikbare middelen. Voorop staat dat noodzakelijke jeugdhulp beschikbaar blijft voor kinderen en gezinnen die dit nodig hebben.

Thema: Jeugd

Jeugdhulp ambulant landelijk (tv 6.753)

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	987	732	1.708	715	717	717
Saldo	**987**	**732**	**1.708**	**715**	**717**	**717**

1. Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
• Landelijk door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) ingekochte ambulante jeugdhulp	1.708	-	-
Totaal	**1.708**		

2. Intensiveringen Coalitieakkoord 2026-2030 en Begroting 2027

- Jeugd en Wmo afbuigen kostenontwikkeling: 10,0 mln in 2027, waarvan 1,0 mln in dit taakveld.

Jeugdhulp met verblijf lokaal (tv 6.761)

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	12.527	7.702	10.508	7.901	7.901	7.901
Saldo	**12.527**	**7.702**	**10.508**	**7.901**	**7.901**	**7.901**

1. Toelichting taken	**Lasten**	**Baten**	**Reserve**
• Lokaal (voor Eindhoven) en sub regionaal (deel van de inkoopregio Samen voor Jeugd) ingekochte jeugdhulp met verblijf	10.508	-	-
Totaal	**10.508**		

2. Intensiveringen Coalitieakkoord 2026-2030 en Begroting 2027

- Jeugd en Wmo afbuigen kostenontwikkeling: 10,0 mln in 2027, waarvan 2,6 mln in dit taakveld.

Jeugdhulp met verblijf regionaal (tv 6.762)

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	21.964	21.423	21.802	20.829	20.896	20.896
Baten	-258	0	-103	-103	-103	-103
Mutatie reserves	-653	0	0	0	0	0
Saldo	**21.054**	**21.423**	**21.699**	**20.726**	**20.793**	**20.793**

1. Toelichting taken	**Lasten**	**Baten**	**Reserve**
• Regionaal (Samen voor Jeugd) ingekochte jeugdhulp met verblijf	17.108	-	-
• Jeugdzorgplus	3.339	-103	-
• Regionaal (Samen voor Jeugd) ingekochte jeugdhulp met verblijf; crisis: plaatsingen van jeugdigen in verblijf.	1.355	-	-
Totaal	**21.802**	**-103**	

Jeugdhulp met verblijf landelijk (tv 6.763)

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	3.884	2.643	3.959	2.666	2.672	2.672
Saldo	**3.884**	**2.643**	**3.959**	**2.666**	**2.672**	**2.672**

1. Toelichting taken	**Lasten**	**Baten**	**Reserve**
• Landelijk door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) ingekochte jeugdhulp met verblijf	3.959	-	-
Totaal	**3.959**		

2. Intensiveringen Coalitieakkoord 2026-2030 en Begroting 2027

- Jeugd en Wmo afbuigen kostenontwikkeling: 10,0 mln in 2027, waarvan 1,2 mln in dit taakveld.

PGB Jeugd (tv 6.792)

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	3.331	2.078	2.932	1.758	1.777	1.777
Saldo	**3.331**	**2.078**	**2.932**	**1.758**	**1.777**	**1.777**

1. Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
• PGB Jeugd	2.932	-	- *
Totaal	**2.932**		

2. Intensiveringen Coalitieakkoord 2026-2030 en Begroting 2027

- Jeugd en Wmo afbuigen kostenontwikkeling: 10,0 mln in 2027, waarvan 0,9 mln in dit taakveld.

Jeugdbescherming (tv 6.821)

Wat willen we bereiken

- **Jeugdigen groeien op in een veilige omgeving ook wanneer ouders (tijdelijk) niet in staat zijn om hun gezag uit te oefenen**
  We investeren in de doorontwikkeling van verblijfsgroepen voor jeugdigen en zetten meer in op kleinschalig verblijf.

Effectindicatoren	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Jeugdigen met jeugdreclassering (% van alle jeugdigen van 12 t/m 22 jaar)	0,3%	0,4%	0,4%	0.4%	0,4%	0,4%
Jeugdigen met jeugdbescherming (% van alle jeugdigen tot 18 jaar)	1,0%	1,0%	1,0%	1,0%	1,0%	1,0%

Wat gaan we daar voor doen

- **Kwalitatief goede en effectieve hulp**
  Er gelden kwaliteitseisen voor het leveren van gecontracteerde jeugdhulp. Via contractgesprekken en controles bij onze aanbieders wordt de kwaliteit gemonitord.
- **Voorkomen van instroom**
  We investeren in vroege signalering en goede samenwerking tussen de Gecertificeerde Instellingen en de lokale toegang.

In 2027 richten we ons vooral op:

- Goede kwaliteit van zorg: We maken heldere afspraken met de jeugdbeschermingspartijen over volumes en prestatie-indicatoren. Zo houden we de kosten onder controle, zonder concessies te doen aan de kwaliteit van zorg.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	5.596	5.910	6.137	6.151	6.151	6.151
Saldo	**5.596**	**5.910**	**6.137**	**6.151**	**6.151**	**6.151**

1. Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
• Jeugdbescherming: verplicht door de rechter opgelegde hulp bij opvoeding van kinderen.	6.137	-	-
Totaal	**6.137**		

Jeugdreclassering (tv 6.822)

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	1.095	1.070	1.112	1.114	1.114	1.114
Saldo	**1.095**	**1.070**	**1.112**	**1.114**	**1.114**	**1.114**

1. Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
• Jeugdreclassering	1.112	-	-
Totaal	**1.112**		

Coördinatie en beleid Jeugd (tv 6.92)

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	13.425	8.484	10.282	9.240	9.233	9.161
Baten	-6.362	-1.589	-1.589	-1.589	-1.589	-1.589
Mutatie reserves	-900	0	0	0	0	0
Saldo	**6.163**	**6.895**	**8.693**	**7.651**	**7.644**	**7.572**

1. Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
• Personeelslasten	7.432	-	-
• Coördinatie en beleid	1.563	-	-
• Regionale samenwerking	997	-1.589	-
• Overig	290	-	-
Totaal	**10.282**	**-1.589**	

2. Intensiveringen Coalitieakkoord 2026-2030 en Begroting 2027

- Jeugd en Wmo afbuigen kostenontwikkeling: 10,0 mln in 2027, waarvan 0,9 mln in dit taakveld.

3a. Woningbouw en fijne wijken

Door middel van woningbouw, stedelijke vernieuwing en ruimtelijke ontwikkeling streven we naar een aantrekkelijke en duurzame woon- en leefomgeving voor huidige en nieuwe bewoners. Dat doen we door te werken aan samenhangende integrale gebiedsontwikkelingen, zoals Spoorzone, Internationale Knoop XL, Stadhuisplein, VDMA, Schellenskwartier, Kanaalzone-Zuid, naast de ontwikkelingen in de wijken; projecten als Stadshart Woensel, Kastelenplein, Evoluonpark. Ontwikkelingen die de bestaande buurt meteen een opknapbeurt geven.
Daarbij is een goed functionerende woningmarkt van belang, die zowel invulling geeft aan de ambities van de stad (binden van talent) als aan de solidaire stad van twee snelheden. We transformeren en verdichten en we streven naar voldoende betaalbare koop- en sociale huurwoningen in al onze wijken. Hierbij stimuleren wij de verduurzaming van de (bestaande) woningvoorraad, innovatie in bouwen en wonen en de doorstroming. Ook zetten we in op bescherming en hergebruik van het historisch erfgoed. We faciliteren initiatieven uit de stad door slagvaardig en klantgericht samen te werken en onze ruimtelijke instrumenten zo efficiënt en transparant mogelijk in te zetten. Daarbij is het streven om inwoners zo veel mogelijk bij de ontwikkelingen in de stad te betrekken.
Op 1 juli 2026 is de Wet versterking regie volkshuisvesting (Wet regie) in werking getreden. Deze wet stelt een lokaal Volkshuisvestingsprogramma (VHP) verplicht. De Wet regie stelt specifieke voorwaarden waaraan het VHP moet voldoen. Zo zal het VHP ingaan op voldoende en passende woningen, maar ook over zorg, leefbaarheid en toekomstbestendige woonomgevingen. Regionale afspraken over de groei van de woningvoorraad en de evenredige verdeling van de nieuwe wettelijke aandachtsgroepen zijn daarbij leidend.
Het in 2024 ondertekende Beethoven-convenant zorgt tot 2030 naar verwachting voor een versnelde groei van het aantal arbeidsplaatsen in onze regio en dus ook voor een sterk verhoogde vraag naar woningen. Het college zet al geruime tijd in op het versnellen van de bouw binnen de stadsgrenzen, met de nadruk op sociale- en middenhuur en middeldure koop. Hiervoor zetten we het programma "Eindhoven Bouwt Door" voort. Dit sluit aan bij de bouwversnellingsafspraken in het kader van de Woondeal, die in 2023 is afgesloten met regio, Rijk en Provincie. De Woondeal wordt in 2027 geactualiseerd. De toenemende netcongestie in de regio is een bedreiging voor de voortgang van de woningbouwproductie. Er is momenteel nog veel onduidelijk over de exacte impact, maar het is duidelijk dit leidt tot een grote extra uitdaging.
In 2027 maken we nieuwe, meerjarige prestatieafspraken met de woningcorporaties en de huurdersorganisaties, verenigd in het PEK.

Omgevingswetprogramma Gezonde Leefomgeving
In februari 2026 heeft het college het Omgevingswetprogramma Gezonde Leefomgeving vastgesteld. Met dit programma wordt gezondheid stevig verankerd in stedelijke ontwikkeling en werken we toe naar gezondheidswinst voor onze inwoners: in 2030 drie extra jaren in goede gezondheid en het verkleinen van gezondheidsverschillen met 20%. Dit doen we aan de hand van de gezondheidskaart en de 8 indicatoren:

ervaren gezondheid, lage SES-WOA, stress, eenzaamheid, groen, geluid en luchtkwaliteit, voorzieningen en verdichting.
Het toewerken naar een groene, fijne en gezonde buurt voor iedere Eindhovenaar - juist in een tijd van sterke groei en verdichting - is een stevige opgave. Daarom werken we vanuit vele thema's toe naar dit doel. Dat zien we terug in het coalitieakkoord en dat zien we terug in deze begroting, zij het versnipperd: mobiliteit, openbare ruimte, groen en water, sport en bewegen, volksgezondheid, gebiedsontwikkelingen, schaalsprong van sociaal-maatschappelijke voorzieningen, leefbare wijken en buurten, sociale basis, ondersteuning en zorg, jeugd en jeugdzorg en onderwijs. Gezondheid wordt dus vanuit de ambitie 'health in all policies' op vele terreinen meegenomen en vormt een rode draad in het coalitieakkoord en deze begroting. Tegelijkertijd vraagt dit programma een integrale en gebiedsgerichte aanpak en sturing waarin sociale, ruimtelijke en economische maatregelen elkaar versterken en gericht zijn op aantoonbare gezondheidswinst. Vanuit het principe van 'ongelijk investeren voor gelijke kansen' pakken we dit op in 3-5 gebieden in de stad, juist op plekken waar inwoners in een gezondheidsachterstand leven. We brengen dit in praktijk en werken met partners – intern en extern – aan maatregelen, mandaten en middelen om aantoonbare gezondheidswinst in deze gebieden te realiseren. Per gebied wordt gekeken wat nodig is, welke bundeling van maatregelen opgepakt en uitgevoerd gaat worden, hoe de voortgang gemonitord wordt en hoe partners in de stad hieraan bijdragen met inzet en middelen.

Sociaal maatschappelijk ontwikkelen
De groei van Eindhoven vraagt om meer dan alleen voldoende woningen. Daarom werken we bij gebiedsontwikkelingen vanuit sociaal-maatschappelijke ambities die richting geven aan de ontwikkeling van een gebied. Ruimtelijke keuzes voor woningen, voorzieningen, openbare ruimte en mobiliteit moeten aantoonbaar bijdragen aan gezondheid, veiligheid, sociale verbondenheid en kansengelijkheid. Met sociale ontwerpprincipes vertalen we deze ambities naar concrete keuzes in de fysieke leefomgeving. Zo zorgen we ervoor dat nieuwe ontwikkelingen niet alleen ruimte bieden aan wonen, maar ook bijdragen aan gezonde, veilige en inclusieve buurten waar inwoners elkaar kunnen ontmoeten en zich thuis voelen. We passen dit concreet toe met de pilot Samen Slim, waarbij we onderzoeken hoe sociale opgaven een plek krijgen in ontwerp, ontwikkeling en financiering. Daarnaast werken we komend jaar aan diverse gebiedsanalyses binnen de gebiedsontwikkelingen van de schaalsprong. De uitkomsten hiervan worden benut bij de ontwikkeling en uitwerking van gebiedskaders, zodat sociale opgaven vanaf de start worden meegenomen in ruimtelijke keuzes en sociale programmering.

Doelen
- Een aangenaam woon- en leefklimaat in Eindhoven.
- Faciliteren van de groei van de stad
- Groei van de woningvoorraad
- Een energiezuinige corporatiewoningvoorraad
- CO2-reductie woningen

Financiële kerngegevens

Thema	Taakveld	Lasten	Baten	Mut.res.	Saldo
Woningbouw en fijne wijken	Ruimte en leefomgeving (tv 8.1)	35.665	-5.904	-6.479	23.282
	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreine (tv 8.2)	60.603	-58.897	917	2.623
	Wonen en bouwen (tv 8.3)	26.563	-15.224	6.848	18.187
		122.831	**-80.025**	**1.286**	**44.092**

BBV-indicatoren

Indicator	peiljaar	NL	100-300	> 300	Eindhoven
Gemiddelde WOZ waarde (x € 1.000)	2026	439	418	483	434
Nieuw gebouwde woningen (per 1.000 woningen)	2024	8,4	9,5	9,7	13
Demografische druk	2026	71,3	64,4	52	55,3
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	2026	993	989	979	901
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	2026	1089	1071	1100	1016

Verbonden partijen

- ***BIC partner 1 B.V.***
  Doelstellingen van de aankoop zijn o.a. het versterken van regionaal innovatie-ecosysteem (Brainport Eindhoven), het langdurig beschermen van essentiële publieke functies en het beter vorm kunnen geven aan de strategische samenwerking over geheel BIC. Dit draagt in brede zin blijvend bij aan de banen van de toekomst, het (toekomstig) verdienvermogen, de economische veiligheid en vernieuwing voor maatschappelijke opgaven. De gemeente heeft na de aankoop de aandelen van zowel de stille vennoten (2 B.V. 's) als de beherend vennoot (1 B.V.) in de commanditaire vennootschap (BIC C.V.) verkregen. De beherend vennoot (BIC GP B.V.) heeft de dagelijkse leiding over het bedrijf (de C.V.), de stille (of commanditaire) vennoten zijn de investeerder in het bedrijf.

- ***BIC partner 2 B.V.***
  Zie BIC partner 1 bv

- ***BIC GP B.V.***
  Zie BIC partner 1 bv

- ***Ontwikkelingsmaatschappij gebiedsontwikkeling Fellenoord B.V.***
  De verdere uitwerking van het ruimtelijk raamwerk loopt nog door tot de 1e helft van dit jaar. Startbouw voorzien van Brightlight en CRA in de 2e helft van het jaar. Clusterpaspoorten voorzien voor clusters 4A t/m D en 8.

- ***Park Strijp C.V.***
  Dit betreft een samenwerkingsverband met VolkerWessels voor ontwikkeling van vm. Philips-locatie Strijp S met de ambitie om een kwalitatief aantrekkelijk en bruisend hoogstedelijk gebied te maken voor nieuwe gebruikers; cultuuruitingen, innovaties, bedrijfjes, evenementen en bewoners. Primaire doelstelling van de gemeente is de kwaliteitsverbetering van het Plangebied, de wijk en de stad door de herontwikkeling van de huidige bedrijfsbestemming in wervende woon-, werk- en centrumfuncties zoals voorzien in het Masterplan. De doelstelling van Park Strijp C.V. is een kostendekkende grondexploitatie tegen een beheersbaar risico ten behoeve van een vernieuwd stedelijk gebied met hoge dichtheid, hoge kwaliteit en hoge mate van functiemenging, met een zodanige flexibiliteit in plan en programma dat ingespeeld kan worden op marktontwikkelingen met een wervend hoogstedelijk milieu, met ruimte voor een maximale 'woon- resp. werk-ladder', en van hoogwaardige kwaliteit.

- ***Park Strijp Beheer B.V.***
  Zie Park Strijp C.V.

Leefbare wijken door integraal gebiedsgericht werken

Elke wijk in Eindhoven, en dus elke buurt, is anders en uniek. Daarom werken we gebiedsgericht. Dat betekent dat we niet altijd één maatregel voor heel Eindhoven toepassen, maar per wijk samen met bewoners kijken wat nodig is. Met de gebiedsgerichte aanpak werken we aan prettigere en leefbare wijken. Dat kan gaan om verbeteringen van straten, pleinen en groen, maar ook om meer veiligheid, minder overlast, meer contacten tussen bewoners en betere kansen voor inwoners.
We investeren ongelijk voor gelijke kansen. Waar in de ene wijk de woonomgeving sterk moet verbeteren, is het in andere wijken vooral belangrijk om de kwaliteit te behouden. Daarbij hebben we oog voor álle wijken, ook waar het goed lijkt te gaan: omdat het uitblijven van investeringen op termijn tot verloedering kan leiden.
De specifieke opgaven, kansen en behoeften in iedere wijk zijn leidend voor de manier waarop we samen met inwoners, partners en de gemeentelijke organisatie komen tot de gewenste inzet in de wijk. We luisteren naar wat er leeft in buurten en wijken en maken tegelijkertijd zichtbaar welke ontwikkelingen, plannen en opgaven op de stad afkomen. We verbinden ervaringen uit de praktijk met kennis, feiten en inzichten, zodat een compleet beeld ontstaat van wat een buurt nodig heeft. Vanuit dat gezamenlijke beeld zorgen we dat signalen leiden tot actie en dat keuzes beter aansluiten op de leefwereld van inwoners en ondernemers. Zo leggen we de verbinding tussen het dagelijks leven in en de ontwikkeling van de stad.
De zeven stadsdeelteams die in 2026 zijn opgericht vormen de basis van het gebiedsgericht werken. Onze gebiedscoördinatoren zijn zichtbaar aanwezig in de wijk, kennen de buurten en weten wat er speelt. Zij werken samen met een breed netwerk van partners, zoals woningcorporaties, wijkagenten, jongerenwerkers en zorgmedewerkers, en brengen bewoners, organisaties en de gemeente met elkaar in contact. Binnen de gemeentelijke organisatie slaan zij de brug tussen de thema's en opgaven die spelen en de integrale vertaling daarvan naar wijken en buurten. Door hun aanwezigheid en verbinding met de wijk kunnen signalen, ideeën en

kansen sneller worden opgepakt en omgezet in concrete acties. Daarnaast ondersteunen zij bewonersinitiatieven met advies, begeleiding en, waar mogelijk, een financiële bijdrage om initiatieven uit de wijk verder te versterken.

Wat willen we bereiken

- De leefbaarheid neemt toe: steeds meer buurten kleuren groener op de kaart van de Buurtkijker.
- We groeien toe naar meer ruimte, zeggenschap en middelen voor bewoners om zelf bij te dragen aan hun buurt.

In 2027 richten we ons vooral op:

- Maken van stadsdeel- en wijkplannen: conform het coalitieakkoord maken we in 2027 voor alle stadsdelen en wijken een stadsdeelplan en wijkplan. Dit doen we samen met bewoners, ondernemers en maatschappelijke partners. In de stadsdeel- en wijkplannen maken we concreet welke (langjarige) opgaven er op gebied van de fysieke leefomgeving, leefbaarheid en sociale cohesie zijn in een wijk, welke concrete acties we gaan uitvoeren en welke inzet en middelen daarvoor nodig zijn. Per wijk bereiken we tenminste drie concrete, zichtbare resultaten per jaar.
- Extra investeren in wijken die het nodig hebben: met € 300.000 extra per jaar investeren we meer in wijken waar de leefbaarheid, veiligheid of sociale samenhang onder druk staat. Dat doen we niet alleen in gebieden waar veel wordt gebouwd, maar ook in bestaande wijken die extra aandacht nodig hebben.
- Toewerken naar wijkbudgetten: We werken toe naar wijkbudgetten en onderzoeken hoe we meer geld beschikbaar kunnen maken voor kleine verbeteringen in de buurt, buurtactiviteiten en onderhoud.
- Herijken subsidieregelingen gebiedsgericht werken: we passen de subsidieregelingen voor Gebiedsgericht Werken en VSB-P aan, zodat we beter kunnen inspelen op de wensen en behoeften van verschillende wijken.
- Bewoners stimuleren gemeentelijke taken uit te voeren: via het uitdaagrecht geven we bewoners en maatschappelijke organisaties de mogelijkheid om bepaalde gemeentelijke taken zelf uit te voeren.

Kracht van de wijk

Een groot deel van het dagelijks leven speelt zich af in de eigen buurt. Daarom investeren we in sterke, fijne en veilige wijken waar mensen elkaar ontmoeten, zich verbonden voelen en naar elkaar omkijken. Via activiteiten die gericht zijn op sociale cohesie stimuleren we ontmoeting, onderling contact en betrokkenheid tussen inwoners. Zo versterken we het vertrouwen tussen bewoners en de saamhorigheid in de buurt. Dit is extra belangrijk in een internationale stad als Eindhoven, waar familie en sociale netwerken niet altijd dichtbij zijn.
We stimuleren bewoners om activiteiten te organiseren die mensen in een buurt met elkaar verbinden. Bijvoorbeeld buurtfeesten, koffie-inloop, kerstmarkten, activiteiten voor Kansen voor Kinderen, initiatieven vanuit het Huis van Actief Burgerschap, Troep Troopers Eindhoven en taallessen. Daarnaast stimuleren we ontmoeten door ons actief te richten op vergroening en/ of verbetering van ontmoetingsplekken, het realiseren van sportmogelijkheden in de openbare ruimte en het door middel van waardebonnen faciliteren van buurtactiviteiten.

Wat willen we bereiken

- De sociale cohesie stijgt gemiddeld van 5,9 in naar 7 in 2030.
- We zorgen voor voldoende ontmoetingsplekken in de buurt. In elke wijk is minimaal één laagdrempelige ontmoetingsplek beschikbaar.
- We investeren in verbindende buurtactiviteiten, minimaal 1 initiatief per 2 jaar per buurt.

In 2027 richten we ons vooral op:

- Versterken bewonersnetwerken: in buurten waar de sociale cohesie onder druk staat versterken we de bewonersnetwerken.
- Het verbeteren van de kwaliteit en toegankelijkheid van ontmoetingsplekken.
- Evalueren inzet buurtaanjagers: we evalueren in 2027 de inzet van de buurtaanjagers die bijdragen aan de sociale cohesie in sociaal kwetsbare buurten.

Aanpak Kruisstraat – Woenselse Markt

Het specifieke gebied van de Kruisstraat en de Woenselse Markt staat de komende jaren voor een ingrijpende transformatie. De gebiedsontwikkeling rondom KnoopXL, diverse bouwprojecten, verkeersmaatregelen en de aanpak van ondermijning zorgen voor grote veranderingen in het gebied. Tegelijkertijd blijft het essentieel om te investeren in een veilige, schone en aantrekkelijke leefomgeving voor bewoners, ondernemers en bezoekers. Daarom wordt ingezet op een integrale en gebiedsgerichte aanpak waarin veiligheid, leefbaarheid, economie, mobiliteit en sociale ontwikkeling met elkaar worden verbonden. De ervaringen en geleerde lessen uit deze aanpak gebruiken we om het integraal gebiedsgericht werken verder te versterken over heel Eindhoven.

In 2027 gaan we door op de basis die in 2026 is gelegd. Zo wordt een vergunningsplicht ingevoerd om ondermijnende bedrijvigheid tegen te gaan, wordt samen met bewoners, ondernemers en vastgoedeigenaren gewerkt aan een gebiedsprofiel voor Oud Woensel en is een participatietraject gestart voor een integraal gebiedskader.

Door periodieke gebiedsschouwen en nauwe samenwerking tussen bewoners, ondernemers, vastgoedeigenaren, maatschappelijke partners en gemeente wordt gewerkt aan zichtbare verbeteringen in het gebied. De uitvoering van deze opgaven vindt plaats in nauwe samenwerking met de gebiedscoalitie Kruisstraat en Woenselse Markt, bestaande uit bewoners, ondernemers, vastgoedeigenaren, Pact Woensel-Zuid, de omgevingsmanager van KnoopXL en de gemeente Eindhoven. Door gezamenlijk prioriteiten te bepalen en jaarlijks te evalueren, blijft het programma flexibel en kan worden ingespeeld op nieuwe ontwikkelingen en kansen.

In 2027 richten we ons vooral op:

- Opstellen gebiedskader: we stellen een integraal gebiedskader vast en werken verder aan de sociale, economische en fysieke ontwikkeling van het gebied.
- Versterken ondernemersklimaat: we gaan de bestaande BIZ-plannen actualiseren. Daarbij wordt gewerkt aan een aantrekkelijk ondernemersklimaat door versterking van de branchering, ondersteuning van ondernemers en het aantrekken van nieuwe concepten die aansluiten bij het gewenste profiel van het gebied.
- Aanpak ondermijning: we gaan met incidentele middelen inzetten op een vergunningplicht voor ondernemers met als doel het verminderen van ondermijnende bedrijvigheid
- Verbeteren straatbeeld: we stimuleren vastgoedeigenaren om te investeren in vastgoedkwaliteit en gevelverbetering. We zetten in op tijdelijke invullingen van leegstaande panden en op activiteiten en evenementen die ontmoeting stimuleren en bijdragen aan een positieve uitstraling van het gebied.
- Verbeteren openbare ruimte: dit doen we door vergroening en kwaliteitsverbetering. We zorgen voor extra ingrepen om de straat schoon, heel en veilig te houden. Vergroeningsmaatregelen worden zichtbaar gemaakt, de verblijfskwaliteit wordt verhoogd en gewerkt wordt aan een aantrekkelijk en herkenbaar straatbeeld door middel van sfeerversterkende maatregelen, aankleding en gebiedsmarketing.
- Aanpakken veiligheidsvraagstukken: we zetten de integrale veiligheidsaanpak voort, samen met politie, Openbaar Ministerie en Belastingdienst, om overlast te verminderen en het veiligheidsgevoel te vergroten.
- Versterken ondernemersklimaat: we gaan de bestaande BIZ-plannen actualiseren. Daarbij wordt gewerkt aan een aantrekkelijk ondernemersklimaat door versterking van de branchering, ondersteuning van ondernemers en het aantrekken van nieuwe concepten die aansluiten bij het gewenste profiel van het gebied.

Pact Woensel-Zuid

Het Pact Woensel-Zuid blijft een belangrijke pijler binnen de gebiedsgerichte aanpak van Eindhoven. Als stedelijk focusgebied binnen het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid werken bewoners, maatschappelijke organisaties, instellingen en overheden samen aan de opgaven in Woensel-Zuid. Het Pact is een zelfstandig samenwerkingsplatform waarbinnen partners en bewoners werken aan de leefbaarheid en veiligheid van de wijk, het verminderen van armoede, het versterken van weerbaarheid, het ondersteunen van jonge kinderen en het begeleiden van mensen naar werk. Binnen de aanpak worden bewoners actief betrokken door het versterken van gemeenschappen, het aansluiten bij initiatieven van inwoners en het samen

zorgen voor meer sociale cohesie. Het Pact biedt ruimte voor innovatie, het ontwikkelen van nieuwe werkwijzen en het realiseren van doorbraken die binnen reguliere structuren moeilijk tot stand komen.
Als gemeente zijn we één van de deelnemende partners binnen het Pact en we bieden ondersteuning met een jaarlijkse bijdrage van € 400.000 voor het programmabureau Pact Woensel-Zuid. Ook verstrekken we subsidies zodat de toegekende rijksmiddelen kunnen worden ingezet in Woensel-Zuid.
In december 2025 hebben we van het Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening een beschikking ontvangen voor de Regeling kansrijke wijk, tweede tranche. Deze loopt van 2026 tot en met 2028. Op basis van deze beschikking richt het Pact zich, samen met partners en inwoners, in deze periode op de volgende thema's en activiteiten:

- Werk: Uitzendbureau van de Wijk.
- Re-integratie en preventie geldzorgen: experiment parallelle arbeidsmarkt, functiecreatie in de zorg, AanDeBak-garanties, doorontwikkeling kapitaalkracht, doorontwikkeling sleutelfiguren.
- Ontwikkeling van het jonge kind: Integratie en doorontwikkeling van inzet voor kwetsbare kinderen in de eerste 6 levensjaren, Lichtmoeders, extra pedagogische medewerkers vroegschool.
- Maatschappelijke samenhang: doorontwikkeling community builders, regionaal inzicht in interventies preventie jongeren.

Thema: Woningbouw en fijne wijken

Ruimte en leefomgeving (tv 8.1)

Wat willen we bereiken

- **Een aangenaam woon- en leefklimaat in Eindhoven.**
  Om de groei van de stad, die plaats vindt in de vorm van verdichting, in goede banen te leiden, moet de stad aantrekkelijk en leefbaar zijn: openbare ruimte, veel groen, een breed woningaanbod, goede voorzieningen etc.

- **Faciliteren van de groei van de stad**
  Aan de gemeente worden veel bouwinitiatieven voorgelegd. Om de bouwopgave mogelijk te maken zetten we gecoördineerd planologische instrumenten in, zoals planwijzigingen, vergunningverlening en ontheffingen.

Effectindicatoren	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Rapportcijfer voor Eindhoven als stad om in te wonen en te leven	7,4	7,6	7,6			

Wat gaan we daar voor doen

- **Kwaliteitseisen stellen aan (nieuwe) bebouwing en de inrichting van de openbare ruimte**
  We stellen kwaliteitseisen aan bijv. stedenbouw, duurzaamheid, klimaat, mobiliteit, woonproduct en groen. In de centrumgebieden zijn die hoger dan in de reguliere woonwijken, vanwege het verschil in dynamiek, drukte en ruimtegebruik.
- **Beperken doorlooptijden bouw- en aanlegvergunningen**
  We beperken doorlooptijden van (bouw)vergunningen, vrijstellingen en ontheffingen tot maximaal de wettelijke termijn. Daarnaast zetten wij ons in voor een sneller en transparanter proces.

In 2027 richten we ons vooral op:

- Eindhoven Noordwest: Er wordt gewerkt aan strategische ontwikkelingen die bijdragen aan de schaalsprong van de Brainportregio. Ook ligt er een grote mobiliteits- en verstedelijkingsopgave in Eindhoven NW die veel extra inzet en afstemming met de regio zal vragen.
- Brainport Industries Campus: De definitieve structurering van BIC 1 zal in 2027 worden afgerond. Voor BIC 2 – fase 1 is de verwachting start bouw eind 2026/begin 2027. Op BIC-Noord vinden vanaf Q4 2026 de bouwwerkzaamheden plaats voor ASML - fase 1 en voor de wegenstructuur.
- Eindhoven Airport District: In 2027 wordt verder uitvoering gegeven aan het uitvoeringsprogramma. Vanwege het aanstaande einde van de afgesproken looptijd van de samenwerking EAD gaan we met de samenwerkingspartners in gesprek over mogelijkheden voor de samenwerking ná 2027.
- Gebiedsontwikkeling Zuidwest-as: Het omgevingsplan Kastelenplein wordt ter besluitvorming voorgelegd. Ook de start van een aantal projecten vanuit de gebiedskaders is voorzien, waaronder de scholenlocatie Von Flotowlaan en Offenbachlaan. Het VO Franz Leharplein wordt opgesteld.

- Verstedelijkingsopgave Brainport 2040/50: We werken vervolgonderzoeken uit die op het BO MIRT 2025 zijn vastgesteld, o.a. Spooronderzoek Brainportbaan en Gebiedsvisies Westflank & Oostflank Brainport: verstedelijking (wonen, werken) gerelateerd aan mobiliteitsoplossingen op langere termijn.
- KnoopXL: Stationsgebied Zuid: De start bouw van District-E, RED en oplevering van Lichthoven en Edge is voorzien. Fellenoord: Verplaatsen paddenstoel en uitvoeren van het bereikbaarheidsplan tbv uitvoering van clusters 1 & 2 en sloop/start bouw van the Four.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	30.072	30.175	**35.665**	36.370	26.741	24.687
Baten	-13.757	-5.671	**-5.904**	-9.830	-2.324	-930
Mutatie reserves	1.569	-2.507	**-6.479**	-2.779	-1.105	-1.188
Saldo	**17.885**	**21.997**	**23.282**	**23.761**	**23.312**	**22.569**

1. Toelichting taken	**Lasten**	**Baten**	**Reserve**	
• Kapitaallasten	12.084	-	-	
• Personeelslasten	10.984	-	-	
• Exploitatieprojecten	5.514	-1.297	-1.026	*
• Projecten faciliterend GB (F): lasten en baten van projecten grond waarvoor de gemeente een faciliterende rol heeft richting private ontwikkelaars.	3.873	-3.872	-	*
• Gronddepot	400	-635	-	
• Reserve Strategische investeringen	-	-	-5.361	*
• Overig: o.a. Gebiedsontwikkelingen binnenstad (0,8 mln), Open Eindhoven (0,7 mln) en Programma-sturing Eindhoven Noordwest (0,4 mln).	2.810	-100	-92	
Totaal	**35.665**	**-5.904**	**-6.479**	

2. Intensiveringen Coalitieakkoord 2026-2030 en Begroting 2027
- Knoop XL (dekking uit RSI): incidenteel 1,7 mln. in 2030, waarvan 1,0 mln. in dit taakveld.
- Groots Gestel (dekking uit RSI): 1,9 mln. in 2027.
- Sectie C Mobiliteit (dekking uit RSI): 0,6 mln. in 2027.
- Rijksmuseum (dekking uit RSI): 2,7 mln. in 2027.

3. Mutaties in meerjarenbeeld > € 1 mln (aanvullend op intensiveringen)
- Exploitatieprojecten: mutaties in met name project Woensel-Zuid: in 2028 lasten + 3,2 mln en baten +2,4 mln, in 2029 lasten - 5,3 mln en baten -3,7 mln.
- Projecten faciliterend GB (F): de mutaties zijn het gevolg van de fasering en actualisering van projecten. In 2027 bedraagt het saldo van de lasten en baten 3,4 mln en lopen daarna af naar 0,2 mln in 2030.
  Voor nadere toelichting zie paragraaf 3g Grondbeleid.

Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen) (tv 8.2)

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	59.795	56.067	**60.603**	59.653	62.904	42.384
Baten	-52.307	-54.450	**-58.897**	-58.240	-60.628	-40.519
Mutatie reserves	9.955	1.206	**917**	1.437	722	1.087
Saldo	**17.444**	**2.823**	**2.623**	**2.850**	**2.998**	**2.952**

1. Toelichting taken	**Lasten**	**Baten**	**Reserve**	
• Grondexploitaties niet bedrijventerreinen: Voor projecten grond waarbij we de gebiedsontwikkeling zelf oppakken. O.a. voor grondverwerving, bouw- en woonrijpmaken, bovenwijkse voorzieningen, verkoop van bouwrijpe gronden, verwijderen van explosieven. De mutaties tussen de jaren zijn het gevolg van fasering. Zie paragraaf 3g Grondbeleid.	48.356	-48.417	582	*
• Gronden in voorraad (bebouwd): beheerkosten (o.a. onderhoud, zakelijke lasten) en opbrengsten (huurinkomsten, incidentele verkopen).	6.788	-7.356	-	
• Grondtransactie/ erfpachtovereenkomst PSV: storting in risicoreserve PSV.	2.134	-2.469	335	
• Personeelslasten	1.501	-	-	

1. Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
• Kapitaallasten	1.336	-	-
• Maatschappelijke opvang	396	-573	-
• Overig	92	-82	-
Totaal	**60.603**	**-58.897**	**917**

3. Mutaties in meerjarenbeeld > € 1 mln (aanvullend op intensiveringen)
Grondexploitaties niet bedrijventerreinen: de mutaties zijn het gevolg van de fasering en actualisering van projecten. In 2026 bedraagt het saldo van de lasten en baten 45,4 mln en lopen daarna af naar 28,6 mln in 2030. Zie paragraaf 3g Grondbeleid.

Wonen en bouwen (tv 8.3)

Wat willen we bereiken

- **Groei van de woningvoorraad**
  De vraag naar woonruimte is groot. We werken nauw samen met woningcorporaties en marktpartijen aan het versnellen van de nieuwbouw. We zetten ook in op het beter benutten van de bestaande woningvoorraad door woningdelen, optoppen en doorstromen.

- **Een energiezuinige corporatiewoningvoorraad**
  We hebben als stad klimaatdoelstellingen. De huidige energieprijzen brengen steeds meer huishoudens in de problemen. We leggen daarom afspraken over een energiezuinige corporatiewoningvoorraad vast in het duurzaamheidspact en de prestatieafspraken.

- **CO2-reductie woningen**
  Doelstelling klimaatverordening 2016: klimaatneutraal in 2050 en 55% in 2030 ten opzichte van 1990. Circulaire samenleving in 2050 en 50% minder primaire grondstoffen in 2030.

Effectindicatoren	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Omvang woningvoorraad	122.956	124.500	126.100	128.800	131.500	135.000
Directe CO2-uitstoot Woningen cf Klimaatverordening (Kton)	(=2024) 236	247	227	206	186	165

Wat gaan we daar voor doen

- **Toevoegen van woningen**
  Dit vraagt om het voortzetten van het programma Eindhoven Bouwt Door onder meer met maatwerkoplossingen bij stagnerende projecten, en het beter benutten van de bestaande voorraad. Toenemende netcongestie dreigt de woningbouw ernstig te belemmeren.
- **Toevoegen van sociale huurwoningen**
  In de prestatieafspraken met de woningcorporaties en de huurders, die we in 2027 vernieuwen, maken we afspraken over de ontwikkeling van de voorraad sociale huur- en koopwoningen. Daarbij zetten we in op een netto groei van het sociale segment.

In 2027 richten we ons vooral op:

- Opstellen volkshuisvestingsprogramma: Uit de Wet versterking regie volkshuisvesting volgt de verplichting om een Volkshuisvestingsprogramma vast te stellen. Hiervoor zijn regionale afspraken over aantallen woningen en de evenredige verdeling van aandachtsgroepen leidend.
- Bevorderen doorstroming: Doorstroming draagt bij aan het beter inzetten van de bestaande woningvoorraad. We breiden bestaande regelingen uit en starten met een doorstroomteam.
- Opstellen van prestatieafspraken 2027: De huidige prestatieafspraken lopen van 2023-2026 en zijn toe aan vernieuwing. In 2027 maken we nieuwe meerjarige prestatieafspraken met de woningcorporaties en de huurders (PEK).
- Uitvoeren innovatieagenda woningbouw: We continueren de uitvoering van de innovatieagenda wonen. Hierbij zetten we vooral in op het gebiedsgericht beter benutten.
- Nieuwe regionale urgentieverordening in MRE verband: De Wet versterking regie volkshuisvesting vereist een nieuwe urgentieverordening ten behoeve van de wettelijke aandachtsgroepen. Voor ons als centrale gemeente, die relatief veel aandachtsgroepen opvangt, is dit van groot belang.
- Groei voorraad studentenwoningen: De groei van het aantal (internationale) studenten neemt toe, dit leidt tot vraag naar extra studentenwoningen. In samenwerking met de onderwijsinstellingen en de woningcorporaties zetten we in op 5400 extra eenheden in 2040.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	24.497	26.615	**26.563**	27.425	24.429	23.374
Baten	-16.003	-12.499	**-15.224**	-15.214	-13.333	-13.333
Mutatie reserves	-4.408	14.500	**6.848**	-839	1	-1.199
Saldo	**4.085**	**28.616**	**18.187**	**11.372**	**11.097**	**8.842**

1. Toelichting taken	**Lasten**	**Baten**	**Reserve**	
• Personeelslasten	14.208	-	-	*
• Pact Woensel zuid / exploitatieprojecten	1.831	-2.199	-	*
• Maatschappelijk Vastgoed	1.604	-2.144	12	*
• Stelpost Bestuursakkoord 2022 Wijkvernieuwing 3.0	1.402	-	-	*
• Kapitaallasten	1.139	-	-	*
• Stelpost Wonen, doorstroomteam en buurtontmoeting	1.000	-	-	*
• Stadsdeelbudget Kleine fysieke ingrepen OR	930	-	-	
• Bouwvergunningen en milieuvergunningen: kosten en opbrengsten leges	679	-9.935	-	
• Slim verduurzamen vastgoed	467	-629	-11	
• Woonwagenbeleid	405	-	-	*
• Gebiedsgerichte aanpak: onttrekking uit RSMMM.	272	-	-451	
• Overig: o.a. storting in saldireserve specifiek voor cofinanciering woningbouw (7,5 mln), Wet Goed Verhuurderschap (0,5 mln) en ondersteuning EBD (0,5 mln)	2.626	-317	7.298	*
Totaal	**26.563**	**-15.224**	**6.848**	

2. Intensiveringen (Coalitieakkoord 2026-2030 en Begroting 2027)

- Verlengen serieel incidentele fte's in 2030 (56 fte's incidenteel): dekking uit projecten 4,1 mln en Saldireserve specifiek - onderdeel projectleiders 1,2 mln.
- Woonwagenlocaties: structureel 1,0 mln vanaf 2029.
- Wonen, o.a. doorstroomteam en buurtontmoeting: incidenteel 1,0 mln. per jaar in 2027 en 2028.
- Cofinanciering woningbouw: incidenteel 7,5 mln in 2027.
- Gebieden en wijken: 0,3 mln structureel.

3. Mutaties in meerjarenbeeld > € 1 mln (aanvullend op intensiveringen)

- Personeelslasten: stijging in 2027 met 2,4 mln door onder meer effecten kostenverdeling. Zie hoofdstuk 4.3 Baten en lasten en toelichting voor een gemeentebreed overzicht.
- Woonwagenbeleid: afloop incidentele middelen in 2026 (3,6 mln).
- Pact Woensel zuid / exploitatie projecten: incidentele middelen in 2027 en 2028 (1,8 mln per jaar); dekking uit SPUK-regeling.
- Overig: Saldireserve specifiek: in 2026 onttrekking van 16,0 mln voor woningbouwversnelling.

3b. Bereikbaarheid

Bereikbaarheid

Om de groei van Eindhoven op te vangen, werken we aan de verdere ontwikkeling van ons mobiliteitssysteem. Het huidige niveau van autogebruik kan niet evenredig meegroeien met het aantal inwoners, woningen en arbeidsplaatsen. Daarom zetten we in op een mobiliteitssysteem dat duurzame keuzes aantrekkelijker maakt, met meer ruimte voor lopen, fietsen, openbaar vervoer, deelmobiliteit en emissievrije mobiliteit.
In de afgelopen jaren heeft de gemeenteraad de koers bepaald met het Masterplan Mobiliteit (2024) en Mobiliteit in Balans (2025) en bijbehorend Uitvoeringsprogramma (2026). De komende jaren verschuift het accent nadrukkelijk naar uitvoering en realisatie. Met een investeringsopgave van ruim €625 miljoen voor de komende jaren werken we aan concrete verbeteringen in de openbare ruimte en het verkeerssysteem van de stad.
Het gaat daarbij om maatregelen die inwoners en bezoekers daadwerkelijk op straat terugzien: nieuwe fietspaden, extra fietsenstallingen, aanpak van verkeersveiligheidsknelpunten, een meer autoluwe binnenstad, een beter functionerende Ring met meer ongelijkvloerse kruisingen, duidelijke hubs met een aantrekkelijk aanbod van deelmobiliteit en de inrichting van straten binnen de Ring als veilige 30 km-gebieden. Ook investeren we in projecten die nodig zijn om de groei van Eindhoven en de woningbouwopgave mogelijk te maken.
Deze investeringen dragen bij aan onze ambities voor verbinding, vrijheid, ruimte, schone mobiliteit, veiligheid, gezondheid en ontspannen reizen. En de bredere doelen als luchtkwaliteit, klimaatopgave en verblijfskwaliteit. Het programma vormt daarmee een belangrijke randvoorwaarde voor een verantwoorde en toekomstbestendige groei van de stad.
Voor de realisatie van deze opgave is cofinanciering van provincie, Rijk en mogelijk Europa essentieel. De voorgenomen stapsgewijze groei van de parkeertarieven richting het gemiddelde niveau van de G4 en de Brabantse steden in 2030 biedt daarnaast ruimte binnen de algemene dekkingsmiddelen om de benodigde investeringen mede mogelijk te maken.

Openbare ruimte

De openbare ruimte is de huiskamer van de stad. Straten, pleinen en parken zijn de plekken waar mensen verblijven en zich verplaatsen. Bewoners, ondernemers en bezoekers moeten prettig kunnen wonen in een schone, veilige en voor iedereen toegankelijke buurt, met voldoende plekken om elkaar te ontmoeten. Het beheer en onderhoud vormen een belangrijke basis. Met het jaarlijkse onderhoudsprogramma en het dagelijks beheer zorgen we dat de openbare ruimte op orde blijft en voldoet aan de afgesproken (basis)kwaliteit. Zo blijft de stad prettig, veilig en goed bruikbaar voor iedereen.
Met het onderhoud aan de openbare ruimte maken we niet alleen de buitenruimte veilig en netjes, maar ook toekomst- en klimaatbestendig. We dragen bij aan het beperken en voorkomen van wateroverlast, hittestress en droogte. C02 reductie en klimaatadaptatie worden hierin steeds belangrijker. Daarom wordt bij (her)inrichting van de boven- en ondergrondse infrastructuur waar mogelijk bijgedragen aan klimaat- en circulaire doelstellingen. In taakveld 2.1 is opgenomen welke reductie van C02 uitstoot we bij de aanleg en onderhoud van de openbare ruimte de komende jaren willen bereiken. De projecten die we in de openbare ruimte uitvoeren, pakken we integraal aan o.a. met de thema's groen, water en verkeer om invulling te geven aan de opgaven uit de omgevingsvisie, waaronder het vergroenen en het gezonder en leefbaarder maken van de stad. Hierbij is

aandacht voor toegankelijkheid en ontmoeting: als we projecten uitvoeren zorgen we ook dat de openbare ruimte toegankelijk wordt ingericht, zodat iedereen er gebruik van kan maken. Door slimme keuzes te maken, zoals bankjes op logische plekken of voldoende ruimte op stoepen, dragen we er aan bij om contact tussen mensen laagdrempeliger te maken en er ruimte is om elkaar te ontmoeten. Prijsstijgingen kunnen er de komende jaren toe leiden dat projecten soberder uitgevoerd worden en er daarmee minder andere ambities meegenomen kunnen worden.

Doelen

- Verbinding
- Vrijheid voor iedereen
- Ruimte maken
- Schoon / CO2-reductie mobiliteit
- Veilig
- Gezondheid
- Ontspannen
- Openbare ruimte
- C02 reductie fysieke werken openbare ruimte

Financiële kerngegevens

Thema	Taakveld	Lasten	Baten	Mut.res.	Saldo
Bereikbaarheid	Verkeer en vervoer (tv 2.1)	60.970	-3.076	-4.865	53.029
	Parkeren (tv 2.2)	8.075	-2.169	18	5.924
	Economische havens en waterwegen (tv 2.4)	400	-119	0	281
	Openbaar vervoer (tv 2.5)	2.516	-13	0	2.503
		71.961	**-5.377**	**-4.847**	**61.737**

Verbonden partijen

Eindhoven Airport N.V.
Samenwerkingsverband met de provincie Noord-Brabant en Schiphol Nederland BV voor de exploitatie van voorzieningen ten behoeve van de burgerluchtvaart op de militaire vliegbasis Eindhoven.

Verkeer en vervoer (tv 2.1)

Wat willen we bereiken

- **Verbinding**
  We werken aan een passend netwerk voor elke vervoerswijze, met hubs als verbindende schakels. Reizigers in Eindhoven kiezen steeds vaker voor lopen en fietsen op korte afstanden en voor het OV bij langere verplaatsingen.

- **Vrijheid voor iedereen**
  We werken aan betrouwbare en betaalbare mobiliteit. Mobiliteit is beschikbaar en toegankelijk. In 2050 zijn 80% van de Eindhovenaren tevreden over de reismogelijkheden in de stad.

- **Ruimte maken**
  We maken ruimte voor de mobiliteitstransitie en een kwalitatief betere stad. De ruimte voor gemotoriseerd verkeer neemt significant af en wordt ingezet voor de mobiliteitstransitie en andere ruimtelijke beleidsopgaven.

- **Schoon / CO2-reductie mobiliteit**
  We zetten in op mobiliteit zonder uitlaatgassen. In 2030 is de CO2-uitstoot van stedelijke mobiliteit op het niveau van 1990, in 2038 is de CO2-uitstoot van stedelijke mobiliteit 0 gram CO2.

- **Veilig**
  We werken aan een verkeersveiliger Eindhoven door inzet op veiliger gedrag, een datagedreven aanpak voor ongevallenlocaties, minder onveilige verkeerssituaties en lagere snelheden. In 2050 is het aantal verkeersslachtoffers sterk afgenomen ten opzichte van 2023.

Wat willen we bereiken

- **Gezondheid**
  We maken lopen en fietsen aantrekkelijker, veiliger en vanzelfsprekender en beperken geluid, trillingen en luchtvervuiling. Het aandeel actieve mobiliteit neemt significant toe, waaronder minimaal 5% meer fietsbewegingen.

- **Ontspannen**
  We zetten in op prettig en gastvrij reizen zonder gedoe. We ontvangen bezoekers gastvrij en bij voorkeur met duurzame vervoermiddelen en we beperken de overlast van werkzaamheden zoveel mogelijk.

- **Openbare ruimte**
  De openbare ruimte is de huiskamer van de stad die schoon, heel, veilig, toegankelijk en toekomst- en klimaatbestendig is en die mensen stimuleert tot bewegen en ontmoeten. Dit doen we conform het vastgestelde kwaliteitsniveau.

- **C02 reductie fysieke werken openbare ruimte**
  In de Klimaatverordening 2016 is vastgelegd dat de uitstoot van broeikasgassen in de stad ten opzichte van 1990 moet zijn teruggedrongen met ten minste 55% in 2030 en met ten minste 95% in 2050, door o.a. de inzet van elektrisch materieel.

Effectindicatoren	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Directe CO2-uitstoot Verkeer exclusief auto(snel)wegen cf Klimaatverordening (Kton)	(=2024) 258	249	236	223	210	195
Aantal verkeersslachtoffers (basisjaar 2023)	99	98	96	94	92	90
% inwoners dat tevreden is over inrichting openbare ruimte	69%	≥70%	≥70%	≥72%	≥73%	≥75%
Directe CO2-uitstoot fysieke werken in openbare ruimte cf Klimaatverordening (Kton/€10mln)	0,12	0,15	0,13	0,11	0,11	0,11
% inwoners dat tevreden is over onderhoud openbare ruimte	65%	≥70%	≥70%	≥70%	≥70%	≥70%
% duurzaam vervoer in de modal split	72%	≥75%	≥76%	≥78%	≥80%	≥81%
% bewoners dat vindt dat het in de buurt goed verlicht is	76%	≥75%	≥75%	≥75%	≥75%	≥75%
Aantal fietsers op fietsroutes (basisjaar 2019)	115	114	116	118	120	122
Basiskwaliteit wegen	90,8%	≥90%	≥90%	≥90%	≥90%	≥90%
Aantal busreizigers (basisjaar 2011)	129	132	134	136	140	144
Basiskwaliteit bruggen, viaducten en tunnels	94%	≥90%	≥90%	≥90%	≥90%	≥90%
Aantal treinreizigers (basisjaar 2011)	112	113	114	115	117	119
Basiskwaliteit schoon en netjes	93%	≥90%	≥90%	≥90%	≥90%	≥90%
Aantal autoverplaatsingen op de Ring	101,38	100	100	100	100	100

Wat gaan we daar voor doen

- **Realiseren fietsinfrastructuur**
  We dragen totaal 8mio bij aan verbetering regionale fietsverbindingen KTM2 met doorfietsroutes richting onder andere Weert en Best. We starten met de voorbereiding in participatie rondom het Floraplein en de fietsbrug over de Anthony Fokkerweg.
- **Verbeteren kwaliteit HOV**
  We werken aan het ontwerp van MMK Knoop XL en Station Strijp S, we continueren de trajecten en afstemming voor HOV4 en HOV5, en we bereiden de nieuwe OV concessie voor met de provincie Noord-Brabant.
- **Iedereen een betaalbaar duurzaam vervoersalternatief**
  We vergroten de betaalbare reismogelijkheden door voortzetting en uitbreiding van de concessie deeltweewielers, continueren de subsidieregeling duurzame vervoersalternatieven en de citydeal fiets met Fietsbank Eindhoven en Fietsschool040.
- **Uitwerking verkeerscirculatieplan**
  We creëren ruimte voor vier nieuwe pleinen met het VCP. We werken aan een verdere verfijning en vertaling van maatregelen op kleinschaliger buurt- en straatniveau, zoals filters en sectorgrenzen.
- **Uitwerken en realiseren van hubs**

Wat gaan we daar voor doen

We bouwen 200 kleinschalige mobiliteitshubs in 2027 als verbindende schakels tussen vervoerwijzen, wijken en bestemmingen in een totaal netwerk van 500 hubs. We verkennen de mogelijkheden voor grootschalige mobiliteitshubs in gebiedsontwikkelingen.

- **Vervolgstappen ZE-zone**
  We breiden de milieuzone uit naar diesel personenauto's en de ZE-zone naar bestelvoertuigen met emissieklasse 5. We werken aan invoering van een ZE-zone voor taxi's en touringcars en continueren ondersteunende maatregelen voor ondernemers.
- **Stimuleren laadinfrastructuur**
  Om schone elektrische mobiliteit te stimuleren werken we verder aan de verdichting van het stadsbreed publieke (snel)laadnetwerk voor elektrische voertuigen. We werken met partners samen aan bredere toepassing van netbewust laden.
- **Verbeteren verkeersveiligheid rondom scholen**
  We zetten in op verkeerseducatie en verkeersveiligheid rond scholen. Alle basisscholen hebben schoolzones. Daarnaast rollen we slowzones uit bij middelbare scholen en sportlocaties. Onderzoek naar voorbereiding van groene speelstraten start op.
- **30 km/u straten in het centrum**
  Eind 2027 geldt op alle wegen binnen de Ring max. 30 km/u (m.u.v. J.F. Kennedylaan en Dorgelolaan). En op de Ring max. 50 km/u (m.u.v. de Ring Noordoost). Met een brede mediacampagne bereiden we weggebruikers voor.
- **Stimuleren lopen en fietsen**
  We bereiden de uitbreiding van fietsparkeervoorzieningen bij o.a. De Heuvel, VDMA, Stadhuisplein en Witte Dame voor. We gaan door met realisatie van maaiveldstallingen, circa 600 stuks in 2027. We bereiden verbetering van fietsbewegwijzering voor.
- **Gastvrije Binnenstad**
  In het voorjaar promoten we lopen en fietsen en in het najaar promoten trein, bus en P+R. Door het jaar zetten we deze campagne ook in om reizigers te informeren over tijdelijke bereikbaarheidssituaties.
- **Onderhouden wegen**
  We houden de wegen in stand door uitvoering van het onderhoudsprogramma wegen (o.b.v. inspecties en integrale afstemming).
- **Onderhouden bruggen, viaducten en tunnels**
  We borgen de technische staat, veiligheid en bereikbaarheid door uitvoering van het onderhoudsprogramma bruggen, tunnels en viaducten. In het kader van de Tunnelvisie is er ook speciale aandacht voor sociale veiligheid.
- **Onderhoud openbare verlichting**
  We geven uitvoering aan het onderhoudsprogramma openbare verlichting. We dragen bij aan de duurzaamheidsdoelstellingen door verlichting te vervangen door LED.
- **Reinigen**
  We houden stad schoon en netjes door onder andere vegen van wegen, verwijderen van groen op verharding en tussen tegels en het verwijderen van zwerfvuil.

In 2027 richten we ons vooral op:

- Noordwestelijke Ontsluiting: De werkzaamheden van de eerste fase (Onderdoorgang Erica en noordelijk deel Spottersweg) zijn in 2027 in uitvoering, met als deadline van oplevering 1 januari 2028.
- Knoop XL: Zuid: De start bouw van Fietsenstalling en openbare ruimte is voorzien. Planning en Studiefase MMK is gestart teneinde een VO op te leveren in 2028. Fellenoord: VO van het stamriool en integrale herziening van het ruimtelijk raamwerk en businesscase
- HOV-4: De werkzaamheden van HOV4 starten in 2027 waarbij er grofweg vanaf de Ring richting het centrum de werkzaamheden worden uitgevoerd. Ook wordt de onderdoorgang onder de A2/N2 voorbereid.
- A2/N2 Brainportlijn: We werken toe naar integrale besluitvorming over het voorkeursalternatief binnen de MIRT-verkenning en Brainportlijn, inclusief het opstellen van een bestuursovereenkomst voor de Brainportlijn, waarna de voorbereidingsfase kan starten.
- Vergroenen 50 straten: Met de uitvoering van het integraal onderhoudsprogramma groen/water/openbare ruimte vergroenen we 12 straten (water: 3, wegen: 9). Hiermee dragen we bij aan een klimaatbestendige openbare ruimte en leefbare wijken en buurten.
- Sociale en gezonde leefomgeving: Vanuit onderhoud sluiten we in Jagershoef aan bij het Programma Gezonde Leefomgeving. In onderhoudsprojecten maken we ruimte voor ontmoeten, bewegen, vergroenen en toegankelijkheid. We evalueren 5 projecten op toegankelijkheid.
- Klimaatneutrale openbare ruimte: We verledden openbare verlichting, zodat alle verlichting in 2030 voorzien is van led. We gebruiken de Eindhovense circulaire ladder in onze projecten.
- Betrekken bewoners bij het schoonhouden van de stad: We stimuleren en waarderen initiatieven. We sluiten in 2027 aan op minimaal twee initiatieven op het gebied van zwerfafval. Inzet op gedragsverandering moet leiden tot een schonere stad.
- Wijkverkeerscirculatieplannen: samen met stakeholders in de wijken komen we tot maatregelen uit het programma Mobiliteit-in-Balans (verkeerscirculatieplan (VCP) verbeterplan Ring, verlagen maximumsnelheden en realisatie fietsvoorzieningen.

In 2027 richten we ons vooral op:

- Sectorgrenzen en verkeersfilters: Voorbereiding en nemen verkeersbesluit, inrichten verkeersfilters Vonderkwartier, voorbereiden verkeersfilters Vonderweg, Willemstraat en Emmasingel (uitvoering 2029 i.s.m. HOV4). Inregelen handhaving, vaststellen beleidsregels ontheffing verlening.
- Routekaart Schone Mobiliteit: Per 1 januari invoering van milieuzone dieselpersonenauto's, aanscherping zero-emissiezone voor euro5 bestelvoertuigen en realisatie van naar verwachting 100 tot 200 nieuwe openbare laadpalen.
- Fietsinfrastructuur: We starten met de voorbereiding van de ongelijkvloerse oversteekvoorziening voor langzaam verkeer op het Floraplein.
- Snelheidsverlaging: Eind 2027 geldt op alle wegen binnen de Ring max. 30 km/u (m.u.v. J.F. Kennedylaan en Dorgelolaan). En op de Ring max. 50 km/u (m.u.v. de Ring Noordoost). Met een brede mediacampagne bereiden we weggebruikers voor.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	57.252	58.104	**60.970**	62.814	66.948	68.020
Baten	-10.435	-3.669	**-3.076**	-3.074	-3.017	-2.810
Mutatie reserves	5.128	-1.450	**-4.865**	-2.639	381	-301
Saldo	**51.945**	**52.985**	**53.029**	**57.101**	**64.312**	**64.909**

1. Toelichting taken	**Lasten**	**Baten**	**Reserve**	
• Dagelijks onderhoud: repareren plaatselijke bestrating, vervanging borden, vernieuwen markeringen, onderhoud straatmeubilair, preventief onderhoud aan bruggen, tunnels en viaducten, etc.	10.296	-	-	
• Exploitatieprojecten	9.929	-303	-4.340	*
• Kapitaallasten	9.600	-	-	*
• Dagelijks beheer (reinigen): verwijderen van zwerfafval, onkruidbestrijding, vegen van straten, etc.	8.629	-	-	
• Personeelslasten	8.003	-	-	
• Openbare verlichting: Onderhoud en reparatie van lampen, masten en armaturen, inclusief elektriciteitskosten.	5.026	-	-	
• Masterplan mobiliteit: actiepakketten	3.348	-161	-	*
• Onderhoud verkeerslichten: Inclusief elektriciteitskosten.	1.282	-	-	
• Gladheidsbestrijding	1.105	-	-	
• Vervanging	989	-	-	
• Groot onderhoud en vervanging: Wegen, tunnels, bruggen en viaducten.	760	-	-	*
• Gebruik openbare ruimte: O.a. graafwerkzaamheden voor sleuven en kabels.	581	-1.103	-	
• Heffing verkooppunten motorbrandstoffen	17	-1.279	-	
• Overig: o.a. Bereikbaarheidsagenda ZOB (0,5 mln), onttrekking reserve regiobrede projecten (-0,5 mln) en verkeersveiligheid (0,3 mln)	1.405	-230	-525	
Totaal	**60.970**	**-3.076**	**-4.865**	

2. Intensiveringen (Coalitieakkoord 2026-2030 en Begroting 2027)

- Beethoven korte termijn maatregelenpakket (dekking uit RSI): incidentele bijdrage t/m 2030 van 4 keer 2 mln. per jaar. Het betreft o.a. de fietsprojecten Floraplein en fietsroutes richting Geldrop.
- Onderuitputting kapitaallasten: 1,3 mln. in 2027, waarvan in dit taakveld 0,2 mln.
- Herinrichting Markt fase 4: 0,5 mln. structureel, waarvan 0,3 mln. in dit taakveld.
- Mobiliteit (kapitaallasten): structureel 1,0 mln vanaf 2029 voor projecten passend binnen Mobiliteit-in-Balans. Dit draagt bij aan de totale benodigde investeringsopgave van ruim 625 mln waar de komende jaren nog aanvullende middelen voor nodig zijn.
- Onderhoud openbare ruimte (o.a. intensiever gebruik): structureel 0,4 mln.

Parkeren (tv 2.2)

In 2027 richten we ons vooral op:

- Mobiliteitsorganisatie: We verkennen de mogelijkheden van een publiek mobiliteitsbedrijf, dat zich richt op het operationeel aanbod van vervoersvoorzieningen in de stad en bij gebiedsontwikkelingen, zoals deelmobiliteit, auto- en fietsparkeren en mobiliteitshubs.
- Parkeerterrein Fensterrein: In september 2027 heffen we de mogelijkheid van autoparkeren op het Fensterrein op en starten we met de inrichting van een groene verblijfsruimte, met sport en spelfaciliteiten en goede verbinding tussen De Bergen en het centrum.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	5.793	9.837	8.075	8.611	8.499	8.403
Baten	-2.289	-3.901	-2.169	-2.159	-2.159	-2.159
Mutatie reserves	2.139	-181	18	18	18	18
Saldo	**5.643**	**5.755**	**5.924**	**6.470**	**6.358**	**6.262**

1. Toelichting taken	**Lasten**	**Baten**	**Reserve**	
• Exploitatie parkeervoorzieningen: Parkeergarages en fietsenstallingen.	2.842	-2.013	18	
• Kosten betaald parkeren	2.035	-2	-	*
• Personeelslasten	1.292	-	-	
• Kapitaallasten	1.186	-	-	
• Exploitatieprojecten: Betreft bijdragen aan ProRail voor de realisatie van de fietsenstallingen aan de Zuidzijde van het station.	83	-10	-	*
• Advieskosten	38	-	-	
• Overig: o.a. parkeerstudies (0,4 mln)	599	-144	-	
Totaal	**8.075**	**-2.169**	**18**	

2. Intensiveringen Coalitieakkoord 2026-2030 en Begroting 2027

- Parkeren, participatie voor het invoeren van betaald parkeren en behandelen van klachten: 0,3 mln. per jaar in 2027 en 2028.

3. Mutaties in meerjarenbeeld > € 1 mln (aanvullend op intensiveringen)

- Exploitatieprojecten: Aflopende bijdrage en subsidie ProRail van 2,0 mln. in 2026.

Recreatieve havens (tv 2.3)

Dit taakveld hangt nauw samen met taakveld 2.4 Economische havens en vaarwegen. In het WKA 2023-2026 hebben we opgenomen dat we een beheerplan voor het Beatrixkanaal gaan maken. Als voorbereiding zijn inspecties uitgevoerd aan de technische staat van de damwanden en houten constructies (steigers, meerpalen e.d.).

Economische havens en waterwegen (tv 2.4)

In 2027 richten we ons vooral op:

- vervangen damwanden: Uit inspectie blijkt dat een deel van de damwanden van de economische haven slecht zijn. De voorbereidingen zijn gestart voor de vervanging in 2027.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	285	287	400	459	456	453
Baten	-46	-119	-119	-119	-119	-119
Saldo	**239**	**168**	**281**	**340**	**337**	**334**

1. Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
• Overige opbrengsten	-	-59	-
• Kanaalrechten	-	-60	-
• Overig	400	-	-
Totaal	**400**	**-119**	

Openbaar vervoer (tv 2.5)

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	1.633	2.156	2.516	2.382	2.481	2.497
Baten	1	-13	-13	-13	-13	-13
Mutatie reserves	278	0	0	0	0	0
Saldo	**1.912**	**2.143**	**2.503**	**2.369**	**2.468**	**2.484**

1. Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
• Kapitaallasten	1.187	-	-
• Openbaar vervoer	875	-13	-
• Overig: o.a. doorberekende apparaatskosten (0,4 mln)	454	-	-
Totaal	**2.516**	**-13**	

4. Veilige wijken

Wijken en buurten
Voor wijken en buurten staat in programma 3a Woningbouw en fijne wijken een uitgebreide toelichting op dit thema.

Veiligheid
Het huidige door de raad vastgestelde beleidskader veiligheid, dat de basis vormt voor onze veiligheidsaanpak, loopt tot en met eind 2026. Dit betekent dat 2027 het eerste jaar is van het nieuwe Integraal Veiligheidsplan (IVP) 2027- 2030, dat eind 2026 ter vaststelling aan de Raad zal worden voorgelegd.
In het IVP wordt vastgelegd op welke veiligheidsopgaven de komende jaren wordt ingezet. Veiligheidsopgaven die aansluiten bij de trends en ontwikkelingen in Eindhoven op het gebied van kwetsbare en onbereikbare jongeren, ondermijning, maatschappelijke onrust, personen met onbegrepen gedrag, geweld in afhankelijkheidsrelaties en de veiligheid/ het veiligheidsgevoel op straat. In de aanpak van deze veiligheidsopgaven worden diverse maatregelen en interventies ingezet, zoals de aanpak straatintimidatie, de inzet van een vergunningsplicht bij de Kruisstraat/Woenselse Markt om ondermijning tegen te gaan (in 2027 met incidentele middelen), veiligheid in en om scholen (VIOS) en trainingen bewustwording in het kader van het tegengaan van polarisatie. In lijn met de visie in het bestuursakkoord ‘Samen vooruit, samen thuis’ vragen onze veiligheidsopgaven om een stevige uitvoeringskracht. Voor de aanpak van veiligheid betekent dit de inzet van outreachend werk, wijk-GGD-ers, jongerenwerk, straat- en horecastewards en een verdere professionalisering van onze boa’s om ook in de toekomst Eindhovense wijken leefbaar en veilig te houden.

Doelen

- Verbeteren objectieve en subjectieve veiligheid

Financiële kerngegevens

Thema	Taakveld	Lasten	Baten	Mut.res.	Saldo
Veilige wijken	Crisisbeheersing en brandweer (tv 1.1)	25.419	-470	-17	24.932
	Openbare orde en veiligheid (tv 1.2)	35.826	-9.297	-168	26.361
		61.245	**-9.767**	**-185**	**51.293**

BBV-indicatoren

Indicator	peiljaar	NL	100-300	> 300	Eindhoven
Verwijzingen Halt (per 1.000 jongeren)	2025	10	10	9	12
Winkeldiefstallen (per 1.000 inwoners)	2025	2,1	3,1	3,4	3
Geweldsmisdrijven (per 1.000 inwoners)	2025	4,6	5,2	8,2	6,9
Diefstallen uit woning (per 1.000 inwoners)	2025	1,2	1,3	1,5	1,7
Vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte (per 1.000 inwoners)	2025	5,7	6,9	9,3	8,9

Verbonden partijen

- ***GR Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO)***
  Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) is een organisatie waarin de brandweer en de geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR) samenwerken om incidenten en rampen te voorkomen, te beperken en te bestrijden.
  VRBZO is een samenwerkingsverband tussen 21 gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant (www.vrbzo.nl)
  Kerntaken: Taken op het terrein van brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, rampenbestrijding en crisisbeheersing.

Crisisbeheersing en brandweer (tv 1.1)

In 2027 richten we ons vooral op:

- VRBZO: We zetten blijvend in op de versterking van onze basisorganisatie door te investeren in vakbekwaamheid, voldoende personeel en vrijwilligers, veilig materieel, passende huisvesting, goede arbeidsomstandigheden en digitale weerbaarheid.
- Veiligheidsuitdagingen: We spelen in op nieuwe veiligheidsuitdagingen door te werken aan klimaatveiligheid, complexe infrastructuur, technologie en innovatie, zodat we voorbereid zijn op de groei van de Brainportregio en risico's.
- Jeugd: We voorkomen dat jongeren in criminaliteit belanden of hierin doorgroeien, mede door de aanpak "Veiligheid in en om scholen" (VIOS) door te ontwikkelen.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	20.274	20.497	**25.419**	25.759	25.802	25.771
Baten	-446	-459	**-470**	-470	-470	-470
Mutatie reserves	-720	-17	**-17**	-17	-17	-17
Saldo	**19.108**	**20.021**	**24.932**	**25.272**	**25.315**	**25.284**

1. Toelichting taken	**Lasten**	**Baten**	**Reserve**
• Gemeentelijke bijdrage VRBZO	25.065	-	- *
• Overig	354	-470	-17
Totaal	**25.419**	**-470**	**-17**

3. Mutaties in meerjarenbeeld > € 1 mln (aanvullend op intensiveringen)

- Gemeentelijke bijdrage VRBZO: in 2027 verhoging bijdrage met 4,9 mln en vanaf 2028 5,2 mln structureel.

Openbare orde en veiligheid (tv 1.2)

Wat willen we bereiken

- **Verbeteren objectieve en subjectieve veiligheid**
  Met onze inzet proberen we het veiligheidsniveau in Eindhoven ieder jaar te verbeteren (ten opzichte van de laatste realisatie). In de begroting van 2028 gaan de indicatoren voor het taakveld Openbare orde en veiligheid (tv 1.2) herzien worden.

Effectindicatoren	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Index objectieve veiligheid	103,8	> 105,0	> 103,8	> 103,8	> 103,8	> 103,8
Index veiligheidsbeleving	100,3	> 100,3	> 100,3	> 100,3	> 100,3	> 100,3

In 2027 richten we ons vooral op:

- Handhaving: Verdere professionalisering van onze boa's om zo met efficiëntere uitvoeringskracht, ook in de toekomst, Eindhovense wijken leefbaar en veilig te houden.
- Aanpak straatintimidatie: We ontwikkelen de aanpak straatintimidatie verder door. Daarbij besteden we aandacht aan het vergroten van de bekendheid van het meldpunt voor straatintimidatie onder inwoners en aan het versterken van de bewustwording en het handelingsperspectief.
- Ondermijning: Met invoering van de vergunningplicht op de Kruisstraat/Woenselse Markt werken we aan een transparant en integer ondernemingsklimaat.

In 2027 richten we ons vooral op:

- Zorg & Veiligheid: We zijn nauw betrokken bij zowel de doorontwikkeling van laagdrempelige zorg op straat en de herijking van de Aanpak Voorkomen Escalatie (AVE) als het onderzoek naar de mogelijkheden voor een expertisecentrum geweld in afhankelijkheidsrelaties.
- Sociaal maatschappelijke ontwikkelingen: Door intensief contact met diverse gemeenschappen weten we wat er speelt in de samenleving en zijn we in staat om ruimte te bieden aan ordentelijk verloop van manifestaties en demonstraties.
- Weerbare stad: We versterken de stad en de gemeentelijke organisatie om ons voor te bereiden op (langdurige) uitval van vitale infrastructuur en publieke voorzieningen. Hieronder valt ook het inrichten van noodsteunpunten.
- Gebiedsgericht werken: Door in alle stadsdelen gebiedsgericht en informatiegestuurd te werken signaleren we veiligheidsproblematiek voordat de situatie escaleert en stimuleren we het contact met onze inwoners, waardoor efficiënter wordt samengewerkt
- Ruimtelijke ontwikkelingen: We creëren bewustwording binnen ruimtelijke ontwikkelingen zodat veiligheidsaspecten structureel in de afwegingen worden meegenomen.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	34.495	27.298	**35.826**	35.090	28.757	27.350
Baten	-11.688	-1.758	**-9.297**	-9.289	-3.150	-1.783
Mutatie reserves	-1.029	-1.020	**-168**	0	0	0
Saldo	**21.778**	**24.520**	**26.361**	**25.801**	**25.607**	**25.567**

1. Toelichting taken	**Lasten**	**Baten**	**Reserve**	
• Personeelslasten	22.126	-	-	*
• Gemeentelijke bijdragen externe samenwerkingsverbanden	7.947	-6.484	-	*
• Toezicht en handhaving: voor veiligheid en leefbaarheid. Onttrekking uit reserve opvang ontheemden Oekraïne (1,0 mln).	2.532	-167	-	*
• Veiligheid Regulier	1.217	-203	-	
• Veiligheid Incidenteel	965	-1.842	-	*
• Dierenbescherming	874	-272	-	
• Overig	165	-329	-168	
Totaal	**35.826**	**-9.297**	**-168**	

2. Intensiveringen Coalitieakkoord 2026-2030 en Begroting 2027

- Straatstewards: 0,6 mln. structureel.

3. Mutaties in meerjarenbeeld > € 1 mln (aanvullend op intensiveringen)

- Gemeentelijke bijdragen externe samenwerkingsverbanden: verlenging van de dienstverleningsovereenkomst (DVO) met Stichting Beheer en Uitvoering Taskforce-RIEC Brabant-Zeeland t/m 2028 (in 2027 en 2028 6,1 mln per jaar, dekking uit rijksbijdragen).
- Personeelslasten: stijging vanaf 2027 met 2,7 mln. door onder meer effecten van kostenverdeling en inzet van rijksmiddelen voor Preventie met Gezag (€ 0,8 mln). Zie hoofdstuk 4.3 Baten en lasten en toelichting voor een gemeentebreed overzicht.
- Toezicht en handhaving: afloop incidentele dekking (uit reserve opvang ontheemden Oekraïne) voor straatstewards in 2027 (€1 mln).
- Veiligheid incidenteel: aflopende dekking (uit specifieke uitkering) in 2030 voor de inzet Preventie met Gezag (0,9 mln).

5. Levendige stad

Sport en cultuur leveren in samenhang met andere programma's uit de begroting een belangrijke bijdrage aan de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van de stad. Wij werken in dit programma aan een levendige stad waarbij er sterke verbanden zijn met doelstellingen in lijn met de Omgevingsvisie Eindhoven en Koers Sociaal (2)040 . Het draagt bij aan de eigen kracht van inwoners, verbinding en ontmoeting, én het imago en vestigingsklimaat van de stad. Met onze strategische investeringen versterken we in de komende jaren het voorzieningenniveau van onze stad en regio via projecten die bijdragen aan (urban) sport en cultuur.

Sport

Een gezonde en sociale stad maken we samen. We werken daarom aan een vitale stad waarin sport en bewegen breed toegankelijk zijn en bijdragen aan gezondheid en verbinding. Investeren in sport is investeren in de toekomst van Eindhoven. In 2027 stellen we beleidsprogramma sport op dat voortbouwt op de afgelopen sport- en beweegvisie. Daarnaast geven we samen met onze partners uitvoering aan de zwemambitie (Eindhoven Zwemstad van Europa).

Sportstimulering

We richten ons op specifieke wijken en doelgroepen die de ondersteuning het hardste nodig hebben, dit sluit aan bij de opgaven uit Koers Sociaal (2)040 en Programma Gezonde Fysieke Leefomgeving, bijv. Buurt in Beweging. Het resultaat waar we naartoe werken is dat het aantal inwoners dat voldoet aan de beweegrichtlijn niet daalt. We zorgen, ondanks een aantal maatschappelijke ontwikkelingen (mensen leven ongezonder, hebben meer overgewicht), dat de cijfers omtrent sporten en bewegen stabiel blijven, dat is een hele grote ambitie.
Met onze sportregisseurs ondersteunen we sportaanbieders op het vlak van veilig sportklimaat, vitale verenigingen met bijbehorend vrijwilligerskader (o.a. trainers, coaches) en het behalen van de doelstellingen van de 4 V's. we laten het aandeel vitale sportverenigingen stijgen naar 66% in 2027 om het uiteindelijke doel van 75% in 2030 te behalen.

Ondersteunende regelingen

We bieden diverse subsidieregelingen aan zoals de Brede Regeling Combinatiefuncties ten behoeve van sportprofessionals bij sportaanbieders, samenwerking met scholen en de Groeibijdrage om nieuwe initiatieven te ontwikkelen en bestaande initiatieven te verbeteren.
We continueren het Volwassenenfonds Sport en Cultuur, naast Stichting Leergeld en de Meedoenbijdrage, om iedereen laagdrempelig te laten sporten ongeacht de financiële mogelijkheden.

IHP Sport en wachttijden

We zetten in op een halvering van de wachttijden in 2030 bij sportverenigingen en voor zwemlessen voor kinderen en volwassenen. Dit doen we onder andere door natuurgras- om te zetten naar kunstgrasvelden, om te beginnen bij Sportpark de Hondsheuvels. In 2027 herijken we het IHP Sport om inzicht te krijgen in het efficiënt benutten van

sportfaciliteiten en de veranderende behoeften die mogelijk leiden tot investeringen in nieuwe voorzieningen. We benutten het bestaande zwemwater efficiënt en investeren in voldoende capaciteit (Verduurzaming en uitbreiding ir. Ottenbad). Daarnaast willen we dat alle kinderen de basisschool verlaten met een zwemdiploma door in te blijven zetten op naschools zwemmen in groep 7.

Sport in de Openbare Ruimte
In het Uitvoeringsprogramma voor Spelen en sporten in de openbare ruimte is tot doel gesteld dat voor iedereen een sport- of beweegplek is binnen 10 minuten. In 2027 realiseren we 3 voorzieningen (zoals street-sportvoorzieningen, hardloop- en beweegroutes). Dit doen we in samenspraak met en naar behoefte van de wijk. De tevredenheid van sport- en beweegvoorzieningen in de openbare ruimte stijgt daardoor naar 53% in 2027 met als doel om te komen tot 60% in 2030.

Evenementen
We organiseren aansprekende topsportevenementen die inspireren zoals de World Swimming Trials, ASML Marathon Eindhoven waarbij we maatschappelijke side events inzetten om meer mensen te laten het sporten en bewegen. Waarbij we kijken naar de mogelijkheden om ruimte te bieden aan inclusieve sportevenementen.

Cultuur

In Eindhoven zijn cultuuruitingen niet alleen een spiegel van de samenleving, ze zijn ook een instrument waarmee je de manier van samenleven vormgeeft. De schaalsprong waar Eindhoven voor staat vraagt niet alleen om nieuwe stenen, maar vooral om het bouwen aan een veerkrachtige, hechte en inspirerende samenleving. Cultuur speelt daarin een cruciale rol en biedt ruimte voor verbeelding en dialoog, versterkt identiteit, stimuleert talentontwikkeling, verbindt oude en nieuwe Eindhovenaren en draagt bij aan een aantrekkelijk en leefbare stad.

Cultuurvisie
Dit vraagt om een Cultuurvisie (2)040 als wenkend perspectief en richtinggevend kader voor de nieuwe Cultuurbrief 2029-2032 van de Stichting Cultuur Eindhoven (SCE). Een cultuurvisie die aansluit op de ambities van de stad, Koers Sociaal 2040, de omgevingsvisie 2040 en het IHP Cultuur met een vier jarige beleids- en uitvoeringsprogramma (Cultuurbrief) die impact-gericht investeert in cultuur voor de stad en samenleving.
Cultuur draagt bij aan een stad waar mensen zich thuis en verbonden voelen. Van podiumkunsten tot beeldende kunst en van carnaval tot vernieuwende subculturen, van amateurgezelschap tot Rijksmuseum Eindhoven: samen vormen zij het rijke culturele weefsel dat Eindhoven bijzonder maakt. We bieden daarom zoveel mogelijk verschillende mensen de gelegenheid om culturele activiteiten te bezoeken en waarderen, voor alle portemonnees, leeftijden en achtergronden. We streven naar een toename van het aantal inwoners dat deelneemt aan - of bezoeker is van - kunst-, muziek, theater en creatieve activiteiten van 83% in 2025 naar 90% in 2030. Stichting Cultuur Eindhoven (SCE) is hierbij essentieel. Zij geeft uitvoering aan het derde jaar van de Cultuurbrief 2025-2028, het beleidskader voor kunst en cultuur voor deze periode.

IHP Cultuur, Actieplan Cultuur in de Wijk en Kunst in de Openbare Ruimte
Wij vergroten in 2027 de impact van cultuur en design door te stimuleren dat het culturele aanbod en voorzieningenniveau (inclusief creatieve werkplekken) wordt bestendigd en doorgroeit, onder meer door het Integraal Huisvestingsplan (IHP) Cultuur vast te stellen. We verhogen stapsgewijs ons cultuurbudget naar het niveau van de grote steden. In 2027 zetten we verder in op het Cultuur in de Wijk en gaan we aan de slag met een kader voor Kunst in de Openbare Ruimte (KOR). Kunstwerken versterken de sociale binding, markeren bijzondere plekken en geven Eindhoven een herkenbare identiteit die past bij haar innovatieve en creatieve imago.

Design Development Eindhoven
Stichting Design Development Eindhoven (Stichting DDE) is opgericht om de designsector in de stad te versterken. Zij zetten zich in voor de uitvoering van het Strategisch Actieprogramma 2025-2030. In de actielijn creatieve ruimte, ateliers voor makers, zetten we ook met de partners van DDE in op de uitvoering van deze actielijn. Daarnaast openen we als gemeente, na de Ruysdealbaan, ook het atelierpand aan de Heezerweg.

Nachtcultuur

Met ‘Sharing the Vibes: Samen naar een bruisend Eindhoven’ geven we ruimte aan een levendige nachtcultuur als onmisbaar onderdeel van een bruisende en internationaal georiënteerde stad. We benutten de kansen die gebiedsontwikkelingen bieden door ruimte te creëren voor nachtcultuur, via tijdelijke placemaking en als permanente voorzieningen en programmering. Daarmee creëren we ruimte voor makers, organisatoren en culturele ondernemers om zich te ontwikkelen en te experimenteren. We geven Nachtcultuur een verdere impuls door de samenwerking met het Nachtcollectief te versterken en de Nachtambassade als laagdrempelige voorziening voort te zetten op basis van de huidige inzet op de vrijdag- en zaterdagnacht.

Van Abbemuseum

Het Van Abbemuseum is met de nieuwe collectiepresentatie ‘De collectie als Kosmos”, de opening van het Dommelplein en het heringerichte gebouw nog meer dan eerder een plek voor alle mensen om elkaar te ontmoeten in de levendige energie van kunst en cultuur. In 2027 breiden we het museum uit met een open toegankelijke buitenruimte waar ecologie, natuur, design, kunst en mensen bij elkaar komen.

Bibliotheek

Dit wordt het tweede jaar voor de nieuwe meerjarige begrotingssubsidie 2026-2028 voor de Bibliotheek Eindhoven. We sturen daarbij op de thema’s: kansengelijkheid, verbinding, meedoen en werken aan een toekomstbestendig plan voor Bibliotheek Eindhoven in een groeiende stad. Daarnaast loopt in 2027 de pilot voor het gratis proeflidmaatschap door, waarmee we mensen kennis laten maken met de bibliotheek. Dit wordt ook geëvalueerd.

Erfgoed

Als levendige en dynamische stad, die in het nu staat en naar de toekomst kijkt, heeft Eindhoven ook oog voor eigenheid en de rijke gelaagde geschiedenis. Meerdere tijdsperioden uit de ontwikkeling van de stad zijn in de leefomgeving als sporen van het verleden aanwezig, in de vorm van gebouwd, landschappelijk en archeologisch erfgoed. In de periode 2027-2030 wordt een nieuwe Uitvoeringsagenda Erfgoed opgesteld. Deze bouwt voort op de ingezette koers van de Uitvoeringsagenda Erfgoed 2023-2026, waarbij het in stand houden van erfgoed en het versterken van het maatschappelijk draagvlak centraal blijven staan. Zo blijven we bijdragen aan de identiteit en kwaliteit van de leefomgeving en ondersteunen we de actuele opgaven uit de Omgevingsvisie. We blijven inzetten op het behouden (door onder andere beschermen en verduurzamen), benutten (door onder andere herbestemmen en zichtbaar maken) en beleven (door onder andere publieksbereik en participatie) van erfgoed.

Doelen

- Sport- en beweegaccommodaties die aansluiten bij de behoefte in de stad
- CO2-reductie sportaccommodaties
- Zoveel mogelijk Eindhovenaren in beweging
- Sport- en beweegaanbod dat aansluit bij de behoefte in de stad
- Sportverenigingen die vitaal(-plus) zijn
- Kinderen die motorisch vaardig zijn
- (Top)sportevenementen die een impuls geven aan het imago van de stad
- Behouden van erfgoed
- Benutten van erfgoed
- Beleven van erfgoed
- Het culturele aanbod in de stad is van hoog artistiek niveau, divers en heeft ‘voor elk wat wils’
- Bijdragen aan creatieve industrie, waaronder de design community van Eindhoven
- Cultuur van en voor iedereen
- CO2-reductie cultuuraccommodaties
- Eindhovenaren dagelijks informeren
- Bibliotheekvoorziening die aansluit bij de behoefte in de stad
- Impact van kunst op mensen door midden in de samenleving op een positieve manier een sociaal en maatschappelijke bijdrage te leveren

Financiële kerngegevens

Thema	Taakveld	Lasten	Baten	Mut.res.	Saldo
Sport	Sportbeleid en activering (tv 5.1)	9.218	-750	0	8.468
	Sportaccommodaties (tv 5.2)	36.964	-12.566	33	24.431
Cultuur	Cultuurpresentatie,-prod. en particip. (tv 5.3)	47.130	-5.195	-2.296	39.639
	Musea (tv 5.4)	7.359	-1.145	0	6.214
	Cultureel erfgoed (tv 5.5)	2.623	-99	-38	2.486
	Media (tv 5.6)	5.387	0	0	5.387
		108.681	-19.755	-2.301	86.625

BBV-indicatoren

Indicator	peiljaar	NL	100-300	> 300	Eindhoven
Niet-sporters (%)	2024	42,5	39,9	37,7	39

Verbonden partijen

- ***Muziekgebouw Eindhoven N.V.***
  De exploitatie, zowel artistiek als commercieel, van het Muziekgebouw en het verzorgen van een pluriform muziekaanbod voor alle geledingen van de bevolking en met een hoge mate van toegankelijkheid voor alle geledingen van de bevolking.

- ***Parktheater Eindhoven N.V.***
  De exploitatie, zowel artistiek als commercieel, van het Parktheater te Eindhoven. Het verzorgen van een pluriform theateraanbod voor alle geledingen van de bevolking en met een hoge mate van toegankelijkheid voor alle geledingen van de bevolking.

Thema: Sport

Sportbeleid en activering (tv 5.1)

Wat willen we bereiken

- **Zoveel mogelijk Eindhovenaren in beweging**
  Sporten en bewegen is gezond, geeft plezier en heeft een positieve uitwerking op de omgeving. We stimuleren inwoners van Eindhoven om te gaan sporten en zorgen voor schone, veilige en toegankelijke sportaccommodaties.

- **Sport- en beweegaanbod dat aansluit bij de behoefte in de stad**
  We ondersteunen sportverenigingen en werken samen met ondernemende sportaanbieders.

- **Sportverenigingen die vitaal(-plus) zijn**
  De sportregisseurs ondersteunen sportaanbieders om vitaal(-plus) te worden en blijven. Dat doen we met het vitaliteitsonderzoek en een programma op maat, samen met sportbonden en (lokale) instellingen.

- **Kinderen die motorisch vaardig zijn**
  We willen dat ieder kind in Eindhoven zijn of haar motorische vaardigheden breed kan ontwikkelen.

- **(Top)sportevenementen die een impuls geven aan het imago van de stad**
  Evenementen dragen bij aan de dynamiek, economische groei en uitstraling van Eindhoven en/of stimuleren inwoners om te gaan bewegen.

Effectindicatoren	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
% Eindhovense volwassenen dat voldoet aan de beweegrichtlijnen	54%	55%	55%	55%	56%	56%
% inwoners (volwassenen) dat tevreden is over de diversiteit van het sport- en beweegaanbod	72%	80%	80%	80%	80%	80%
% kinderen/jongeren dat lid is van een sportvereniging	67%	71%	71%	71%	71%	71%
% kinderen dat motorisch voldoende vaardig is	n.b.	79%	79%	79%	79%	79%

Effectindicatoren	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Aantal (top)sportevenementen van strategische sporten en/of die aansluiten bij TDK-profiel	3	3	3	3	3	3
% Eindhovense kinderen/jongeren dat voldoet aan de beweegrichtlijnen	68%	85%	68%	68%	69%	69%
% sportverenigingen dat vitaal is	n.b.	65%	66%	69%	72%	75%
% kinderen met een zwemdiploma aan het einde van de basisschool	n.b.	97%	97%	97%	97%	97%
% sportverenigingen dat vitaal-plus is	n.b.	50%	50%	50%	50%	50%

Wat gaan we daar voor doen

- **Faciliteren van een aantrekkelijk, passend en toegankelijk sport- en beweegaanbod voor iedereen**
  We stimuleren inwoners om te sporten en te bewegen door gebiedsgericht vraag en aanbod te koppelen, door inwoners te inspireren en door financiële drempels weg te halen.
- **Ondersteunen van sportverenigingen om vitaal(-plus) te zijn**
  We zijn een betrouwbare partner van ondernemende sportaanbieders: waar nodig stimuleren en reguleren we.
- **Stimuleren dat kinderen de kans krijgen om hun motorische vaardigheden breed te ontwikkelen**
  We zorgen dat Eindhovenaren van jongs af aan (<12) vaardig zijn. We stimuleren jongeren (12-18) om te blijven bewegen. Dit doen we dmv subsidieregeling BRC voor scholen, jongerenwerk en maatschappelijke organisaties die een sportprogramma aanbieden.
- **Stimuleren van side-events bij (top)sportevenementen (maatschappelijke impact)**
  Door evenementen willen we inwoners inspireren om te (blijven) sporten. We streven ernaar dat de topsport de breedtesport versterkt.

In 2027 richten we ons vooral op:

- Volwassenenfonds Sport & Cultuur: We zetten het Volwassenenfonds door zodat volwassenen met een laag inkomen kunnen blijven sporten.
- (Inclusieve) sportevenementen: We zetten in op evenementen zowel voor inclusieve sporten, breedtesport als topsport.
- Ondersteunen van sportaanbieders: We ondersteunen sportaanbieders bij vragen rond vrijwilligers, leden, bestuur en een veilig sportklimaat. We zorgen voor kennisuitwisseling tussen sportaanbieders.
- Basisnormen voor sociale veiligheid in de sport: We borgen de verplichte basisnormen voor sociale veiligheid, zoals ondersteuning bij VOG-aanvragen en het opstellen van gedragscodes.
- Halveren wachtlijsten: Door organisatorische ondersteuning te bieden werken we toe naar het halveren van gemiddelde wachttijd

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	10.472	10.024	**9.218**	9.798	8.957	8.930
Baten	-1.902	-1.305	**-750**	-745	-745	-745
Mutatie reserves	-325	-169	**0**	-600	0	0
Saldo	**8.245**	**8.550**	**8.468**	**8.453**	**8.212**	**8.185**

1. Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
• Personeelslasten	7.850	-	-
• Sportactivering	760	-745	-
• Sportbeleid	509	-5	-
• Overig	99	-	-
Totaal	**9.218**	**-750**	

Thema: Sport

Sportaccommodaties (tv 5.2)

Wat willen we bereiken

- **Sport- en beweegaccommodaties die aansluiten bij de behoefte in de stad**
  Door het realiseren, toekomstbestendig aanpassen en in stand houden van sport- en beweegvoorzieningen houden we sport toegankelijk voor alle Eindhovenaren. We verhuren sportaccommodaties aan verenigingen tegen een maatschappelijk tarief.

- **CO2-reductie sportaccommodaties**
  Doelstelling klimaatverordening 2016: Klimaatneutraal in 2050 en 55% CO2-reductie in 2030 ten opzichte van 1990. Circulaire samenleving in 2050 en 50% minder primaire grondstoffen in 2030.

Effectindicatoren	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
% inwoners (volwassenen) dat tevreden is over voldoende sport- en beweegaccommodaties	68%	75%	75%	75%	75%	75%
Directe CO2-uitstoot sport- en cultuuraccommodaties cf Klimaatverordening (Kton)	(=2024) 6,6	7,6	6,8	6,2	5,6	5,2
% inwoners (volwassenen) dat tevreden is over voldoende sport- en beweegvoorzieningen in de openbare ruimte	47%	53%	53%	55%	57%	60%

Wat gaan we daar voor doen

- **Faciliteren van voldoende sport- en beweegaccommodaties**
  We exploiteren de accommodaties en zorgen dat deze functioneel, toegankelijk, duurzaam en betaalbaar blijven. We ontwikkelen nieuwe accommodaties, renoveren verouderde accommodaties en passen verduurzamingsmogelijkheden toe.
- **Faciliteren van voldoende sport- en beweegvoorzieningen in de openbare ruimte**
  We zorgen dat er voldoende ruimte blijft om te bewegen en te sporten: bijvoorbeeld creëren van mogelijkheden in de openbare ruimte en de (semi) commerciële sport.

In 2027 richten we ons vooral op:

- Optimaal gebruik sportaccommodaties: We herijken het IHP Sport om inzicht te krijgen in het efficiënt benutten van sportfaciliteiten.
- Sportvoorzieningen in de openbare ruimte: We realiseren 3 sportvoorzieningen in de openbare ruimte. Dit doen we in samenspraak met en naar behoefte van de wijk.
- Uitbreiden sportcapaciteit: We geven verdere uitvoering aan het Integraal Huisvestingsplan Sport door het aanleggen van minimaal 2 kunstgrasvelden (op het Sportpark Hondsheuvels)
- Wachttijden zwemmen: We zetten in op het verkorten van wachttijden voor zwemlessen voor kinderen en volwassenen door verduurzaming en uitbreiding van het ir. Ottenbad
- Sport in de openbare ruimte: We realiseren een pilot met sportkasten bij sportplekken in de openbare ruimte zodat inwoners gratis gebruik kunnen maken van sportmateriaal

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	34.646	33.555	36.964	37.354	37.198	37.009
Baten	-15.686	-12.264	-12.566	-12.523	-12.523	-12.524
Mutatie reserves	-1.302	73	33	73	73	73
Saldo	**17.657**	**21.364**	**24.431**	**24.904**	**24.748**	**24.558**

1. Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
• Personeelslasten	10.286	-	- *
• Kapitaallasten	7.809	-	- *
• Zwembaden	5.584	-4.363	-
• Sportparken	5.214	-1.902	-40 *
• Sportzalen	4.756	-3.988	- *
• IJssportcentrum	1.114	-716	-
• Bedrijfsvoering en SPUK Sport	650	-1.597	-

1. Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve	
• IHP sport	574	-	-	*
• Informatievoorziening en automatisering	149	-	-	
• IT investeringen	9	-	-	
• Overig: o.a. vaststelling sporttarieven seizoen 2026-2027 (0,2 mln) en demarcatie en onderhoud sportplekken (0,2 mln)	819	-	73	
Totaal	**36.964**	**-12.566**	**33**	

2. Intensiveringen Coalitieakkoord 2026-2030 en Begroting 2027

- Onderuitputting kapitaallasten: 1,3 mln. in 2027, waarvan in dit taakveld 0,4 mln.
- Sporten in de openbare ruimte, dekking uit SSKL middelen voor levendige stad): 0,3 mln. structureel. Zie paragraaf 3i Investeringen.
- Sport: 0,7 mln. structureel.
- Onderhoud vastgoed: structureel 0,9 mln., waarvan 0,8 mln. in dit taakveld.

3. Mutaties in meerjarenbeeld > € 1 mln (aanvullend op intensiveringen)

- Personeelslasten: stijging vanaf 2027 met 1,1 mln. door onder meer effecten van. Zie hoofdstuk 4.3 Baten en lasten en toelichting voor een gemeentebreed overzicht.

Thema: Cultuur

Cultuurpresentatie, -productie en participatie (tv 5.3)

Wat willen we bereiken

- **Het culturele aanbod in de stad is van hoog artistiek niveau, divers en heeft 'voor elk wat wils'**
  In de stad is een breed spectrum van makers en culturele organisaties die een divers en veelzijdig aanbod creëren.

- **Bijdragen aan creatieve industrie, waaronder de design community van Eindhoven**
  We subsidiëren de Dutch Design Foundation voor een succesvolle DDW.

- **Cultuur van en voor iedereen**
  We stimuleren dat inwoners zelf aan kunstbeoefening doen. Instellingen en makers ontwikkelen initiatieven voor wijken en doelgroepen die we anders minder bereiken. Kinderen en jongeren brengen we in contact met kunst en cultuur.

- **CO2-reductie cultuuraccommodaties**
  Doelstelling klimaatverordening 2016: Klimaatneutraal in 2050 en 55% CO2-reductie in 2030 ten opzichte van 1990. Circulaire samenleving in 2050 en 50% minder primaire grondstoffen in 2030.

Effectindicatoren	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Aantal bezoeken aan gesubsidieerde culturele instellingen	n.n.b.	1.800.000	1.800.000	1.800.000	1.800.000	1.800.000
Aantal bezoekers DDW	n.n.b.	310.000	310.000	310.000	310.000	310,000
% Eindhovenaren dat zelf cultureel actief is	42%	≥47%	≥47%	≥47%	≥47%	≥47%
Directe CO2-uitstoot Sport- en cultuuraccommodaties cf Klimaatverordening (Kton)	(=2024) 6,6	7,6	6,8	6,2	5,6	5,2
Rapportcijfer cultureel aanbod	7,2	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5

Wat gaan we daar voor doen

- **Stimuleren van cultureel aanbod**
  Met verschillende subsidieregelingen stimuleren we producties, tentoonstellingen, voorstellingen en overige activiteiten. Makers stimuleren we door middel van Snelgeld en investeringen in makerspaces die makers ruimte en faciliteiten bieden.
- **Bedrijfsleven, overheid en maatschappelijke partners in contact brengen met design**
  We versterken het design ecosysteem met de DDE.
- **Kinderen en jongeren in contact brengen met kunst en cultuur**
  Met Cultuureducatie met Kwaliteit maken we cultuuronderwijs voor PO en VO mogelijk. We zetten in op Jong Cultuur met activiteiten van en door jongeren.

In 2027 richten we ons vooral op:

- Cultuurvisie 2040: We maken een Cultuurvisie 2040 in samenhang met het IHP Cultuur, Koers Sociaal 2040 en de Omgevingsvisie 2040.
- Cultuurbrief 2029-2032: vierjarig beleids- en uitvoeringsprogramma voor cultuur: in 2027 start het proces Cultuurbrief 2029-2032 van Cultuur Eindhoven.
- Verhoging cultuurbudget: We verhogen ons cultuurbudget deze bestuursperiode stapsgewijs naar het niveau van de grote steden en daarmee zetten we een eerste stap in het versterken van het cultuuraanbod. Er is aandacht voor financieel kwetsbare instellingen.
- Rijksmuseum Eindhoven en de brede cultuur sector: We faciliteren de komst van het Rijksmuseum in samenhang met de versterking van het bestaande culturele ecosysteem zowel inhoudelijk als financieel.
- Nachtambassade en Nachtprogrammering: We borgen Nachtambassade en versterken de nachtcultuur met vernieuwende programmering en ondersteunen makers, talent en organisatoren.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	46.230	42.122	47.130	42.874	44.256	44.118
Baten	-4.639	-4.993	-5.195	-5.195	-5.185	-5.185
Mutatie reserves	-2.867	329	-2.296	1.104	1.104	1.104
Saldo	**38.724**	**37.458**	**39.639**	**38.783**	**40.175**	**40.037**

1. Toelichting taken	**Lasten**	**Baten**	**Reserve**	
• Stichting Cultuur Eindhoven	25.048	-	-	
• Maatschappelijk Vastgoed	8.170	-5.195	-1.596	*
• Kapitaallasten	4.138	-	-	*
• Cultuur	2.500	-	-	*
• Personeelslasten	2.264	-	-	
• Strategische investeringen	2.117	-	-	*
• Design	1.072	-	-	
• Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCE)	591	-	-	
• Overig: o.a. try-outs cultuur (0,7 mln), onttrekking RSI (-0,7 mln), SPUK Impuls jongeren cultuur (0,3 mln) en versterking design ecosysteem (0,2 mln).	1.230	-	-700	*
Totaal	**47.130**	**-5.195**	**-2.296**	

2. Intensiveringen Coalitieakkoord 2026-2030 en Begroting 2027

- Acute problemen culturele instellingen: incidenteel 1,5 mln in 2027 en 0,5 mln in 2028 en try-outs cultuur (dekking uit RSI): 0,7 mln in 2027. Voor een bijdrage aan De Effenaar, Next Nature Museum, DDW, vervolg Nachtambassade, Cultuur in de Wijk en ontwikkelbudget Van Abbemuseum.
- Rijksmuseum (dekking uit RSI): 2,7 mln in 2027.
- Levendige stad: Genderwig, Stadsdommel, Genderpark (dekking uit SSKL-middelen): oplopend naar 0,2 mln structureel vanaf 2030.
- Sporten in de openbare ruimte (dekking uit SSKL middelen voor levendige stad): 0,3 mln structureel.
- Cultuur: 1,0 mln structureel, o.a. SCE, budget Programma's (2027/2028), Kunst in de Openbare Ruimte en Nachtcultuur (2027).
- Onderhoud vastgoed: structureel 0,9 mln, waarvan 0,2 mln. in dit taakveld.

Thema: Cultuur

Musea (tv 5.4)

Wat willen we bereiken

- **Impact van kunst op mensen door midden in de samenleving op een positieve manier een sociaal en maatschappelijke bijdrage te leveren**
  2027 het eerste volledige jaar onder nieuwe artistieke leiding. Dommelplein verbindt de stad met het museum met dagelijks activiteiten. Doel blijft nieuwe en ervaren bezoekers toegankelijke en verrassende perspectieven op Eindhoven en de wereld geven

Effectindicatoren	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Aantal bezoeken in het Van Abbemuseum	91.131	100.000	110.000	110.000	110.000	110.000
Aantal bezoeken buiten de muren van het Van Abbemuseum	162.500	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Aantal bezoeken social media	106.177	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000

Wat gaan we daar voor doen

- **Activeren en verder opbouwen van de collectie**
  In 2027 wordt de nieuwe collectiepresentatie Collectie als kosmos dagelijks geactiveerd voor bezoekers (groepen) en schoolklassen. Het museum werkt door aan zorgvuldig behouden, beheren en opbouwen van de kunst- en bibliotheekcollectie en archieven.
- **Het organiseren van tentoonstellingen, binnen en buiten de muren van het museum lokaal, nationaal en internationaal**
  In 2027 worden diverse co-creatie projecten met kunstenaars, Eindhovenaren en de Design Academy op het Dommelplein gepresenteerd. Naast de nieuwe tentoonstellingsprogrammering in de oudbouw.
- **Verspreiding via educatieve activiteiten, bemiddeling en communicatie**
  Beoogde stijging van bezoekersaantal ook via lokaal educatief aanbod, met extra accent op aanbod voor praktijkleerlingen en bijzonder onderwijs. Het grote middelbare schoolproject Radically Mine, met deelname van minstens 19 scholen, wordt 18 jaar.

In 2027 richten we ons vooral op:

- Organisatie van het museum: Inrichting en stabilisering van de organisatie gebaseerd op het museumbeleid en het nieuwe directieteam.
- In en met de stad: Het museum wordt ingezet voor diverse sociaal maatschappelijke projecten in en met de stad binnen en buiten het museum. Onder andere Verborgen verbanden deel 3 over de nawerking van het koloniale verleden start.
- Internationale positie: Samenwerking met internationale partnermusea en kennisinstellingen via onder andere ‘LInternationale. Een van de speerpunten is het nieuwe programma System Thinkers waarin de ontwikkeling van musea en kunst worden beleefd, onderzocht en getoond.
- De basis op orde: Het museum toont ondernemerschap en werkt aan publieksbereik, fondsenwerving, eigen inkomsten. Belangrijke partners in 2027: de Vriendenloterij, het Mondriaanfonds, Ammodo, de promotors van het Van Abbemuseum en de Vrienden van het Van Abbemuseum.
- In en rond het gebouw: In 2027 wordt de nieuwe entree- en tuingebied van het Van Abbemuseum gerealiseerd in verbinding met het stadscentrum.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	7.728	6.954	**7.359**	7.370	7.487	7.482
Baten	-2.028	-1.073	**-1.145**	-1.145	-1.145	-1.145
Mutatie reserves	336	0	**0**	0	0	0
Saldo	**6.037**	**5.881**	**6.214**	**6.225**	**6.342**	**6.337**

1. Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
• Personeelslasten	4.439	-	-
• Exploitatiekosten museum	2.025	-	-
• Subsidies, fondsen en sponsoring	729	-	-
• Exploitatiebaten museum	-	-1.145	-
• Overig	166	-	-
Totaal	**7.359**	**-1.145**	

Cultureel erfgoed (tv 5.5)

Wat willen we bereiken

- **Behouden van erfgoed**
  Beschermen, onderhouden, beheren van erfgoed en het respecteren ervan bij ruimtelijke ontwikkelingen.

- **Benutten van erfgoed**
  Erfgoed vroeg in ruimtelijke ontwikkelingen positioneren als kwaliteit en inspiratiebron bij gebieds- en ontwerpkeuzes.

- **Beleven van erfgoed**
  Het sterker vertellen van het verhaal van Eindhoven en het vergroten van kennis en draagvlak.

Effectindicatoren	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Rapportcijfer voor de waardering van het aanwezige erfgoed (monumenten) in de stad	6,3	7,2	7,2	7,2	7,2	7,2

Wat gaan we daar voor doen

- **Stimuleren instandhouding monumenten en beheer archeologische vondsten**
  We ondersteunen gemeentelijke monumenteigenaren met onderhoudssubsidies en informeren monumenteigenaren actief. We zetten in op professioneel beheer van archeologische vondsten door ontwikkeling depot en Erfgoedhuis.
- **Adviseren op ruimtelijke ontwikkelingen**
  We adviseren vanuit erfgoed (zowel gebouwd, landschappelijk als archeologisch erfgoed) over bijvoorbeeld herbestemming en ruimtelijke projecten. En zetten we ons in om archeologie zichtbaar te maken in de openbare ruimte.
- **Vergroten toegankelijkheid en beleefbaarheid van Eindhovens erfgoed**
  We zetten ons in om inwoners bewust te maken van het Eindhovense erfgoed, zodat zij zich betrokken voelen en de bij erfgoed behorende verhalen willen doorgeven.

In 2027 richten we ons vooral op:

- Beheren en ontsluiten archeologische vondsten: In lijn met de verdere verkenning van het nieuwe gezamenlijk depot wordt verder gewerkt aan de professionalisering van het archeologisch depot in combinatie met de doorontwikkeling van het Erfgoedhuis.
- Omgevingsplan-proof maken erfgoedbeleid: Uitrollen stappenplan Erfgoed in het Omgevingsplan 2032, afronden openstaande aanwijsprocedures, gerichte aanwijzing nieuwe monumenten, actualiseren cultuurhistorische en archeologische inventarisatie- en waardenkaarten.
- Verduurzamen van erfgoed: Continueren van Uitvoeringsprogramma verduurzaming erfgoed Eindhoven.
- Ruimtelijk inbedden erfgoed: Opstellen transformatiekaders (vertaling en uitwerking van erfgoedwaarden naar ruimtelijke uitgangspunten) voor ruimtelijke ontwikkelingen als de Rondweg en het stimuleren van gevelherstel in de binnenstad.
- Vertellen over erfgoed: Stimuleren van activiteiten die bijdragen aan begrip en enthousiasme voor erfgoed, zoals deelname Open Monumentendag, het plaatsen van erfgoedbordjes en het organiseren/faciliteren van het Netwerk Levend Erfgoed Eindhoven.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	1.670	2.830	**2.623**	2.622	2.634	2.616
Baten	19	-98	**-99**	-99	-99	-99
Mutatie reserves	-41	-655	**-38**	-38	-38	-38
Saldo	**1.648**	**2.077**	**2.486**	**2.485**	**2.497**	**2.479**

1. Toelichting taken	**Lasten**	**Baten**	**Reserve**	
• Maatschappelijk Vastgoed	1.022	-61	-38	
• Personeelslasten	756	-	-	
• Cultureel erfgoed: Onttrekking reserve uit reserve SMMM	733	-38	-	*
• Overig	112	-	-	
Totaal	**2.623**	**-99**	**-38**	

2. Intensiveringen Coalitieakkoord 2026-2030 en Begroting 2027

- Erfgoed: 0,2 mln. structureel.

Media (tv 5.6)

Wat willen we bereiken

- **Eindhovenaren dagelijks informeren**
  Studio040 is een lokaal journalistiek platform en volgt de politieke agenda in onze stad. Zij attenderen Eindhovenaren op betrouwbare wijze op vraagstukken die van lokaal belang zijn.

- **Bibliotheekvoorziening die aansluit bij de behoefte in de stad**
  Een voor iedereen toegankelijke Bibliotheek die bijdraagt aan de persoonlijke ontwikkeling en kansengelijkheid van onze inwoners.

Effectindicatoren	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Studio040 mediagebruik (wekelijks)	18%	17%	17%	17%	17%	17%

Wat gaan we daar voor doen

- **Faciliteren van Studio040 als lokale publieke omroep voor Eindhoven en omgeving**
  Studio040 maakt jaarlijks minimaal 1300 nieuws/-videominuten, die zij via tv-uitzendingen, radio, online en sociale media gratis beschikbaar stelt aan de inwoners van Eindhoven.
- **Faciliteren van een volwaardige bibliotheek**
  Met daarin in ieder geval: ter beschikking stellen van kennis en informatie; bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie; bevorderen van lezen en het laten kennismaken met literatuur, kunst en cultuur; organiseren van ontmoeting en debat.

In 2027 richten we ons vooral op:

- Versterken van de rol van de centrale bibliotheek: De stad groeit en de bevolkingssamenstelling wordt steeds diverser. De leesvaardigheid neemt af en taal is belangrijk om mee te kunnen doen om jezelf te ontwikkelen: de bibliotheek speelt hier een belangrijke rol in, we concretiseren deze rol.
- Doorontwikkelen van bibliotopen: We werken we aan de doorontwikkeling van de zeven bibliotopen. De bibliotheekfunctie wordt doorontwikkeld voor activiteiten gericht zijn op verbinding en het versterken van de basisvaardigheden van alle inwoners.

Wat mag het kosten

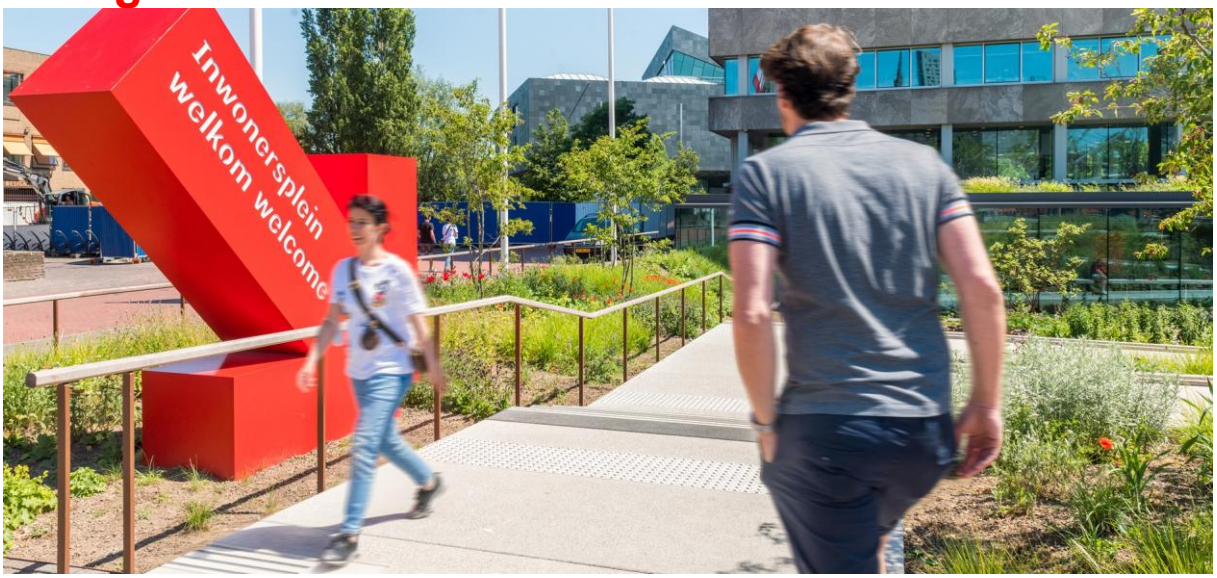
x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	4.673	6.507	5.387	5.387	5.387	5.387
Mutatie reserves	1.364	0	0	0	0	0
Saldo	**6.037**	**6.507**	**5.387**	**5.387**	**5.387**	**5.387**

1. Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
• Bibliotheek - begrotingssubsidie	4.297	-	-
• Moderne stadsbieb	549	-	- *
• Lokale omroep	519	-	-
• Overig	22	-	-
Totaal	**5.387**		

3. Mutaties in meerjarenbeeld > € 1 mln (aanvullend op intensiveringen)

- Moderne stadsbieb: afloop dekking incidentele middelen in 2027 (1,0 mln).

6. Organisatie

Bestuur en Dienstverlening

Onze opgaven zijn groot en onderling verweven, vaak over de grenzen van Eindhoven heen. Het succes van de Brainportregio, het (inter)nationale belang, en de groei van de stad brengen kansen en uitdagingen met zich mee. Daarom werken we samen in verschillende netwerken op allerlei schaalniveaus om onze doelstellingen te realiseren en belangen te behartigen. In de regio doen we dat met de 21 gemeenten in de gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Eindhoven (MRE) en in het netwerk van het Stedelijk Gebied Eindhoven en Brabantstad. Met de triple-helix partners werken we samen in (de stichting) Brainport aan onze economische kracht. We zetten onze unieke positie en samenspel van de regio met Rijksoverheid voort en verbreden dit. We trekken hierin op met de provincie, het bedrijfsleven en de kennisinstellingen. We werken samen aan de maatschappelijk opgaven van de stad en regio. En we zetten in op de kansen die Brussel biedt voor Europese samenwerking en middelen.

Wij werken toe naar een gemeente die toegankelijk, begrijpelijk en betrouwbaar is, met dienstverlening die aansluit bij de behoeften van inwoners en ondernemers. Inwoners en ondernemers kiezen zelf hoe zij contact opnemen met de gemeente. Daarom zorgen wij ervoor dat onze contactkanalen goed op elkaar aansluiten en één samenhangende dienstverlening vormen, ongeacht het kanaal dat inwoners en ondernemers kiezen Hierdoor kunnen inwoners en ondernemers eenvoudig schakelen tussen kanalen zonder informatie opnieuw te hoeven verstrekken.
Om onze dienstverlening continu te verbeteren, benutten wij feedback van inwoners en ondernemers, signalen uit klantcontacten en klanttevredenheidsonderzoeken. Deze inzichten geven ons een beter beeld van behoeften, verwachtingen en knelpunten. We gebruiken deze kennis om processen in te richten vanuit het perspectief van inwoners en ondernemers, in plaats van vanuit onze interne organisatie. Daarbij communiceren we helder, verminderen we complexiteit en maken we onze dienstverlening waar mogelijk eenvoudiger en toegankelijker. Daarnaast zetten wij in op proactieve dienstverlening door inwoners en ondernemers tijdig te informeren, te ondersteunen en waar mogelijk te ontzorgen. Goede dienstverlening vraagt niet alleen dat we luisteren naar hoe inwoners en ondernemers onze dienstverlening ervaren, maar ook dat we onze organisatie zodanig inrichten dat medewerkers optimaal kunnen presteren en inwoners en ondernemers goed kunnen ondersteunen. Door voortdurend in gesprek te blijven met inwoners, ondernemers en partners spelen we in op veranderende wensen, behoeften en maatschappelijke ontwikkelingen. Continue verbetering, innovatie en het benutten van digitale ontwikkelingen krijgen daarbij een steeds stevigere plek in onze manier van werken. Zo versterken we stap voor stap onze dienstverlening en bouwen we aan een toekomstbestendige organisatie die blijvend waarde toevoegt voor inwoners, ondernemers en de samenleving.

Bedrijfsvoering

In de paragraaf 3e Bedrijfsvoering zijn de ontwikkelingen rondom onze organisatie toegelicht.

Belastingen

Zie hiervoor de paragraaf 3a Lokale heffingen

Financiële kerngegevens

Thema	Taakveld	Lasten	Baten	Mut.res.	Saldo
Bestuur en Dienstverlening	Bestuur (tv 0.1)	19.215	-513	-204	18.498
	Burgerzaken (tv 0.2)	15.686	-8.236	-436	7.014
Bedrijfsvoering	Beheer overige gebouwen en gronden (tv 0.3)	1.719	-95	0	1.624
	Overhead (tv 0.4)	133.232	-1.667	-19.124	112.441
	Treasury (tv 0.5)	299	-11.438	0	-11.139
	Algemene en ov. uitkering gem.fonds (tv 0.7)	95	-784.454	0	-784.359
	Overige baten en lasten (tv 0.8)	-4.101	-35	35	-4.101
Belastingen	OZB woningen (tv 0.61)	2.559	-47.003	0	-44.444
	OZB niet-woningen (tv 0.62)	966	-56.280	0	-55.314
	Parkeerbelasting (tv 0.63)	1.310	-27.810	106	-26.394
	Belastingen overig (tv 0.64)	997	-3.351	0	-2.354
		171.977	**-940.882**	**-19.623**	**-788.528**

BBV-indicatoren

Indicator	Eindhoven 2027
Formatie (fte per 1.000 inwoners)	10,0
Bezetting (fte per 1.000 inwoners)	10,4
Apparaatskosten (kosten per inwoner)	€ 1.381
Externe inhuur (% van de totale loonsom)	9,7%
Overhead (% van totale lasten)	9,2%

Verbonden partijen

- ***BNG Bank N.V.***
  BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.

- ***Enexis Holding N.V.***
  Zorgt voor distribueren en transporteren van energie, en voor in stand houden, beheren, exploiteren en uitbreiden van distributie en transportnetwerken. Het is wettelijk geregeld dat het netwerk in overheidshanden moet blijven en dat energielevering bij private partijen weggelegd kan worden.

- ***GR Metropoolregio Eindhoven***
  Bestuurlijk samenwerkingsverband tussen Eindhoven en de twintig andere Zuidoost Brabantse gemeenten dat bijdraagt aan een excellent vestigingsklimaat voor bedrijven en inwoners in de Brainportregio. Regionaal Historisch Centrum (RHCe) is onderdeel van de GR-MRE.

Bestuur (tv 0.1)

Wat willen we bereiken

- **Realiseren van maatschappelijke opgaven door bestuurlijke en ambtelijke samenwerking**
  We versterken het innovatief vermogen door samenwerking in netwerken en ecosystemen. Samen met kennisinstellingen verkennen we de kennis- en innovatieagenda voor de stad. We focussen op het realiseren van onze opgaven door samenwerking in coalities. Belangrijke opgaven zijn klimaatadaptatie, energietransitie en netcongestie, Brainport-agenda, woningbouw, infrastructuur, schaalsprong van voorzieningen, jeugdzorg.

Wat gaan we daar voor doen

- **Realiseren van maatschappelijke opgaven door bestuurlijke en ambtelijke samenwerking**
  We versterken het innovatief vermogen door samenwerking in netwerken en ecosystemen. Samen met kennisinstellingen verkennen we de kennis- en innovatieagenda voor de stad.
- **Verkennen van een kennisagenda en aanjagen van innovaties**
  We verbinden maatschappelijke opgaven met kennis en expertise van onderwijs, maatschappelijke organisaties en ondernemers voor gezamenlijke impact. Het Stadslab en het UDC zijn instrumenten daarbij.
- **Blijven inzetten op de verbinding en samenwerking met de omliggende gemeenten**
  Binnen de MRE werken we samen op de thema's economie, mobiliteit, energietransitie, wonen en ruimte, voorzieningen, transitie landelijk gebied. In het SGE zoeken we elkaar op voor inspiratie en uitvoering van taken.
- **BrabantStad samenwerking**
  Licht bestuurlijk netwerk waar de steden en provincie elkaar ontmoeten, en kennis en ervaringen delen over grootstedelijke opgaven.
- **Versterking van triple helix-samenwerking economische agenda**
  Met triple helix-partners in Stichting Brainport geven we uitvoering aan de Brainport-/Beethoven deal. We versterken het innovatiecluster, de (inter)nationale positie & samenwerking via het campussenoverleg.
- **Multi-helix samenwerking voor sociale Brainport agenda**
  Met Brainport voor Elkaar zetten we ons ervoor in dat iedereen kan meedoen en profiteert van de groei in de regio. Overheid, bedrijfsleven, onderwijs & maatschappelijke organisaties werken samen aan uitvoering van de Sociale Brainport Agenda als soc. werkgevers.
- **Bestuurlijke netwerken en samenwerkingsverbanden**
  Voor het realiseren van Eindhovense ambities is het belangrijk om actief te zijn in verschillende netwerken, zoals de VNG, G40 of bepaalde gelegenheidsnetwerken.
- **Samenwerking op Europese schaal**
  We zetten in op positionering & belangenbehartiging van stad/regio bij EC, EP en Raad. We dragen bij aan uitvoering via het verbinden van opgaven met subsidie en -investeringsmogelijkheden en ondersteunen het ecosysteem met aanvragen van middelen.
- **Inwoners en overheidsparticipatie**
  We vergroten de zeggenschap van inwoners en gebruiken innovatieve methodes om diverse groepen te betrekken. We stellen heldere kaders, managen verwachtingen en delen goede voorbeelden met de stad.

In 2027 richten we ons vooral op:

- Kennis- en Innovatieagenda: samen met kennisinstellingen verkennen we een Kennis- en Innovatieagenda en voor verschillende opgaven aan een samenwerkingsovereenkomst waarmee we onze programmatische samenwerking formaliseren.
- Stadslab/UDC: we ontwikkelen het Stadslab en het UDC verder door als instrument van de kennis en innovatieagenda.
- MRE: realiseren van de in regionaal verband en met regio en rijk/provincie gemaakte afspraken.
- SGE: onze directe buurgemeenten zoeken we op voor inspiratie en uitvoering van taken.
- Brabantstad: uitwisselen van kennis en ervaring over stedelijke opgaven als verstedelijking, brede welvaart en bereikbaarheid.
- Samenwerking triple-helix: uitvoeren van de Strategische Agenda en onderliggende afspraken uit Brainport- en Beethovendeal, en het gezamenlijke Meerjarenplan 2025-2032 met bijzondere aandacht voor de recente verkenning diversificatiestrategie.
- Versterking sociale Brainport agenda: vanzelfsprekend blijven wij lid en zetten wij in om een kwalitatieve impuls te geven en de impact van de Sociale Brainport Agenda te vergroten door samenwerking, opschalen en innovatie. We stimuleren andere werkgevers lid te worden.
- Intensivering lobby: op basis van het nieuwe bestuursakkoord herijken en herprioriteren we de Eindhovense public affairs agenda met bijzondere aandacht voor de extra benodigde middelen voor infrastructuur en de schaalsprong van maatschappelijke voorzieningen.
- Nationaal: we zijn actief in netwerken en gelegenheidsallianties om onze opgaven onder de aandacht te brengen bij de Rijksoverheid en hierin een constructieve samenwerkingspartner zijn.

In 2027 richten we ons vooral op:

- Europa: we gebruiken relevante Europese netwerken (EUROCITIES, ERRIN, POLIS e.a.) om het Brainport Eindhoven belang onder de aandacht te brengen. We zetten in op strategische banden met collega steden op relevante thema's.
- Inwoners- en overheidsparticipatie: We versterken participatie met bewezen / innovatieve methoden, zoals het burgerberaad, met speciale aandacht voor diversiteit (o.a. inwoners met een beperking), en bouwen voort op ervaringen met het Uitdaagrecht en andere inwonersinitiatieven.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	20.454	21.058	**19.215**	19.131	19.136	18.573
Baten	-1.765	-513	**-513**	-513	-513	-513
Mutatie reserves	-613	-1.219	**-204**	-135	-85	-85
Saldo	**18.076**	**19.326**	18.498	**18.483**	**18.538**	**17.975**

1. Toelichting taken	**Lasten**	**Baten**	**Reserve**	
• Personeelslasten	11.485	-	-50	*
• Bestuurlijke samenwerkingen	3.862	-186	-	
• Facilitering, loonkosten en vergoedingen	2.902	-297	15	
• Strategische opgaven (excl. personeelslasten)	480	-	-	
• Stadsvisie Eindhoven	103	-	-100	
• Overig	383	-30	-69	
Totaal	**19.215**	**-513**	**-204**	

2. Intensiveringen (Coalitieakkoord 2026-2030 en Begroting 2027)

- Bestaande stad / IVTH (dekking uit groeibudget): 0,3 mln structureel.
- Formatie sociale sectoren (dekking uit groeibudget): 0,6 mln structureel.
- WIJEindhoven (dekking uit groeibudget): 0,2 mln structureel.
- Formatie sector RPP voor projectmanager (dekking uit groeibudget): 0,1 mln structureel.
- Structureel maken 7e wethouder en ondersteuning: 0,7 mln structureel, waarvan 0,2 mln in dit taakveld.

Thema: Bestuur en dienstverlening

Burgerzaken (tv 0.2)

Wat willen we bereiken

- **Professionele en persoonlijke dienstverlening**
  We bieden toekomstgerichte dienstverlening voor inwoners en ondernemers. Onze contactkanalen sluiten naadloos op elkaar aan, zodat één consistente en toegankelijke service ontstaat.

- **Digitalisering dienstverlening**
  We zetten sterk in op digitale transformatie om onze dienstverlening toegankelijker, efficiënter en gebruiksvriendelijker te maken voor inwoners, ondernemers en bezoekers met behulp van technologische innovaties.

Effectindicatoren	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Tevredenheid over de gemeentelijke dienstverlening			7	7,5	7,5	8
Aantal unieke bezoekers website	1.515.196	1.500.000	1.500.000	1.500.000	1.500.000	1.500.000

Wat gaan we daar voor doen

- **Nakomen van de servicenormen t.a.v. wachttijd**
  We streven ernaar helder te zijn over wat inwoners van onze dienstverlening mogen verwachten. Daarnaast communiceren we transparant over hoe goed wij voldoen aan de afgesproken servicenormen.
- **Zoveel mogelijk een antwoord in het eerste klantcontact**
  We streven naar afhandeling in één keer: inwoners en ondernemers ontvangen bij het eerste contactmoment zoveel mogelijk direct een volledig en correct antwoord.
- **Correcte basisregistraties (BRP, BAG)**
  De BRP en BAG zijn belangrijke onderdelen van het stelsel van basisregistraties. Deze registraties zijn essentieel voor een goede dienstverlening van de gemeente.
- **Aanbieden en uitbreiden digitale dienstverlening**
  We verbeteren onze digitale dienstverlening continu en benutten actief nieuwe digitale mogelijkheden. Zo kunnen inwoners en ondernemers steeds meer zaken veilig en zelfstandig online regelen.

In 2027 richten we ons vooral op:

- Integrale dienstverlening waarbij contactkanalen op elkaar aansluiten: Inwoners en ondernemers kiezen zelf hoe zij contact opnemen met de gemeente. Door onze contactkanalen goed op elkaar aan te laten sluiten, bieden we een uniforme en gebruiksvriendelijke dienstverlening.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	15.293	15.474	**15.686**	14.123	12.624	11.929
Baten	-7.671	-8.010	**-8.236**	-7.731	-6.044	-5.179
Mutatie reserves	786	-375	**-436**	479	479	479
Saldo	**8.408**	**7.089**	**7.014**	**6.871**	**7.059**	**7.229**

1. Toelichting taken	**Lasten**	**Baten**	**Reserve**	
• Personeelslasten	9.882	-104	-	
• Reisdocumenten: legesopbrengsten en afdrachten aan het Rijk voor paspoorten en identiteitskaarten.	2.174	-4.074	-	*
• Naturalisaties: legesopbrengsten en afdrachten aan het Rijk.	1.008	-1.349	-	
• Verkiezingen: de kosten voor de organisatie van de gemeenteraadsverkiezingen. De kosten worden verrekend met de reserve Verkiezingen.	1.007	-	-436	
• Rijbewijzen: legesopbrengsten en afdrachten aan het Rijk.	288	-1.159	-	
• Registratie Niet-Ingezetenen	76	-521	-	
• Overig: o.a. persoonsinformatiesysteem PIV4U (0,5 mln), leges huwelijken (-0,4 mln) en overige leges burgerzaken (-0,3 mln)	1.251	-1.029	-	
Totaal	**15.686**	**-8.236**	**-436**	

3. Mutaties in meerjarenbeeld > € 1 mln (aanvullend op intensiveringen)

- Reisdocumenten: de legesopbrengsten en afdrachten aan het Rijk worden jaarlijks geactualiseerd aan de hand van de vervangingsvraag (bijv. door de verlenging van de geldigheidsduur van 5 naar 10 jaar in 2014): de lasten lopen af van 2,2 mln in 2026 tot 0,6 mln in 2030 en de baten lopen af van 4,0 mln in 2026 tot 1,4 mln in 2030.

Beheer overige gebouwen en gronden (tv 0.3)

Wat willen we bereiken

- **CO2-reductie eigen vastgoedportefeuille**
  Klimaatneutraal in 2050 en 55% CO2-reductie in 2030 ten opzichte van 1990. Circulaire samenleving in 2050 en 50% minder primaire grondstoffen in 2030.

Effectindicatoren	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Directe CO2-uitstoot Eigen vastgoedportefeuille cf Klimaatverordening (Kton)	11,3	10,6	9,8	9,1	8,6	7,9

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	1.702	1.712	**1.719**	1.725	1.683	1.679
Baten	-20	-95	**-95**	-95	-95	-95
Mutatie reserves	6	0	**0**	0	0	0
Saldo	**1.688**	**1.617**	**1.624**	**1.630**	**1.588**	**1.584**

1. Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
• Personeelslasten	1.559	-	-
• Overig	160	-95	-
Totaal	**1.719**	**-95**	

Overhead (tv 0.4)

Wat willen we bereiken

- **Een efficiënt ingerichte bedrijfsvoering**
  De opgaven vragen om een excellente bedrijfsvoering. Ontwikkelingen in informatietechnologie en wetgeving vereisen dat onze organisatie wendbaar en van een kwalitatief hoog niveau is. Organisatiebelang en het eindresultaat staan voorop.

Effectindicatoren	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Overheadskosten per inwoner (in euro's)	444	462	503	468	474	467

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	114.145	121.313	**133.232**	123.949	125.634	123.865
Baten	-3.242	-2.455	**-1.667**	-1.667	-1.667	-1.667
Mutatie reserves	-9.255	-25.318	**-19.124**	-3.503	-11.269	-448
Saldo	**101.649**	**93.540**	**112.441**	**118.779**	**112.698**	**121.750**

1. Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
• Personeelslasten	95.612	-	-2.105 *
• Informatievoorziening en automatisering	13.617	-360	-
• Personeel en Organisatie	7.103	-302	-
• Facilitaire zaken en huisvesting	6.104	-513	-
• Kapitaallasten	4.615	-	-
• Slim verduurzamen gemeentelijke gebouwen	4.076	-68	-204

1. Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve	
• Stelpost digitalisering, innovatie, dienstverlening en organisatieontwikkeling	3.000	-	-	
• IT investeringen	2.439	-	-	*
• Documentaire informatievoorziening en wet open overheid	1.359	-	-	
• Management en management ondersteuning	899	-	-	
• Verbeteren Span of attention	886	-	-	
• Financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie	552	-	-	
• Reserve doorontwikkeling bedrijfsvoering	-	-	-4.026	
• Saldireserve specifiek	-	-	-4.172	*
• Reserve Eigen Kapitaal	-	-	-8.260	
• Gemeentebrede taakstelling	-1.000	-	-	*
• Doorbelasting ICT kosten	-8.407	-	-	
• Overig: o.a. huisvesting DLL pand (0,9 mln), GIVE (0,4 mln) en diverse kosten directieraad (0,3 mln)	2.531	-424	-357	*
Totaal	**133.386**	**-1.667**	**-19.124**	

2. Intensiveringen (Coalitieakkoord 2026-2030 en Begroting 2027)

- Verlengen serieel incidentele fte's: 7,6 mln in 2030 (56 fte, incidenteel) waarvan in dit taakveld 2,0 mln.
- Knoop XL (dekking uit RSI): incidenteel 1,6 mln in 2030, waarvan 0,6 mln in dit taakveld.
- Versnelling Sectie C en Stadshart Woensel (dekking uit RSI): incidenteel 0,3 mln in 2030.
- Onderwerpen met dekking uit groeibudget: personele inzet sport 0,2 mln structureel, waarvan 0,1 mln in dit taakveld, bestaande stad/IVTH 0,3 mln structureel, waarvan 0,1 mln in dit taakveld, formatie sociale sectoren 0,6 mln structureel, waarvan 0,3 mln in dit taakveld, uitvoeringskracht, o.a. boa's: 0,2 mln structureel, waarvan 0,1 mln in dit taakveld en voor projectmanager sector RPP 0,1 mln structureel.
- Onderuitputting kapitaallasten: 1,3 mln in 2027, waarvan in dit taakveld 0,3 mln.
- Beheer GIVE (dekking uit Saldireserve specifiek): 2,0 mln in 2027.
- Vergunningplicht Kruisstraat: in 2027 en 2028 0,4 mln per jaar, waarvan in dit taakveld 0,1 mln.
- Structureel maken 7e wethouder en ondersteuning: 0,7 mln structureel, waarvan 0,4 mln in dit taakveld.
- Taakstelling organisatie: 1 mln structureel.
- Vrijval Saldireserve specifiek - onderdeel Berenschot: 2,2 mln in 2027.

3. Mutaties in meerjarenbeeld > € 1 mln (aanvullend op intensiveringen)

- Personeelslasten: stijging in 2027 met 9 ml, aflopend tot 3 mln in 2030. Onder andere door effecten kostenverdeling. Zie hoofdstuk 4.3 Baten en lasten en toelichting voor een gemeentebreed overzicht.
- Saldireserve specifiek: in 2026 incidentele onttrekking van €2,9 mln.
- Storting RSI (KN26): in 2026 incidentele storting van 11 miljoen.

Treasury (tv 0.5)

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	849	535	299	-2.015	-3.994	-5.162
Baten	-8.877	-9.547	-11.438	-9.939	-11.039	-10.787
Saldo	**-8.027**	**-9.012**	**-11.139**	**-11.954**	**-15.033**	**-15.949**

1. Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve	
• Renteresultaat	125	-400	-	*
• Dividenduitkeringen	-	-4.511	-	*
• Rente reserves en voorzieningen	-	-6.527	-	*
• Overig	174	-	-	
Totaal	**299**	**-11.438**		

2. Intensiveringen Coalitieakkoord 2026-2030 en Begroting 2027

- Dividend Eindhoven Airport: verhoging vanaf 2029 met 0,5 mln.

3. Mutaties in meerjarenbeeld > € 1 mln (aanvullend op intensiveringen)

- Rente reserves en voorzieningen: Toename in 2027 doordat het rentepercentage voor reserves en voorziening is verhoogd van 1,0% in 2026 naar 1,3% in 2027. Afnames in latere jaren door een lageren stand van de reserves en voorzieningen door inzet reserves.
- Renteresultaat: Doordat de begrote investeringen oplopen, neemt de hierover berekende omslagrente (opbrengst op het taakveld) elk jaar toe. Het budget voor werkelijke rentekosten loopt minder hard op waardoor op het taakveld een positieve afwijking ontstaat. De tegenhanger van de omslagrente staat als kostenpost begroot op de verschillende programma's met investeringen en grondexploitaties.

Thema: Belastingen

OZB woningen (tv 0.61)

In 2027 richten we ons vooral op:

- Beoordeling: Behouden 4 sterren van de Waarderingskamer door tijdige realisatie van vier verbeterpunten en een betrouwbare WOZ-uitvoering.

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	2.061	2.356	2.559	2.467	2.335	2.270
Baten	-43.444	-45.619	-47.003	-47.003	-47.003	-47.003
Saldo	**-41.383**	**-43.263**	**-44.444**	**-44.536**	**-44.668**	**-44.733**

1. Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
• Personeelslasten	2.400	-	-
• OZB-woningen: heffing en waardering voor de OZB van eigendom woningen; ook het bezwaar en beroep op deze belasting.	43	-47.003	- *
• Overig	116	-	-
Totaal	**2.559**	**-47.003**	

2. Intensiveringen Coalitieakkoord 2026-2030 en Begroting 2027

- OZB-woningen: 0,7 mln. structureel, zie paragraaf lokale lasten.
- Areaalgroei: 0,7 mln. structureel, zie paragraaf lokale lasten.

3. Mutaties in meerjarenbeeld > € 1 mln (aanvullend op intensiveringen)

- OZB-woningen: een stijging van €1,4 mln in de baten in 2027. Zie paragraaf 3a Lokale heffingen.

OZB niet-woningen (tv 0.62)

In 2027 richten we ons vooral op:

- Beoordeling: Behouden 4 sterren van de Waarderingskamer door tijdige realisatie van vier verbeterpunten en een betrouwbare WOZ-uitvoering,

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	838	977	966	933	885	861
Baten	-50.491	-54.045	-56.280	-56.280	-57.280	-57.280
Saldo	**-49.653**	**-53.068**	**-55.314**	**-55.347**	**-56.395**	**-56.419**

1. Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
• Personeelslasten	924	-	-
• OZB niet-woningen: heffing en waardering voor de onroerend zaakbelasting van eigendom en gebruik niet-woningen; ook het bezwaar en beroep op deze belasting.	-	-56.280	- *
• Overig	42	-	-
Totaal	**966**	**-56.280**	

2. Intensiveringen Coalitieakkoord 2026-2030 en Begroting 2027

- OZB-niet-woningen: 1,9 mln. structureel, zie paragraaf lokale lasten.
- Areaalgroei: 0,3 mln. structureel, zie paragraaf lokale lasten.

Parkeerbelasting (tv 0.63)

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	1.762	368	1.310	1.296	1.276	1.265
Baten	-27.885	-23.712	-27.810	-29.794	-31.745	-32.801
Mutatie reserves	100	103	106	106	106	106
Saldo	**-26.023**	**-23.241**	**-26.394**	**-28.392**	**-30.363**	**-31.430**

1. Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
• Inkomsten betaald parkeren: op straat, parkeervergunningen en naheffingsaanslagen.	-	-27.810	- *
• Overig: o.a. kosten naheffingsaanslagen parkeren (0,9 mln)	1.310	-	106
Totaal	**1.310**	**-27.810**	**106**

2. Intensiveringen Coalitieakkoord 2026-2030 en Begroting 2027
- Parkeren: 0,9 mln. structureel voor handhaving met scanauto en behandelen vragen/klachten over naheffingsaanslagen.
- Parkeren, meeropbrengsten latere sluiting parkeerterreinen en tariefverhoging: oplopend naar 3,0 mln. vanaf 2030.

3. Mutaties in meerjarenbeeld > € 1 mln (aanvullend op intensiveringen)
- Inkomsten betaald parkeren: vanaf 2026 stijging baten met 6 miljoen tot 2030 (ongewijzigd beleid / begroting 2026)

Belastingen overig (tv 0.64)

In 2027 richten we ons vooral op:
- Beoordeling: Behouden van 4 sterren van de Waarderingskamer door tijdige realisatie van vier verbeterpunten en een betrouwbare uitvoering gemeentelijke belastingen.
- geef naam: geef toelichting

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	1.273	948	997	980	955	942
Baten	-3.745	-3.201	-3.351	-3.351	-3.351	-3.351
Saldo	**-2.472**	**-2.253**	**-2.354**	**-2.371**	**-2.396**	**-2.409**

1. Toelichting taken	Lasten	Baten	Reserve
• Personeelslasten	529	-	-
• Invorderingsopbrengsten: aanmaningen, dwangbevelen en wettelijke rente.	-	-549	-
• Precariobelasting: vergoeding voor gebruik openbare grond.	-	-1.379	-
• Hondenbelasting: algemene belasting voor hondenbezit.	-	-1.412	-
• Overig: o.a. belastingssysteem VGS4U (0,3 mln)	468	-11	-
Totaal	**997**	**-3.351**	

Algemene en overige uitkeringen gemeentefonds (tv 0.7)

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	936	95	95	95	95	95
Baten	-759.926	-741.413	-784.454	-784.222	-804.922	-836.894
Mutatie reserves	2.883	0	0	0	0	0
Saldo	**-756.107**	**-741.318**	**-784.359**	**-784.127**	**-804.827**	**-836.799**

1. Toelichting taken	**Lasten**	**Baten**	**Reserve**
• Algemene uitkering	-	-784.454	- *
• Overig	95	-	-
Totaal	**95**	**-784.454**	

3. Mutaties in meerjarenbeeld > € 1 mln (aanvullend op intensiveringen)

- Algemene uitkering: De gemeentefondsuitkeringen worden jaarlijks geactualiseerd bij de meicirculaire en de septembercirculaire. Deze circulaires bevatten informatie over de omvang en verdeling van de verschillende uitkeringen uit het gemeentefonds. Het Gemeentefonds wordt jaarlijks aangepast via het accres. Hiermee worden gemeenten gecompenseerd voor de ontwikkeling van zowel de prijzen als het volume van de economie. Daarnaast worden financiële taakmutaties verwerkt die voortkomen uit nieuwe wettelijke taken of wijzigingen in bestaande taken. In 2025 is besloten incidenteel extra middelen voor Jeugd toe te kennen voor de jaren 2026 en 2027, in afwachting van het volgende advies van de onafhankelijke commissie van Ark zijn vanaf 2028 geen extra middelen voor Jeugd toegevoegd.
  De begroting 2027 is gebaseerd op de cijfers uit de meicirculaire 2026. Zie hoofdstuk 4.3 Baten en lasten en toelichting voor meer informatie. In deze begroting zijn geen nieuwe stappen in de herijking van het gemeentefonds verwerkt, de huidige bedragen zijn voorlopig bevroren op het niveau van 2026.

Overige baten en lasten (tv 0.8)

Wat mag het kosten

x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten	-1.382	-2.827	-4.101	22.854	45.024	75.188
Baten	-2.891	-35	-35	-35	-35	-35
Mutatie reserves	212	35	35	-110	35	35
Saldo	**-4.061**	**-2.827**	**-4.101**	**22.709**	**45.024**	**75.188**

1. Toelichting taken	**Lasten**	**Baten**	**Reserve**
• Interne verrekening i.v.m. afdracht BTW-compensatiefonds	-4.874	-	-
• Overig: doorberekende apparaatskosten (0,4 mln)	773	-35	35
Totaal	**-4.101**	**-35**	**35**

3. Mutaties in meerjarenbeeld > € 1 mln (aanvullend op intensiveringen)

- Stelposten vanaf 2028: in verband met loon- en prijsontwikkeling is een stelpost ingesteld van €27,0 mln in 2027, oplopend tot €79 mln in 2030.
- Versterken dienstverlening aan inwoners: incidentele dekking (1,4 mln per jaar) t/m 2027; in 2027 inzet van 1,3 mln voor o.a. versterken financieel zeker bestaan (0,6) en klantreisspecialisten (0,3 mln).

Vennootschapsbelasting VPB (tv 0.9)

Wat mag het kosten						
x € 1.000	**Realisatie 2025**	**Begroting 2026**	**Begroting 2027**	**Begroting 2028**	**Begroting 2029**	**Begroting 2030**
Lasten	1.871	0	0	0	0	0
Saldo	**1.871**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Resultaat rekening van baten en lasten (tv 0.11)

Wat mag het kosten						
x € 1.000	**Realisatie 2025**	**Begroting 2026**	**Begroting 2027**	**Begroting 2028**	**Begroting 2029**	**Begroting 2030**
Lasten	36.150	0	0	0	0	0
Saldo	**36.150**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

3. Paragrafen

3a. Lokale heffingen

Binnen de lokale heffingen onderscheiden we algemene belastingen, bestemmingsbelastingen en rechten / retributies. In onderstaand overzicht geven we aan of sprake is van maximaal kostendekkende tarieven. Dit betekent dat de begrote opbrengsten de begrote kosten niet mogen overstijgen. Voor bestemmingsbelastingen en rechten geldt dat zoveel mogelijk kostendekkende tarieven worden gehanteerd, rekening houdend met maatschappelijke effecten.

Type heffing	Voorbeelden	Maximaal kostendekkend tarief?
Algemene belastingen	OZB, parkeerbelasting, precariobelasting	Nee (valt toe aan algemene middelen)
Bestemmingsbelasting	Afvalstoffen- en rioolheffing	Ja
Rechten / retributies	Leges en begraafplaatsrechten	Ja (vergoeding voor verleende dienst)

Hierna wordt per lokale heffing een overzicht gegeven van de begrote inkomsten ten opzichte van de herziene begroting van het jaar ervoor. Vervolgens geven we een toelichting op een aantal heffingen (o.a. woonlasten, OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing). Tot slot volgt een overzicht van de kostendekkendheid per heffing (op begrotingsbasis).

Financieel

Belastingsoort	Begroting 2026	Begroting 2027	Kosten-dekkendheid
Onroerendezaakbelastingen	99.664	103.283	
Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten*	34.964	35.925	100%
Rioolheffing*	29.172	31.700	100%
Parkeerbelastingen**	23.712	27.810	
Leges vergunningen en burgerzaken*	18.366	19.130	
Toeristenbelasting	6.300	7.200	
BIZ-heffing	1.852	2.096	
Hondenbelasting	1.376	1.412	
Precariobelasting	1.264	1.379	
Begraafplaatsrechten*	648	648	54%
Marktgelden*	257	337	39%
Kanaalrechten*	119	119	43%
Standplaatsgeld autobussen	13	13	
Totaal	**217.707**	**231.052**	

* Voor deze heffingen is hieronder een kostenonderbouwing opgesteld waaruit blijkt dat de geraamde baten niet hoger zijn dan de geraamde lasten: dus hoogstens kostendekkend.

** De naheffingsaanslagen zijn opgenomen onder parkeerbelastingen. De kostendekkendheid daarvan bedraagt 100% (zie specificatie hieronder).

Toelichting op belastingen

Woonlasten

In de tabel hierna worden de gevolgen van de indexering van de tarieven weergegeven voor de begrote baten ten aanzien van de onroerende-zaakbelastingen (hierna: OZB), rioolheffing-eigendom en de afvalstoffenheffing. Tevens wordt de stijging van de baten als gevolg van de groei van de stad genoemd; het accres. De baten van de rioolheffing-gebruik en de reinigingsrechten zijn hierin niet meegenomen omdat dit heffingen zijn die niet voor elke eigenaar of gebruiker van een woning of niet-woning relevant zijn. Dit betreft een overzicht op begrotingsniveau; de percentages op het niveau van de individuele belastingplichtige kunnen hiervan afwijken. De belangrijkste redenen hiervoor zijn de WOZ-waarde en de gezinssamenstelling. De ontwikkeling van de WOZ-waarde kan leiden tot een, in verhouding, lagere of hogere relatieve lastenontwikkeling. Verder is voor de afvalstoffenheffing de grootte van het huishouden van belang, waardoor het aandeel van de afvalstoffenheffing in de totale woonlastenaanslag kan afwijken van het totale aandeel van de afvalstoffenheffing op begrotingsniveau.

Conform het coalitieakkoord bedraagt de reguliere indexering voor de OZB woningen in 2027 1,5% en voor de OZB niet-woningen 2,6%. Deze indexering wordt berekend met als basis de bijgestelde begroting van 2026. Dit leidt op begrotingsniveau tot een stijging van de woonlasten voor woningen met 2,6%. De begrote opbrengst in verband met de stijging van het tarief van de afvalstoffenheffing en de rioolheffing stijgt met respectievelijk 3,0% en 4,0%. Voor niet-woningen (bedrijven) stijgen de lasten in verband met de tariefstijging op begrotingsniveau met 2,6%.

Bedragen x 1 mln euro	*Baten*	*Stijging 2027 in mln euro*		*Baten*	*Stijging in %*
	2026	*i.v.m. tarief*	*i.v.m. accres*	*2027*	*i.v.m. tarief*
OZB woningen	45,6	0,7	0,7	47,0	1,5%
Rioolheffing eigendom woningen	24,7	1,0	0,1	25,8	4,0%
Afvalstoffenheffing	34,9	1,0	-0,1	35,9	3,0%
Woonlasten	**105,3**	**2,7**	**0,7**	**108,7**	**2,6%**
OZB eigendom niet-woningen	33,7	0,9	0,2	34,8	2,6%
OZB gebruik niet-woningen	20,8	0,5	0,1	21,5	2,6%
Rioolheffing eigendom niet-woningen	1,6	0,1	0,0	1,6	4,0%
Lasten niet-woningen	**56,1**	**1,5**	**0,3**	**57,9**	**2,6%**

Onroerende-zaakbelasting (OZB)

De opbrengst van de onroerende-zaakbelastingen is begroot op € 103,3 miljoen. Voor de tarieven van de onroerende-zaakbelastingen is de jaarlijkse herwaardering als gevolg van de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ) van belang. De uitkomsten hiervan zijn mede bepalend voor de tarieven onroerende-zaakbelastingen voor 2027. De nu voorgestelde tarieven zijn berekend op basis van de huidige beschikbare gegevens. De definitieve tarieven worden in december 2026 door de raad vastgesteld. De tarieven van december hebben geen invloed op de begrote opbrengst van de onroerende-zaakbelastingen.

Afvalstoffenheffing

Voor 2027 hebben we te maken met beperkte stijging van inzamel- en verwerkingskosten van afval bij Cure ten opzichte van 2026. Deze stijging met name door een verhoging van de verbrandingsbelasting en CO_2-heffing, stijgende personeelskosten als gevolg van inflatie en CAO-ontwikkelingen en hogere kapitaallasten, in het bijzonder door het vernieuwen van de milieustraat aan de Lodewijkstraat. De kostenstijging van Cure voor 2027 is voor een deel gematigd door geringere stijgingen bij andere posten en kostenbesparende efficiëntie-maatregelen. Hierdoor stijgt de begroting van Cure relatief beperkt ten opzichte van 2026 met 5,5% (de gemiddelde jaarlijkse stijging vanaf 2020 is circa 7,5%). Deze beperkte stijging geeft deels een vertekend beeld voor de middellange termijn, tot aan 2030. Het kabinet heeft op Prinsjesdag 2025 besloten een landelijke fiscale maatregel in te voeren ten aanzien van de afvalverbranding, die € 567 miljoen zou moeten opbrengen (de zogenoemde plastictaks). Hoewel de exacte impact nog niet bekend is, moet hierdoor vanaf 2028 rekening worden gehouden

met aanzienlijke kostenstijgingen voor de verwerking van afval. Deze ontwikkeling is meegenomen in de meerjarenraming van de afvalbegroting.

Rioolheffing

Ten aanzien van de rioolheffing geldt dat het beleid voor de zorgplichten en de onderbouwing hiervan, zijn vastgelegd in de Water- en Klimaatadaptatie Aanpak (WKA). Eind 2022 is de WKA (2023 – 2026) vastgesteld door de raad. Eind 2026 wordt het Uitvoeringsprogramma Water en Klimaatadaptatie 2027-2032 ter vaststelling aangeboden. Aspecten die in beide WKA's aan bod komen zijn de reguliere taken voor het op peil houden van de afval-, hemelwater-, grondwater- en oppervlaktewatervoorzieningen, die samenhangen met de wettelijke watertaken, de aanscherping van (Europese) wetgeving, en de samenhang met (her)inrichtingen en ruimtelijke ontwikkelingen in de stad uitgewerkt.

Kwijtschelding

De voorwaarden voor het verlenen van kwijtschelding van belastingen en heffingen zijn geregeld in de Invorderingswet 1990. De beleidsmatige regeling is beschreven in de Leidraad Invordering.

Kostendekkendheid

Onderstaande tabellen geven een specificatie van de kostendekkendheid van de leges. Overheadkosten zijn per hoofdstuk over de verschillende legestarieven verdeeld (kruissubsidiëring), zodat de kostendekkendheid niet hoger is dan 100%. Kosten en opbrengsten zijn conform primaire begroting.

Rioolheffing	x € 1.000
0.8 BTW/BCF	1.544
7.2 Riolering	10.037
Reserves en voorzieningen	13.885
Personeelskosten	3.007
Overhead	2.171
Totaal kosten	*30.644*
Eigenarendeel	27.426
Gebruikersdeel	3.183
Overige opbrengsten	35
Totaal opbrengsten	*30.644*
Kostendekkingspercentage	*100%*

Afvalstoffenheffing	x € 1.000
0.8 Overige baten en lasten	-490
0.9 BCF/BTW	2.986
2.1 verkeer en vervoer	1.681
5.7 Openbaar groen en (open lucht) recreatie	457
6.3 Inkomensregelingen (kwijtscheldingen)	1.637
7.3 Afval	29.324
Personeelskosten	883
Overhead	509
Totaal kosten	*36.987*
Eenpersoonshuishoudens	12.284
Tweepersoonshuishoudens	10.805
Driepersoonshuishoudens	4.762
Vier- en meerpersoonshuishoudens	8.054
Bedrijven	1.081
Totaal opbrengsten	*36.987*
Kostendekkingspercentage	*100%*

Begraafplaatsrechten	x € 1.000
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	971
Personeelskosten	139
Overhead	99
Totaal kosten	*1.209*
Begraafrecht	311
Grafrecht	298
Aula	19
Reserveren	20
Totaal opbrengsten	*648*
Kostendekkingspercentage	*54%*

Kanaalrechten	x € 1.000
2.4 Economische havens	139.000
Personeelskosten	
Overhead	
Totaal kosten	*139.000*
Kanaalrechten	60.000
Totaal opbrengsten	*60.000*
Kostendekkingspercentage	*43%*

Marktgeld	x € 1.000
3.3 Bedrijfsloket	171
Personeelskosten	412
Overhead	273
Totaal kosten	*857*
Marktgelden	337
Totaal opbrengsten	*337*
Kostendekkingspercentage	*39%*

Naheffingsaanslagen	x € 1.000
Vaste informatie verwerkingskosten	944
Variabele informatie verwerkingskosten	1.539
Kosten van afschrijving	287
Kosten van interest	37
Personeelskosten	1.417
Overhead	563
Totaal kosten	*4.787*
Raming naheffingsaanslagen	4.786
Totaal opbrengsten	*4.786*
Kostendekkingspercentage	*100%*

Legesverordening vergunningen 2027

Kostendekkendheid in de begroting wordt op verordeningsniveau beoordeeld. De legesverordening vergunningen bestaat uit drie hoofdstukken: algemene dienstverlening (hoofdstuk 1), dienstverlening Omgevingswet (hoofdstuk 2) en dienstverlening Europese Dienstenrichtlijn of Telecomcode (hoofdstuk 3). De kostendekkendheid wordt per hoofdstuk aangetoond waarbij rekening is gehouden met de toegestane kruissubsidiëring. De kostendekking in de begroting van de Legesverordening vergunningen 2027 is 72%.

Hoofdstuk 1 Algemene dienstverlening vergunningen en ontheffingen	Taakveld (A)	Overhead (B)	Totale Kosten (A+B)	Totale opbrengsten	Kosten-dekking
paragraaf 1 Vervallen	-	-	-	-	-
paragraaf 2 Taxivergunning	6	4	10	9	93%
paragraaf 3 Verkeer en vervoer	325	122	447	144	32%
paragraaf 4 Gebruik openbare grond	249	152	401	444	111%
paragraaf 5 Bouwhinder	21	14	36	32	89%
paragraaf 6 Kansspelen	6	4	10	5	56%
paragraaf 7 Leegstand en huisvesting	2	1	3	1	31%
paragraaf 8 Collectevergunning	2	1	3	3	94%
Kostendekking Hoofdstuk 1	**611**	**300**	**910**	**638**	**70%**

Hoofdstuk 2 Dienstverlening en besluiten in het kader van de Omgevingswet	Taakveld (A)	Overhead (B)	Totale Kosten (A+B)	Totale opbrengsten	Kosten-dekking
paragraaf 1 Algemene bepalingen	-	-	-	-	-
paragraaf 2 Conceptverzoek	1.312	877	2.188	922	42%
paragraaf 3 Activiteiten met betrekking tot bouwwerken	6.657	4.060	10.717	9.396	88%
paragraaf 4 Activiteiten met betrekking tot cultureel erfgoed en werelderfgoed	177	121	297	32	11%
paragraaf 5 Milieubelastende activiteiten	16	-	16	5	29%
paragraaf 6 Milieu overig	-	-	-	-	-
paragraaf 7 Aanlegactiviteiten	6	4	10	7	71%
paragraaf 8 Andere activiteiten	124	84	208	183	88%
paragraaf 9 Maatwerkvoorschriften	44	28	72	18	25%
paragraaf 10 Gelijkwaardigheid	-	-	-	-	-
paragraaf 11 Overige tarieven	1	0	1	4	331%
paragraaf 12 Modaliteiten	-	-	-	-	-
paragraaf 13 Vermindering	-	-	-	-645	-
paragraaf 14 Teruggaaf	-	-	-	-	-
paragraaf 15 In dit hoofdstuk niet benoemd besluit op aanvraag	-	-	-	-	-
Kostendekking Hoofdstuk 2	**8.336**	**5.174**	**13.510**	**9.922**	**73%**

Hoofdstuk 3 Dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn of Telecomcode	Taakveld (A)	Overhead (B)	Totale Kosten (A+B)	Totale opbrengsten	Kosten-dekking
paragraaf 1 Horeca- of slijtersbedrijf	186	118	304	269	88%
paragraaf 2 Organiseren evenementen	507	353	860	203	24%
paragraaf 3 Prostitutiebedrijven	21	13	33	55	165%
paragraaf 4 Vermindering en teruggaaf	-	-	-	-	-
paragraaf 5 Huisvesting	33	16	49	7	15%
paragraaf 6 Telecommunicatie, kabels en leidingen	269	144	413	373	90%
paragraaf 7 Standplaats	71	28	99	104	105%
paragraaf 8 Winkeltijdenwet	-	-	-	-	-
paragraaf 9 Inzamelen afvalstoffen	-	-	-	-	-
paragraaf 10 In dit hoofdstuk niet benoemd besluit op aanvraag	-	-	-	-	-
Kostendekking Hoofdstuk 3	**1.086**	**672**	**1.758**	**1.011**	**58%**

Legesverordening burgerzaken

Legesverordening burgerzaken	Taakveld (A)	Overhead (B)	Totale Kosten (A+B)	Totale opbrengsten	Kosten-dekking
hoofdstuk 1 Algemene Verstrekkingen	-	-	-	-	-
hoofdstuk 2 Huwelijken / partnerschap	226	64	289	395	136%
hoofdstuk 3 Reisdocumenten en (vervangende) Nederlandse identiteitskaart	3.507	1.084	4.591	3.956	86%
hoofdstuk 4 Rijbewijzen	735	354	1.089	907	83%
hoofdstuk 5 Verstrekkingen uit de basisregistratie personen	173	134	307	203	66%
hoofdstuk 6 Wet op de lijkbezorging	4	3	7	3	46%
hoofdstuk 7 Vervallen	-	-	-	-	-
hoofdstuk 8 Overige producten burgerzaken	766	90	856	242	28%
Kostendekking Legesverordening burgerzaken	**5.410**	**1.730**	**7.140**	**5.706**	**80%**

3b. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Toelichting

Een gezonde financiële positie van de gemeente vergt niet alleen een sluitende begroting, maar vraagt ook om voldoende beschikbare weerstandscapaciteit in relatie tot de risico's. Het weerstandsvermogen bepaalt in hoeverre de gemeente in staat is de financiële gevolgen van risico's op te vangen en legt een relatie tussen de risico's die de gemeente loopt (het benodigd weerstandsvermogen) en de middelen die de gemeente vrij kan maken om de risico's op te vangen (beschikbare weerstandscapaciteit).

Weerstandsvermogen
De beschikbare weerstandscapaciteit wordt gevormd door de algemene reserve (eigen kapitaal). Er is potentiële weerstandscapaciteit bestaande uit stille reserves en onbenutte belastingcapaciteit. Stille reserves zoals de overwaarde op onze panden en de waarde van onze kunst mogen niet op onze balans worden opgevoerd. De onbenutte belastingcapaciteit wordt bepaald door onze belastingdruk te vergelijken met het 'redelijk peil' (jaarlijks gepubliceerd in de meicirculaire). We nemen de stille reserves en onbenutte belastingcapaciteit niet mee als beschikbare weerstandscapaciteit. Daartegenover staat dat ook niet alle risico's goed kwantificeerbaar zijn.

Het rekeningresultaat 2025 van 36 mln is gestort in het weerstandsvermogen en wordt voor 18 mln ingezet in 2026 (conform raadsbesluit bij de jaarrekening en t.b.v. geopolitieke ontwikkelingen/prijsstijgingen), voor 7 mln in 2027 (overbrugging jeugd / wmo en acute problematiek culturele instellingen) en 11 mln blijft ter versterking in het weerstandsvermogen. Eind 2027 komt het weerstandsvermogen daarmee uit op 124 mln. Conform eerdere besluiten wordt in 2028 en 2029 nog 8 mln ingezet, waarmee de verwachte stand ultimo 2030 116 mln bedraagt.

Voor de benodigde weerstandscapaciteit is geen wettelijke norm. Voor de komende jaren voorzien we een algemene tendens dat een stijging van het investeringsvolume leidt tot een stijging van de risico's.
Daarom hanteren we de oude norm van 110 mln nu als basis en streven we gedurende de planperiode van 4 jaar naar een risicodekking -ofwel weerstandsratio- van 1,0 (=100% dekking van het totaalbedrag aan risico's). Daarbij zakken we niet onder een dekking van 0,9 (=90% dekking van het totaalbedrag aan risico's) en niet onder 110 mln. Het totaalbedrag aan risico's bedraagt 117 mln bij een verwachte stand eind 2030 van 116 mln. Daarmee wordt voldaan aan de uitgangspunten.

x 1 mln	*2025*	*2026*	*2027*	*2028*	*2029*	*2030*
Stand 1 januari	**168**	**190**	**136**	**124**	**122**	**116**
Onttrekkingen cf eerdere besluiten	-14	-36	-5	-2	-6	
Rekeningresultaat 2025	36					
Resultaatbestemming 2025		-18	-7			
Stand 31 december	**190**	**136**	**124**	**122**	**116**	**116**
Risico's			117	117	117	117
Risicodekking (weerstandsratio)			1,06	1,04	0,99	0,99

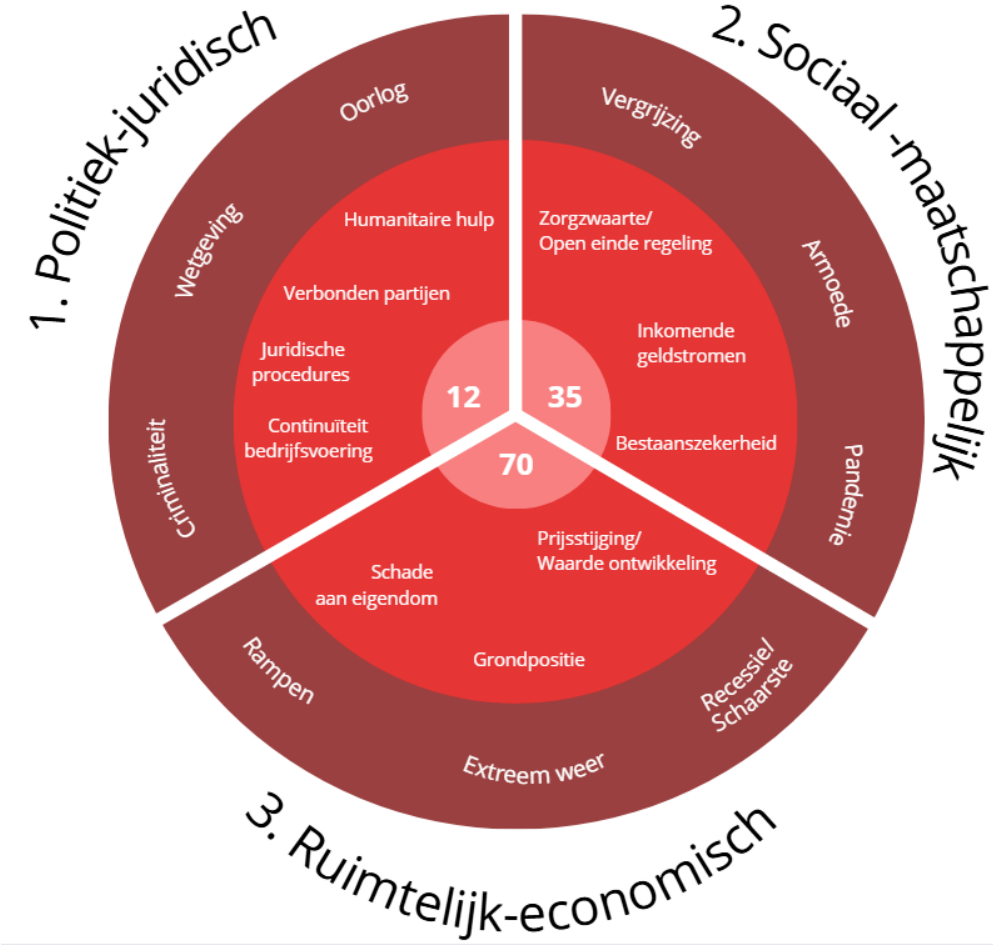
Risicobeheersing
Risicobeheersing is een strategisch proces waarbij mogelijke bedreigingen worden geïdentificeerd, geanalyseerd en gemonitord. Dit kan gaan om financiële- en bedrijfsvoeringsrisico's en risico's op het gebied van wet- en regelgeving en meer. Het gaat erom de risico's te herkennen, te begrijpen wat ze betekenen, en manieren te vinden om ze te vermijden of te minimaliseren.

Wanneer nemen we een risico op in deze paragraaf?
Een risico is de mogelijkheid dat een onzekere gebeurtenis plaatsvindt met financiële impact als gevolg. Hiervoor is het niet altijd mogelijk om specifieke beheersmaatregelen te nemen (bv verzekeren). De mogelijke impact is niet

exact kwantificeerbaar, maar wel van materiële omvang. We hanteren een ondergrens van 1% van de minimumnorm voor het weerstandsvermogen. Voor de Begroting 2027 is dat 1,1 mln. Als de onzekere gebeurtenis optreedt en binnen het beleidsveld is geen bijsturing mogelijk kan het effect eenmalig worden onttrokken aan weerstandsvermogen.

In de Jaarrekening 2025 is een nieuw model aangekondigd waarin we de toekomstige ontwikkelingen explicieter kunnen opnemen en volgen. In deze begroting hebben we dit model verder uitgewerkt. In het nieuwe model categoriseren we alle bekende risico's. In de buitenste ring staan -verdeeld in 3 hoofdcategorieën- ontwikkelingen die spelen in de buitenwereld waar we geen invloed op hebben. In de middelste ring staat wat daarvan impact kan zijn op het weerstandsvermogen. In de binnenste ring komt het totaalbedrag per hoofdcategorie. Via een tabel lichten we vervolgens alle risico's toe. Een risico moet daarbij altijd te linken zijn aan één van de onderwerpen in de middelste cirkel. Het model is dynamisch en wordt de komende jaren -analoog aan de schaalsprong van de stad- verder doorontwikkeld.

De risico's in deze begroting zijn geactualiseerd naar het beeld van de jaarrekening 2025. Met name het risico grondbedrijf is bij de jaarrekening (o.b.v. MPG) toegenomen t.o.v. eerdere jaren en dat effect zien we dus nu ook bij de begroting. Daar staat tegenover dat enkele andere risico's in de beoordeling zijn afgeschaald. Richting de kadernota en begroting voor 2028 zetten we een volgende stap in de herijking van onze risico's en de onderbouwing hiervan.

Nr	Risicocategorie	Toelichting	Status	Max. bedrag
1	Humanitaire hulp	We vangen ontheemden op waarbij de kosten mogelijk niet door het rijk worden gedekt. Dat geldt specifiek voor lokale aanvullingen op het rijksbeleid. Als gevolg van oorlogen bieden we ook humanitaire hulp o.a. via eenmalige donaties.	Bestaand	5,0
1	Verbonden partijen	Bij gemeenschappelijke regelingen kunnen zich, net als bij gemeenten, financiële risico's voordoen. Gemeenten zijn als deelnemer verantwoordelijk voor een eventueel financieel tekort. Eindhoven neemt ook deel aan meerdere risicodragende publiek-private samenwerkingen (PPS). Er is een onder meer een risico ten aanzien van het door de gemeente ingebracht kapitaal.	Bestaand	2,5
1	Juridische procedures	Burgers en bedrijven kunnen de gemeente aansprakelijk stellen voor schade die is ontstaan door bv achterstallig onderhoud aan wegen, wijziging van bestemmingsplannen etc.	Bestaand	2,5
1	Continuïteit bedrijfsvoering	De gemeente is verantwoordelijk voor de veiligheid en integriteit van medewerkers en bestuurders. Onder meer fraude, corruptie en misbruik zijn risicofactoren. Er bestaat een mogelijkheid dat een cyberincident – of dit nu wordt veroorzaakt door een fout, een systeemfout of een kwaadwillende – de vertrouwelijkheid, integriteit of beschikbaarheid van de gegevens en systemen in het gedrang komt.	Bestaand	1,5
2	Zorgzwaarte / open einde regelingen	De sociaal maatschappelijke opgaven waar we als stad voor staan zijn groot. Er spelen verschillende oorzaken, zoals aangekondigde rijksbezuinigingen, toenemende zorgzwaarte en een groter beroep op open einde regelingen. Binnen het sociaal domein wordt eerst gekeken naar een oplossing binnen het domein zelf, waarbij de voor- en nadelen tegen elkaar worden afgewogen. Hiervoor wordt gewerkt met een financiële meerjarenstrategie. Omdat de kosten vermoedelijk sneller zullen stijgen dan dat bijsturingsmaatregelen effect hebben, nemen we het verschil mee als risico.	Bestaand	33,0
2	Inkomende geldstromen	Het ingroeipad van het gemeentefonds is bevroren op het niveau van 2026 en een volgende stap wordt voorzien per 1 januari 2029.We verwachten een ingroei van 4 miljoen in 2029, oplopend naar 8 miljoen in 2030. Deze ingroei is nu nog niet ingeboekt. Als we dit vooruitlopend op een besluit van het Rijk bij de kadernota 2028 inboeken dan kwantificeren we dit risico.	Nieuw	pm
2	Bestaanszekerheid	De hightech regio Eindhoven is gevoelig voor conjuncturele invloeden. De bestaanszekerheid van inwoners en maatschappelijke partners kan hierdoor geraakt worden.	Bestaand	2,5
3	Schade aan eigendom	Door extreem weer zoals droogte, regenval en stormen kan schade optreden aan bomen, beplanting, meubilair, bestrating en riolering (bijvoorbeeld sinkholes). Hierdoor ontstaan extra kosten voor preventie van schade, vervanging, opruimen en herstellen. Bij bruggen en viaducten die ouder zijn dan 20 jaar bestaat het risico dat de constructie niet meer voldoet aan de huidige verkeersbelasting en -intensiteit.	Bestaand	7,0
3	Prijsstijging / waardeontwikkeling	De markt is momenteel erg onzeker waardoor er dagelijks schommelingen optreden. In het geval van extreme prijsstijgingen kan de gemeente te maken krijgen met compensatieregelingen (zoals bijvoorbeeld	Bestaand	15,0

Nr	Risicocategorie	Toelichting	Status	Max. bedrag
		energiecompensatie) en/of kan de waarde van onroerend goed tijdelijk dalen.		
3	Grondpositie	Betreft tegenvallende markteffecten, kostenstijgingen en specifieke risicoanalyses (zoals sanering, archeologie, explosieven) conform paragraaf 3g. Grondbeleid	Bestaand	47,7
		Totaal		**117**

Extra info t.a.v. raming gemeentefonds:
Het Rijk houdt in de berekening van de algemene uitkering middelen apart voor de BTW-declaraties van gemeenten. Gemeenten mogen in de raming van de algemene uitkering rekening houden met een positieve eindafrekening mits vermeld in deze paragraaf. Op basis van de realisatie van 2025 nemen we een bedrag van 3,4 mln mee voor 2027. De eindafrekening kan afwijken.

Kengetallen
De BBV- kengetallen geven nadere informatie over de financiële positie van de gemeente. Hiervoor worden de volgende referentiewaarden gehanteerd:

Netto schuldquote	<85	85-130	>130
Netto schuldquote (excl. doorleningen)	<85	85-130	>130
Solvabiliteit	>50	20-50	<20
Grondexploitatie	<18	18-35	>35
Structurele exploitatieruimte	>0	0	<0
Belastingcapaciteit	<98	98-105	>105

- De **netto schuldquote** weerspiegelt het niveau van de schulden ten opzichte van de eigen middelen.
- De **solvabiliteit** geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar verplichtingen te blijven voldoen.
- Het kengetal **grondexploitatie** geeft aan hoe hoog de waarde van de grond is ten opzichte van de totale baten.
- Bij de **structurele exploitatieruimte** betekent een positief getal dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.
- De **belastingcapaciteit** reflecteert de hoogte van de gemiddelde lokale lasten (OZB, rioolheffing, afvalstoffenheffing) ten opzichte van het 'redelijk peil'. De lokale lasten worden in paragraaf 3a toegelicht.

De kengetallen volgen uit de investeringsplanning (zie paragraaf 3i) en het balansbeeld (zie paragraaf 4.2). Ten opzichte van de referentiewaarden scoren we in 2027 gemiddeld (geel) of minst risicovol (groen). Op deze onderdelen is geen directe bijsturing nodig.

	R2025	GB2026	B2027	B2028	B2029	B2030
Netto schuldquote	57%	77%	88%	98%	105%	112%
Netto schuldquote (excl. doorleningen)	56%	76%	87%	96%	103%	109%
Solvabiliteit	37%	28%	23%	20%	19%	18%
Grondexploitatie	3%	1%	1%	0%	0%	2%
Structurele exploitatieruimte	5%	1%	1%	1%	1%	1%
Belastingcapaciteit	93%	93%	93%	93%	93%	93%

Op basis van de geplande investeringsvolumes daalt de solvabiliteit richting 2030 onder de signaalwaarde van 20% (oranje). Om de financiële stabiliteit op lange termijn te borgen brengen we in kaart welke aanscherping van de kaders (bijvoorbeeld ten aanzien van de interne rente) nodig is. De ontwikkeling van de schuldpositie wordt expliciet onderdeel van het proces rondom het aangaan van nieuwe (grotere) financiële verplichtingen.

3c. Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

De gemeente is verantwoordelijk voor het onderhoud van de openbare ruimte en het gemeentelijk vastgoed (kapitaalgoederen). Deze paragraaf beschrijft de verschillende onderdelen en activiteiten. Hieronder is per soort kapitaalgoed beschreven:

- de beleidskaders waarop het onderhoud van de kapitaalgoederen is gebaseerd;
- door de raad vastgestelde kwaliteitsniveau van onderhoud;
- arealen;
- de actuele staat van onderhoud.

Categorie	Kapitaalgoederen	Beleidskaders	Taak-veld	Arealen	aantal	eenheid
Openbare ruimte	Wegen (incl. fietspaden)	Wegenbeheerplan 2025-2028	2.1	Elementverharding	8.760.000	m2
				Asfaltverharding	4.130.000	m2
				Halfverharding	4.100.00	m2
	Bruggen, tunnels en viaducten	Beheerplan bruggen, tunnels en viaducten 2022		Bruggen/tunnels/viaducten	394	stuks
	Openbare verlichting	Programma stedelijke verlichting		Armaturen	56.401	stuks
				Lichtmasten	54.162	stuks
	Groen	Groenbeleidsplan 2017	5.7	Individueel geregistreerde bomen in beheer	111.000	stuks
				Oppervlakte groen in beheer in stedelijk gebied	809	ha
				Oppervlakte groen in beheer in buitengebied	1.066	ha
				Kinderboerderij	1	stuks
				Bokkentuinen	4	stuks
				Speelplekken	518	stuks
				Omheinde speeltuinen	5	stuks
	Water (inclusief riolering en oevers)	WKA 2023-2026	7.2	Lengte rioolstelsel	1.450	km
				Kolken	88.900	stuks
				Gemalen	160	stuks
				Oppervlaktewatersysteem	59	km
	Overkoepelend	Handboek Openbare ruimte, Leidraad Openbare ruimte en Omgevingsvisie Handboek toegankelijkheid openbare ruimte.				
Vastgoed	Gebouwen en sportcomplexen	Vastgoedbeleid	div.	Gebouwenportefeuille totaal	460	gebouwen
				Waarvan gemeentelijk eigendom	304	gebouwen

	Beleid			Beheer			Voortgang onderhoud
Kapitaal goed	Nota	Looptijd	Kwaliteits-niveau:	Nota	Looptijd	Fin. in begroting	Achterstallig/uitgesteld
Wegen Bruggen, tunnels, viaducten	Leidraad openbare ruimte (9 januari 2024), Handboek Openbare ruimte (2025), Omgevingsvisie 2.0 (26 november 2024)	vanaf 2023 vanaf 2025 2024-2040	C, met 9,6% D	Beheerplan wegen (10 september 2024)	2025-2028	ja	90,8%
	Leidraad openbare ruimte (9 januari 2024), Handboek Openbare ruimte (2025), Omgevingsvisie 2.0 (26 november 2024)	vanaf 2023 vanaf 2027 2024-2040	B	Beheerplan bruggen, tunnels, viaducten (2026)	2027-2030 (wordt opgesteld in 2026)	ja	94% voldoet aan de basiskwaliteit B
Verlichting	Programma stedelijke verlichting (11 november 2021)	2022-2032	Op basis van technische levensduur	-	2022-2032		12,5% van de masten is ouder dan 40 jaar 37,7% van de armaturen is ouder dan 20 jaar
Riolering	WKA (20-12-2022), er komt eind 2026 een nieuwe versie	2023-2026		WKA	2023-2026	ja	Geen achterstanden
Water	WKA (20-12-2022), er komt eind 2026 een nieuwe versie	2023-2026		WKA	2023-2026	ja	
Groen	Groenbeleidsplan 2017 (31 januari 2017)	Vanaf 2017	Ambitie is A, B of C en minimaal 90%voldoet aan ambitie	Beheerplan Groen (7 november 2023)	2024-2027	ja	Uitgesteld onderhoud waardoor 87% van de beplanting voldoet aan de ambitie
Spelen	Uitvoerings-programma spelen en sporten in de openbare ruimte	vanaf 2026	Voldoen aan Warenwet-besluit attractie- en speeltoe-stellen	Meerjaren-plan Spelen en Sporten	2027-2030	ja, tot en met 2027	Geen achterstanden in onderhoud, tot en met 2027 voldoende middelen voor vervangen van speelvoorzieningen
Gebouwen	Nota Vastgoedbeleid 2020, vastgesteld op 6 oktober 2020	Looptijd 2020-2025	Basis	Meerjaren prognose Vastgoed, vastgesteld op 28 november 2023	2023-2042 (met jaarlijkse actualisatie)	nee, zie toelichting bij gemeentelijk vastgoed.	Geen achterstanden

De in de begroting opgenomen budgetten zijn per kapitaalgoed in onderstaande paragrafen opgenomen.

Wegen

Kwaliteitsniveau

In 2025 is het kwaliteitsniveau voor wegen opnieuw vastgesteld: kwaliteitsniveau C, waarbij kwaliteitsniveau D geaccepteerd wordt als dit niet leidt tot onveilige situaties en kapitaalvernietiging (in totaal maximaal 9,6% van het totale areaal). Minimaal 90,4% van het areaal moet dus voldoen aan het kwaliteitsniveau C, of hoger. Eens per twee jaar worden weginspecties gehouden. Eind 2025 is de laatste inspectie uitgevoerd. Toen voldeed 90,8% van het areaal aan het vastgestelde kwaliteitsniveau. We voldoen dus aan het vastgestelde kwaliteitsniveau. Er is geen sprake van kapitaalvernietiging of onveilige situaties. Er zijn voldoende middelen beschikbaar om het benodigde onderhoud uit te voeren. Wel hebben we te maken met complexiteit in de afstemming met andere werkzaamheden, het werk met werk maken en de afstemming met stakeholder, zoals werkzaamheden als gevolg van woningbouwontwikkelingen, mobiliteitsprojecten, energietransitie en vervanging/onderhoud van kabels en leidingen.

Middelen

Eindhoven heeft op basis van het Wegenbeheerplan 2025-2028 in de begroting een structureel bedrag begroot ten behoeve van het volledige geplande onderhoud en de geplande vervanging van wegen. Daarnaast beschikken we over een reserve groot onderhoud openbare ruimte van waaruit eventueel onvoorzien en niet gepland incidenteel groot onderhoud, waar geen dekking voor is, aan wegen (bijvoorbeeld ten behoeve van meeliften/werk met werk maken) uitgevoerd kan worden. De groot onderhoudsprojecten die in 2026 in uitvoering worden genomen, met daarbij geplande uitvoeringskosten, worden ten laste van de daartoe beschikbare structurele exploitatiemiddelen gebracht. Beschikbare budgetten (exploitatie) voor groot onderhoud en klein onderhoud zijn opgenomen in onderstaande tabel. De investeringen in de wegen worden niet meegenomen in deze paragraaf onderhoud kapitaalgoederen, omdat hier geen sprake is van onderhoud. In het wegenbeheerplan 2025-2028 is rekening gehouden met een jaarlijkse investering in wegen en hiervoor zijn de middelen in de begroting beschikbaar gesteld.

Onderhoudslasten wegen (x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
Groot onderhoud	4.828	4.488	3.128	3.128
Klein onderhoud	4.762	4.774	4.774	4.774
Totaal onderhoudslasten wegen	**9.590**	**9.262**	**7.902**	**7.902**

Openbare verlichting

Kwaliteitsniveau

De openbare verlichting van de gemeente wordt onderhouden op basis van de uitgangspunten veiligheid (er is voldoende goed werkende openbare verlichting) en betrouwbaarheid. Op basis van levensduur bepalen we (theoretisch) of de lichtpunten en armaturen voldoen. Als we kijken naar de theoretische levensduur dan is 12,5% van de masten ouder dan 40 jaar en 37,7% van de armaturen ouder dan 20 jaar. Dat betekent niet dat er sprake is van een onveilige en onbetrouwbare situatie. Voor de masten worden stabiliteitstesten uitgevoerd om te kunnen beoordelen of de mast nog langer dan 40 jaar kan blijven staan. Ook armaturen worden frequent gecontroleerd en zo nodig worden lampen vervangen, om een betrouwbaar en veilig lichtbeeld te kunnen garanderen.

Middelen

Uitgangspunt bij vervanging is dat armaturen vervangen worden door (duurzame) led-verlichting. Daarnaast is besloten dat in 2030 alle openbare verlichting voorzien moet zijn van led, conform onze klimaatdoelstelling. Dit vraagt om een extra impuls om armaturen te vervangen. Met deze impuls is inmiddels een start gemaakt en deze wordt in 2027 en verder, voortgezet. Als gevolg van de verleddingsopgave is er op dit moment geen extra opgave voor groot onderhoud. Jaarlijks is investeringsbudget beschikbaar om de traditionele verlichting te vervangen door led.

Onderhoudslasten openbare verlichting (x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
Onderhoudskosten	439	365	365	365
Totaal onderhoudslasten openbare verlichting	**439**	**365**	**365**	**365**

Bruggen, tunnels en viaducten

Kwaliteitsniveau

De bruggen, tunnels en viaducten schouwen we elk jaar op beeldkwaliteit (schoon en heel) en iedere drie tot vijf jaar vindt een technische inspectie (schoon, heel en veilig) plaats door een extern bureau. In 2027 worden er weer nieuwe technische inspecties uitgevoerd. Voor de beeldkwaliteit geldt voor bruggen, tunnels en viaducten dat 90% moet voldoen aan de basiskwaliteit. Uit de visuele inspectie van 2025 blijkt dat 94% voldoet aan de basiskwaliteit. Bij bruggen en viaducten die aangelegd zijn vóór 2000 bestaat het risico dat de constructie niet meer voldoet, omdat de verkeersbelasting en -intensiteit sterk zijn toegenomen ten opzichte van de oorspronkelijke situatie en omdat wet- en regelgeving inmiddels aangescherpt zijn. Met technische inspecties kan niet in beeld worden gebracht of de constructie nog veilig is. Door middel van specialistisch onderzoek, risicoanalyses en herberekeningen wordt nader onderzocht of maatregelen op korte of langere termijn noodzakelijk zijn. Indien een

brug niet tijdig wordt versterkt of vervangen, moeten maatregelen getroffen worden om de veiligheid te waarborgen. Dat kan bijvoorbeeld door een gewichtsbeperking in te stellen of de rijstroken/rijbanen af te sluiten voor zwaar verkeer. Kunstwerken die niet voldoen worden door periodieke veiligheidsmonitoring gecontroleerd. Voor enkele kunstwerken is de veiligheid geborgd door middel van ingestelde gewichtsbeperking van 30 of 45 ton. Met deze beperking voldoen deze kunstwerken aan de eisen. In 2027 worden er weer voor enkele kunstwerken nieuwe herberekeningen en risicoanalyses opgepakt. Hieruit zal blijken of deze kunstwerken voldoen aan de eisen of dat er nog maatregelen getroffen moeten worden, zoals gewichtsbeperkingen of versterkingen.

Middelen
Uit de inspectieresultaten blijkt dat er voor de komende beheerperiode voldoende dekkingsmiddelen zijn om het onderhoud uit te kunnen voeren. Voor groot en klein onderhoud zijn middelen beschikbaar via het structurele exploitatiebudget. Beschikbare budgetten zijn in de onderstaande tabel weergegeven.

Onderhoudslasten civiele kunstwerken (x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
Groot onderhoud	800	800	800	800
Klein onderhoud	870	870	870	870
Totaal onderhoudslasten civiele kunstwerken	**1.670**	**1.670**	**1.670**	**1.670**

Groen
Kwaliteitsniveau
Voor verschillende gebieden hanteren we verschillende ambities voor het kwaliteitsniveau van groen. Voor de binnenstad van Eindhoven en de directe omgeving van het winkelcentrum Woensel hanteren we onderhoudsniveau Hoog (A). Voor de parken, natuur- en recreatiegebieden en de landbouwgebieden hanteren we onderhoudsniveau Laag (C). Voor zwerfafvalbeheersing in het groen hanteren we in alle functionele gebieden onderhoudsniveau Basis (B). Voor alle overige functionele gebieden hanteren we het onderhoudsniveau Basis (B). We streven ernaar dat 90% van het groen vitaal en gezond is. In 2025 voldoet 77% van het groen aan deze norm.

Middelen
In de begroting 2027 is (op basis van het Groenbeheerplan 2024-2027) budget begroot voor het uitvoeren van het geplande onderhoud en vervangingen van groen en bomen. In 2025 is het Beheerkader Groen ontwikkeld dat inzicht geeft in het ‘opgavegericht beheren en onderhouden’ en inzet van de incidentele en structurelere middelen voor inlopen van vervangingen. In de periode 2026-2029 zijn daarom extra incidentele en structurele middelen (totaal over de periode 2026-2029: € 6,1 miljoen, bij Kadernota 2026) beschikbaar gesteld voor het deels inlopen van vervangingen. Hiermee is er naar verwachting tot en met 2030 voldoende dekking voor de onderhoudslasten van de kapitaalgoederen binnen het taakveld groen.
In de begroting 2027 zijn middelen opgenomen voor het onderhouden en vervangen van speeltoestellen en speelvoorzieningen in de openbare ruimte en speeltuinen. Dit is gebaseerd op het Meerjarenplan Spelen en Sporten. Voor bestaande speelvoorzieningen zijn voldoende middelen voor het onderhoud in 2027-2030 en er zijn voldoende middelen voor vervanging in 2027.
Beschikbare budgetten (exploitatie): € 20,1 miljoen, aflopend naar € 18,9 miljoen in 2030. De daling wordt op hoofdlijnen veroorzaakt doordat enkele budgetten van tijdelijke aard zijn zoals bijv. het inlopen van onderhoud.
De investeringen in groen worden niet meegenomen in deze paragraaf onderhoud kapitaalgoederen, omdat hier geen sprake is van onderhoud. Investeringen hebben, in tegenstelling tot kosten van onderhoud, wel invloed op de gebruiksduur van het actief. In het Beheerplan Groen is rekening gehouden met een jaarlijkse investering in groen en hiervoor zijn de middelen in de begroting beschikbaar gesteld.

Onderhoudslasten kapitaalgoed (x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
Groot onderhoud exploitatielasten	0	0	0	0
Klein onderhoud exploitatielasten	20.130	19.096	19.266	18.914
Totaal onderhoudslasten kapitaalgoed	**20.130**	**19.096**	**19.266**	**18.914**

Water (inclusief riolering en oeverbescherming)
Kwaliteitsniveau
Er zijn 3 projecten in 2026 niet uitgevoerd, vanwege beperkte resterende investeringsbudgetten in het laatste jaar van het WKA 2023-2026. De sinkholes die ontstaan zijn in de winter van 2023-2024 hebben aangetoond dat een aantal riolen sneller vervangen moest worden dan voorheen gedacht. En in 2025 is er (ver) bovengemiddeld geïnvesteerd dan begroot.
Door dergelijke ontwikkelingen hebben we geconcludeerd dat er in het komende UP WKA 2027-2032 voldoende investeringsbudgetten geraamd dienen te worden.

Middelen
Om te voldoen aan onze zorgplichten, de gemeentelijke taken voor het stedelijke oppervlaktewater en de water gerelateerde klimaatadaptatie-opgaven, werkt de gemeente met het Omgevingsprogramma Klimaatadaptatie, en wordt het Uitvoeringsprogramma Water en Klimaatadaptatie (WKA) 2027-2032, bestuurlijk nog voorgelegd.

Voor het WKA (voorheen GRP) is vele jaren geleden een spaarvoorziening gevormd, specifiek voor vervangings- en verbeteringsinvesteringen voor riolering. Beschikbare onderhoudsbudgetten in de rioleringsexploitatie zijn geraamd op € 7,0 miljoen.

Onderhoudslasten kapitaalgoed (x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
Groot onderhoud exploitatielasten	0	0	0	
Klein onderhoud exploitatielasten	6.979	6.979	6.979	6.979
Totaal onderhoudslasten kapitaalgoed	**6.979**	**6.979**	**6.979**	**6.979**

Voor inzicht in de tariefontwikkeling van de rioolheffing, moet jaarlijks het kostendekkingsplan worden geactualiseerd. Hiermee kunnen we schoksgewijze aanpassingen van het tarief voorkomen. Om de schok voor het eigenarendeel niet te groot te maken is ervoor gekozen om de heffing van het gebruikersdeel aan te passen van 500 naar 300m3 per jaar.
In dit kostendekkingsplan, dat is geactualiseerd voor Begroting 2027, is ook een strategische langjarige prognose voor vervangings- en verbeteringsinvesteringen opgenomen. Deze prognose bevat een zo reëel mogelijke planning, maar we weten op voorhand niet exact hoe het realisatietraject verloopt. We verwachten voor Begroting 2027 een investeringsbedrag van € 17,0 miljoen. Dit wordt gedekt door het saldo van de spaarvoorziening voor riolen voor vervangings- en verbeteringsinvesteringen van €16,6 miljoen en door externe baten (€ 0,4 miljoen).

Gemeentelijk vastgoed

Beleidskader
Vanuit de verantwoordelijkheid als eigenaar verzorgt de gemeente het technisch, administratief en juridisch beheer van de in eigendom zijnde gebouwen, niet zijnde de panden waarvoor deze rol is ondergebracht bij derden, zoals o.a. de onderwijsgebouwen waarvan het eigendom bij de scholen ligt. De kantoorgebouwen voor eigen huisvesting en het Van Abbemuseum worden structureel beheerd en gerenoveerd vanuit een contract met IMPULS! en vallen ook buiten dit beleidskader. Conform het vastgestelde beleid en de “spelregels vastgoedbeleid 2020” hanteren wij in de gebouwenexploitatie Conditie Afhankelijk Onderhoud conform de NEN 2767 voor de permanente gemeentelijke gebouwen. Hierbij is ook het minimaal onderhoudsniveau vastgesteld op conditie 3 "redelijk", dat betekent dat de gebouwen dienen te voldoen aan de gestelde veiligheids- en functionaliteitseisen ten aanzien van het (beoogde) gebruik.

Kwaliteitsniveau
De actuele staat van onderhoud van de gemeentelijke gebouwen die permanent bij ons in beheer zijn voldoet, conform het uitgangspunt aan conditieniveau 3. Er is geen sprake van achterstallig onderhoud. Bij de panden die gepland staan voor verkoop of sloop, is er sprake van een aangepast onderhoudsregime, waarbij geldt dat verloedering niet acceptabel is.

Middelen:
Voor het planmatig onderhoud zijn naar verwachting voldoende middelen beschikbaar (inclusief de reserve/voorziening vastgoed eigenaarsonderhoud). Voor het dagelijks onderhoud is naar aanleiding van het gemelde structurele tekort het budget met ingang van 2027 verhoogd met 0,9 mln.

Onderhoudslasten kapitaalgoed (x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
Begroot dagelijks onderhoud	5.852	5.858	5.794	5.794
Begroot planmatig onderhoud	2.652	2.657	2.659	2.654
Begroot storting reserve vastgoed eigenaarsonderhoud	1.180	1.180	1.180	1.180
Totaal onderhoudslasten kapitaalgoed	**9.684**	**9.695**	**9.633**	**9.628**

De vervangingsinvesteringen in vastgoed worden niet meegenomen in deze paragraaf onderhoud kapitaalgoederen, deze staan in paragrafen 3i. Investeringen.

3d. Financiering

In deze paragraaf staan het treasurybeleid en het risicobeheer van de financieringsportefeuille centraal. De komende jaren is als gevolg van investeringen een liquiditeitenuitstroom te verwachten waardoor de schuldpositie zal toenemen. Het effect op de financiële ratio's wordt toegelicht in paragraaf 3b Weerstandsvermogen en risicobeheersing. Voor 2027 blijven we binnen de gestelde wettelijke normen op het gebied van de kasgeldlimiet, de renterisiconorm en het schatkistbankieren.
De kaders hiervoor zijn vastgelegd in de wet Financiering Decentrale Overheden (Fido). De belangrijkste doelstelling is het beheersen van de (mogelijk) uit de treasuryfunctie voortvloeiende risico's, zoals grote fluctuaties in de rentelasten van gemeenten. Dit is uitgewerkt in het treasurystatuut van de gemeente Eindhoven.

Wettelijke normen (x € 1 miljoen)	Norm 2026	Prognose 2027	Norm 2027
Schatkistbankieren	<11,7	1	<11,9
Kasgeldlimiet	<116	100	<125
Renterisiconorm	<273	21	<293

Liquiditeiten en norm schatkistbankieren
De gemeente Eindhoven werkt vanuit totaalfinanciering. Alle gemeentelijke inkomsten en uitgaven worden hierbij gesaldeerd voordat we ons op de geld- of kapitaalmarkt begeven. De verwachte uitstroom in 2027 bedraagt € 266 miljoen. Bij de investeringen is rekening gehouden met 20% lagere netto investeringen ten opzichte van de paragraaf investeringen vanwege planningsoptimisme. Dit is in lijn met de opgenomen stelpost onderuitputting kapitaallasten in 2027.

Liquiditeitsprognose (x € 1 miljoen)	2027	
Inkomsten exploitatie	+1.345	
Uitgaven exploitatie	-1.368	
Subtotaal: kasstroom exploitatie		**-23**
Inkomsten financiële kasstroom	-18	
Aflossingen financiële kasstroom	-21	
Subtotaal: financiële kasstroom		**-39**
Netto investeringen economisch en maatschappelijk nut	-205	
Subtotaal: investeringskasstroom		**-205**
Totaal netto kasstroom (-/- betekent lenen)		**-266**

We hebben geen structurele liquiditeitsoverschotten. Sinds begin 2025 heeft de gemeente ook geen groot tijdelijk overschot vanwege de aankoop van BIC1. Gedurende het jaar schommelt het banksaldo door wisselende inkomsten en uitgaven. Wettelijk mag het gemiddelde saldo op de gemeentelijke bankrekeningen per kwartaal niet boven € 11,9 miljoen uitkomen; het meerdere moet verplicht worden afgestort bij de schatkist van het ministerie van financiën (schatkistbankieren). Door middel van een liquiditeitsplanning op dagbasis wordt bewaakt dat het gemiddelde saldo onder de norm blijft.

Kasgeldlimiet en renterisiconorm
De kasgeldlimiet stelt dat gemeenten maximaal 8,5% van het begrotingstotaal mogen lenen via kortlopende leningen (korter dan 1 jaar). Als de kasgeldlimiet in drie achtereenvolgende kwartalen wordt overschreden, moet de gemeente maatregelen nemen (zoals het aantrekken van langlopende leningen). Voor 2027 bedraagt de kasgeldlimiet € 125 miljoen. Sinds maart 2025 heeft de gemeente na 4 jaar weer structureel behoefte aan kasgeld. Uit oogpunt van flexibiliteit zullen gedurende het jaar continu kasgeldleningen worden aangetrokken tot richting het maximale bedrag van de kasgeldlimiet.

Door de renterisiconorm komen gemeenten tot een dusdanige opbouw van de langlopende leningenportefeuille dat tegenvallers als gevolg van renteaanpassing en herfinanciering in voldoende mate worden beperkt. Het totaal aan

aflossing en herfinanciering mag jaarlijks maximaal 20% zijn van het begrotingstotaal. De renterisiconorm wordt voor 2027 begroot op € 293 miljoen. In 2027 blijven we binnen de norm. De te betalen aflossingen in 2027 bedragen € 21 miljoen en er zijn geen renteherzieningen.
Op basis van de liquiditeitsprognose zal in 2027 ongeveer € 266 miljoen aan nieuwe langlopende leningen en kasgeldleningen afgesloten worden. De hiermee gepaard gaande rentekosten zijn structureel begroot. De vervaldatum van de nieuwe aan te trekken leningen zal zo worden gekozen dat er een goede spreiding ontstaat over toekomstige jaren. Daardoor wordt flexibiliteit in de toekomst behouden tegen zo laag mogelijke rentekosten. Het streven is om per jaar maximaal € 50 miljoen aflossing van leningen te hebben. Het jaarlijkse renterisico bij herfinanciering is daardoor beperkt.

BBV en interne rentetoerekening
De rentekosten van het eigen vermogen en de leningenportefeuille worden doorberekend via de interne rekenrente, waarvan de berekening is voorgeschreven door de commissie BBV. Sinds 2025 dient voor de voorraad gronden hetzelfde interne rentepercentage gehanteerd te worden als voor de vaste activa. De rentekosten worden omgeslagen over de activa die integraal zijn gefinancierd inclusief de grondexploitaties. Het percentage voor 2027 bedraagt 1,3%, een stijging van 0,3% ten opzichte van 2026. De belangrijkste oorzaak is de hogere rente op in 2025 aangetrokken langlopende leningen waardoor het gemiddelde rentepercentage van de leningenportefeuille is gestegen. Het rentepercentage op reserves en voorzieningen is gelijkgesteld aan de interne rekenrente voor de activa. Over facilitaire grondexploitaties (kostenverhaal) dient verplicht een afwijkende berekening van het rentepercentage te worden toegepast. Voor 2027 rekenen we begrotingstechnisch met 2,0%. Onderstaand schema geeft inzicht in de rentelasten, het renteresultaat en de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en het taakveld treasury wordt toegerekend.

Schema rentetoerekening begroting 2027 (bedragen x € 1 miljoen)	
Saldo externe rentelasten en -baten	-14,4
Rente over eigen vermogen en voorzieningen	-6,5
Totale netto rentekosten op taakveld treasury	**-21,0**
Doorbelaste rente naar facilitaire gronden en projectfinanciering	2,2
Doorbelaste rente naar activa en grondexploitaties via renteomslag	19,1
Renteresultaat op taakveld treasury	**+0,3**

Verstrekte leningen en garanties aan derden
Het verstrekken van leningen en garanties aan derden is alleen toegestaan voor de publieke taak. Gezien de risico's zijn we hierin terughoudend. Begin 2027 heeft de gemeente voor slechts € 7,9 miljoen aan leningen verstrekt aan derden. Dit bedrag zal in de loop van 2027 oplopen door leningen aan Eindhoven Energie binnen het mantelarrangement en eventuele opnames door Park Strijp CV binnen de faciliteit. Er resteert nog slechts één lening aan een Eindhovense woningbouwcorporatie van € 1,0 miljoen. Sinds het jaar 2000 lenen woningbouwcorporaties rechtstreeks bij banken met borging van het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Rijk en gemeenten staan samen garant voor het WSW via de achtervangpositie. Indien het garantievermogen van het WSW te laag is (bijvoorbeeld doordat corporaties in andere steden een beroep op het WSW doen) moeten alle deelnemende gemeenten en het rijk aan het WSW renteloze leningen verstrekken. Eindhoven neemt eind 2025 voor een bedrag van € 2,07 miljard de achtervangpositie in. Momenteel zijn er geen signalen dat deze achtervangpositie wordt aangesproken.
Begin 2027 is voor een bedrag van € 6,0 miljoen aan leningen rechtstreeks gegarandeerd aan instellingen die actief zijn op het gebied van gezondheidszorg, welzijn, sport en cultuur. De garanties zijn deels verstrekt met hypothecaire zekerheid. Op de uitstaande leningen en garanties loopt de gemeente risico. Daarom brengen we over (een deel van) de lopende leningen en garanties jaarlijks een risicopremie in rekening bij de geldnemers. Met deze premies voeden we de reserve algemene risico's garanties en geldleningen. Als de gemeente wordt aangesproken op haar garantie, of een lening niet wordt afgelost, komt dit verlies ten laste van deze reserve. Jaarlijks bepalen we de minimale hoogte van de reserve aan de hand van de financiële positie van de geldnemers (solvabiliteit) en de (hypothecaire) zekerheden. De huidige stand van € 8,9 miljoen wordt voldoende geacht voor het afdekken van de (toekomstige) risico's.

Geldleningen

Opgenomen en verstrekte langlopende geldleningen en overige vaste schulden (x € 1.000)

Omschrijving	Restant per 1-1-2027	Vermeerdering in 2027	Aflossing in 2027	Restant per 31-12-2027
Opgenomen geldleningen				
Voor gemeentelijke financiering en doorgeleend aan derden	447.870	266.218	21.061	693.027
Waarborgsommen van derden	1.179	-	-	1.179
Totaal vaste schuld	**449.049**	**266.218**	**21.061**	**694.206**
Verstrekte geldleningen				
Leningen aan woningbouwcorporaties	1.130	-	83	1.047
Leningen aan deelnemingen	1.077	10.000	-	11.077
Overige verstrekte leningen	5.712	20	740	4.992
Ontvangen waarborgsommen van derden	25	-	-	25
Totaal verstrekte leningen	**7.945**	**10.020**	**823**	**17.142**

Gewaarborgde geldleningen

Leningen in het kader van:	Oorspronkelijk bedrag lening	Borgstelling per 1-1-2027	Aflossing 2027	Borgstelling per 31-12-2027
Gezondheidszorg	7.949	2.178	-297	1.881
Cultuur	5.603	1.913	-233	1.678
Sport	2.891	762	-125	675
Welzijn	1.400	1.100	-57	1.043
Totaal	**17.844**	**5.953**	**-711**	**5.277**

Per 31 december 2025 verleent de gemeente Eindhoven voor ca. € 2,07 miljard euro achtervang aan het waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW).

3e. Bedrijfsvoering

Vergroten uitvoeringskracht door inzetten digitalisering

De digitalisering van de samenleving vraagt om een robuuste en toekomstbestendige informatievoorziening. We zetten digitalisering en AI in als middel om de dienstverlening te verbeteren en maatschappelijke opgaven effectief aan te pakken.

In 2027 bouwen we voort op de ingezette lijn. We continueren de ontwikkeling naar een digitale overheid die toegankelijk, betrouwbaar en begrijpelijk is en informatiegestuurd opereert. De doorontwikkeling van zaakgericht werken en onze dienstverleningskanalen zorgt voor een betere dienstverlening aan inwoners en ondernemers. Daarbij benutten we AI gericht om processen te verbeteren en complexe opgaven effectief aan te pakken. Ook versterken we het datagedreven werken in de organisatie. Op die manier kunnen we beter onderbouwde besluiten nemen en sneller inspelen op ontwikkelingen.

We versterken in 2027 de digitale autonomie door regie te voeren op data, systemen en infrastructuur. We maken bewuste keuzes voor bij voorkeur Europese of nationale oplossingen. Daarnaast zetten we in op digitale duurzaamheid door te sturen op onder meer energie-efficiëntie en circulair gebruik van IT-middelen. Op het gebied van innovatie zetten we de uitvoering van de Kennis- en Innovatieagenda voort en borgen we het innovatieproces in de organisatie. We intensiveren de samenwerking binnen Brainport en met onderwijs- en kennisinstellingen om innovatiekracht en schaalvoordelen te vergroten.

We blijven sturen op naleving van wet- en regelgeving. De inzet op privacy, cybersecurity en digitale weerbaarheid wordt voortgezet. Technologie, waaronder AI, passen we transparant en verantwoord toe, met structurele (ethische) toetsing. Voor al onze opgaven werken we intensief samen met andere gemeenten, de VNG en landelijke programma's zoals de Nederlandse Digitaliseringsstrategie en Common Ground. Op die manier benutten we gezamenlijke kennis en ontwikkelkracht.

Verbeteren dienstverlening door perspectief Eindhovenaren centraal te stellen

Goede dienstverlening vraagt niet alleen dat we luisteren naar hoe inwoners en ondernemers onze dienstverlening ervaren, maar ook dat we onze organisatie zo inrichten dat medewerkers optimaal kunnen presteren. Daarnaast vraagt het dat we onze dienstverlening vormgeven vanuit het perspectief van inwoners en ondernemers en niet vanuit de logica van onze interne processen (zie ook programma 6 Bestuur en dienstverlening).

Modernisering organisatie door vereenvoudigen, werkwijze, leiderschap

In 2027 zetten we een volgende stap in de modernisering van onze organisatie. We versterken onze uitvoeringskracht door sneller resultaten te realiseren en professionals meer ruimte te geven om integraal en proactief te handelen. We vereenvoudigen werkprocessen. Zo richten medewerkers zich op werkzaamheden die direct bijdragen aan de opgaven in de stad. We werken proces- en mensgericht, met helder eigenaarschap en sturen op concrete resultaten.

We ontwikkelen een warm zakelijke manier van werken. We combineren duidelijke kaders en resultaatgerichtheid met ruimte voor maatwerk en professioneel handelen. Daarbij staan onze kernwaarden samenwerken, vertrouwen en eigenaarschap centraal. We versterken de samenwerking tussen sectoren en zorgen voor meer samenhang in onze manier van werken. Leiderschap is hierin bepalend. We investeren in leiders die richting geven, duidelijke afspraken maken en teams ondersteunen bij het behalen van resultaten. Zij stimuleren een cultuur waarin afspraken worden nagekomen en waarin we elkaar aanspreken.

We bouwen aan een wendbare organisatie met een betere balans tussen strategisch beleid en professionele uitvoering. Met strategische personeelsplanning en datagedreven werken brengen we samenhang in opgaven, capaciteit en competenties zodat we gefundeerde toekomstgerichte keuzes maken. We zorgen voor een zorgvuldige omgang met gegevens en versterken het vertrouwen van inwoners en partners.

Organisatie Verkiezingen Provinciale Staten en Waterschappen
In maart 2027 vinden in Nederland de gecombineerde verkiezingen voor de Provinciale Staten en de waterschappen plaats. Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor de organisatie van de verkiezingen in Eindhoven. Dit betekent onder meer het aanwijzen en inrichten van stembureaus, het aanstellen en trainen van stembureauleden en het tijdig verspreiden van stempassen en kandidatenlijsten onder de kiesgerechtigde Eindhovenaren. Daarnaast waarborgen we de toegankelijkheid en veiligheid van de stemlocaties, zodat alle kiesgerechtigden hun stem kunnen uitbrengen. We zorgen voor duidelijke communicatie richting inwoners over het stemproces, de locaties en de openingstijden.
Het college is ook verantwoordelijk voor het correct en transparant vaststellen en communiceren van de gemeentelijke uitslagen. Hierbij handelen we volgens de geldende regelgeving uit de Kieswet, specifiek de Nieuwe Procedure Vaststelling Verkiezingsuitslagen. Hierbij worden alle gemeenten ondersteund en geadviseerd door de Kiesraad en het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK).

3f. Verbonden partijen

Naam verbonden partij (bedragen x € 1.000)	Taak veld	Resultaat 2025	Vreemd vermogen 31-12 2025	Eigen vermogen 31-12 2025	Financieel belang 2027 *	Vestigings-plaats	Bestuurlijk belang
Gemeenschappelijke regelingen							
GR Centrum Uitvoering Reinigingstaken Eindhoven en omgeving (CURE)	7.3	1.132	39.017	1.132	29.247	Eindhoven	Lid AB, lid DB
GR GGD Brabant Zuidoost	7.1	2.180	29.739	9.439	11.182	Eindhoven	Lid AB, lid DB
GR Metropoolregio Eindhoven	0.1	84	62.687	21.952	4.263	Eindhoven	Lid AB, Lid DB
GR Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB)	7.4	917	3.999	4.749	2.119	Eindhoven	Lid AB, lid DB
GR Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO)	1.1	293	31.768	6.081	25.065	Eindhoven	Lid AB, lid DB
GR Werkvoorziening Regio Eindhoven (GRWRE)	6.4	-3.431	28.500	6.378	68.460	Eindhoven	Lid AB, lid DB
Vennootschappen en coöperaties							
BIC partner 1 B.V.	8.1	nnb	nnb	nnb	109.032	Eindhoven	100% aandelenbelang en daaraan gekoppeld stemrecht in AvA
BIC partner 2 B.V.	8.1	nnb	nnb	nnb	109.032	Eindhoven	100% aandelenbelang en daaraan gekoppeld stemrecht in AvA
BIC GP B.V.	8.1	nnb	nnb	nnb		Eindhoven	
BNG Bank N.V.	0.5	172.000	110.701.000	4.863.000	429	Den Haag	Stemrecht in AvA
BrabantRing B.V.	3.1	-943	1.762	-939	120	Eindhoven	Gemeente Eindhoven is op 8 augustus 2023 toegetreden tot de BrabantRing met 26 aandelen (5,2%) in BrabantRing B.V.
Brainport Development N.V.	3.1	187	9.882	3.586	7	Eindhoven	Stemrecht in AvA
Breedband Regio Eindhoven B.V.	3.1	741	2.217	6.644	1.569	Eindhoven	Stemrecht in AvA + bindende voordracht 1 v/d 5 commissarissen
Eindhoven Airport N.V.	2.1	25.191	39.500	167.023	556	Eindhoven	Stemrecht in AvA + bindende voordracht 1 v/d 4 commissarissen
Eindhoven Energie B.V.	5.7	-64	194	336		Eindhoven	Stemrecht in ava
Enexis Holding N.V.	0.5	400.000	7.627.000	5.811.000	11	Groningen	Stemrecht in AvA
Flight Forum Beheer B.V.	3.2	0	94	18		Eindhoven	Stemrecht in AvA
Flight Forum C.V.	3.2	386	5.304	22.536	4.669	Eindhoven	Stemrecht in AvA (Flight Forum BV is beherend vennoot)
Muziekgebouw Eindhoven N.V.	5.3	1.580	5.467	3.405	45	Eindhoven	100% aandelenbelang en daaraan gekoppeld stemrecht in AvA.
Ontwikkelingsmaatschappij gebiedsontwikkeling Fellenoord B.V.	8.1	0	3.594	0	0	Eindhoven	Stemrecht in AvA
Park Strijp C.V.	8.3	98	25.285	1.950	1.000	Eindhoven	Stemrecht in AvA
Park Strijp Beheer B.V.	8.3	757	25	3.531	10	Eindhoven	Stemrecht in AvA + bindende voordracht 1 v/d 3 commissarissen
Parktheater Eindhoven N.V.	5.3	211	6.097	5.868	45	Eindhoven	Stemrecht in AvA
Twice Eindhoven B.V.	3.1	653	10.998	8.564	113	Eindhoven	Stemrecht in AvA + recht tot benoemen, schorsen en ontslag

* *Bj vennootschappen en coöperaties betreft dit de boekwaarde per 01-01-2026*

Gemeenschappelijke regelingen

GR Centrum Uitvoering Reinigingstaken Eindhoven en omgeving (CURE) (taakveld 7.3)

Sinds 2020 werkt Cure samen met enkele Noord-Brabantse gemeenten, de provincie en Midwaste aan een nascheidingsinitiatief. Doel is om vanaf februari 2028 restafval verder te verminderen. In Q2 2025 hebben de betrokken gemeenten hierover een principeakkoord vastgesteld. De implementatie wordt nu samen met Midwaste verder uitgewerkt. Per 1 januari 2024 is al gestart met nascheiding van PBD, wat positieve resultaten opleverde. Eind 2024 is besloten de handhaving van bijplaatsingen vanaf 2025 over te dragen aan de GR Cure. Deze taak is momenteel in uitvoering en zal in 2027 volledig operationeel zijn. Ook is in 2024 de nieuwe GR Cure vastgesteld, conform de herziene Wet gemeenschappelijke regelingen (WGR). Het demissionair kabinet heeft op Prinsjesdag 2025 besloten tot een fiscale maatregel van € 567 miljoen als extra verbrandingsbelasting bij afvalverwerking (landelijk) oplopend naar 2030. Hoewel nog onduidelijk wat exact de impact van deze maatregel is moet in 2030 rekening worden gehouden met aanzienlijk hogere verwerkingskosten voor Cure en daarmee voor Eindhoven.

GR GGD Brabant Zuidoost (taakveld 7.1)

De GGD BZO heeft de kerntakendiscussie en de meerjarenbeleidsvisie op hoofdlijnen uitgewerkt. Deze worden in de komende tijd verder uitgewerkt, zowel inhoudelijk als financieel.

GR Metropoolregio Eindhoven (taakveld 0.1)

De Beethovendeal is een grote gemeenschappelijke opgave, waar naast de inhoudelijke aspecten ook een uitbreiding van te beheren fondsen plaats heeft gevonden (Woonfonds). Het financieel management van de Regiodeal, het Bereikbaarheidsfonds (vanuit Brainportdeal 2022) en Woonfonds geschiedt vanuit MRE. Om dit goed in te richten is een kwartiermaker Fondsmanagement aangesteld en wordt voor het Woonfonds een BV-beheerstructuur ingericht en voor het Bereikbaarheidsfonds verkend.
Gulbergen: Budgettaire neutraliteit voor de gemeenten is uitgangspunt. In 2024 is een ontwikkelvisie vastgesteld en gestart met de uitwerking en realisatie. Onderdeel hiervan is de vervreemding van het landgoed. Medio 2026 is het noordelijk deel verkocht. In 2027 volgt vervreemding van het zuidelijk deel. De provincie heeft op basis van het tussentijds Nazorgplan het benodigde doelvermogen berekend, op basis van sluitingsdatum 1-1-2030. Door MRE is de daarvoor benodigde gekoppelde naheffing in 2026 voldaan.

GR Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB) (taakveld 7.4)

Ter versterking van het VTH-stelsel en de positie van de Omgevingsdienst hebben Rijk, IPO, VNG, Unie van Waterschappen en ODNL samenwerkingsafspraken ondertekend om aanbevelingen van de commissie van Aartsen te implementeren. Een van de aanbevelingen is een nieuwe financieringssystematiek. Het Dagelijks Bestuur heeft ingestemd om onderzoek uit te laten voeren naar de gevolgen voor de ODZOB bij gebruik van de nieuwe financieringssystematiek. Momenteel wordt onderzoek gedaan naar:
1. vaste bekostiging van een programma bedrijfsvoering
2. locatie gebonden financiering
3. herijking van het programma Collectieve Taken
Afspraak is dat de exacte gevolgen per individuele deelnemer en ODZOB als totaal in beeld zijn gebracht alvorens hier verdere besluitvorming over plaatsvindt.

GR Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) (taakveld 1.1)

De begroting 2027 staat in het teken van het afronden van de bestuurlijke deelopdracht om te voldoen aan wet- en regelgeving en het starten van de uitvoering van het Regionaal Beleidsplan 2027-2030. Daarbij ligt de focus op het verder op orde brengen van de basis van de organisatie, het versterken van de vakbekwaamheid en paraatheid van brandweer en crisisorganisatie, het verbeteren van huisvesting, materieel, informatievoorziening en personeelszorg, en het vergroten van de maatschappelijke weerbaarheid. Tegelijkertijd speelt VRBZO in op belangrijke maatschappelijke ontwikkelingen zoals de groei van de Brainportregio, toenemende risico's door klimaatverandering, de energietransitie, digitalisering en cyberdreigingen. Een belangrijk aandachtspunt daarbij is dat de algemene reserve door eerdere onttrekkingen vrijwel is uitgeput, waardoor de organisatie beperkt vermogen heeft om toekomstige financiële tegenvallers op te vangen. Daarnaast blijven de beschikbaarheid van voldoende personeel en vrijwilligers, het realiseren van de digitale en informatiekundige opgaven en de toekomstige financiering van de veiligheidsregio in relatie tot de sterke regionale groei belangrijke bestuurlijke aandachtspunten.

GR Werkvoorziening Regio Eindhoven (GRWRE) (taakveld 6.4)

Er is een nieuwe strategische koers 2027-2032 voor Ergon vastgesteld om de organisatie toekomstbestendig te maken. In deze nieuwe koers maakt Ergon de transformatie van een traditioneel productiegericht sociaal ontwikkelbedrijf naar een modern werkontwikkelbedrijf met een sterke focus op begeleiding en ontwikkeling van werknemers. Er worden daarbij meer mensen geplaatst bij reguliere werkgevers. Er wordt een portfolio-analyse gemaakt van een aantal werkbedrijven om te beoordelen in hoeverre zij bijdragen aan de gewenste richting en waar eventuele aanpassingen nodig zijn om beter aan te sluiten bij de veranderende maatschappelijke en economische ontwikkelingen. Aangezien meer medewerkers extern worden geplaatst, zullen de werkbedrijven uiteindelijk in omvang iets afnemen. We willen komende jaren meer bijstandsgerechtigden aan betaald werk helpen met behulp van het instrument loonkostensubsidie, hierdoor wordt de krimp beperkt. Het weerstandsvermogen is de laatste jaren afgenomen. De deelnemende gemeenten blijven risicodrager. De risico's worden daarom meegenomen in onze integrale risico-afweging bij onze begroting 2027. Daarnaast gaat het bestuur van Ergon een nieuw onderzoek starten naar het minimale benodigde weerstandsvermogen.

Vennootschappen en coöperaties

BIC partner 1 B.V. (taakveld 8.1)

Doelstellingen van de aankoop zijn o.a. het versterken van regionaal innovatie-ecosysteem (Brainport Eindhoven), het langdurig beschermen van essentiële publieke functies en het beter vormgeven aan de strategische samenwerking over geheel BIC. Dit draagt in brede zin blijvend bij aan de banen van de toekomst, het (toekomstig) verdienvermogen, de economische veiligheid en vernieuwing voor maatschappelijke opgaven. De gemeente heeft na de aankoop de aandelen van zowel de stille vennoten (2 B.V. 's) als de beherend vennoot (1 B.V.) in de commanditaire vennootschap (BIC C.V.) verkregen. De beherend

vennoot (BIC GP B.V.) heeft de dagelijkse leiding over het bedrijf (de C.V.), de stille (of commanditaire) vennoten zijn de investeerder in het bedrijf.

BIC partner 2 B.V. (taakveld 8.1)

Zie BIC partner 1 B.V.

BIC GP B.V. (taakveld 8.1)

Zie BIC partner 1 B.V.

BNG Bank N.V. (taakveld 0.5)

BNG richt zich op het vergroten van haar maatschappelijke impact door het financieren van de energietransitie, betaalbare woningbouw en de verduurzaming van maatschappelijk vastgoed. De bank wil haar kredietverlening aan de publieke sector gecontroleerd laten groeien en haar rol als betrouwbare financier versterken. Dit doet zij door groene financieringsproducten, regionale samenwerking, digitalisering en modernisering van de IT. Daarnaast werkt BNG aan een efficiëntere organisatie en investeert zij in medewerkers, data en innovatie. Belangrijke risico's zijn geopolitieke en economische onzekerheid, stijgende kosten, IT- en cyberrisico's, strengere regelgeving en kredietrisico's bij duurzame energieprojecten.

BrabantRing B.V. (taakveld 3.1)

Per 1 juli 2026 is de opstartfase van BrabantRing afgerond. Alle aandacht in 2027 gaat nu naar het aansluiten van (maatschappelijke) partners binnen Brabant. Er liggen uitdagingen om de inkomsten gelijke tred te laten houden met de noodzakelijke investeringen om de dienstverlening in heel Brabant mogelijk te maken. Dit is ook in 2027 een belangrijk aandachtspunt.

Brainport Development N.V. (taakveld 3.1)

De risico's voor de financiële positie van de gemeente zijn over het algemeen beperkt. Voor financiële risico´s die voort zouden kunnen komen uit de door de vennootschap ontwikkelde en uitgevoerde projecten wordt binnen de onderneming een weerstandvermogen opgebouwd. Op basis van het risicoprofiel heeft de AvA in 2023 de na te streven hoogte van het weerstandsvermogen bepaald op maximaal € 3,6 mln. Het weerstandsvermogen bedroeg per 31 december 2025 ruim €2,9 mln. en komt daarmee op 81,7% van het na te streven niveau. In 2024 is de 100% dochteronderneming Brainport Partnerfonds BV opgericht. Deze dochteronderneming zal gedurende 12 jaar de private bijdragen vanuit Brainportpartners doorgeleiden naar de vier fondsdoelen. Het risico op deze ontwikkeling is beperkt.

Breedband Regio Eindhoven B.V. (taakveld 3.1)

Belangrijke mijlpaal in 2026 was de technische en juridische ontvlechting van de EFX-assets in BrabantRing. Daarmee is Breedband Regio Eindhoven met 49% de grootste minderheidsaandeelhouder van BrabantRing geworden. Daarmee ontstaan interessante synergiemogelijkheden die de huidige marktpropositie van BRE verder versterken. Het jaar 2027 zal vooral in het teken staan van het ontwikkelen van vernieuwende connectiviteitsconcepten voor zowel maatschappelijke partijen (bv in de zorg of het onderwijs) als het high-tech ecosysteem en de continuïteit in de dienstverlening op een groot aantal Eindhovense bedrijventerreinen. BRE is een gezonde deelneming waar de risico's beperkt zijn en die goed risicomanagement kent.

Eindhoven Airport N.V. (taakveld 2.1)

De bouw van de terminaluitbreiding verloopt volgens planning en wordt in 2027 afgerond. In verband met de baanrenovatie is de luchthaven in 2027 een klein half jaar gesloten. Grootste uitdaging is met de partnerbedrijven zorgen dat personeel op cruciale posities (o.a. beveiliging, afhandeling) behouden blijft, zodat medio 2027 de operatie weer zonder problemen kan starten. Over het jaar 2027 zal in verband met de baansluiting geen dividend uitgekeerd worden (in 2028).
Voor de periode 2026-2030 zullen gemeente, provincie, luchthaven en ministerie een nieuwe inleg doen in de Leefbaarheidsfondsen, zodat ook de komende jaren leefbaarheidsprojecten ondersteund kunnen worden.
Met de ministeries en andere betrokkenen wordt gesproken over een meerjarige medegebruiksvergunning tot en met 2030. Daarnaast wordt in regionaal verband gewerkt aan een perspectief op de luchthaven na 2030. In het voorjaar van 2027 komt hier meer duidelijkheid over.

Eindhoven Energie B.V. (taakveld 5.7)

Eindhoven Energie B.V. bevindt zich in de opstartfase van haar ontwikkeling. Hierdoor bestaan risico's ten aanzien van de doorlooptijden, kostenontwikkeling en realisatie van projecten. Daarnaast kan de financiële haalbaarheid van projecten worden beïnvloed door ontwikkelingen in de energiemarkt en veranderingen in wet- en regelgeving.

Enexis Holding N.V. (taakveld 0.5)

Enexis richt zich de komende jaren op het versneld uitbreiden en verzwaren van het elektriciteitsnet, het verminderen van netcongestie en het ondersteunen van de energietransitie. Dit wil zij bereiken door fors te investeren in de energie-infrastructuur, extra transportcapaciteit te realiseren en het bestaande net efficiënter te benutten. Daarnaast zet Enexis in op flexibiliteit via onder meer flexcontracten, congestiemanagement en slimme energiesturing. Samenwerking met overheden, marktpartijen en klanten moet bijdragen aan een betrouwbaar en toekomstbestendig energiesysteem. De belangrijkste risico's zijn de sneller groeiende vraag naar netcapaciteit, schaarste aan personeel, aannemers en materialen, en vertragingen door vergunningprocedures. Ook kunnen onvoldoende flexibiliteit bij klanten en de grote financieringsopgave de uitvoering van de plannen belemmeren.

Flight Forum Beheer B.V. (taakveld 3.2)

Zie Flight Forum C.V.

Flight Forum C.V. (taakveld 3.2)

Flight Forum trekt samen met de andere stakeholders op (gemeente Eindhoven, Provincie Brabant, Defensie en Eindhoven Airport) om de eigen ontwikkelstrategie, maar ook de gebiedsvisie voor het gehele Eindhoven Airport District, tot uitvoer te brengen. Doel is om een levendiger en daarmee aantrekkelijker gebied te realiseren, met name door toevoeging van nieuwe functies op het kantorencluster. Daarbij gaat het onder andere om short stay-voorzieningen, zorgfuncties en bedrijven uit lichtere milieu-categorieën. Daarnaast is de realisatie van een parkeergarage (ca. 900 plaatsen) gepland waardoor bestaande parkeerplaatsen op maaiveld kunnen worden verwijderd ten gunste van een verdere vergroening van het gebied.

Muziekgebouw Eindhoven N.V. (taakveld 5.3)

Het Muziekgebouw ontvangt subsidie via Stichting Cultuur Eindhoven op basis van de Cultuurbrief 2025-2028 en de bijbehorende Verordening Cultuur Eindhoven 2025-2028. Met de oprichting van SCE heeft de gemeente de uitvoering van haar kunst- en cultuurbeleid verzelfstandigd. Hiermee is een van de rollen die de gemeente had, namelijk subsidieverstrekker,

verdwenen. Nu is er nog sprake van twee rollen, te weten verhuurder en eigenaar/aandeelhouder in de vennootschap. Voor het laatste geldt dat indertijd bij de oprichting van de NV vanwege het publieke belang gekozen is voor de deelneming. Heroverweging op dit punt zou kunnen plaatsvinden.
Na meerdere jaren van verlies draait het Muziekgebouw de afgelopen recente jaren weer positief resultaat. De verwachting is dat deze positieve ontwikkeling zich voortzet.

Ontwikkelingsmaatschappij gebiedsontwikkeling Fellenoord B.V. (taakveld 8.1)

De belangrijkste risico's hebben te maken met factoren die kunnen zorgen voor (gedeeltelijke) uitstel dan wel inhoudelijke wijzigingen van de gebiedsontwikkeling bijvoorbeeld als gevolg van de veranderende marktsituatie, netcongestie en/of stijgende bouw- en rentekosten, respectievelijk besluitvorming ten aanzien van de MMK.

Park Strijp C.V. (taakveld 8.3)

Natuurlijk heeft de ontwikkeling van Strijp-S ook te maken met de momenten van economische recessie. Dit had met name effect op het tempo waarin bouwplannen gerealiseerd werden en worden. Dit leverde echter ook positieve effecten op; de creatieve kansen, de events, de tijdelijke verhuur etc., accentueerden juist de inhoudelijke meerwaarde voor identiteit en klankkleur van het gebied. Daarnaast had/heeft Strijp-S het voordeel dat mogelijke renteverliezen/vertragingsschade voor een belangrijk deel gecompenseerd werd/wordt door de opbrengsten van de langere tijdelijke verhuur. In zijn algemeenheid kan worden geconcludeerd dat de ontwikkeling van Strijp-S opereert binnen gezonde financiële kaders en verwachtingswaarden.

Park Strijp Beheer B.V. (taakveld 8.3)

Zie Park Strijp C.V.

Parktheater Eindhoven N.V. (taakveld 5.3)

Het Parktheater ontvangt subsidie via Stichting Cultuur Eindhoven op basis van de Cultuurbrief 2025-2028 en de bijbehorende Verordening Cultuur Eindhoven 2025-2028. Met de oprichting van stichting SCE heeft de gemeente de uitvoering van haar kunst- en cultuurbeleid verzelfstandigd. Hiermee is een van de rollen die de gemeente had, namelijk subsidieverstrekker, verdwenen. Nu is er sprake van 2 rollen te weten verhuurder en eigenaar/aandeelhouder in de vennootschap. Voor het laatste geldt dat indertijd bij de oprichting van de NV vanwege het publieke belang gekozen is voor de deelneming. Heroverweging op dit punt zou kunnen plaatsvinden.

Twice Eindhoven B.V. (taakveld 3.1)

Met de start van bedrijvencentrum Alpha op de TU/e-campus in 2021 heeft Twice succesvol een nieuwe doelgroep aangeboord; bedrijfjes die (met name) door TU/e-studenten worden opgezet en daarbij worden geholpen door hen goedkopere huisvesting aan te bieden. Omdat het gebouw waarin Alpha is gevestigd niet langer voldoet aan de eisen die het gebruik eraan stelt, is Twice in gesprek met meerdere partijen om een geschikte nieuwe locatie te vinden waar de succesvolle formule in de toekomst kan worden voortgezet.

3g. Grondbeleid

Geactualiseerd grondbeleid en inzet van haar instrumenten

De gemeente Eindhoven is eigenaar van een omvangrijke grondportefeuille en blijft haar visie op grondpolitiek doorontwikkelen om in te spelen op een dynamische en steeds complexer wordende omgeving. In 2024 is de (strategische) Nota Grondbeleid herijkt en aangevuld met het tactisch Spelregelboek Grondbeleid 2024, waarmee het handelingskader in lijn is gebracht met de eisen van de Omgevingswet. Het motto “Grip door regie” blijft hierbij leidend. Eerder zijn ook de spelregels voor het Investeringsbudget voor anticiperende en strategische verwerving geactualiseerd en vastgesteld door de raad, waardoor de gemeente effectiever en flexibeler kan opereren op de vastgoedmarkt ten gunste van toekomstige herontwikkelingen. Het coalitieakkoord “Samen vooruit, samen thuis” (2026-2030) zet deze lijn van actief grondbeleid en regie voort en onderstreept het belang van een actueel handelingskader om de schaalsprong van Eindhoven en de bijbehorende gebiedsontwikkelingen te faciliteren.
Bij gebiedsontwikkelingen kijkt Eindhoven niet alleen naar het financieel rendement van de grondexploitatie, maar ook naar meervoudige waardecreatie. Maatschappelijke en financiële doelstellingen worden in samenhang afgewogen, waarbij we streven naar de best mogelijke mix van financieel en maatschappelijk rendement. Hierbij wordt integraal gekeken naar de behoeften van een gebied, waaronder de ontwikkeling van groen, economische functies en (sociaal) maatschappelijke voorzieningen.
Vooruitkijkend naar 2027 blijft het uitgangspunt dat de beschikbare instrumenten doeltreffend en doelmatig worden ingezet binnen het beleidsmotto ‘Grip door regie’. Hierbij wordt voortgebouwd op de resultaten van de afgelopen jaren, waarin uitvoering is gegeven aan het vastgestelde beleid door onder meer strategische en anticiperende grondverwervingen, het vestigen van voorkeursrechten en, waar noodzakelijk, het voorbereiden van onteigeningsprocedures. Ook de aanpak van illegaal grondgebruik blijft bijdragen aan het borgen van eigendomsrechten en publieke belangen.
In 2027 wordt daarnaast blijvend aandacht besteed aan de aansluiting van voorbereidingskredieten en de dekking van voorbereidingskosten op de actuele projectbehoefte en beschikbare financiële ruimte. Organisatorisch ontwikkelt het Ontwikkelbedrijf zich verder als organisatieonderdeel, met een toenemende focus op strategische grondportefeuillesturing, assetmanagement en advisering binnen gebiedsontwikkelingen. Deze taken worden integraal verbonden met gebiedsprogrammering, marktontwikkelingen en financiële kaders, zoals verwoord in de MPG 2026.

Ontwikkelingen

Eindhoven bouwt door (EBD)

In reactie op de uitdagingen in de woningbouw, zoals onzekerheden in wet- en regelgeving, stijgende bouw- en ontwikkelkosten en financieringsvraagstukken, heeft Eindhoven in 2023 het programma Eindhoven Bouwt Door (EBD) gelanceerd. Dit programma helpt knelpunten in de uitvoering te doorbreken en zorgt ervoor dat geplande woningbouwprojecten die essentieel zijn voor de groei van de stad doorgang kunnen vinden. Uit de tussentijdse evaluatie in 2025 blijkt dat EBD op korte termijn effectief is geweest in het doorbreken van impasses bij woningbouwprojecten. Tegelijkertijd onderstreept de evaluatie dat de achterliggende problematiek structureel van aard is en vraagt om een langdurige inzet op samenwerking, sturing en integraliteit.
Ook in 2027 en de jaren daarna zetten we de succesvolle werkwijze van Eindhoven Bouwt Door voort. Hiermee geven we uitvoering aan het coalitieakkoord, waarin is vastgelegd dat de succesvolle werkwijze van Eindhoven Bouwt Door wordt gecontinueerd. Daarnaast geldt dat een eventuele wettelijke norm voor betaalbaarheid wordt vertaald naar de bedragen die de gemeente uitgeeft voor woningbouw.

Stijgende kosten & binnenstedelijke opgave

In 2027 blijft Eindhoven geconfronteerd worden met uitdagingen in de vastgoedmarkt, voortkomend uit geopolitieke en macro-economische onzekerheid, doorwerkende rente-effecten en structureel stijgende kosten. Anders dan in voorgaande jaren neemt de inflatiedruk weer toe: de oorlog in het Midden-Oosten werkt via hogere prijzen voor fossiele brandstoffen door in de inflatieverwachtingen en de bouwkosten. Voor civiele werken is dit relevant vanwege het grootschalige gebruik van materialen die afhankelijk zijn van fossiele brandstof. Tegelijkertijd blijven de loonkosten oplopen door krapte op de arbeidsmarkt en structurele loonstijgingen. Dit leidt tot aanhoudend hoge bouw- en apparaatskosten, waardoor de financiële haalbaarheid van gebiedsontwikkelingen onder druk blijft staan. De rentestanden blijven op een hoger niveau dan voorheen, wat de betaalbaarheid voor eindgebruikers beperkt en

investeringsbesluiten vertraagt. Ook voor beleggers en andere investeerders in woningvastgoed is sprake van een ongunstiger investeringsklimaat, onder meer door hogere financieringskosten, toenemende regulering, fiscale druk op rendementen. In de koopwoningmarkt is, ondanks structurele schaarste, sprake van een gematigde prijsontwikkeling, maar de situatie blijft kwetsbaar voor externe schokken. Grond- en vastgoedwaarden vertonen lichte fluctuaties. De gemeente past haar grondprijsbeleid hierop aan en volgt regionale benchmarks om marktconform te blijven opereren.
Naar aanleiding van deze macro-economische ontwikkelingen zijn de per 1 januari 2026 gehanteerde parameters kritisch bezien en geactualiseerd. Op basis van het addendum bij het parameteradvies 2026 (Metafoor Ruimtelijke Ontwikkeling, 12 juni 2026) blijft de geadviseerde bandbreedte voor civiele werken houdbaar, maar rechtvaardigen de actuele omstandigheden voor jaarschijf 2026 toepassing naar de bovenkant van die bandbreedte. Dit komt neer op een parameter van 4,5% voor civiele werken (t.o.v. 3,5 % eerder). Daarnaast is de gehanteerde rente verhoogd: in de grondexploitaties van 1% naar 1,3% en in de facilitaire (kostenverhaal)projecten van 1% naar 1,5%. Deze actualisaties werken door in de verwachte resultaten en in het benodigde weerstandsvermogen, zoals opgenomen in de betreffende onderdelen van deze paragraaf.
Ook voor 2027 wordt verwacht dat de complexiteit van binnenstedelijke gebiedsontwikkeling verder toeneemt. Veel projecten kennen onrendabele toppen en vergen aanvullende publieke bijdragen of maatwerk in contractvorming. De doorlooptijden blijven lang als gevolg van juridische procedures, ruimtelijke inpassing, milieu-eisen en bestuurlijke besluitvorming. De druk op bestaande infrastructuur, netcongestie en het beperkte aantal ontwikkellocaties vragen om extra afstemming en flexibiliteit. Deze factoren leiden tot meer externe advieskosten, hogere ontwikkelkosten en risico's, waarvoor het Ontwikkelbedrijf passende beheersmaatregelen blijft treffen, zoals sturen op fasering, risicoreserveringen en programmatische afstemming met partners zoals Rijk en regio.
De aanhoudend stijgende kosten zetten de financiële haalbaarheid van projecten direct onder druk: bij gelijkblijvende opbrengsten laten businesscases ongunstigere resultaten zien. Dit raakt vooral het onrendabele deel van een ontwikkeling. Het aan de voorkant toevoegen van onrendabele functies vergroot de onrendabele top van een grondexploitatie of businesscase verder, juist in een periode waarin de basisexploitatie al onder druk staat. Deze kosten kunnen doorgaans niet binnen de grondexploitatie zelf worden gedekt. Het realiseren van deze meervoudige waardecreatie vraagt daarom om aanvullende dekking vanuit de betreffende beleidsdomeinen. Een tijdige afweging tussen ambitie en dekking, bij voorkeur aan de voorkant van het proces, is nodig om de haalbaarheid van projecten te borgen.

Portefeuille grondexploitaties en private ontwikkelingen
Voor monitoring wordt aangesloten bij de reguliere P&C-cyclus. Onderdeel hiervan is het jaarlijks herijken van de grondexploitaties en exploitaties voor private ontwikkelingen in de Meerjarenprognose Grondexploitaties en Private Ontwikkelingen (MPG). De resultaten van het MPG verwerken we in de jaarrekening en in de daaropvolgende (meerjaren) begroting.

Resultaten

Te verwachten resultaten totaal
In onderstaande tabel staan de te verwachten resultaten over de gehele looptijd van de grondexploitaties en private ontwikkelingen. Deze zijn gebaseerd op de herijkingen in het MPG 2026, majeure wijzigingen in projecten, de geactualiseerde parameters, de gewijzigde rente en in 2026 vastgestelde projecten.

(x € 1.000)	*Verwacht resterend resultaat*	*Reeds genomen winsten t/m 2025*
Grondexploitaties	€ 40.800	€ 33.900
Private ontwikkelingen	€ 16.200	€ 300
Totaal	**€ 57.000**	**€ 34.200**

Financiële voorzieningen
Naast projecten met een verwacht positief resultaat zijn er ook projecten met een verwacht negatief resultaat. Ter dekking van dit verwacht negatieve resultaat is een voorziening gevormd. Deze voorziening zal vrijvallen zodra het project wordt afgesloten.

Verdeling resultaatbestemmingen
Jaarlijks levert de portefeuille grondexploitaties en private ontwikkelingen een resultaat op voor de gemeente. Via diverse besluiten is dit resultaat bestemd in de reserve Bovenplanse Investeringen, Toekomstfonds Bedrijventerreinen, Beleidsprogramma Vastgoed, reserve Huisvesting Onderwijs, de reserve Strategische Investeringen en de kapitaallastenreserve gebiedsontwikkeling Fellenoord.

Risico's en weerstandsvermogen
De benodigde weerstandscapaciteit voor grondexploitaties en kostenverhaalprojecten bedraagt 47,7 mln. Dit is gebaseerd op de MPG 2026 en de majeure ontwikkelingen en vastgestelde grondexploitaties in 2026.

Lopende projecten:	*(x € 1.000)*
- Marktrisico's	€ 25.600
- Kostenrisico's	€ 2.700
- Projectrisico's	€ 32.600
- Winstneming	€ 2.100
- Correctie projecten met positief saldo	€ -15.300
Totaal lopende projecten	**€ 47.700**
Projecten in voorbereiding	**€ 0**
Benodigd weerstandsvermogen	**€ 47.700**

De ontwikkeling van de nog te realiseren opbrengsten in de grondexploitaties is ingeschat op basis van huidige inzichten, die sterk afhankelijk zijn van (markt)ontwikkelingen waar wij geen invloed op hebben. We hanteren bij de berekening 5-15% opbrengstendaling, 2-6 jaar vertraging en 0,5-1% rentestijging. Voor marktrisico’s hebben we circa € 25,6 mln weerstandscapaciteit nodig om eventuele effecten van tegenvallende markteffecten op te kunnen vangen.

Het afgelopen jaar zijn we geconfronteerd met sterke kostenstijgingen en het blijft onzeker hoe de kosten zich de komende jaren zullen ontwikkelen; de macro-economische ontwikkelingen en de oorlog in het Midden-Oosten vergroten het opwaartse risico. Bij de bepaling van de benodigde weerstandscapaciteit wordt derhalve rekening gehouden met een kostenrisico, waarbij is gerekend met een scenario waarin de kostenstijging de bovenkant van de in het parameterrapport van Metafoor aangegeven bandbreedte volgt. Dit resulteert in een benodigde capaciteit van circa € 2,7 mln. Daarnaast worden project-specifieke risicoanalyses uitgevoerd om risico’s te identificeren, te kwantificeren en te beheersen. Deze bestaan hoofdzakelijk uit het risico op tegenvallende kosten (als gevolg van sanering, archeologie en/of explosieven, contractuele risico’s, etc.). Dit resulteert in een benodigde weerstandscapaciteit van circa € 32,6 mln.

Conform BBV-regelgeving moet jaarlijks winst uit grondexploitaties worden genomen naar rato van de realisatie van kosten en opbrengsten. Dit kan betekenen dat wanneer risico’s optreden of kosten en/of opbrengsten tegenvallen, een correctie moet worden gedaan op de eerder te veel genomen winst. Om een deel van dit risico af te dekken, is een reserve onzekere winsten ingesteld. De hoogte van deze reserve bedraagt € 1,3 mln, wat in mindering wordt gebracht op de benodigde weerstandscapaciteit van circa € 3,4 mln. Dit resulteert in een benodigde weerstandscapaciteit van € 2,1 mln.

Bij de bepaling van de totaal benodigde weerstandscapaciteit wordt rekening gehouden met de mogelijkheid om de financiële effecten van het optreden van risico’s gedeeltelijk op te vangen binnen de verwachte resultaten van de projecten zelf, voordat het weerstandsvermogen moet worden aangesproken. Dit betreft een bedrag van circa € 15,3 mln.

3h. Openbaarheidsparagraaf

De Wet open overheid (Woo) regelt het recht op informatie over hoe de gemeente handelt en hoe zij besluiten neemt. In deze paragraaf beschrijven wij de ambities met de Woo.

Passieve openbaarmaking (documenten op verzoek verstrekken)
Iedereen kan met een Woo-verzoek informatie opvragen bij de gemeente. Voor verzoeken gelden wettelijke behandeltermijnen. We werken er naartoe om, in lijn met het VNG Woo-Meerjarenplan, alle Woo-verzoeken binnen termijnen te behandelen. Hiervoor hanteren we een stapsgewijze aanpak. Het doel voor 2027 is om tenminste 95% van de verzoeken binnen termijnen te behandelen. Om dit te bereiken blijven we inzetten op verdere verbetering van processen en het slim gebruik van technologie.

Actieve openbaarmaking (documenten op eigen initiatief publiceren)
De Woo vraagt ook om documenten gefaseerd actief openbaar te maken. De planning van de Rijksoverheid is vertraagd omdat er meer tijd nodig is vanwege de (door)ontwikkeling van de benodigde technische voorzieningen. Deze technische voorzieningen zijn nodig om de openbaar gemaakte informatie vindbaar te maken via de generieke Woo-voorziening (open.overheid.nl) en zo te voldoen aan artikel 3.3b van de Woo.
De VNG heeft haar zorgen geuit over de kosten voor de aansluiting op de generieke Woo-voorziening. Zolang deze onduidelijkheid duurt, adviseert VNG gemeenten om het eigen platform te gebruiken voor publicatie. We leggen als organisatie daarom de nadruk op de openbaarmaking van de wettelijk verplichte informatiecategorieën op ons kanaal eindhoven.nl/transparant. In 2027 ronden we de openbaarmaking van alle verplichte Woo-categorieën af. Daarnaast blijven we verkennen welke aanvullende informatie aansluit bij de informatiebehoefte van inwoners en actief openbaar gemaakt kan worden. Zo maken we informatie beter vindbaar en dragen we bij aan een transparante en toegankelijke overheid.

Duurzame informatiehuishouding
Steeds meer informatie wordt actief openbaar gemaakt. Informatie moet goed vindbaar zijn om te kunnen publiceren. Het verzamelen van documenten bij een Woo-verzoek kost relatief veel tijd, met name bij omvangrijke of complexe onderwerpen. Het verder op orde brengen van de informatiehuishouding is dan ook van groot belang voor de uitvoering van de Woo.

3i. Investeringen

De jaarschijven van de investeringsplanning zijn herijkt waarbij op basis van een meer realistische planning verschuivingen naar latere jaren hebben plaatsgevonden en de nieuwe investeringen en vervangingsinvesteringen zijn toegevoegd. De financiële effecten zijn toegelicht in hoofdstuk 4.3.
We onderscheiden twee type investeringen: strategische investeringen en vervangingsinvesteringen (plus). De strategische investeringen zijn nodig om de schaalsprong en grootstedelijke opgaven in goede banen te leiden. Met de vervangingsinvesteringen (plus) houden we de bestaande investeringen op peil. Onderstaande tabel toont de investeringsplanning voor de komende vier jaar. Met bruto investeringen bedoelen we het totaal aan investeringen (inclusief de bijdrage van partners). Als gemeente staan wij voor het netto-bedrag aan de lat.

Totale investeringsplanning x €1 mln	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Bruto strategische investeringen	90.246	88.859	74.028	74.113
Externe dekking	18.907	22.532	28.365	41.979
Netto strategische investeringen	71.339	66.327	45.663	32.134
Bruto vervangingsinvesteringen (plus)	192.442	157.515	115.153	67.162
Externe dekking	7.834	705	10	21
Netto vervangingsinvesteringen (plus)	184.608	156.810	115.143	67.141
Totaal bruto investeringsopgave	282.688	246.374	189.181	141.275
Externe dekking	26.741	23.237	28.375	42.000
Totaal netto investeringen	255.947	223.137	160.806	99.275

Bovenstaande planning betekent niet dat op voorhand alle investeringen worden gerealiseerd in de beoogde jaarschijf. Dit blijft afhankelijk van (deels externe) factoren die niet allemaal beïnvloedbaar zijn, zoals afhankelijkheden van derden, gebrek aan personele capaciteit (in- en extern), materiaal schaarste, vertraagde of niet gelukte aanbestedingen en bezwaar en beroep in ruimtelijke procedures. De laatste jaren zien we een stijgende lijn in de realisatie van investeringen. De komende jaren verwachten we dat de stijgende lijn doorzet, mede door de versnelling nodig voor de groei van de stad.
In de tabel hierboven is de totale investeringsplanning voor de komende vier jaar opgenomen, waarbij alleen investeringen zijn opgenomen die ook daadwerkelijk in uitvoering gaan. Voor deze investeringen is investeringsbudget reeds vastgesteld. Geplande investeringen, waarvoor nog geen investeringsbudget is aangevraagd, zien we niet terug in bovenstaand overzicht. Daardoor is er een verschil tussen het overzicht van de totale investeringsplanning en de prognose tot 2040.

Strategische investeringen

De strategische investeringen betreffen de grote opgaven ten behoeve van de schaalsprong tot en met 2040. We verwachten dat de bruto opgave € 6,6 miljard euro is, waarvan de gemeente naar verwachting voor zo'n € 2,8 miljard aan de lat staat. De resterende middelen moeten komen van Rijk, Provincie en andere partners. Inzoomend op onze strategische investeringsagenda (ook in de tabel hieronder) zien we dat 90% van de bruto investeringsopgave ligt bij drie programmalijnen.

Bruto strategische investeringen t/m 2040 (per Q1 2025)	
Programma	*Miljard €*
1. Klimaat en weer	1,3
2. Ondernemende en sociale stad	0,1
3a. Woningbouw	0,6
3b. Bereikbaarheid	3,9
4. Fijne en veilige wijken	0,1
5. Levendige stad	0,9
Totaal	**6,6**

Onderstaande tabel toont de grootste strategische investeringen (in financiële termen) en, voor zover bekend, de verwachte realisatiedatum, de totale investeringsbijdrage (globale raming, ex BTW) en een selectie van mijlpalen in 2027.

Naam	Realisatie	€ mln	Beschrijving	Mijlpalen 2027
Multimodale Knoop	2030	819 112 PM PM 168	Realisatie busstation, P&R, fietsenstalling en toeritten Spoor: Emplacement West (stap 1) Spoor: vrije kruising Tongelre (stap 2) Spoor: noord- en zuidelijk zijperrons/ stationshal (stap 3) Realiseren Dommelpassage	De value engineeringsfase vindt plaats in het eerste semester van 2027. Ook wordt het functioneel PvE aangescherpt en wordt gestart met de uitwerking van het VO.
Gebiedsontwikkeling Fellenoord	2028	139	Ontwikkeling binnenplanse projecten (ca. 6.800 woningen tot 2040)	Toewerken naar de uitvoering van clusters, met focus op clusters 1, 2, 4 en 9. Voor specifiek The Four (cluster 1b1) is start bouw voorzien, Ook wordt het Schetsontwerp van het Ruimtelijk Raamwerk opgeleverd en financieel verwerkt in de grondexploitatie. Deze werkzaamheden worden aangestuurd door Ontwikkelmaatschappij Fellenoord BV.
Hoofd- en onderliggend wegennet (HWN-OWN)	2028 fase 1 afgerond 2034 fase 2	255 255	Ontwikkeling regio – deel randweg Noordwestelijke ontsluiting wegenstructuur BIC Noord	De verbreding van de onderdoorgang Erica bij de A58 inclusief aanleg vrijliggende bus infrastructuur, aanpassen van de op- en afritten, de verbreding van het noordelijk deel van de Spottersweg en het realiseren een fietsbrug over het Wilhelmina kanaal en de HOV3-aansluiting van de Oirschotsedijk richting BIC Noord.
Schaalsprong OV (excl. HOV-4)	2030	107	Realisatie Brainportlijn	Momenteel loopt de regionale verkenning van de Brainportlijn. In het eerste kwartaal van 2027 zal een voorkeursalternatief voor de Brainportlijn en een bestuursovereenkomst met afspraken over het vervolg worden vastgesteld.
Ontwikkelas Zuid-West (HOV4)	2028	298	Ontwikkeling snelle (bus) verbinding van centrum naar Veldhoven De Run, inclusief 11.400 woningen tot 2040	We besteden de eerste delen van HOV4 aan, waarbij we de focus leggen op de delen in en rond het centrum en de kruising met de A2 Randweg. Ontwikkelingen binnen twee gebiedskaders worden verder

Naam	Realisatie	€ mln	Beschrijving	Mijlpalen 2027
				uitgewerkt. Voor Kastelenplein wordt het omgevingsplan ter besluitvorming voorgelegd.
Nationaal programma Leefbaarheid en Veiligheid (vm Volks-huisvestingsfonds)	2028		Uitvoering van de projecten uit het Nationaal programma Leefbaarheid en Veiligheid in Woensel-Zuid, bestaande uit de wijken Oud Woensel, Erp en Begijnbroek.	Effectueren uitvoeringsprogramma Pact Woensel Zuid. Uitwerken projecten voor SPUK Kansrijke Wijk 1 en SPUK kansrijke wijk 2 (looptijd 2026-2028)
Stationsgebied Zuid	2028	70-93	Ontwikkeling District-E, Edge en Lightyards (totaal ca 1150 woningen), incl. fietsenstalling, bovengronds halen Gender en herontwikkeling openbare ruimte Stationsweg en -plein.	Van de ontwikkelingen District-E en kantoorgebouw RED is start bouw voorzien. Ook de start van de uitvoering van de fietsenstalling Stationsplein Zuid en de openbare ruimte is verwacht in 2027.
Binnenstad RPP	2030	180	Vastgoed – en gebiedsontwikke-lingen; o.a. Stadhuisplein, Schellens-kwartier, VDMA, Krabbedampad, Kanaalzone Zuid en herinrichting openbare ruimte van o.a. de binnenstad en het Wilhelminaplein. Toevoegen woningen, voorzieningen en realiseren klimaat adaptief aantrekkelijk openbaar gebied. De gebiedsontwikkeling Kanaalzone Zuid is toegevoegd aan het programma Binnenstad	Uitwerken masterplan openbare ruimte Stadhuisplein. Afronden ontwerpfase herinrichting binnenstad fase 3 en opstellen visie voor de herinrichting van De Markt (fase 4). Vaststellen gebiedskaders Moleneind en Krabbedampad. Doorlopen van de ruimtelijke procedures projecten o.a. aan het Stadhuisplein, Kanaalzone Zuid en Schellenkwartier. Oplevering van een heringericht Wilhelminaplein.
Mobiliteitstransitie: Masterplan Mobiliteit	2026-2040	626 76 23 366 28 90 43	Pakket II en III Verkeerscirculatieplan (VCP) Kleinschalige maatregelen Ring Grootschalige maatregelen Ring Fietsparkeervoorzieningen Fietspaden en fietsbruggen Uitvoering motie 30, straten inrichten op 30 km snelheid	Uitvoeringsplan mobiliteit in balans (VCP en verbeterplan Ring). Voortzetten Uitvoering actiepakket I en voorbereiding actiepakket II
Eindhoven Noordwest	2030	PM	Ontwikkeling BIC 2 Ontwikkeling BIC Noord inclusief wegenstructuur Uitvoeren ontwikkelvisie Lichtbos ontwikkeling groene raamwerk, versterking van de groene wiggen en de uitvoering visie Eindhoven Airport District.	Afronden omgevingsvergunning fase 1 BIC 2 en start bouw door ontwikkelaar. Afronding ruimtelijke procedure BIC Noord inclusief wegenstructuur. Overdracht grond en uitvoering bouwwerkzaamheden fase 1 BIC Noord. Realisatie eerste fase wegenstructuur NWO Lichtbos; opening Landhuis en verdere openstelling Landgoed de Wielewaal. Voorbereiding

Naam	Realisatie	€ mln	Beschrijving	Mijlpalen 2027
				werkzaamheden Groene Corridor fase 2
Energie Infrastructuur	2026-2030	13,3	Aanleg van energie infrastructuur, zoals warmtenetten ten behoeve van een duurzame energietransitie in de stad. Voor de eerste investeringen vanuit Eindhoven Energie BV is dekking. Vanaf 2027 wordt opnieuw gekeken naar dekking voor nieuwe ontwikkelingen. Voorlopig verwachten we Smart Thermisch Grid, 'T Ven en Noord-Oost.	Vaststellen warmtekavels volgens het warmteprogramma Investeringen conform startportefeuille en aanvullend ontwikkelportfoli#o van Eindhoven Energie BV
Vestigingsklimaat en voorzieningen	doorlopend	PM	Realisatie van een voorzieningenniveau passend bij schaalsprong stad	Uitvoering programma stedelijke en maatschappelijke voorzieningen
Rijksmuseum Eindhoven	2027	2,7 mln	Komen tot samenwerkingsovereenkomst in 2027	De overeenkomst zal bindende afspraken bevatten over onder meer de samenwerking ten aanzien van het ontwerp, de bouw en de exploitatie van het Rijksmuseum Eindhoven (RME, gebouw en tuin) in de – te vergroten – groene long rondom de Dommel. In deze fase van het project zal ook inzicht worden gegeven in kosten die samenhangen met de grondverwerving en de kosten van bouwrijp maken

Middelen voor strategische investeringen

We sparen voor het structurele deel van strategische investeringen via de structurele stelpost strategische kapitaallasten (SSKL). Onderstaande grafiek laat de ruimte per programma in de stelpost strategische kapitaallasten zien. In de paragraaf financiële toelichting beschrijven we hoe de extra gespaarde middelen in deze begroting verdeeld zijn over onderliggende onderwerpen.

Programma	*2027*	*2028*	*2029*	*2030*
1. Klimaat en weer	2.924	1.403	746	746
3a. Woningbouw en fijne wijken - Beethoven deal	174	228	245	325
3a. Woningbouw en fijne wijken - Knoop XL	1.339	1.290	774	775
3b. Bereikbaarheid	1.825	1.605	1.574	1.713
5. Levendige stad - Zorg	481	539	961	943
5. Levendige stad - Sport	106	164	586	568
5. Levendige stad - Openbare ruimte	221	129	469	347
5. Levendige stad - Cultuur	0	39	461	443
5. Levendige stad - Overig	173	215	384	377
Totaal	**7.244**	**5.611**	**6.201**	**6.237**

Toewijzingen SSKL middelen

Programma	Omschrijving	Cyclus	2027	2028	2029	2030	Investeringskrediet x € 1.000
1. Klimaat en weer	**Totaal toegewezen:**	**Totaal**	**-1.299**	**-3.074**	**-4.274**	**-4.274**	
1. Klimaat en weer	Verduurzaming sport	2024 B	-100	-100	-100	-100	
1. Klimaat en weer	Bundeling kleine posten	2024 B	-95	-95	-95	-95	
1. Klimaat en weer	Deelneming EBE	2025 B	-180	-180	-180	-180	
1. Klimaat en weer	Inzet EBE	2026 (KN26)	-700	-2.000	-3.200	-3.200	
1. Klimaat en weer	Inzet lokaal waterstofnetwerk	2026 (KN26)	-	-390	-390	-390	
1. Klimaat en weer	Inzet aftakking DRC	2026 (KN26)	-124	-124	-124	-124	
1. Klimaat en weer	Grondaankoop EHV N-W	2026 (KN26)	-23	-23	-23	-23	
1. Klimaat en weer	Deelneming EBE	2027 B	-77	-162	-162	-162	
2. Ondernemende stad	**Totaal toegewezen:**	**Totaal**	**-600**	**-600**	**-600**	**-600**	
2. Ondernemende stad	Overheveling naar levendige stad	2026 (KN26)	-600	-600	-600	-600	
3a. Woningbouw en fijne wijken	**Totaal toegewezen:**	**Totaal**	**-3.211**	**-3.211**	**-3.411**	**-3.411**	
3a. Woningbouw en fijne wijken	Beethovendeal cofinanciering	2025 B	-3.200	-3.200	-3.200	-3.200	
3a. Woningbouw en fijne wijken	OR stationsgebied Zuid - Raiffeisenstraa	2026 (KN26)	-	-	-200	-200	
3a. Woningbouw en fijne wijken	Knoop XL Voorbereidingskosten stamrioo	2027 B	-11	-11	-11	-11	nvt
3a. Woningbouw en fijne wijken	**Totaal toegewezen:**	**Totaal**	**-5.646**	**-6.146**	**-6.146**	**-6.146**	
3a. Woningbouw en fijne wijken	Beethovendeal cofinanciering	2025 B	-5.135	-5.135	-5.135	-5.135	
3a. Woningbouw en fijne wijken	BIC Noord	2026	-500	-1.000	-1.000	-1.000	
3a. Woningbouw en fijne wijken	Raamwerk Openb. R. Groots Gestel	2027 B	-11	-11	-11	-11	nvt
3b. Bereikbaarheid	**Totaal toegewezen:**	**Totaal**	**-1.329**	**-1.366**	**-2.438**	**-2.512**	
3b. Bereikbaarheid	Beethovendeal cofinanciering	2025 B	-680	-461	-409	-409	
3b. Bereikbaarheid	HOV4	2025 B	-20	-239	-291	-291	
3b. Bereikbaarheid	Masterplan Mobiliteit	2026 (KN26)	-524	-524	-524	-524	
3b. Bereikbaarheid	WOMO bereikbaarheid	2027 B	-	-38	-75	-150	21.070
3b. Bereikbaarheid	OV Knoop Eindhoven (MMK)	2027 B	-		-1.035	-1.035	33.000
3b. Bereikbaarheid	Voorkeursalternatief Multimodale Knoop	2027 B	-105	-104	-104	-103	nvt
4. Woningbouw en fijne wijken	**Totaal toegewezen:**	**Totaal**	**-310**	**-341**	**-596**	**-596**	
4. Woningbouw en fijne wijken	Inzet	2025 B	-17	-17	-17	-17	
4. Woningbouw en fijne wijken	Verhulstplein en Echternachlaan	Dossier	-43	-43	-43	-43	
4. Woningbouw en fijne wijken	Stadsdeelbibliotheek 6	2026 (KN26)	-	-31	-286	-286	
4. Woningbouw en fijne wijken	Maatschappelijke functies	2026 (KN26)	-250	-250	-250	-250	
5. Levendige stad	**Totaal toegewezen:**	**Totaal**	**-1.375**	**-1.525**	**-1.607**	**-1.711**	
5. Levendige stad	Licentiefee DDW	2024 BGW	-140	-140	-140	-140	
5. Levendige stad	Moderne stadsbieb	2026 (KN26)	-500	-500	-500	-500	
5. Levendige stad	IHP sport	2026 (KN26)	-100	-100	-100	-100	
5. Levendige stad	Erfgoed (monumenten)	2026 (KN26)	-100	-100	-100	-100	
5. Levendige stad	Genderwig	2027 B	-57	-56	-56	-55	1.500
5. Levendige stad	Stadsdommel (groenplan centrum)	2027 B	-	-16	-33	-115	2.500
5. Levendige stad	Genderpark	2027 B	-	-39	-39	-38	850
5. Levendige stad	Lichtbos - aanleg wandelpaden en vlonde	2027 B	-	-13	-75	-75	2.000
5. Levendige stad	Lichtbos- Fietspad Postdijk	2027 B	-	-	-4	-30	4.303
5. Levendige stad	Sport in openbare ruimte	2027 B	-275	-275	-275	-275	2.550
5. Levendige stad	Speelvoorzieningen	2027 B	-170	-170	-170	-170	1.600
5. Levendige stad	Genneper parken	2027 B	-33	-116	-115	-113	2.520
Totaal toegewezen			**-13.770**	**-16.263**	**-19.072**	**-19.250**	
Totaal toegewezen in begroting 2027		***2027 B***	***-739***	***-1.011***	***-2.165***	***-2.343***	**71.893**

Reserve Strategische Investeringen (RSI)
In RSI zijn incidentele middelen gereserveerd voor strategische investeringen, hiermee kunnen alleen incidentele investeringen worden gedekt. Dat kan zijn een bijdrage aan een investering van derden of voorbereidingskosten voor toekomstige investeringen. In de Begroting 2027 wordt voor een totaal van 27 mln aan nieuwe onttrekkingen gedaan.

Programma	Omschrijving	2027	2028	2029	2030
1. Klimaat en weer	Energiebedrijf Eindhoven	-1,0			
	Netcongestie	-0,7	-0,7	-0,7	**-0,7**
	Uitvoering klimaatplan 2026-2030	-3,4	-1,7	-1,3	-1,3
2. Ondernemende en sociale stad	SMO opgaven	-0,9	-0,9	-0,9	
	Uitbreiding formatie SMS incl werkbudget	-0,5			
	Microchip talent- en klimaatbanen	-0,3	-0,3	-0,3	
	Voorbereidingskosten Ergon	-0,5			
3a. Woningbouw	**KnoopXL**	-1,2	-1,3	-1,6	**-1,6**
	Uitvoering Brainportdeal en Beethoven	-7,9	-3,0	-3,0	
	Uitvoering Brainportdeal en Beethoven aanvulling		**-2,0**	**-1,0**	**-3,0**
	Versnelling sectie C en Stadshart Woensel	-0,3	-0,3	-0,3	**-0,3**
	Stadhuisplein fase 1&2	-0,4			
	Gebiedskaders	-0,3			
	Programmakosten gebiedsontwikkelingen	-0,4			
	Open Eindhoven	-0,2			
	WOMO wonen		**-2,5**	**-2,0**	
3b. Bereikbaarheid	Station Strijp S		-6,8		
	Brainportlijn	-0,6			
	Bijdrage KTM2	**-2,0**	**-2,0**	**-2,0**	**-2,0**
	Out of pocket kosten gebiedsontwikkelingen NOVEX	**-1,9**			
	Sectie C Mobiliteitsmaatregelen	**-0,6**			
5. Levendige stad	**Try out cultuur**	**-0,7**			
	Lichtbos doolhof en cultuurhistorische tuinen	**-0,8**	**-0,5**	**-0,5**	**-0,3**
	Rijksmuseum	**-2,7**			
6. Organisatie	Digitale stadsontwikkeling	-0,5			
Totaal		**-27,8**	**-22,0**	**-13,6**	**-9,2**
	Totaal toegekend begroting 2027	**-8,7**	**-5**	**-5,5**	**-7,9**

Dit leidt tot het volgende verloop van de reserve Strategische investeringen:

(x € 1 mln)	*2026*	*2027*	*2028*	*2029*	*2030*
Stand reserve begin jaar	19,9	15,8	5,7	0,9	2,3
Saldo onttrekkingen	-21,9	-27,8	-22,0	-13,6	-9,2
Vrijval uit stelpost strategische kapitaallasten	17,8	17,6	17,2	15,0	10,6
Stand reserve einde jaar	**15,8**	**5,7**	**0,9**	**2,3**	**3,7**

Middelen voor vervangingsinvesteringen (plus) en reserve

Vervangingsinvesteringen zijn nodig om onze (voorzieningen in de) stad op orde te houden. In de staat van investeringen (zie hieronder) is opgenomen aan welke vervangingsinvesteringen we op dit moment werken. In een aantal gevallen is het noodzakelijk/wenselijk om niet alleen te vervangen, maar ook een ‘upgrade’ te realiseren, een vervanging plus. De reserve bovenplanse voorzieningen zetten we in voor de vervangingsinvesteringen plus, dit wegen we integraal af. De stand van de reserve bovenplanse voorzieningen was bij de begroting 2026 1,0 miljoen. Jaarlijks wordt de afdracht van ontwikkelaars en van de eigen grondexploitaties toegevoegd (in 2026 4,2 miljoen). Er zijn geen voorstellen tot onttrekking opgenomen in de begroting 2027. In 2027 zal nog een storting worden toegevoegd aan de reserve. Onderstaande tabel geeft de vrije ruimte van de reserve per eind 2027 weer.

Reserve bovenplanse voorzieningen (x € 1 mln)	*2027*
Vrije ruimte begroting 2026	1,0
Storting 2026	4,2
Storting begroting 2027	pm
Vrije ruimte	**5,2**

Staat van investeringen

Bedragen x € 1.000	Totale investeringsopgave (krediet)		Investeringssaldo per 1 januari 2026		Planning 2026		Planning 2027		Planning 2028 en verder	
	Uitgaven	Bijdr. derden	Uitgaven	Bijdr. derden	Uitgaven	Bijdr. derden	Uitgaven	Bijdr. derden	Uitgaven	Bijdr. derden
Wegenstructuur Eindhoven Noordwest	104.582	79.489	86.591	74.174	75.161	66.861	11.430	7.313	0	0
Strategische verwerving	74.677	2.835	32.940	2.835	6.275	2.835	13.378	0	13.287	0
HOV3	32.171	21.153	8.445	3.524	6.870	2.168	0	0	1.575	1.356
HOV4	225.497	186.899	224.500	186.899	3.172	3.470	8.988	7.449	212.340	175.980
- Versneld invoeren 30 km zones	2.657	0	2.625	0	369	0	2.256	0	0	0
- Masterplan mobiliteit overig	242.933	6.850	242.489	6.770	19.907	2.412	48.036	3.383	173.546	975
Masterplan mobiliteit	245.590	6.850	245.114	6.770	20.276	2.412	51.292	3.383	173.546	975
Multimodale Knoop	3.850	425	3.850	425	3.850	425	0	0	0	0
Slim verduurzamen gemeentelijke gebouwen	2.365	1.101	1.924	1.101	1.924	1.101	0	0	0	0
Vastgoed	8.035	1.062	7.952	1.062	2.794	300	5.158	762	0	0
Subtotaal strategische investeringen	**696.767**	**299.814**	**611.316**	**276.790**	**120.322**	**79.572**	**90.246**	**18.907**	**400.748**	**178.311**
- Snelfietsroute Helmond	3.391	2.144	1.301	119	1.171	50	130	69	0	0
- Herinrichting binnenstad	20.114	8.370	13.908	6.101	11.196	4.901	2.206	1.145	506	55
- Maatregelenpakket de Run	23.611	2.719	17.271	990	17.256	986	15	4	0	0
- Openbare ruimte overig	352.547	24.381	206.266	6.443	68.540	3.927	93.119	2.516	44.607	0
Openbare ruimte	399.663	37.614	238.746	13.653	98.163	9.864	95.470	3.734	45.113	55
- Van Maerlant lyceum	25.666	0	2.629	0	10	0	2.619	0	0	0
- Lorentz Casimir	24.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- Onderwijshuisvesting overig	427.334	2.251	391.090	1.081	40.394	786	56.903	295	293.793	0
Onderwijshuisvesting	477.000	2.251	393.719	1.081	40.404	786	59.522	295	293.793	0
- Omvorming Tongelreep II	56.628	17.738	6.632	7.534	6.632	7.534	0	0	0	0
- Vastgoed overig	83.284	28.033	35.273	3.973	22.258	2.977	7.433	768	5.582	228
Vastgoed	139.912	45.771	41.905	11.507	28.890	10.511	7.433	768	5.582	228
Sport	53.442	6.539	44.358	5.089	20.040	2.797	19.295	1.788	5.023	504
Slim verduurzamen gemeentelijke gebouwen	16.408	1.999	6.743	1.172	6.732	1.172	1	0	10	0
Hard- en software	14.896	95	12.836	95	7.827	95	2.724	0	2.285	0
Slim verduurzamen vastgoed	27.616	6.164	24.541	5.126	9.557	3.892	6.533	1.234	8.451	0
Voorbereidingskosten grond	5.000	0	5.000	0	1.000	0	1.000	0	3.000	0
Stationsgebied	5.268	4.968	1.122	1.841	1.122	1.841	0	0	0	0
Aardgasvrije wijken	4.284	4.156	2.092	1.996	2.092	1.996	0	0	0	0
Facilitaire zaken van Abbe museum	3.199	0	2.998	0	487	0	188	0	2.323	0
Facilitaire zaken	2.092	22	1.682	22	1.595	22	0	0	87	0
Dienstauto's	251	15	251	15	68	0	88	15	95	0
Veiligheid	1.062	0	817	0	629	0	188	0	0	0
Subtotaal vervangingsinvesteringen	**1.150.093**	**109.594**	**776.810**	**41.597**	**218.606**	**32.976**	**192.442**	**7.834**	**365.762**	**787**
Totaal investeringsplanning	**1.846.860**	**409.408**	**1.388.126**	**318.387**	**338.928**	**112.548**	**282.688**	**26.741**	**766.510**	**179.098**

4. Financiële toelichting begroting

4.1. Gronden waarop de ramingen zijn gebaseerd

De Begroting 2027 is opgesteld volgens de eisen die de Gemeentewet en het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) daar aan stellen. De algemene uitkering uit het gemeentefonds wordt geraamd op basis van reële uitgangspunten en op basis van de meicirculaire met de daarin opgenomen uitkeringsfactoren. In het kader van reëel ramen is rekening gehouden met de budgettaire effecten van de loon- en prijsstijgingen. In de paragrafen 4.2 Balans en toelichting en 4.3 Baten en lasten en toelichting zijn de uitgangspunten en keuzes nader uitgewerkt.

4.2. Balans en toelichting

Een balans bestaat enerzijds uit bezittingen (activa) en anderzijds uit eigen vermogen en schulden (passiva). Anders gezegd: de balans geeft aan waarin is geïnvesteerd en hoe deze investeringen zijn gefinancierd. Bij de begroting moet ook een prognose van de balansposities van de begrotingsjaren per 31 december worden opgenomen. Uit deze informatie kan de verwachte ontwikkeling van (de kengetallen voor) het eigen vermogen, schulden, de solvabiliteit, investeringen en omvang van de voorraad bouwgronden worden afgeleid. Deze kengetallen zijn opgenomen in paragraaf 3b. Weerstandsvermogen en risicobeheersing. De balans in deze begroting is gebaseerd op de realisatie in de jaarrekening 2025 en de prognose voor 2026. Voor de investeringen in de periode 2027-2030 wordt (conform paragraaf 3d. Financiering) rekening gehouden met 20% extra temporisering. De activa nemen de komende jaren verder toe door de geplande investeringen. Om dit te financieren neemt de schuldpositie toe. Het eigen vermogen daalt door de geplande inzet op incidentele intensiveringen.

Balans (x €1 miljoen)	***R2025***	***GB2026***	***B2027***	***B2028***	***B2029***	***B2030***
materiële + immateriële vaste activa	1.114	1.237	1.403	1.537	1.620	1.660
IVA	*260*	*261*	*261*	*261*	*261*	*261*
MVA	*854*	*976*	*1.142*	*1.276*	*1.359*	*1.399*
financiële vaste activa (deelnemingen)	227	232	240	240	240	240
financiële vaste activa (doorleningen)	18	8	17	25	32	38
voorraden (grondexploitaties)	40	7	13	0	3	32
voorraden (overig)	-7	-13	-13	-13	-13	-13
vlottende activa overig	180	179	179	179	179,1	179
uitzettingen	*110*	*110*	*110*	*110*	*110*	*110*
liquide middelen	*1*	0	0	0	0	0
overlopende activa	*69*	*69*	*69*	*69*	*69*	*69*
balanstotaal activa	**1.572**	**1.650**	**1.840**	**1.968**	**2.061**	**2.137**

Balans (x €1 miljoen)	***R2025***	***GB2026***	***B2027***	***B2028***	***B2029***	***B2030***
eigen vermogen	576	462	414	402	386	381
algemene reserve	*154*	*135*	*125*	*123*	*115*	*115*
bestemmingsreserves	*386*	*326*	*290*	*279*	*271*	*265*
rekeningresultaat / reserveringen	*36*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
voorzieningen	*31*	*28*	*25*	*20*	*17*	*16*
vaste schulden	*446*	*449*	*694*	*848*	*956*	*1.004*
kasgeldleningen	*90*	*100*	*100*	*100*	*100*	*100*
vlottende passiva overig	429	611	607	597	602	636
vlottende schulden	*53*	*53*	*53*	*53*	*53*	*53*
overlopende passiva	*376*	*558*	*554*	*544*	*549*	*583*
balanstotaal passiva	**1.572**	**1.650**	**1.840**	**1.968**	**2.061**	**2.137**

* *GB = gewijzigde begroting*

4.3. Baten en lasten en toelichting

Algemeen

De Begroting 2027 is de eerste begroting van deze bestuursperiode. Deze begroting is gebaseerd op twee uitgangspunten. Als eerste houden we de begroting structureel en reëel sluitend. Daarvoor scherpen we verschillende ramingen aan en maken daarmee een deel van eerder (serieel) incidenteel gefinancierde activiteiten structureel. Beeld blijft dat er -mede doordat het Rijk de pauzeknop heeft ingedrukt bij de herverdeling gemeentefonds- maar beperkt nieuwe middelen beschikbaar komen. Niet alles kan daarom doorgetrokken worden. Voor het sociaal domein ligt er daarnaast een forse opgave om de voorziene kostenontwikkeling af te buigen. We maken binnen de beschikbare middelen wel al een start met de invulling van het coalitieakkoord *Samen vooruit, samen thuis*. Bij de Kadernota 2028 zetten we de volgende stappen in de uitvoering van het coalitieakkoord. Tenslotte zetten we ook een deel van de gespaarde middelen voor investeringen in. Dit lichten we nader toe in paragraaf 3i Investeringen.

Uitgangspositie

De financiële uitgangspositie bestaat uit de optelling van de circulaires gemeentefonds, de jaarlijks terugkerende technische actualisaties plus enkele correcties en mutaties reserves. Via egalisaties verdelen we de beschikbare middelen vervolgens (budgettair neutraal) beter over de jaren. Dat leidt tot het volgende beeld:

x 1 mln	*Incidenteel*	*2027*	*2028*	*2029*	*2030*
Gemeentefonds		4,8	8,1	5,4	7,9
Technische actualisaties	8,3	0,0	-0,3	-1,6	0,7
Mutatie reserves	12,0				
Correcties		2,5	2,1	2,1	3,2
Egalisatie		1,0	-1,7	3,3	-2,5
Beschikbare middelen	**20,3**	**8,2**	**8,2**	**9,2**	**9,2**

Gemeentefonds

De financiële ruimte vanuit de circulaires gemeentefonds is eerder toegelicht in het *Financieel bericht maart 2026* en de *Raadsbrief Meicirculaire Gemeentefonds 2026*. Belangrijk onderdeel van de circulaires is de grondslag voor de indexatie van de budgetten. Het rijk baseert dit op het CPB-cijfer voor Prijs bruto binnenlands product (bbp). In de meicirculaire, waar deze begroting volgens de voorschriften op gebaseerd is, is dat 2,5%. Conform het coalitieakkoord geven we ook weer door wat we krijgen. Bijstellingen gedurende het jaar corrigeren we op de index van het jaar erna. De lopende regionale afspraken op het gebied van Samen voor jeugd en de gemeenschappelijke regelingen komen nu nog hoger uit dan het bbp. We zetten komend jaar in op verdere harmonisatie. Om het systeem van indexatie budgettair neutraal in de begroting te kunnen verwerken stijgen de lokale lasten met 2,6%. Dit lichten we toe in paragraaf *3a Lokale heffingen*.

Technische actualisaties

Door de reguliere technische actualisaties neemt met name de incidentele ruimte toe. De jaarschijven van de investeringsplanning zijn herijkt waarbij op basis van een meer realistische planning verschuivingen naar latere jaren hebben plaatsgevonden en de nieuwe investeringen en vervangingsinvesteringen zijn toegevoegd. De mutaties leiden tot een voordeel op de kapitaallasten in 2027 van 7 mln. Het nieuwe bedrag aan investeringen is nog steeds ambitieus. Op basis van de nieuwe regelgeving nemen we daarom voor 2027 ook een stelpost op van 1,3 mln incidenteel voor mogelijke onderuitputting van de kapitaallasten. Het totale incidentele voordeel bedraagt daarmee 8,3 mln.

Mutaties reserves

Een specifiek aantal reserves zijn voor de begroting 2027 doorgelicht. Dit leidt tot vrijval van de bedragen vanuit de reserve Bodemsanering (2,8 mln) en Saldireserve specifiek/onderdeel Berenschot (2,2 mln). Richting Kadernota 2028 zetten we de volgende stap en houden we alle reserves opnieuw tegen het licht. Naast deze vrijval zetten we ook 7 mln uit het rekeningresultaat 2025 in (zie intensiveringen).

Correcties
We maken twee structurele correcties. De eerste structurele correctie betreft de parkeeropbrengsten. Latere sluiting van parkeerterreinen en tariefsverhoging leiden per saldo tot een meeropbrengst van 1,5 mln in 2027 (oplopend naar 2,2 mln in 2030). De tweede structurele correctie hangt samen met de taakstelling die in het coalitieakkoord is opgenomen voor de organisatie. Daarvoor boeken we nu 1 mln in. Richting Kadernota 2028 vullen we die taakstelling verder in.

Intensiveringen
Onderstaande tabel laat de verdeling van de beschikbare middelen over de jaren en de programma's zien.

	Programma	*Incidenteel*	*2027*	*2028*	*2029*	*2030*
1	Klimaat en weer		0,5	0,5	0,5	0,5
2a	Ondernemende stad		1,4	1,4	1,4	1,4
2b	Onderwijs		0,0	0,0	0,0	0,0
2c	Sociale stad	10,0	2,0	2,0	2,0	2,0
3a	Woningbouw en fijne wijken	7,5	1,7	1,7	1,7	1,7
3b	Bereikbaarheid		0,3	0,3	1,3	1,3
4	Veilige wijken	0,8	0,6	0,6	0,6	0,6
5	Levendige stad	2,0	1,8	1,8	1,8	1,8
	Totaal inzet begroting 2027	**20,3**	**8,2**	**8,2**	**9,2**	**9,2**

Klimaat en weer
- Voor onderhoud, beheer en vervanging van bestaande speelvoorzieningen in de openbare ruimte stellen we structureel 0,3 mln. Beschikbaar.
- Voor de investeringsbehoefte ten behoeve van de aanleg van Fase 4 Markt, is een SSK-kostenraming opgesteld. Dit leidt tot het beschikbaar stellen van (taakstellende) kapitaallasten van 0,2 mln in het kader van groen.

Ondernemende stad
- De afgelopen jaren hebben gemeente en BIZ Eindhoven Centrum de samenwerking succesvol uitgebouwd. Door de gemeentelijke bijdrage te koppelen aan de investeringen van ondernemers en vastgoedeigenaren konden middelen worden verdubbeld, projecten worden versneld en is een robuust netwerk ontstaan dat dagelijks bijdraagt aan een aantrekkelijke, veilige en goed functionerende binnenstad. We verlengen dit met structureel 0,5 mln.
- De MKB-deal 2024-2026 heeft zich bewezen als een effectief instrument voor het versterken van het Eindhovense MKB en levert bijdrage aan de doelstellingen uit het MKB-plan, het uitvoeringsprogramma, het coalitieakkoord en de Actieagenda mkb-dienstverlening. Ook zetten we het programma Snappen of schrappen door. In totaal maken we hiervoor structureel 0,5 mln. vrij.
- Voor de gestegen veiligheids- en beheerkosten van evenementen en o.a. de professionalisering van GLOW trekken we 4x 0,4 mln incidenteel uit.

Sociale stad
- We zetten conform het coalitieakkoord een incidenteel bedrag in voor de overbrugging van het afbuigen van de kostenontwikkeling jeugd en wmo. Voor 2027 is dat in totaal 10 mln. incidenteel (waarvan 5 mln. uit het rekeningresultaat).
- Outreachend werk is een methode waarbij professionals uit het sociale domein preventief te werk gaan. Ze pakken vroegtijdig signalen op en proberen daarmee grotere problemen te voorkomen. Om deze basisondersteuning aan de meest kwetsbare inwoners op straat te continueren zetten we 0,3 mln structureel in.
- Het Actieplan EU-Arbeidsmigranten is ontwikkeld om de woon- werk- en leefomstandigheden van EU-arbeidsmigranten in Eindhoven en regio (duurzaam) te verbeteren. Op de diverse actielijnen zijn aantoonbare resultaten behaald. Tegelijkertijd laat de groeiende doelgroep zien dat de opgave niet tijdelijk maar structureel

van aard is. Om behaalde resultaten te borgen en doorontwikkeling mogelijk te maken is structureel 0,2 mln nodig.
- Het Crisis Interventie Team (CIT) Zuidoost-Brabant is het aanspreekpunt voor jeugdigen en/of hun ouders die thuis of in de opvoeding een crisis ervaren, waardoor het thuis onveilig is. Hiervoor trekken we structureel 0,2 mln uit.
- We faciliteren en stimuleren initiatieven en evenementen gericht op het verbinden van oude en nieuwe Eindhovenaren. Dit is van groot belang is om de leefbaarheid en sociale samenhang van een internationaliserend Eindhoven op peil te houden. Voor diversiteit en inclusie komt daarom structureel 0,7 mln beschikbaar.
- Het MBO-actieplan is erop gericht om de zichtbaarheid en het belang van MBO-onderwijs in de regio te vergroten. Het plan maakt verschillende initiatieven mogelijk zoals het Vibes studentenfestival, MBO-awards, Crafted festival, Challenge 040 en een imagocampagne. De voortzetting kost structureel 0,2 mln.
- Wijk-GGD'ers blijven langdurig bij zorg mijdende inwoners met complexe problematiek aankloppen om een vertrouwd gezicht te worden en toch zorg te kunnen realiseren voor deze doelgroep. Wijk-GGD'ers zijn daarmee ook directe verbinders tussen bewoners, hun omgeving, de gemeente, politie en andere hulpinstanties. Met 0,4 mln maken we het nog incidenteel gedekte deel nu ook structureel.

Woningbouw en fijne wijken
- Voor de aandachtspunten en de ambities op het gebied van wonen maken we structureel 1 mln vrij. Dit besteden we aan verschillende onderwerpen. We starten onder meer met een ambtelijk doorstroomteam. Dit is een nieuw initiatief in samenwerking met de corporaties om de doorstroom op de woningmarkt te stimuleren.
- Bouwtoezicht voor de bestaande stad wordt met de verdichting van de stad steeds meer en ingewikkelder. Voor de opvolging van meldingen uit de stad stellen we daarom 0,25 mln beschikbaar.
- Voor cofinanciering woningbouw is een incidentele impuls nodig van 7,5 mln. Voor WMRE en WBI aanvragen 2026 is 4,2 mln aan cofinanciering nodig; voor de aanvragen 2027 wordt rekening gehouden met 3,3 mln.
- Om wijkgericht te werken, de sociale basis te versterken, bewoners meer zeggenschap te geven over hun leefomgeving en zichtbare resultaten in de wijken te realiseren stellen we 0,3 mln. structureel beschikbaar. Met deze middelen kunnen stadsdeelteams samen met bewoners en maatschappelijke partners concrete verbeteringen realiseren die direct zichtbaar en merkbaar zijn in de buurt, zoals ontmoetingsplekken, buurtactiviteiten, ondersteuning van bewonersinitiatieven en kleinschalige fysieke maatregelen die bijdragen aan de leefbaarheid en het thuisgevoel in buurten.
- Voor onze bijdrage aan het Luchthavenoverleg is 0,1 mln structureel nodig.

Bereikbaarheid
- Voor de kapitaallasten die volgen uit de investeringen voor mobiliteit komt structureel 1 mln beschikbaar vanaf 2028.
- Voor de investeringsbehoefte ten behoeve van de aanleg van Fase 4 Markt, is een SSK-kostenraming opgesteld. Dit leidt tot het beschikbaar stellen van (taakstellende) kapitaallasten van 0,3 mln in het kader van wegen.

Veilige wijken
- Samen met andere partners dragen straat- en horecastewards bij aan een leefbaar en veilig Eindhoven. Zij ondersteunen bij de aanpak van verschillende vormen van sociale overlast in Oud-Woensel en het Centrum. Daarnaast ondersteunen zij politie, handhaving en evenementenorganisaties bij grootschalige evenementen. De horecastewards zijn actief op en rondom Stratumseind. Hiervoor komt in elk geval 0,6 mln beschikbaar en onderzoeken we of er financiële mogelijkheden zijn dit verder uit te breiden door binnen bestaande middelen te prioriteren.
- Voor het project vergunningplicht Kruisstraat stellen we in 2027 en 2028 0,4 mln per jaar incidenteel beschikbaar.

Levendige stad

- In het coalitieakkoord is vastgelegd dat het budget voor cultuur groeit naar het niveau van de grote steden. Met structureel 1 mln zetten we hierin de eerste stap. Dit besteden we aan verschillende onderwerpen met zowel een incidenteel als structureel karakter. Zo werken we aan een IHP cultuur. De investeringen die hieruit volgen leiden op termijn tot kapitaallasten. Incidenteel komen onder meer snelgeldsubsidies (aanvulling), nachtcultuur en het Abbemuseum in aanmerking.
- We zetten 2 mln incidenteel uit het rekeningresultaat in op acute problemen bij culturele instellingen.
- Het is van belang om in een groeiende stad te blijven investeren in sport. Met het Integraal Huisvestingsplan Sport (IHP-Sport) wordt hier invulling aan gegeven. In het IHP Sport gaat de aandacht niet alleen uit naar de sportinfrastructuur maar ook naar het stimuleren van inwoners om te gaan sporten en bewegen. Met een intensivering van 0,65 mln zetten we de volgende stap in de uitvoering.
- In lijn met het coalitieakkoord wordt 0,15 mln ingezet op de verduurzaming van erfgoed, een sterkere verankering van erfgoed in de ruimtelijke ontwikkeling van de stad en het vergroten van de zichtbaarheid van erfgoed voor inwoners.

Baten en lasten naar categorieën

Hieronder het meerjarig overzicht van de baten en lasten per categorie. In de digitale begroting is in de taakvelden onder 'wat mag jet kosten' een doorklikmogelijkheid opgenomen naar de categorieën.
De mutaties in het meerjarenbeeld zijn in de taakvelden 'per onderwerp/taak' toegelicht.

Lasten (x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
1 personeelslasten	290.848	315.966	303.506	302.140	299.778
2 kapitaallasten	78.877	84.718	97.104	107.578	111.102
3 goederen en diensten	341.542	408.357	421.555	439.568	413.115
4 subsidies en overdrachten	612.087	629.071	601.471	592.698	589.148
6 verrekening overhead en apparaatskosten	-	-	-	-	-
7 overig	-21.927	-23.660	-28.397	-32.839	-36.107
8 toevoegingen voorzieningen	14.019	16.316	15.801	17.184	18.574
9 toevoeging reserves	49.392	35.802	8.616	10.423	9.877
	1.364.838	**1.466.570**	**1.419.656**	**1.436.752**	**1.405.487**

Baten (x € 1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
1 uitkering uit gemeentefonds	-741.413	-784.454	-784.222	-804.922	-836.894
2 overige rijksbijdragen	-199.801	-220.770	-230.210	-213.766	-173.985
3 belastingen en heffingen	-217.707	-231.052	-238.692	-245.334	-251.076
4 overige (goederen en diensten)	-147.117	-98.962	-108.435	-100.284	-81.503
5 overige (overdrachten)	-10.397	-5.707	-9.441	-9.387	-9.283
7 overige verrekeningen	34.563	-42.377	-28.058	-36.332	-38.334
8 onttrekking reserves	-82.966	-83.248	-20.598	-26.727	-14.412
	-1.364.838	**-1.466.570**	**-1.419.656**	**-1.436.752**	**-1.405.487**

Specificatie personeelslasten	2027	2028	2029	2030
Vast personeel	285.287	282.776	282.349	280.521
Inhuur	30.679	20.730	19.791	19.257
Totaal	**315.966**	**303.506**	**302.140**	**299.778**
Aantal fte's	2.603	2.580	2.574	2.557

Saldo structurele baten en lasten

Saldo structurele baten en lasten	2027	2030
Eindstand begroting 2027	0,0	0,0
Totaal incidentele baten en lasten	16,1	9,2
Saldo structurele baten en lasten	**16,1**	**9,2**

De incidentele lasten zijn in 2027 16 mln hoger dan de incidentele baten. Dit betekent dat de structurele lasten 16 mln lager zijn dan de structurele baten. De Begroting 2027 is daarmee conform de richtlijnen reëel en structureel sluitend.

Personeelskosten

In 2027 bedragen de personeelskosten 315,9 miljoen, waarvan 285,3 miljoen voor vast personeel (2.603 fte's) en 30,7 miljoen voor ingehuurd personeel. Hieronder het verloopoverzicht van 2026 naar 2027 in aantallen fte's en financieel (x € 1 mln).

Verloop personeelskosten	Aantal fte's	Vast	Inhuur	Totaal
Personeelskosten 2026	2.515	264,3	26,5	290,8
CAO, premies en indexering tijdelijk personeel		7,0	0,5	7,5
Begrotingswijzigingen: o.a. sociaal 4,9, ruimtelijk 1,4, jaarovergang 1,2	72	11,2		11,2
Bijstelling inhuur: CDOKE 6,0, projecten 4,0, begrotingswijzigingen -7,2			2,8	2,8
Intensiveringen coalitieakkoord/ begroting 2027	16	1,9	1,2	3,1
Overige mutaties		0,8	-0,3	0,5
Personeelskosten 2027	**2.603**	**285,3**	**30,7**	**315,9**

Uurtarieven interne doorbelasting REO-projecten

Voor de interne doorbelasting naar REO-projecten hanteren we drie componenten voor het uurtarief:

- directe loonkosten per schaal (gebaseerd op het maximum van de functionele schaal)
- concernoverhead
- sectoroverhead.

N.a.v. een onderzoek voor de vereenvoudiging van de kostenverdeling is besloten om vanaf 2027 hierbij uit te gaan van 1.200 productieve uren. Dit vormt de basis voor de aan de REO-projecten door te berekenen uurtarieven.
De berekende sectoroverhead bedraagt € 10,40 per uur, de berekende concernoverhead bedraagt € 50,92 per uur. Dat betekent dat het totale overheadtarief voor deze verschillende sectoren afgerond € 61,00 per uur bedraagt.

Totaaloverzicht uurtarieven 2027 REO-projecten (afgerond)

Functieschalen	Directe loonkosten	Overhead	Totaal
Schaal 3	50	61	111
Schaal 4	53	61	114
Schaal 5	55	61	116
Schaal 6	58	61	119
Schaal 7	63	61	124
Schaal 8	71	61	132
Schaal 9	80	61	141
Schaal 10	89	61	150
Schaal 11	100	61	161
Schaal 12	113	61	174
Schaal 13	121	61	182
Schaal 14	132	61	193
Schaal 15	144	61	205

Kapitaallasten

Over gerealiseerde investeringen worden afschrijvingen berekend aan de hand van de verwachte levensduur. De afschrijvingen vertegenwoordigen de waardevermindering in een jaar. De kapitaallasten (afschrijvingen en rente) zijn verwerkt in de meerjarenbegroting op basis van de investeringsplanning. De kapitaallasten over de investeringen zijn in 2027 57,2 miljoen.
Naast kapitaallasten voor investeringen wordt ook rente berekend over het eigen vermogen en grondexploitaties (11,6 miljoen) en zijn er stelposten voor toekomstige strategische investeringen die oplopen naar 23,2 miljoen vanaf 2030 (zie paragraaf 3i Investeringen).

Een specifieke stelpost voor de onderuitputting van kapitaallasten mag incidenteel worden toegerekend. Er is sprake van onderuitputting op kapitaallasten wanneer investeringen later worden gerealiseerd of starten dan gepland. Hiermee worden minder kapitaallasten gerealiseerd in het jaar opvolgend na de investering dan begroot. Op basis van realisatie van afgelopen twee jaarrekeningen mag een stelpost onderuitputting kapitaallasten worden opgenomen. In 2027 bedraagt deze stelpost 1,3 miljoen.

Kapitaallasten (x € 1 miljoen)	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Rentelasten investeringen	16,2	18,8	21,2	22,9
Afschrijvingslasten investeringen	41,0	49,3	54,0	55,8
Subtotaal: kapitaallasten investeringen	57,2	68,1	75,2	78,7
Rente over eigen vermogen en voorzieningen	6,5	5,9	5,7	5,4
Rente over grondexploitaties en deelnemingen	2,9	3,1	3,4	3,7
Rente facilitaire gronden en projectfinanciering	2,2	2,2	2,1	2,0
Stelpost strategische kapitaallasten	20,0	20,8	23,0	23,2
Stelpost onderuitputting kapitaallasten	-1,3	-	-	-
Totaal kapitaallasten	**87,5**	**100,1**	**109,4**	**113,0**

Reserves

(bedragen x € 1.000)	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand 31-12-2027
Totaal reserves	**462.769**	**35.802**	**83.248**	**415.323**
Totaal: Algemene reserves	**135.359**		**10.760**	**124.599**

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand 31-12-2027
Reserve Eigen Kapitaal	135.359	-	10.760	124.599

Type Algemeen
Looptijd n.v.t.
Doel Het Eigen Kapitaal is een algemene reserve waaraan geen specifieke bestemming is gegeven. Het Eigen Kapitaal is het belangrijkste onderdeel van de weerstandscapaciteit en dient als buffer voor het kunnen opvangen van tegenvallers.
Maximum n.v.t.
Minimum n.v.t.
Datum raadsbesluit n.v.t.
Criteria onttrekking De algemene reserve wordt gevoed door de resultaatbestemming. Dit betekent dat het resultaat van de gemeentelijke jaarrekening wordt toegevoegd of onttrokken aan de algemene reserve
Toelichting verloop Mutaties 2027: Inzet conform kadernota 2026 (2.314), voor een additionele subsidie aan WIJeindhoven (2.500) en een onttrekking voor intensiveringen coalitieakkoord/begroting 2027 (5.946) In paragraaf 3b is een meerjarig verloopoverzicht opgenomen.

Totaal: Bestemmingsreserves	**327.410**	**35.802**	**72.488**	**290.724**

1. Klimaat en weer

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand 31-12-2027
Reserve Afwaardering Eindhoven Energie	1.250	-	-	1.250

Type Risicodekking
Looptijd N.v.t.
Doel Negatieve resultaten voortvloeiend uit afwaardering van de deelneming Eindhoven Energie en dochterondernemingen van Eindhoven Energie opvangen.
Maximum 10.000.000
Minimum 0
Datum raadsbesluit 10-3-2026
Criteria onttrekking Wanneer de deelneming in Eindhoven Energie of dochterondernemingen van EIndhoven Energie afwaardering nodig hebben, kan deze reserve worden ingezet om de negatieve resultaten te egaliseren, voortvloeiend uit afwaardering van de deelneming Eindhoven Energie en aanverwanten opvangen.
Toelichting verloop N.v.t.

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand 31-12-2027
Reserve Bodemsanering	2.752	-	2.752	-

Type Egalisatiefunctie
Looptijd n.v.t.
Doel Medefinanciering van uitvoeringstaken ihkv de Wet Bodembescherming en heeft tot doel stagnatie als gevolg van onverwachte verontreiniging te voorkomen en eventueel acuut optredende risico's van bodemverontreiniging te kunnen aanpakken.
Maximum 3.300.000
Minimum n.v.t.
Datum raadsbesluit 26-9-2000
Criteria onttrekking Onttrekking op basis van de realisatie.
Toelichting verloop De reserve is de afgelopen jaren niet ingezet en m.i.v. begroting 2027 valt deze reserve vrij. Als bodemsanering bij een specifiek project aan de orde is, zullen deze kosten binnen het project meegenomen en gedekt moeten worden. Dit is overigens al een gangbare methodiek.

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand 31-12-2027
Egalisatieres. transitievisie warmte	7.280	-	416	6.864

Type	Egalisatiefunctie
Looptijd	31-12-2050
Doel	Egaliseren van de resultaten van projecten en exploitatie, gerelateerd aan warmte en koude voorzieningen, vanuit de warmtevisie 2020 en transitievisie warmte
Maximum	20.000.000
Minimum	n.v.t.
Datum raadsbesluit	14-12-2010
Criteria onttrekking	Negatieve resultaten vanuit projecten en exploitatie die gekoppeld zijn aan de transitievisie Warmte.
Toelichting verloop	Storting dient ter egalisatie van financiële effecten van projecten en exploitatie die voortvloeien uit de uitvoering van gemeentelijke warmte- en energietransitie; Onttrekkingen hebben betrekking op de actualisatie van budgetten ten behoeve van Bio-energiecentrale Meerhoven.

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand 31-12-2027
Reserve WKO's	166	-	9	157

Type	Bestedingsfunctie
Looptijd	20 jaar, tot en met 31-12-2033
Doel	Opvangen aanloopverliezen en tariefegalisatie.
Maximum	275.000
Minimum	0
Datum raadsbesluit	25-6-2013
Criteria onttrekking	Uitgaven ten laste van deze reserve kunnen alleen plaatsvinden t.b.v. de tariefsegalisatie WKO's.
Toelichting verloop	Onttrekking ten behoeve van tariefegalisatie WKO's.

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand 31-12-2027
Reserve Duurzaamheidsfonds SVGG	3.629	6	210	3.425

Type	Egalisatiefunctie
Looptijd	31-12-2032
Doel	Mogelijk maken van flexibiliteit (BVP-aanbesteding /systeemgerichte aanpak) om te schuiven in tijd budgetten t.b.v. verduurzaming en taakuitvoering en binnen het contract SVGG.
Maximum	5.000.000
Minimum	0
Datum raadsbesluit	21-6-2016
Criteria onttrekking	Onttrekkingen uit het duurzaamheidsfonds SVGG worden uitsluitend aangewend voor taken en duurzaamheidsingrepen vallend onder het contract SVGG.
Toelichting verloop	Storting in verband met de overname van de WKO Bron bij Mercado; Onttrekkingen in verband met actualisatie van budgetten voor SVGG (157) en in verband met het project Slim Verduurzamen Van Abbemuseum (53).

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand 31-12-2027
Reserve CO2-reductie vastgoed	7.227	137	39	7.325

Type	Egalisatiefunctie
Looptijd	Zolang de verduurzaming van programma SVV loopt.
Doel	Egalisatie van kosten en revolving fund (bv bij subsidies) t.b.v. het programma SVV, verduurzamen kernportefeuille vastgoed.
Maximum	10.000.000
Minimum	0
Datum raadsbesluit	29-1-2019
Criteria onttrekking	Voor incidentele SVV-kosten middels uitgewerkte mini-businesscases
Toelichting verloop	Storting in verband met egalisatie van kosten ten behoeve van het programma Slim Verduurzamen Vastgoed (SVV). Onttrekkingen ten behoeve van verduurzamen vastgoed in de stad.

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand 31-12-2027
Reserve Bomencompensatie	1.529	-	-	1.529

Type	Egalisatiefunctie
Looptijd	N.v.t.

Doel	Het egaliseren van uitgaven in de openbare ruimte tbv het aanplanten van een boom inclusief realisatie standplaats, het revitaliseren van het bomenbestand en onderzoek tbv regeling tegemoetkoming particuliere waardevolle bomen.
Maximum	5.000.000
Minimum	0
Datum raadsbesluit	27-8-2019
Criteria onttrekking	Jaarlijks wordt voor het komende jaar vanuit het groenprogramma een voorstel gedaan aan het college van Burgemeester en Wethouders voor de uitgaven uit de voorziening bomencompensatie.
Toelichting verloop	N.v.t.

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand 31-12-2027
Reserve Groencompensatie	6	-	-	6

Type	Egalisatiefunctie
Looptijd	N.v.t.
Doel	Dekking voor kosten groencompensatie uhv Regeling Groencompensatiefonds.
Maximum	5.000.000
Minimum	0
Datum raadsbesluit	27-8-2019
Criteria onttrekking	Betreft onttrekkingen voor groencompensatie
Toelichting verloop	N.v.t.

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand 31-12-2027
Reserve uitvoering klimaat- en energiebeleid	12.091	7.243	-	19.334

Type	Bestedingsfunctie
Looptijd	N.v.t.
Doel	Inzet op reductie van emissie van broeikasgassen door met name in te zetten op uitvoering van klimaat- en energiebeleid.
Maximum	15.000.000
Minimum	0
Datum raadsbesluit	17-12-2019
Criteria onttrekking	Uitgaven ten laste van deze reserve vinden plaats voor uitvoering van het vigerende klimaatplan ten behoeve van het behalen van de Eindhovense klimaatdoelstellingen als vastgelegd in de Eindhovense Klimaatverordening.
Toelichting verloop	De in 2027 ontvangen CDOKE-uitkering (Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid) vanuit het rijk wordt gestort in de reserve uitvoering klimaat- en energiebeleid. Hierbij wordt rekening gehouden met de nog beschikbare CDOKE-subsidiegelden, die eerst worden aangewend.

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand 31-12-2027
Reserve Gebiedsgericht grondwaterbeheer	1.132	-	19	1.113

Type	Egalisatiefunctie
Looptijd	31-12-2072
Doel	Het GGB-plan biedt het kader voor de omgang met grondwaterverontreinigingen, waarmee de gewenste dynamische ontwikkeling in het centrumgebied van de stad meer ruimte krijgt en meer kosteneffectief uitgevoerd kan worden. De reserve GGB heeft als doel om beheersmaatregelen en onderzoeken die samenhangen met het GGB-plan uit te kunnen voeren.
Maximum	3.000.000
Minimum	0
Datum raadsbesluit	12-10-2021
Criteria onttrekking	Beheersmaatregelen en onderzoeken die bijdrage aan de uitvoering van het GGB-plan.
Toelichting verloop	Onttrekking ten behoeve van gebiedsgericht Grondwaterbeheer Eindhoven Centrum.

2. Sociale stad (onderwijs)

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand 31-12-2027
Reserve Huisvesting onderwijs	14.600	276	2.306	12.570

Type	Egalisatiefunctie
Looptijd	n.v.t.
Doel	Het doel is toekomstige tekorten in het budget onderwijshuisvesting op te vangen. De voeding van de reserve wordt gevormd door de jaarlijkse overschotten binnen de onderwijsbegroting in eerdere jaren en door verkoopwinsten van schoolpanden.
Maximum	30.000.000

Minimum	n.v.t.
Datum raadsbesluit	1-7-2014
Criteria onttrekking	Onttrekking van de reserve vindt plaats op het moment dat de kosten hoger zijn dan de beschikbare middelen in de begroting.
Toelichting verloop	Storting voor Tijdelijke huisvesting St. Joriscollege & Helder havo/vwo; Onttrekking voor IHP Gestel (584), IHP EIndhoven (464), Ver(nieuw)bouw basisschool 't Slingertouw (1.000) en Project Vrije Basisschool De Regenboog (258).

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand 31-12-2027
Reserve Internationale school	397	436	479	354

Type	Bestedingsfunctie
Looptijd	Eindigt bij einde contract tussen de gemeente EIndhoven en de school of aan het einde van het DBFMO-contract.
Doel	De middelen dienen voor de bouw en exploitatie van de Internationale School.
Maximum	30.000.000
Minimum	0
Datum raadsbesluit	20-4-2010
Criteria onttrekking	Onttrekkingen aan de reserve vinden plaats vinden plaats uit de verplichtingen die volgen uit het DBFMO-contract, zijnde het betalen aan de opdrachtnemer van een periodieke vergoeding (BBV) en een eenmalige betaling bij oplevering van de school.
Toelichting verloop	Jaarlijks een vaste dotatie (436) voor stabiliteit en continuïteit voor de gemeentelijke reserve ISE; Onttrekking heeft betrekking op verplichtingen die volgen uit het DBFMO-contract (Design, Build, Finance, Maintain and Operate).

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand 31-12-2027
Reserve VVE (voor-vroegschoolse educ.)	1.189	-	-	1.189

Type	Egalisatiefunctie
Looptijd	31-12-2030
Doel	Dekking van VVE begroting 2020 tot en met 2026.
Maximum	1.904.000
Minimum	0
Datum raadsbesluit	11-9-2018
Criteria onttrekking	Dekking van VVE begroting 2020 tot en met 2026.
Toelichting verloop	N.v.t.

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand 31-12-2027
Reserve Kapitaallasten uitbreiding ISE	5.416	-	115	5.301

Type	Bestedingsfunctie
Looptijd	31-12-2075
Doel	Dekking van de afschrijvingslasten uitbreiding ISE
Maximum	7.700.000
Minimum	0
Datum raadsbesluit	30-11-2021
Criteria onttrekking	Afschrijvingslasten investering uitbreiding ISE
Toelichting verloop	De onttrekking (115) heeft betrekking op de jaarlijkse afschrijvingslast als gevolg van de netto-investering in de uitbreiding van de International School Eindhoven.

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand 31-12-2027
Reserve Opvang ontheemden Oekraïne	9.669	-	2.349	7.320

Type	Egalisatiefunctie
Looptijd	31-12-2026
Doel	Opvang en participatie van andere vluchtelingen, statushouders en (arbeids)migranten voor opvang in de brede zin van het woord (MO, asielzoekers, etc.)
Maximum	30.000.000
Minimum	0
Datum raadsbesluit	29-11-2022
Criteria onttrekking	Uitgaven ten laste van deze reserve kunnen alleen plaatsvinden voor de activiteiten verbonden aan de ROOO.
Toelichting verloop	Onttrekkingen hebben betrekking op TGO & COA (1.000), Welkom in Eindhoven (506), Verlenging Crisisnoodopvang met sociaal beheer (768) en realisatie woonconcept 'huis van intussen' (75).

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand 31-12-2027
Reserve Innovatie beschermd wonen	3.804	-	1.215	2.589

Type Egalisatiefunctie
Looptijd 31-12-2027
Doel Het maximaal benutten van de middelen voor de Innovatie Beschermd wonen en het voldoen aan de regionaal gemaakte afspraken over de beschikbaarheid van middelen ten behoeve van de innovatie in de periode 2022-2026.
Maximum 8.000.000
Minimum 0
Datum raadsbesluit 20-12-2022
Criteria onttrekking Te kunnen voldoen aan regionale afspraken over de beschikbaarheid van middelen ten behoeve van de innovatie Beschermd Wonen in de periode 2022-2026.
Toelichting verloop Inzet ten behoeve van beschermd wonen voor de doelstellingen uit de Regiovisie.

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand 31-12-2027
Reserve Transformatiefonds sociaal domein	6.312	-	3.609	2.703

Type Egalisatiefunctie
Looptijd 31-12-2030
Doel Het investeren in de transformatie van het sociaal domein. Door incidentele middelen te bundelen kunnen structurele effectiviteitsslagen worden gemaakt om verwachte toekomstige tekorten zo goed mogelijk op te vangen.
Maximum 25.000.000
Minimum 0
Datum raadsbesluit 7-11-2023
Criteria onttrekking Starten met projecten op de thema's waar de komende jaren de grootste tekorten verwacht worden (Jeugd, WMO en BUIG) en op vereenvoudiging (incl. contractsturing en digitalisering); verdere projecten volgen op basis van het te ontwikkelen masterplan Sociaal Domein; opzetten transformatie organisatie.
Toelichting verloop Inzet ten behoeve van het Programmaplan Transformatie Sociaal (2)040 2025-2030

3. Woningbouw en bereikbaarheid

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand 31-12-2027
Reserve Toekomstfonds Bedrijventerreinen	1.912	116	200	1.828

Type Bestedingsfunctie
Looptijd 31-12-2030
Doel Het ondersteunen van projecten en initiatieven die concreet bijdragen aan:
- het wegnemen of verkleinen van de negatieve impact van bedrijven(terreinen) op de leefomgeving (bijv. bij verplaatsing of bij toepassing van BBT+ maatregelen)
- het verduurzamen van bedrijventerreinen
- het intensiveren/herstructureren van (delen van) bedrijventerreinen.
Maximum 10.000.000
Minimum 0
Datum raadsbesluit 1-7-2025
Criteria onttrekking Uitgaven ten laste van deze reserve vinden plaats voor projecten en initiatieven die vallen binnen de doelstellingen van het Toekomstfonds.
Toelichting verloop Jaarlijkse storting ten behoeve van ondersteuning van projecten gericht op verduurzaming, herstructurering en verbetering van de leefomgeving van bedrijventerreinen;
Onttrekking voor subsidieregeling Toekomst Bedrijventerreinen - onderzoeksfase).

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand 31-12-2027
Reserve Eporm	80.032	14.619	23.261	71.390

Type Egalisatiefunctie
Looptijd N.v.t.
Doel Ingesteld 19-12-2006. Financiering van projecten met een maatschappelijk nut in ontwikkeling in de openbare ruimte.
Maximum N.v.t.
Minimum 0
Datum raadsbesluit 19-12-2006
Criteria onttrekking Werkelijke gemaakte kosten op projecten met een maatschappelijk nut.

Toelichting verloop	Diverse stortingen voor lopende projecten: Stortingen vanuit andere reserves voor gebiedskaders (300), Brainportlijn (594) Huis van Intussen (50), Inzet netcongestie (70), CO-financiering VEX Beethoven 1e tranche (265), Bijdrage KTM2 (2.000), Rijksmuseum (2.700), Mobiliteit Sectie C (600), Groots Gestel (1.865) stortingen voor o.a. Wegenbeheerplan (4.828) en Civieltechnische kunstwerken (770) en voor actualiseren van projecten. Onttrekking voor egalisatie meerjarig verloop projecten.

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand 31-12-2027
Reserve Onderzoek & ontwikkeling	706	-	40	666

Type	Bestedingsfunctie
Looptijd	31-12-2050
Doel	Het dekken van kosten van onderzoek en ontwikkeling voor nog te starten projecten en investeringen. Daarnaast het afboeken van kosten voor voorbereiding van investeringen die niet leiden tot een investering.
Maximum	5.000.000
Minimum	0
Datum raadsbesluit	3-11-2015
Criteria onttrekking	Voor de kosten van onderzoek, ontwikkeling en voor het afboeken van boekwaarden voor voorbereidingskosten indien een investering niet doorgaat.
Toelichting verloop	Onttrekking ter dekking van kosten voor onderzoek en ontwikkeling ten behoeve een zevental onderwerpen: Depot Kunst en Archeologie, Short Stay Strijp T e.o., Voorbereiding Stationsgebied Zuid, Herontwikkeling Genneper parken Zuidoost, Haalbaarheidsstudie Studentenhuisvesting en Variantstudies verduurzamen en renoveren sportvoorzieningen.

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand 31-12-2027
Reserve bovenwijkse voorzieningen	42.144	52	944	41.252

Type	Egalisatiefunctie
Looptijd	N.v.t.
Doel	Ter dekking voor lasten van bovenwijkse voorzieningen
Maximum	60.000.000
Minimum	0
Datum raadsbesluit	14-5-2019
Criteria onttrekking	Deze reserve wordt ingezet ter dekking van de structurele lasten (rente en afschrijvingen) van de bovenwijkse investeringen. De afweging voor inzet van ontvangen bedragen wordt jaarlijks gekoppeld aan het MJPS en via de begroting aan de raad voorgelegd.
Toelichting verloop	De stortingen betreffen bijdragen voor bovenwijkse voorzieningen die we van derden ontvangen vanuit kostenverhaalsprojecten en grondexploitaties. Onttrekking ter dekking van de begrote kapitaallasten van bovenwijkse investeringen, waaronder Landgoed De Wielewaal, het Centrumgebied en de Boschdijk.

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand 31-12-2027
Reserve Mobiliteitsfonds	1.000	-	-	1.000

Type	Egalisatiefunctie
Looptijd	N.v.t.
Doel	Het reserveren van middelen voor de financiering van maatregelen die direct bijdragen aan het verminderen van de parkeerdruk in de openbare ruimte waardoor de kwaliteit van het parkeeraanbod gegarandeerd blijft en er een bijdrage wordt geleverd
Maximum	1.000.000
Minimum	0
Datum raadsbesluit	27-8-2019
Criteria onttrekking	Lasten (directe kosten en kapitaallasten) ten behoeve van mobiliteitsvoorzieningen, (on)gebouwde parkeervoorzieningen in openbaar gebied, onrendabele top van gebouwde parkeervoorzieningen en van plaatsen die de gemeente aankoopt in parkeervoorzieningen van derden, voor zover passend binnen het doel van het mobiliteitsfonds.
Toelichting verloop	N.v.t.

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand 31-12-2027
Reserve regiobr. proj.bereikb.heidsagenda ZOB	958	-	525	433

Type	Egalisatiefunctie
Looptijd	31-12-2029

Doel	Het voldoen aan de cofinancieringsbijdrage van de gemeente Eindhoven ad €5.109.317,-- voor financiering van de regiobrede projecten van de Bereikbaarheidsagenda Zuidoost-Brabant conform de Samenwerkingsovereenkomst
Maximum	5.110.000
Minimum	0
Datum raadsbesluit	17-12-2019
Criteria onttrekking	Onttrekkingen ten behoeve van bijdragen voor regiobrede projecten voor de bereikbaarheidsagenda Zuidoost Brabant.
Toelichting verloop	Onttrekking voor de bijdrage aan regio-brede projecten Bereikbaarheidsagenda Zuidoost-Brabant.

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand 31-12-2027
Reserve Strategische investeringen	15.839	-	18.341	-2.502

Type	Egalisatiefunctie
Looptijd	31-12-2050
Doel	Adequaat kunnen inspelen op eigen plannen en die van andere overheden en private partijen om strategisch te investeren in de stad (‘schaalsprong’).
Maximum	100.000.000
Minimum	0
Datum raadsbesluit	3-11-2020
Criteria onttrekking	Het dekken van kosten voor strategische investeringen
Toelichting verloop	Onttrekkingen ten behoeve van inzet Netcongestie (712), Aardgasvrije bedrijventerreinen en wijken (3.370), SMO opgaven (1.420), microchip Talent (276), Knoop XL (1.209), Versnelling Sectie-C en Stadshart Woensel C (320), Stadhuisplein fase 1&2 (400), Gebiedsontwikkeling (300) Open Eindhoven (150), Brainportlijn (594), Bijdrage KTM2 (2.000), Try-outs cultuur (700), Lichtbos Doolhof en Cultuurhistorische tuinen (800), Rijksmuseum (2.700), Sectie C Mobiliteit (600), Groots Gestel (1.865), Digitale stadsontwikkeling (500) en Programmakosten gebiedsontwikkeling (425). Aanvullend op bovenstaande mutaties volgt een vrijval uit de stelpost strategische kapitaallasten Dit is nog niet verwerkt in het financieel systeem. Zie bijlage 8 voor een meerjarig verloopoverzicht.

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand 31-12-2027
Reserve Uitvoeringsplan fietsparkeren		-	-	-

Type	Bestedingsfunctie
Looptijd	31-12-2024
Doel	Invulling geven aan het nog vast te stellen uitvoeringsplan fietsparkeren
Maximum	500.000
Minimum	0
Datum raadsbesluit	1-6-2021
Criteria onttrekking	uitgaven ten laste van deze reserve vinden plaats voor de onderwerpen die onderdeel uitmaken van de fietsparkeerstrategie en uitvoeringsplan fietsparkeren.
Toelichting verloop	N.v.t.

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand 31-12-2027
Reserve onzekere winsten grondexploitaties	1.295	-	-	1.295

Type	Bestedingsfunctie
Looptijd	N.v.t.
Doel	Bij het optreden van tegenvallers in grondexploitaties moet ‘tussentijds’ genomen winst worden teruggestort in de betreffende grondexploitatie. Deze terugstorting wordt in dat geval onttrokken uit de reserve onzekere winsten grondexploitaties.
Maximum	N.v.t.
Minimum	0
Datum raadsbesluit	23-1-2024
Criteria onttrekking	voldoende zekerheid over de winst uit grondexploitaties. Voor het bepalen van ‘zekere’ winsten uit grondexploitaties markt- en projectspecifieke risico’s in mindering brengen op de verwachte winst van grondexploitaties en dat bedrag vermenigvuldigen met de POC.
Toelichting verloop	N.v.t.

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand 31-12-2027
Res.kapitaall. gebiedsontwikkeling Fellenoord		-	-	-

Type	Egalisatiefunctie
Looptijd	31-12-2093

Doel	Dekking van de kapitaallasten (rente en afschrijvingen) voortkomend uit de investeringen in de openbare ruimte voor de gebiedsontwikkeling Fellenoord. Daarnaast tijdelijk onderbrengen van de opbrengsten uit de (facilitaire) grondexploitaties tot aan het volledig operationeel zijn van de ontwikkelmaatschappij gebiedsontwikkeling Fellenoord B.V..
Maximum	100.000.000
Minimum	0
Datum raadsbesluit	10-9-2024
Criteria onttrekking	Deze reserve wordt ingezet ter dekking van de kapitaallasten (rente en afschrijvingen) van de investeringen die gedaan worden in de openbare ruimte van het plangebied Fellenoord. Daarnaast worden de opbrengsten die hierin zijn gestort vanuit de (facilitaire) grondexploitaties tot aan het volledig operationeel zijn van de ontwikkelmaatschappij, beschikbaar gesteld aan de ontwikkelmaatschappij gebiedsontwikkeling Fellenoord B.V.
Toelichting verloop	N.v.t.

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand 31-12-2027
Reserve Masterplan mobiliteit	3.866	31	-	3.897

Type	Bestedingsfunctie
Looptijd	31-12-2034
Doel	Realisatie van het Masterplan mobilitiet.
Maximum	25.000.000
Minimum	0
Datum raadsbesluit	5-11-2024
Criteria onttrekking	De reserve wordt ingezet ter dekking van de actiepakketten van het masterplan mobiliteit.
Toelichting verloop	Storting ten behoeve van de aankoop van Fellenoord (106). Verlaging van de storting in verband met dekking kosten voor VCP Mobiliteit in Balans (-75).

4. Fijne en veilige wijken

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand 31-12-2027
Reserve Opkomst verkiezingen	167	15	50	132

Type	Bestedingsfunctie
Looptijd	N.v.t.
Doel	Jaarlijks wordt geld gereserveerd om bij verkiezingen een opkomstcampagne te kunnen voeren.
Maximum	202.000
Minimum	0
Datum raadsbesluit	
Criteria onttrekking	
Toelichting verloop	De storting heeft betrekking op het reserveren van middelen voor toekomstige opkomstbevorderende activiteiten en campagnes bij verkiezingen; Onttrekking heeft betrekking op de formatie-uitbreiding van een adviseur Raadscommunicatie.

5. Levendige stad

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand 31-12-2027
Reserve Aankoop kunstvoorwerpen	1.413	232	232	1.413

Type	Egalisatiefunctie
Looptijd	N.v.t.
Doel	T.b.v. aankoop kunst (incl. bijkomende kosten).
Maximum	N.v.t.
Minimum	0
Datum raadsbesluit	Eerder dan 2010
Criteria onttrekking	Onttrekking vindt plaats op basis van de realisatie.
Toelichting verloop	Storting om middelen te reserveren voor de aankoop van kunst; Onttrekking ten behoeve van de aankoop van kunst.

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand 31-12-2027
Reserve Tentoonstellingen Van Abbemuseum	2.113	350	350	2.113

Type	Egalisatiefunctie
Looptijd	N.v.t.
Doel	Egaliseren kosten voor langlopende voorbereidings- en ontwikkelingskosten voor presentaties in van Abbemuseum.
Maximum	N.v.t.
Minimum	0

Datum raadsbesluit	Eerder dan 2010
Criteria onttrekking	Onttrekking vindt plaats op basis van de realisatie.
Toelichting verloop	Jaarlijkse storting voor egalisatie van langlopende voorbereidings- en ontwikkelkosten voor presentaties in het Van Abbemuseum; Onttrekkingen ten behoeve van activiteiten in het Van Abbemuseum.

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand 31-12-2027
Reserve Citymarketing, toerisme, recr-ev	695	-	513	182

Type	Bestedingsfunctie
Looptijd	N.v.t.
Doel	Inzetten tbv incidentele activiteiten en investeringen op het gebied van citymarketing, toerisme, recreatie en evenementen.
Maximum	2.000.000
Minimum	0
Datum raadsbesluit	6-11-2012
Criteria onttrekking	Stortingen en onttrekkingen vinden plaats conform realisatie, niet conform de begroting. Indien de werkelijke opbrengst toeristenbelasting lager is dan begroot, vindt in lijn met deze methodiek een onttrekking aan de reserve plaats voor het afwijkende bedrag (tenzij het saldo van de reserve niet toereikend is).
Toelichting verloop	Onttrekking ten behoeve van ophoging subsidieplafond Evenementen Eindhoven - grootschalig.

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand 31-12-2027
Reserve Revolving fund monumenten	791	-	-	791

Type	Egalisatiefunctie
Looptijd	31-12-2027
Doel	Met de opbrengsten uit monumenten financiële ruimte bieden om aan de onderhoudsverplichting en overige kosten met betrekking tot de monumenten te kunnen voldoen.
Maximum	5.000.000
Minimum	0
Datum raadsbesluit	21-1-2014
Criteria onttrekking	Criteria van de onttrekkingen worden gedaan conform het uitvoeringsplan monumenten. De stortingen en onttrekkingen vinden plaats conform de realisatie en niet conform begroting.
Toelichting verloop	N.v.t.

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand 31-12-2027
Reserve Strategische sportevenementen	795	121	-	916

Type	Bestedingsfunctie
Looptijd	N.v.t.
Doel	Investeren in en sparen voor grootschalige sportevenementen: zwemmen, hockey, voetbal en urban.
Maximum	2.000.000
Minimum	0
Datum raadsbesluit	12-10-2021
Criteria onttrekking	Grootschalig in bezoekersaantal (bovenregionaal, nationaal of internationaal) en/of in uitstraling met betrekking tot uniciteit.
Toelichting verloop	Jaarlijks worden er middelen gestort ten behoeve van grootschalige sportevenementen.

6. Organisatie (algemeen)

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand 31-12-2027
Reserve Verkiezingen	1.624	486	922	1.188

Type	Bestedingsfunctie
Looptijd	N.v.t.
Doel	Egaliseren van de kosten van de verkiezingen over de jaren. De maximale omvang is 4 keer het jaarbudget.
Maximum	2.000.000 (4 keer het jaarbudget)
Minimum	0
Datum raadsbesluit	
Criteria onttrekking	

Toelichting verloop	Jaarlijks wordt er een bedrag in deze reserve gestort om de lasten van de verkiezingen gelijkmatig te verdelen; Onttrekking ten behoeve van verkiezingen 2027 inzake Provinciale Staten en Waterschappen.

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand 31-12-2027
Reserve Lokaal Overleg (LO)	2.851	-	84	2.767

Type	Egalisatiefunctie
Looptijd	N.v.t.
Doel	Gelden beschikbaar houden die vallen onder het overeenstemmingsvereiste met het Lokaal Overleg (LO)
Maximum	17.000.000
Minimum	0
Datum raadsbesluit	20-12-2022
Criteria onttrekking	Uitgaven vinden plaats voor onderwerpen waarover in het Lokaal Overleg (LO) overeenstemming is bereikt.
Toelichting verloop	Onttrekking (84) ter dekking van de financiële gevolgen van de modernisering van de arbeidsvoorwaarden.

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand 31-12-2027
Reserve Onderh. sportvelden stadsbeheer	836	-	-	836

Type	Egalisatiefunctie
Looptijd	31-12-2042
Doel	Inzet ten behoeve van onderhoudskosten buitenruimten sportaccommodaties.
Maximum	5.000.000
Minimum	0
Datum raadsbesluit	24-1-2023
Criteria onttrekking	Onderhoud buitenruimten sportaccommodaties.
Toelichting verloop	N.v.t.

6. Organisatie (onderhoud)

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand 31-12-2027
Reserve Groot onderhoud	2.799	-	29	2.770

Type	Egalisatiefunctie
Looptijd	N.v.t.
Doel	Dekking incidentele groot onderhoudskosten in de openbare ruimte (niet zijnde groen en water).
Maximum	12.000.000
Minimum	0
Datum raadsbesluit	19-7-2016
Criteria onttrekking	Conform onderhoudsplanning
Toelichting verloop	Onttrekking ter dekking van de beheerkosten van een aantal voorzieningen binnen HOV2 (29).

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand 31-12-2027
Res. vastgoed eigenaarsonderhoud	10.211	1.240	203	11.248

Type	Egalisatiefunctie
Looptijd	N.v.t.
Doel	Het egaliseren van de onderhoudskosten vastgoed
Maximum	15.000.000
Minimum	0
Datum raadsbesluit	27-8-2019
Criteria onttrekking	
Toelichting verloop	Storting ten behoeve van het Meerjarenprogramma Vastgoed (60) en storting conform Kadernota 2026 ten behoeve van onderhoud vastgoed (voorziening) (1.180). Onttrekking ten behoeve van het Meerjarenplan Vastgoed, exclusief sport en onderwijs (203).

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand 31-12-2027
Res.onderwijshuisv.eigenaarsonderhoud	70	-	-	70

Type	Egalisatiefunctie
Looptijd	N.v.t.
Doel	Het egaliseren van de onderhoudskosten onderwijshuisvesting

Maximum	5.000.000
Minimum	0
Datum raadsbesluit	27-8-2019
Criteria onttrekking	Jaarlijks op realisatiebasis het resultaat verevenen.
Toelichting verloop	N.v.t.

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand 31-12-2027
Res.sport gebruikersonderhoud	1.838	-	-	1.838

Type	Egalisatiefunctie
Looptijd	N.v.t.
Doel	Het egaliseren van de kosten gebruikersonderhoud sport.
Maximum	5.000.000
Minimum	0
Datum raadsbesluit	27-8-2019
Criteria onttrekking	Jaarlijks op realisatiebasis het resultaat verevenen.
Toelichting verloop	N.v.t.

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand 31-12-2027
Res.SVGG planmatig onderhoud	1.580	-	-	1.580

Type	Egalisatiefunctie
Looptijd	N.v.t.
Doel	Het egaliseren van het planmatige onderhoud in het kader van slim verduurzamen gemeentelijke gebouwen
Maximum	10.000.000
Minimum	0
Datum raadsbesluit	27-8-2019
Criteria onttrekking	Jaarlijks op realisatiebasis het resultaat verevenen.
Toelichting verloop	N.v.t.

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand 31-12-2027
Res.Biomassacentr.planmatig onderhoud	500	-	-	500

Type	Egalisatiefunctie
Looptijd	N.v.t
Doel	Het egaliseren van onderhoudskosten Bio Energie Centrale Meerhoven
Maximum	500.000
Minimum	0
Datum raadsbesluit	27-8-2019
Criteria onttrekking	Jaarlijks op realisatiebasis het resultaat verevenen.
Toelichting verloop	N.v.t.

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand 31-12-2027
Res.Van Abbemuseum gebruikersonderhoud	862	-	-	862

Type	Egalisatiefunctie
Looptijd	N.v.t.
Doel	Het egaliseren van onderhoudskosten van het Abbemuseum
Maximum	1.000.000
Minimum	0
Datum raadsbesluit	27-8-2019
Criteria onttrekking	Jaarlijks op realisatiebasis het resultaat verevenen.
Toelichting verloop	N.v.t.

6. Organisatie (technisch)

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand 31-12-2027
Reserve reserveringen 2025	1.139	-	459	680

Type	Bestedingsfunctie
Looptijd	31-12-2030
Doel	Monitoring van de gereserveerde middelen 2025. Deze posten zijn allen specifiek benoemd.
Maximum	29.300.000
Minimum	0
Datum raadsbesluit	16-12-2025

Criteria onttrekking	De posten, waaraan de middelen worden besteed, zijn vooraf specifiek benoemd.
Toelichting verloop	Onttrekkingen ten behoeve van in 2025 gereserveerde middelen voor Open Eindhoven (50), Deltaplan Jeugd (125), Bibliotheken (119), Stadsvisie Eindhoven (100) en de Kadernota 2024: Plintenstrategie en Voorzieningen (65).

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand 31-12-2027
Saldireserve specifiek	33.603	9.281	6.082	36.802

Type	Bestedingsfunctie
Looptijd	N.v.t.
Doel	De Saldireserve Specifiek is een reserve die middelen bevat die zijn bestemd voor verschillende specifiek benoemde doeleinden (bestedingsfunctie).
Maximum	N.v.t.
Minimum	0
Datum raadsbesluit	Eerder dan 2010
Criteria onttrekking	De middelen zijn bestemd voor verschillende specifiek benoemde doeleinden.
Toelichting verloop	Storting voor Verlengde samenwerking de Gate (198), voor Regiodeal atelierpand Heezerweg (63) en voor armoedebeleid (1.520), allen vanuit reserve Samen Morgen Mooier Maken (i.v.m. einddatum 31-12-2027 van genoemde reserve) en storting ten behoeve van Co-financiering Woningbouw (7.500). Onttrekking voor Mobiliteitstransitie (168), voor TGO & CAO (528), Subsidieregeling Versterken Sociale basis 2027 (174), Co-financiering VEX Beethoven 1e tranche (265), armoedebeleid (775), Berenschot vrijval (2.172) en Beheer Give (2.000). Zie bijlage 6 voor een meerjarig verloopoverzicht.

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand 31-12-2027
Risicoreserve PSV	6.005	335	-	6.340

Type	Risicodekking
Looptijd	31-12-2051
Doel	Ter dekking van mogelijke optredende risico's in de financiering en waarde van de gronden PSV.
Maximum	29.000.000
Minimum	0
Datum raadsbesluit	22-11-2011
Criteria onttrekking	Betalingen van de rente op de financiering en de ontvangen erfpachtcanons.
Toelichting verloop	Jaarlijkse storting (329) dient ter afdekking van de mogelijke risico's in de financiering en waarde van de gronden PSV en storting (6) met betrekking tot aanpassing Erfpachten PSV.

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand 31-12-2027
Reserve Circulaires gemeentefonds	48	-	48	-

Type	Bestedingsfunctie
Looptijd	N.v.t.
Doel	Het doel van deze reserve is het administratief verwerken van uitkeringen uit het gemeentefonds die dusdanig laat in het jaar worden ontvangen dat besluitvorming en besteding het lopend jaar niet meer mogelijk is.
Maximum	N.v.t.
Minimum	0
Datum raadsbesluit	20-12-2011
Criteria onttrekking	De stortingen lopen via dossiers die over de circulaires in roulatie worden gebracht.
Toelichting verloop	Onttrekking ten behoeve van versterking digitale dienstverlening.

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand 31-12-2027
Reserve Risico's garanties geldleningen	8.871	35	-	8.906

Type	Risicodekking
Looptijd	Zolang de gemeente garanties of geldleningen heeft versterkt
Doel	"Dekking van eventuele aanspraken/claims in verband met verstrekte garanties en geldleningen. Maximale omvang is 120% van het richtbedrag risicoanalyse obv solvabiliteit en 10% uitstaande leningen en garanties. Het meerdere valt vrij."
Maximum	120% van het richtbedrag van de risicoanalyse o.b.v. solvabiliteit en 10% uitstaande leningen en garanties.
Minimum	80% van het berekende richtbedrag bepaald in de jaarlijkse risicoanalyse o.b.v. solvabiliteit en zekerheden.
Datum raadsbesluit	19-12-2017
Criteria onttrekking	Aanspraken /claims van geldgevers in verband met verstrekte garanties en oninbare bedragen (hoofdsom, rente, kosten) uit hoofde van verstrekte geldleningen conform realisatie.

Toelichting verloop	Storting ten behoeve van eventuele aanspraken/claims in verband met verstrekte garanties en geldleningen.

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand 31-12-2027
Saldireserve actuele ontwikkelingen	1.500	-	-	1.500

Type	Bestedingsfunctie
Looptijd	N.v.t.
Doel	Adequaat inspelen op actuele ontwikkelingen
Maximum	1.500.000
Minimum	0
Datum raadsbesluit	13-7-2021
Criteria onttrekking	Uitvoeringskracht op onderwerpen waarvan het gewenst is dat deze direct ter hand worden genomen.
Toelichting verloop	N.v.t.

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand 31-12-2027
Reserve Samen morgen mooier maken (SMMM)	5.311	-	2.400	2.911

Type	Bestedingsfunctie
Looptijd	31-12-2027
Doel	inc. Middelen bestuursakkoord 2022-2026
Maximum	50.000.000
Minimum	0
Datum raadsbesluit	8-11-2022
Criteria onttrekking	De reserve wordt ingezet op de incidentele extra inzet op het gebied van klimaat en weersverandering, ondernemende en sociale stad (iedereen mee), woningbouw en bereikbaarheid, fijne en veilige wijken, levendige stad (sport, cultuur, evenementen), organisatie en prioriteiten die aanvullend via kadernota's en/of begrotingen worden vastgesteld.
Toelichting verloop	De onttrekkingen hebben betrekking op de onderwerpen Ondernemende en Sociale Stad (1.879), Woningbouw en Bereikbaarheid (388), Levendige Stad (63) en Organisatie (70). Hiervan is 1.781 overgeboekt naar de saldireserve specifiek, van waaruit de middelen worden ingezet voor de betreffende onderwerpen. De reserve wordt 31-12 2026 opgeheven. Voor de restant-middelen met concrete bestedingsplannen wordt een begrotingswijziging opgesteld. Zie bijlage 6 voor een meerjarig verloopoverzicht.

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand 31-12-2027
Reserve Reserveringen 2022		-	-	-

Type	Bestedingsfunctie
Looptijd	31-12-2025
Doel	Monitoring van de gereserveerde middelen 2022. Deze posten zijn allen specifiek benoemd.
Maximum	31.800.000
Minimum	0
Datum raadsbesluit	20-12-2022
Criteria onttrekking	Uitgaven ten laste van deze reserve vinden plaats voor de onderwerpen die met een reserveringsvoorstel zijn vastgelegd.
Toelichting verloop	N.v.t.

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand 31-12-2027
Reserve Reserveringen 2023		-	-	-

Type	Bestedingsfunctie
Looptijd	31-12-2026
Doel	Monitoring van de in 2023 gereserveerde middelen Deze posten zijn allen specifiek benoemd.
Maximum	36.300.000
Minimum	0
Datum raadsbesluit	19-12-2023
Criteria onttrekking	Uitgaven ten laste van deze reserve vinden plaats voor de onderwerpen die met een reserveringsvoorstel zijn vastgelegd.
Toelichting verloop	N.v.t.

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand 31-12-2027
Reserve reserveringen 2024		-	-	-

Type	Bestedingsfunctie
Looptijd	31-12-2026

Doel	Monitoring van de in 2024 gereserveerde middelen Deze posten zijn allen specifiek benoemd.
Maximum	28.000.000
Minimum	0
Datum raadsbesluit	17-12-2024
Criteria onttrekking	Uitgaven ten laste van deze reserve vinden plaats voor de onderwerpen die met een reserveringsvoorstel zijn vastgelegd
Toelichting verloop	N.v.t.

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand 31-12-2027
Reserve doorontwikkeling bedrijfsvoering	13.204	-	4.026	9.178

Type	Egalisatiefunctie
Looptijd	31-12-2029
Doel	Doorontwikkeling Bedrijfsvoering
Maximum	20.000.000
Minimum	0
Datum raadsbesluit	17-12-2024
Criteria onttrekking	Bestedingen (door)ontwikkeling Bedrijfsvoering op basis van realisatie en bestedingsplan.
Toelichting verloop	De onttrekkingen hebben betrekking op de aanbestedingskalender (200), de interventie Leiderschapsontwikkeling (512), versterking van de sturing en beheersing van verbonden partijen (200), de aanbesteding van een P&C-tool (114) en op organisatieontwikkeling (3.000).

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand 31-12-2027
Reserve verwervingen Internat. Knoop XL	2.383	791	261	2.913

Type	Egalisatiefunctie
Looptijd	31-12-2048
Doel	Het egaliseren van de exploitatieresultaten van de strategische verwervingen binnen de internationale Knoop XL en om het verschil tussen de boekwaarde van de verwervingen en de inbrengwaarde bij herontwikkeling te kunnen opvangen.
Maximum	50.000.000
Minimum	0
Datum raadsbesluit	17-12-2024
Criteria onttrekking	Jaarlijkse negatieve exploitatieresultaten van de strategische verwervingen binnen Internationale Knoop XL en dekking van het verschil tussen de boekwaarde en de inbrengwaarde bij herontwikkeling.
Toelichting verloop	Storting ten behoeve van de strategische verwerving van KNOOPXL (1025) en de aankoop van Kennedyplein 100-103 (149). Actualisatie van de resultaten van een vijftal panden in het gebied Fellenoord (-383) Onttrekking ten behoeve van de aankoop van Kennedyplein 300 (261).

Bijlagen

Bijlage 1. Samenstelling van bestuur

Gemeenteraad

Als hoogste bestuursorgaan in de gemeente stelt de gemeenteraad de begroting vast en controleert of het college van burgemeester en wethouders het beleid goed uitvoert. De Eindhovense gemeenteraad bestaat uit 45 leden die in maart 2026 zijn gekozen voor een periode van 4 jaar. De raad telt op dit moment 11 fracties. De fracties PRO, CDA en D66 stelden een coalitieakkoord op voor de periode 2026-2030 en vormen de coalitie.

College van burgemeester en wethouders

Jeroen Dijsselbloem
Burgemeester

- Openbare orde en veiligheid
- Toezicht en handhaving, exclusief milieu-, bouw- en woningtoezicht
- Toezicht AVG
- Bestuurlijke coördinatie
- Representatie, public affairs en externe betrekkingen
- Internationale aangelegenheden en acquisitie
- Vergunningen evenementen

Rik Thijs
Wethouder van klimaat en energie, groen en water, mbo/hbo/wo, werk en arbeidsmarkt

- Klimaat en energie
- Openbare ruimte, groen en water, inclusief dierenwelzijn
- Werk, inkomen en participatie
- Arbeidsmarkt
- Mbo/hbo/wo, inclusief vsv

Stijn Steenbakkers
Wethouder van Brainport, economie, schaalsprong, binnenstad, gebiedsontwikkelingen binnen de Ring

- Brainport, vestigingsklimaat en internationalisering
- Economie en innovatie, inclusief detailhandel, horeca, campussen, bedrijventerreinen
- Schaalsprong van sociaal-maatschappelijke voorzieningen
- Binnenstadseconomie
- Gebiedsontwikkelingen binnen de Ring (o.a. Spoorzone, KnoopXL, Binnenstad, Stadhuisplein, VDMA, Schellenskwartier, Blake, Spoorzone Fuutlaan, Krabbendampad)
- Gebiedsontwikkeling Noordwest

Mieke Verhees
Wethouder van wonen, RO, grond en vastgoed, sociaalmaatschappelijk ontwikkelen, gezondheid

- Wonen en volkshuisvesting
- Gebiedsontwikkelingen buiten de Ring (o.a. Stadshart Woensel, Groots Gestel (ook binnen de Ring) MMC-Peppelrode, Evoluon e.o., Kastelenplein, Sectie-C, Vaartbroek, Woensel-West)
- Gebiedsontwikkeling Kanaalzone Zuid, Limbeek en Gildebuurt/Hemelrijken
- Ruimtelijke ordening en vergunningen
- Grondbedrijf
- Sociaal-maatschappelijk ontwikkelen
- Maatschappelijk vastgoed, inclusief bibliotopen
- Gezonde fysieke leefomgeving, inclusief gezondheid, milieu en afval

Robert Strijk
Wethouder van mobiliteit, organisatie en digitalisering, citymarketing, studentenzaken

- Mobiliteit en bereikbaarheid, inclusief Eindhoven Airport
- Organisatie, dienstverlening en digitalisering
- Citymarketing en evenementen, inclusief vrije tijd en toerisme
- Studentenzaken
- Brainport voor Elkaar

Remco van Dooren
Wethouder van financiën, wijken, welzijn, sport, erfgoed

- Financiën en deelnemingen
- Wijken en gebiedsgericht werken, inclusief Pact Woensel-Zuid
- Wijkwinkelcentra en markten
- Sociale basis en welzijn, inclusief WIJeindhoven
- Sport
- Erfgoed

Mariëlle Giesbertz
Wethouder van cultuur en design, Wmo, inwonersparticipatie, regionale samenwerking

- Cultuur en design, inclusief bibliotheek
- Maatschappelijke ondersteuning (Wmo)
- Inwoners- en overheidsparticipatie
- Regionale samenwerking

Samir Toub
Wethouder van jeugd en onderwijs, asiel, armoede, inclusie

- Jeugd en jeugdzorg
- Onderwijs (vve, po, vo), inclusief IHP
- Opvang, statushouders en vluchtelingen
- Armoede en schulden
- Diversiteit en inclusie

Pim van Vliet
Gemeentesecretaris

- Algemeen directeur

Bijlage 2. Kerngegevens

Kerngegevens per 1 januari	2025	2026	2027
Sociale structuur:			
Aantal inwoners	249.032	249.771	261.500
Inwoners < 20 jaar	46.842	47.603	48.325
Inwoners > 64 jaar	40.151	41.293	43.590
Inwoners 65 t/m 74 jaar	20.672	21.132	22.495
Inwoners 75-84 jaar	14.127	14.632	15.255
Inwoners 85 jaar e.o.	5.352	5.529	5.840
Aantal WW-uitkeringen	3.092	3.442	3.400
Aantal bijstandsgerechtigden WWB/Participatiewet	6.436	6.391	6.266
Fysieke structuur:			
Oppervlakte gemeente (in ha)	8.936	8.936	8.936
Lengte wegen (in km)	944	944	944
Aantal woningen	121.191	122.956	124.500
Aantal bewoners per woning	2,1	2,0	2,0
% huurwoning	56%	56%	56%
% eigen woning	44%	44%	44%

Algemene gegevens	2025	2026	2027
Personeel:			
Formatie in fte's	2.343	2.515	2.603
Prijspeil	1 jan. 2025	1 jan. 2026	1 jan. 2027
Totaal personeelskosten (x €1.000)	281.191	290.848	315.966
Rente:			
Omslagrente	1%	1%	1,3%
Rente grondexploitatie	1%	1%	1,3%
Rente facilitatie grondexploitaties (kostenverhaal)	1%	1%	2,0%
Rente reserves / voorzieningen	1%	1%	1,3%
Prijsstijging voor:			
Goederen en diensten	3,50%	2,70%	2,50%
Subsidies en overdrachten (regulier)	3,50%	2,70%	2,50%
Indexering inkomsten:			
OZB (woningen)	4,60%	6,00%	2,60%
Tarieven, belastingen, rechten	3,50%	3,50%	2,60%

Algemene dekkingsmiddelen

(x 1.000)	2027	2028	2029	2030
Lokale heffingen waarvan besteding niet gebonden is				
OZB	103.283	103.283	104.283	104.283
Hondenbelasting	1.412	1.412	1.412	1.412
Precariorechten	1.379	1.379	1.379	1.379
Uitkeringen gemeentefonds				
Gemeentefonds	784.454	784.222	788.730	820.132
Dividend				
BNG	400	400	400	400
Eindhoven Airport	813	-	1.313	1.313
BIC1	3.283	3.283	3.283	3.283
Enexis	15	15	15	15
Saldo financieringsfunctie				
Financieringsfunctie	288	2.572	4.551	5.719
Overige algemene dekkingsmiddelen				
Rente eigen kapitaal	1.916	1.776	1.760	1.647
Rente belegde reserves	4.611	4.095	3.898	3.759
Vennootschapsbelasting	pm	pm	pm	Pm
Subtotaal	**901.854**	**902.437**	**911.024**	**943.342**
Onvoorzien	263	263	263	263
Totaal algemene dekkingsmiddelen	**902.117**	**902.700**	**911.287**	**943.605**

Bijlage 3. Financieel overzicht

Lasten

LASTEN	perso-neels lasten	kapitaal lasten	goederen en diensten	subsidies en over-drachten	overhead en apparaats-kosten	overig	toevoe-gingen voorzie-ningen	toevoe-ging reserves	totaal lasten
5.7 Openb. groen en (openlucht)recreatie	5.141	2.828	20.760	304	217	-417	-	40	28.873
Groen	**5.141**	**2.828**	**20.760**	**304**	**217**	**-417**		**40**	**28.873**
7.2 Riolering	3.008	2.614	7.366	250	-	1.588	16.685	-	31.511
Water	**3.008**	**2.614**	**7.366**	**250**		**1.588**	**16.685**		**31.511**
7.3 Afval	784	149	29.670	-	78	5.124	-473	-	35.332
7.4 Milieubeheer	10.270	4.546	16.897	2.920	39	573	-	7.641	42.886
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	142	9	951	-	65	-	-	-	1.167
Milieu	**11.196**	**4.704**	**47.518**	**2.920**	**182**	**5.697**	**-473**	**7.641**	**79.385**
1 Klimaat en weer	**19.345**	**10.146**	**75.644**	**3.474**	**399**	**6.868**	**16.212**	**7.681**	**139.769**
3.1 Economische ontwikkeling	163	23	1.221	2.293	-	50	-	-	3.750
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	357	-775	29.990	200	378	1.980	-	-	32.130
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	1.787	3	746	2.063	-	38	-	116	4.753
3.4 Economische promotie	1.973	-	2.617	2.746	297	-	-	319	7.952
2a Ondernemende stad	**4.280**	**-749**	**34.574**	**7.302**	**675**	**2.068**		**435**	**48.585**
4.2 Onderwijshuisvesting	1.552	13.000	13.333	-	52	-	-	714	28.651
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	6.181	-	6.753	26.717	103	-	-	-	39.754
2b Onderwijs	**7.733**	**13.000**	**20.086**	**26.717**	**155**			**714**	**68.405**
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	9.396	827	38.010	28.439	777	446	-	25	77.920
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorz. Integraal	-	-	-	48.676	-	-	-	-	48.676
7.1 Volksgezondheid	693	107	12.187	1.410	65	-	-	-	14.462
Sociale basis en wijkteams	**10.089**	**934**	**50.197**	**78.525**	**842**	**446**		**25**	**141.058**
6.3 Inkomensregelingen	18.538	-	2.494	166.474	1.488	-	-	1.520	190.514
6.4 WSW en beschut werk	341	-	1.983	34.510	104	-	-	-	36.938
6.5 Arbeidsparticipatie	3.266	-	8.786	13.961	117	-	-	1	26.131
Werk en inkomen	**22.145**		**13.263**	**214.945**	**1.709**			**1.521**	**253.583**
6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	86	-	2	11.872	-	-	-	-	11.960
6.711 Huishoudelijke hulp (Wmo)	166	-	4	25.878	-	-	-	-	26.048
6.712 Begeleiding (Wmo)	-	-	2	15.759	-	-	-	-	15.761
6.713 Dagbesteding (Wmo)	-	-	-	2.774	117	-	-	-	2.891
6.714 Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	156	-	394	244	-	-	-	-	794
6.791 PGB Wmo	-	-	-	5.856	-	-	-	-	5.856
6.811 Beschermd wonen (Wmo)	121	-	-	39.333	26	-	-	-	39.480
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	-	855	3.583	19.234	-	-	-	-	23.672
6.91 Coördinatie en beleid Wmo	13.754	-	137	-	117	-	-	-	14.008
Wmo	**14.283**	**855**	**4.122**	**120.950**	**260**				**140.470**
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	-	-	127	10.479	-	-	-	-	10.606
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	-	-	85	43.448	-	-	-	-	43.533
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	-	-	-	1.708	-	-	-	-	1.708
6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal	-	-	-	10.508	-	-	-	-	10.508

LASTEN	perso-neels lasten	kapitaal lasten	goederen en diensten	subsidies en over-drachten	overhead en apparaats-kosten	overig	toevoe-gingen voorzie-ningen	toevoe-ging reserves	totaal lasten
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	82	-	139	21.581	-	-	-	-	21.802
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	-	-	-	3.959	-	-	-	-	3.959
6.792 PGB Jeugd	-	-	-	2.932	-	-	-	-	2.932
6.821 Jeugdbescherming	-	-	-	6.137	-	-	-	-	6.137
6.822 Jeugdreclassering	-	-	-	1.112	-	-	-	-	1.112
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	7.542	-	1.042	1.659	39	-	-	-	10.282
Jeugd	**7.624**		**1.393**	**103.523**	**39**				**112.579**
2c Sociale stad	**54.141**	**1.789**	**68.975**	**517.943**	**2.850**	**446**		**1.546**	**647.690**
8.1 Ruimte en leefomgeving	11.148	12.407	9.566	79	-	2.490	-25	3.023	38.688
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen	1.422	7.669	46.719	-	79	4.714	-	1.178	61.781
8.3 Wonen en bouwen	34.696	2.541	7.896	1.724	10.097	-30.391	-	7.840	34.403
3a Woningbouw en fijne wijken	**47.266**	**22.617**	**64.181**	**1.803**	**10.176**	**-23.187**	**-25**	**12.041**	**134.872**
2.1 Verkeer en vervoer	8.980	9.600	43.177	121	337	-1.245	-	8.192	69.162
2.2 Parkeren	1.261	1.197	5.576	-	31	10	-	18	8.093
2.4 Economische havens en waterwegen	-	241	159	-	-	-	-	-	400
2.5 Openbaar vervoer	23	1.187	875	-	431	-	-	-	2.516
3b Bereikbaarheid	**10.264**	**12.225**	**49.787**	**121**	**799**	**-1.235**		**8.210**	**80.171**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	103	70	181	25.065	-	-	-	-	25.419
1.2 Openbare orde en veiligheid	22.836	393	5.414	7.027	107	49	-	-	35.826
4 Veilige wijken	**22.939**	**463**	**5.595**	**32.092**	**107**	**49**			**61.245**
5.1 Sportbeleid en activering	7.811	-	683	685	39	-	-	-	9.218
5.2 Sportaccommodaties	10.565	7.840	17.455	736	214	-	-	90	36.900
Sport	**18.376**	**7.840**	**18.138**	**1.421**	**253**			**90**	**46.118**
5.3 Cultuurpresentatie,-prod. en particip.	2.212	6.291	12.410	26.165	52	-	-	3.901	51.031
5.4 Musea	4.363	166	2.830	-	-	-	-	582	7.941
5.5 Cultureel erfgoed	756	106	1.524	237	-	-	-	29	2.652
5.6 Media	22	-	549	4.816	-	-	-	-	5.387
Cultuur	**7.353**	**6.563**	**17.313**	**31.218**	**52**			**4.512**	**67.011**
5 Levendige stad	**25.729**	**14.403**	**35.451**	**32.639**	**305**			**4.602**	**113.129**

LASTEN	perso-neels lasten	kapitaal lasten	goederen en diensten	subsidies en over-drachten	overhead en apparaats-kosten	overig	toevoe-gingen voorzie-ningen	toevoe-ging reserves	totaal lasten
0.1 Bestuur	10.833	91	4.018	3.428	845	-	-	15	19.230
0.2 Burgerzaken	9.643	20	2.217	3.552	254	-	-	486	16.172
Bestuur en dienstverlening	**20.476**	**111**	**6.235**	**6.980**	**1.099**			**501**	**35.402**
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	1.305	13	147	-	254	-	-	-	1.719
0.4 Overhead	98.541	7.065	45.559	-	-17.779	-	-	-69	133.317
0.5 Treasury	-	3.620	300	-	174	-3.795	-	-	299
0.7 Algemene en ov. uitkering gem.fonds	-	-	-	-	95	-	-	-	95
0.8 Overige baten en lasten	-	15	365	-	393	-4.874	-	35	-4.066
Bedrijfsvoering	**99.846**	**10.713**	**46.371**		**-16.863**	**-8.669**		**-34**	**131.364**
0.61 OZB woningen	2.311	-	159	-	89	-	-	-	2.559
0.62 OZB niet-woningen	835	-	42	-	89	-	-	-	966
0.63 Parkeerbelasting	361	-	918	-	31	-	-	106	1.416
0.64 Belastingen overig	440	-	339	-	89	-	129	-	997
Belastingen	**3.947**		**1.458**		**298**		**129**	**106**	**5.938**
6 Organisatie	**124.269**	**10.824**	**54.064**	**6.980**	**-15.466**	**-8.669**	**129**	**573**	**172.704**
Totaal LASTEN	**315.966**	**84.718**	**408.357**	**629.071**		**-23.660**	**16.316**	**35.802**	**1.466.570**

Baten

BATEN	uitkering uit gemeente-fonds	overige rijks-bijdragen	belastingen en heffingen	goederen en diensten	overige overdrachten	overig	onttrekking reserves	totaal baten
5.7 Openb. groen en (openlucht)recreatie	-	-	-	-647	-	-	-1.106	-1.753
Groen				**-647**			**-1.106**	**-1.753**
7.2 Riolering	-	-	-30.619	-180	-	-2.800	-53	-33.652
Water			**-30.619**	**-180**		**-2.800**	**-53**	**-33.652**
7.3 Afval	-	-	-37.006	-470	-	-	-	-37.476
7.4 Milieubeheer	-	-6.770	-	-3.326	-	-62	-14.048	-24.206
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-	-	-648	-	-	-	-	-648
Milieu		**-6.770**	**-37.654**	**-3.796**		**-62**	**-14.048**	**-62.330**
1 Klimaat en weer		**-6.770**	**-68.273**	**-4.623**		**-2.862**	**-15.207**	**-97.735**
3.1 Economische ontwikkeling	-	-	-	-	-	-	-50	-50
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-	-	-	-3.723	-	-26.543	-200	-30.466
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-	-44	-2.540	-	-324	-	-	-2.908
3.4 Economische promotie	-	-	-7.200	-260	-	-	-842	-8.302
2a Ondernemende stad		**-44**	**-9.740**	**-3.983**	**-324**	**-26.543**	**-1.092**	**-41.726**
4.2 Onderwijshuisvesting	-	-	-	-3.405	-63	-	-2.906	-6.374
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-	-15.911	-	-11	-287	-	-119	-16.328
2b Onderwijs		**-15.911**		**-3.416**	**-350**		**-3.025**	**-22.702**
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-	-28.573	-	-2.239	-	-	-5.461	-36.273
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorz. Integraal	-	-	-	-	-	-	-2.500	-2.500
7.1 Volksgezondheid	-	-	-	-183	-	-	-	-183
Sociale basis en wijkteams		**-28.573**		**-2.422**			**-7.961**	**-38.956**
6.3 Inkomensregelingen	-	-146.050	-	-80	-2.157	-50	-2.295	-150.632
6.5 Arbeidsparticipatie	-	-	-	-	-89	-	-1.211	-1.300
Werk en inkomen		**-146.050**		**-80**	**-2.246**	**-50**	**-3.506**	**-151.932**
6.711 Huishoudelijke hulp (Wmo)	-	-	-	-	-1.522	-	-	-1.522
6.712 Begeleiding (Wmo)	-	-647	-	-	-	-	-	-647
6.811 Beschermd wonen (Wmo)	-	-	-	-	-500	-	-1.215	-1.715
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	-	-	-	-895	-	-	-21	-916
Wmo		**-647**		**-895**	**-2.022**		**-1.236**	**-4.800**
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	-	-	-	-	-	-	-125	-125
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	-	-103	-	-	-	-	-	-103
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	-	-	-	-1.589	-	-	-	-1.589
Jeugd		**-103**		**-1.589**			**-125**	**-1.817**
2c Sociale stad		**-175.373**		**-4.986**	**-4.268**	**-50**	**-12.828**	**-197.505**
8.1 Ruimte en leefomgeving	-	-1.731	-	-4.006	-	-167	-9.502	-15.406
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreine	-	-7.758	-	-49.847	-	-1.292	-261	-59.158
8.3 Wonen en bouwen	-	-2.199	-10.125	-2.719	-171	-10	-992	-16.216
3a Woningbouw en fijne wijken		-11.688	-10.125	-56.572	-171	-1.469	-10.755	-90.780

BATEN	uitkering uit gemeente-fonds	overige rijks-bijdragen	belastingen en heffingen	goederen en diensten	overige overdrachten	overig	onttrekking reserves		totaal baten
2.1 Verkeer en vervoer		-	-150	-658	-1.959	-309	-	-13.057	-16.133
2.2 Parkeren		-	-	-144	-2.025	-	-	-	-2.169
2.4 Economische havens en waterwegen		-	-	-119	-	-	-	-	-119
2.5 Openbaar vervoer		-	-	-13	-	-	-	-	-13
3b Bereikbaarheid			**-150**	**-934**	**-3.984**	**-309**		**-13.057**	**-18.434**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer		-	-	-	-470	-	-	-17	-487
1.2 Openbare orde en veiligheid		-	-7.941	-532	-824	-	-	-168	-9.465
4 Veilige wijken			**-7.941**	**-532**	**-1.294**			**-185**	**-9.952**
5.1 Sportbeleid en activering		-	-720	-	-5	-25	-	-	-750
5.2 Sportaccommodaties		-	-1.588	-	-10.927	-51	-	-57	-12.623
Sport			**-2.308**		**-10.932**	**-76**		**-57**	**-13.373**
5.3 Cultuurpresentatie,-prod. en particip.		-	-	-	-5.195	-	-	-6.197	-11.392
5.4 Musea		-	-	-	-1.145	-	-	-582	-1.727
5.5 Cultureel erfgoed		-	-29	-	-70	-	-	-67	-166
Cultuur			**-29**		**-6.410**			**-6.846**	**-13.285**
5 Levendige stad			**-2.337**		**-17.342**	**-76**		**-6.903**	**-26.658**
0.1 Bestuur		-	-	-	-327	-186	-	-219	-732
0.2 Burgerzaken		-	-556	-7.564	-104	-12	-	-922	-9.158
Bestuur en dienstverlening			**-556**	**-7.564**	**-431**	**-198**		**-1.141**	**-9.890**
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden		-	-	-	-95	-	-	-	-95
0.4 Overhead		-	-	-	-1.667	-	-	-19.055	-20.722
0.5 Treasury		-	-	-	-	-	-11.438	-	-11.438
0.8 Overige baten en lasten		-	-	-	-35	-	-	-	-35
Bedrijfsvoering		**-784.454**			**-1.797**		**-11.438**	**-19.055**	**-816.744**
0.61 OZB woningen		-	-	-47.003	-	-	-	-	-47.003
0.62 OZB niet-woningen		-	-	-56.280	-	-	-	-	-56.280
0.63 Parkeerbelasting		-	-	-27.810	-	-	-	-	-27.810
0.64 Belastingen overig		-	-	-2.791	-534	-11	-15	-	-3.351
Belastingen				**-133.884**	**-534**	**-11**	**-15**		**-134.444**
6 Organisatie		**-784.454**	**-556**	**-141.448**	**-2.762**	**-209**	**-11.453**	**-20.196**	**-961.078**
Totaal BATEN		**-784.454**	**-220.770**	**-231.052**	**-98.962**	**-5.707**	**-42.377**	**-83.248**	**-1.466.570**

Bijlage 4. Incidentele posten en structurele mutaties reserves

Incidentele posten

Een belangrijk uitgangspunt voor het provinciaal toezicht is een reëel en structureel sluitende begroting. Dit houdt in dat de jaarlijks terugkerende lasten zijn gedekt door jaarlijks terugkerende baten. Hiervoor isoleren we de incidentele lasten en baten in de begroting. Voor 2027 is het beeld:

Programma (x € 1.000)	*Lasten*	*Baten*	*Saldo*
1. Klimaat en weer	21.714	-16.982	4.732
2a. Ondernemende stad	31.091	-31.291	-200
2b. Onderwijs	964	-2.910	-1.946
2c. Sociale stad	5.739	-12.828	-7.089
3a. Woningbouw en fijne wijken	76.848	-63.699	13.149
3b. Bereikbaarheid	20.503	-13.370	7.133
4. Veilige wijken	297	-185	112
5. Levendige stad	12.982	-6.903	6.079
6. Organisatie	14.284	-20.196	-5.912
Totaal	**184.422**	**-168.364**	**16.058**

De incidentele lasten zijn in 2027 16 mln hoger dan de incidentele baten. Dit betekent dat de structurele lasten 16 mln lager zijn dan de structurele baten. De Begroting 2027 is daarmee conform de richtlijnen reëel en structureel sluitend. Onderstaand volgt per programma een overzicht van de incidentele baten en lasten over het jaar 2027, waarbij de grote mutaties in de tabel kort worden toegelicht onder verwijzing naar het volgnummer (#) in de tabel. In 2027 komen er 5 nieuwe onderwerpen bij.

1. Exploitatieprojecten (maatschappelijk nut) en grondexploitaties (bestaand)
Op diverse beleidsterreinen voeren we activiteiten projectmatig uit (bijvoorbeeld groot onderhoud, revitalisering bomen, verbeteren luchtkwaliteit). Het betreft hier nadrukkelijk geen investeringen maar exploitatieactiviteiten. Bij de start van een project worden de beschikbare middelen samengebracht in de reserve Exploitatie projecten openbare ruimte meerjarig (eporm). De storting in en vervolgens de onttrekking aan de reserve merken we als incidenteel aan. Begrotingstechnisch zijn beide mutaties budgettair neutraal. De mutaties m.b.t. grondexploitatie projecten merken we eveneens aan als incidenteel en ook deze zijn budgettair neutraal.

2. Voorbereidingskosten met dekking uit RSI (bestaand)
In de reserve Strategische Investeringen (RSI) staan incidentele middelen t.b.v. de realisatie van strategische investeringen. Via RSI kunnen alleen incidentele zaken worden gedekt, zoals een bijdrage aan een investering van derden of voorbereidingskosten. De mutaties zijn in paragraaf 3i Investeringen nader toegelicht.

3. Beheer en onderhoud groen (bestaand)
Incidentele impuls voor het inlopen van onderhoud.

4. Evenementen (nieuw)
Serieel-incidentele impuls (4 jaar) o.a. voor verdere professionalisering van evenementen.

5. Pilot gratis lidmaatschap (bestaand)
Tijdelijke actie gericht op van een verdubbeling van het huidige aantal volwassen leden.

6. Opvang ontheemden Oekraïne / TGO&COA geleide locaties (bestaand)
Voor opvangen van tekorten op maatschappelijke opvang, zoals het sociaal beheer op asiellocaties (2026-2030), het beleidsplan Welkom in Eindhoven (2025-2027), en de formalisering en financiering van Tijdelijke Gemeentelijke Opvang (TGO) & COA geleide locaties. Deze kosten worden gedekt uit de reserve opvang ontheemden Oekraïne en de saldireserve specifiek

7. Verbind oude en nieuwe Eindhovenaren (bestaand)
Tijdelijke verlenging van werkmethodiek 'Samenleven in verscheidenheid' in buurten met oog op ontwikkelopgave.

8. Beleidsplan armoede en schulden (bestaand)
Voor de incidentele componenten uit het beleidsplan 'Een financieel zeker bestaan' is dekking beschikbaar in de Saldireserve specifiek.

9. Wonen, o.a. doorstroomteam, buurtontmoeting (nieuw)
We starten met een (tijdelijk) ambtelijk doorstroomteam om de doorstroom op de woningmarkt te stimuleren.

10. Inc. bijdrage VEX Beethoven 2e tranche (bestaand)
Incidentele bijdrage aan woningbouwprojecten die te maken hebben met een onrendabele top in de vastgoedexploitatie. Op deze manier kunnen projecten met betaalbare woningen die dreigen vast te lopen toch starten.

11. Woningbouwversnelling (nieuw)
Voor cofinanciering woningbouw is een incidentele impuls nodig van 7,5 mln voor WMRE en WBI aanvragen.

12. Vergunningsplicht Kruisstraat (nieuw)
Voor dit project stellen we in 2027 en 2028 0,4 mln per jaar incidenteel beschikbaar.

13. Ondergrondse infra sportparken (bestaand)
Eenmalige overdracht naar netbeheerders.

14. Acute problemen culturele instellingen (nieuw)
We zetten 2 mln incidenteel in op acute problemen bij culturele instellingen.

15. Hornemannhuis (bestaand)
Onderzoek naar een eigentijdse, educatieve voorziening die regionaal van betekenis is op thema’s als oorlog, antisemitisme, ethiek, uitsluiting, menselijke waardigheid.

16. Jong cultuur (bestaand)
Het Rijk stopt met de Impuls Jongeren Cultuur. Gezien het mooie cultuuraanbod wat is ontstaan met cultuurweekenden, events en talloze cultuurparticipatieactiviteiten, gaan we op basis van de evaluatie en input van jongeren 1 jaar verder met het programma Jong cultuur.

17. Doorontwikkeling bedrijfsvoering (bestaand)
Deze middelen zijn beschikbaar gesteld voor tijdelijke projecten en ontwikkelopgaven binnen de bedrijfsvoering. De activiteiten kennen een afgebakende looptijd en worden incidenteel gedekt uit een reserve.

18. GIVE (bestaand)
De middelen worden ingezet voor tijdelijke projecten en afgebakende use cases binnen het programma Generieke Informatievoorziening Eindhoven (GIVE). De activiteiten hebben een eenmalig en tijdelijk karakter en worden incidenteel gedekt uit de saldireserve.

19. Informatiebeveiliging (bestaand)
Het Europese programma Digital Decade brengt extra verplichtingen met zich mee op het gebied van cybersecurity (NIS2), digitale infrastructuur en digitale publieke dienstverlening. Dit leidt eenmalig tot een impuls in termen van compliance, digitale weerbaarheid en aanpassingen in systemen.

20. Incidentele fte's (bestaand)
Betreft het restant van de serieel incidenteel gedekte fte's waarvan jaarlijks wordt besloten of de dekking wordt voortgezet.

Incidentele posten			Exploitatieprojecten, dekking uit reserve eporm							
			Dekking uit reserves							
			Saldo > 250k (netto, excl. reserves)							

Programma	Taakveld	Omschrijving	#	2027		2028		2029		2030	
				Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
1. Klimaat en weer	TV57	Exploitatieprojecten (dekking uit reserve eporm)	1	40							
1. Klimaat en weer	TV57	KN25: Beheer en onderhoud groen: inlopen van onderhoud.	3	567							
1. Klimaat en weer	TV74	Exploitatieprojecten (dekking uit reserve eporm)	1	8.614	-1.775	2.070	-4.990	1.304		404	
1. Klimaat en weer	TV57	Voorbereidingskosten (dekking uit RSI): zie 3i Investeringen	2	800		500		500		300	
1. Klimaat en weer	TV74	Voorbereidingskosten (dekking uit RSI): zie 3i Investeringen	2	4.012		2.342		1.942		1.942	
1. Klimaat en weer	TV57	Res. vastgoed eigenaarsonderhoud			-3		-3		-3		-3
1. Klimaat en weer	TV57	Reserve bovenwijkse voorzieningen			-263		-276		-276		-274
1. Klimaat en weer	TV57	Reserve eporm	1	40	-40						
1. Klimaat en weer	TV57	Reserve Strategische investeringen	2		-800		-500		-500		-300
1. Klimaat en weer	TV72	Reserve bovenwijkse voorzieningen			-53		-68		-68		-68
1. Klimaat en weer	TV74	Egalisatieres. transitievisie warmte			-416	302	-542	344	-585	344	-592
1. Klimaat en weer	TV74	Reserve Bodemsanering			-2.752						
1. Klimaat en weer	TV74	Reserve eporm	1	398	-6.840	394	2.920	329	-1.304	329	-404
1. Klimaat en weer	TV74	Reserve Gebiedsgericht grondwaterbeheer			-19		-38		-38		-38
1. Klimaat en weer	TV74	Reserve Strategische investeringen	2		-4.012		-2.342		-1.942		-1.942
1. Klimaat en weer	TV74	Reserve uitvoering klimaat- en energiebeleid		7.243							
1. Klimaat en weer	TV74	Reserve WKO's			-9		-9		-9		-9
Totaal 1. Klimaat en weer				**21.714**	**-16.982**	**5.608**	**-5.848**	**4.419**	**-4.725**	**3.319**	**-3.630**
2A. Ondernemende stad	TV31	Exploitatieprojecten (dekking uit reserve eporm)	1	50							
2A. Ondernemende stad	TV32	Grondexploitaties bedrijventerreinen (saldo B/L = 0)	1	30.199	-30.199	30.644	-30.644	31.093	-31.093	30.975	-30.975
2A. Ondernemende stad	TV34	B27: Evenementen	4	407		407		407		407	
2A. Ondernemende stad	TV31	Reserve eporm	1		-50						
2A. Ondernemende stad	TV32	Reserve Toekomstfonds Bedrijventerreinen			-200		-200				
2A. Ondernemende stad	TV33	Reserve Toekomstfonds Bedrijventerreinen		116		116		116		116	
2A. Ondernemende stad	TV34	Reserve Citymarketing, toerisme, recr-ev			-513						
2A. Ondernemende stad	TV34	Reserve SMMM			-264						
2A. Ondernemende stad	TV34	Reserve Strategische sportevenementen		121		121		121		121	
2A. Ondernemende stad	TV34	Saldireserve specifiek		198			-66		-66		-66
2A. Ondernemende stad	TV34	Reserve reserveringen 2025			-65		-64		-59		
Totaal 2A. Ondernemende stad				**31.091**	**-31.291**	**31.288**	**-30.974**	**31.737**	**-31.218**	**31.619**	**-31.041**
2B. Onderwijs	TV43	B26: Pilot gratis lidmaatschap	5	250							
2B. Onderwijs	TV42	Reserve CO2-reductie vastgoed		2	-6	2	-6	2	-6	2	-6
2B. Onderwijs	TV42	Reserve Huisvesting onderwijs		276	-2.306	276	-1.831	276	-681	276	-602
2B. Onderwijs	TV42	Reserve Internationale school		436	-479	436	-479	436	-479	436	-479
2B. Onderwijs	TV43	Reserve reserveringen 2025			-119		-255				
Totaal 2B. Onderwijs				**964**	**-2.910**	**714**	**-2.571**	**714**	**-1.166**	**714**	**-1.087**
2C. Sociale stad	TV61	Opvang ontheemden Oekraïne (dekking uit reserve)	6	2.349		25					
2C. Sociale stad	TV61	TGO&COA geleide locaties (dekking uit saldireserve)	6	528		1.778		1.778		888	
2C. Sociale stad	TV61	B26: Verbind oude en nieuwe Eindhovenaren	7	250							
2C. Sociale stad	TV63	Beleidsplan armoede en schulden (dekking uit saldireserve)	8	775		485		425			
2C. Sociale stad	TV65	Projecten maatschappelijk nut arbeidsparticipatie		1							
2C. Sociale stad	TV65	B24: Work in Nederland		290							
2C. Sociale stad	TV61	Res. vastgoed eigenaarsonderhoud		1		1		1		1	
2C. Sociale stad	TV61	Res.Transformatiefonds sociaal domein			-2.407		-25				
2C. Sociale stad	TV61	Reserve CO2-reductie vastgoed		24	-3	24	-3	24	-3	24	-3
2C. Sociale stad	TV61	Reserve Opvang ontheemden Oekraïne	6		-2.349		-25				
2C. Sociale stad	TV61	Saldireserve specifiek	6		-702		-1.778		-1.778		-888
2C. Sociale stad	TV623	Reserve Eigen Kapitaal			-2.500						
2C. Sociale stad	TV63	Reserve SMMM			-1.520						
2C. Sociale stad	TV63	Saldireserve specifiek	8	1.520	-775		-485		-425		
2C. Sociale stad	TV65	Res.Transformatiefonds sociaal domein			-1.122						
2C. Sociale stad	TV65	Reserve eporm	1	1	-1						
2C. Sociale stad	TV65	Reserve SMMM			-88						
2C. Sociale stad	TV6751	Reserve reserveringen 2025			-125						
2C. Sociale stad	TV6811	Reserve Innovatie beschermd wonen			-1.215						
2C. Sociale stad	TV6812	Res. vastgoed eigenaarsonderhoud			-21		-21		-21		-21
Totaal 2C. Sociale stad				**5.739**	**-12.828**	**2.313**	**-2.337**	**2.228**	**-2.227**	**913**	**-912**
3A. Woningbouw en fijne wijke	TV81	Projecten faciliterend grondbedrijf (saldo B/L = 0)		3.951	-3.951	5.439	-5.439	1.589	-1.589	195	-195
3A. Woningbouw en fijne wijke	TV81	Exploitatieprojecten (dekking uit reserve eporm)	1	5.197	-1.218	5.558	-3.656	70		70	
3A. Woningbouw en fijne wijke	TV81	Voorbereidingskosten (dekking uit RSI): zie 3i Investeringen	2	5.361		991		994		1.079	
3A. Woningbouw en fijne wijke	TV81	B27: Fondsen LEO		93		93		93		93	
3A. Woningbouw en fijne wijke	TV81	KN25: Stadhuisplein ontwerp binnenstad		400							
3A. Woningbouw en fijne wijke	TV82	Projecten grondexploitaties niet bedrijventerreinen (saldo B/L	1	47.775	-47.775	46.508	-46.508	48.857	-48.857	28.706	-28.706
3A. Woningbouw en fijne wijke	TV83	Exploitatieprojecten (dekking uit reserve eporm)	1	265		777					
3A. Woningbouw en fijne wijke	TV83	B27: Wonen, oa doorstroomteam, buurtontmoeting	9	1.000		1.000					
3A. Woningbouw en fijne wijke	TV83	KN25: Wonen		100		100		100			
3A. Woningbouw en fijne wijke	TV83	Inc. bijdrage VEX Beethoven 2e tranche (dekking uit saldires	10	265		840					
3A. Woningbouw en fijne wijke	TV83	B26: MIVA voorzieningen: nulmeting en eenmalige aanpassingen.		400		400		360			
3A. Woningbouw en fijne wijke	TV81	Reserve bovenwijkse voorzieningen			-112		-111		-111		-109
3A. Woningbouw en fijne wijke	TV81	Reserve eporm	1	3.023	-3.979	225	-1.902	70	-70	70	-70

Programma	Taakveld	Omschrijving	#	2027		2028		2029		2030	
				Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
3A. Woningbouw en fijne wijke	TV81	Reserve Strategische investeringen	2		-5.361		-991		-994		-1.079
3A. Woningbouw en fijne wijke	TV81	Reserve reserveringen 2025			-50						
3A. Woningbouw en fijne wijke	TV82	Reserve bovenwijkse voorzieningen		52		52		52		52	
3A. Woningbouw en fijne wijke	TV82	Reserve verwervingen Internat. Knoop XL		791	-261	1.050		791	-456	840	-140
3A. Woningbouw en fijne wijke	TV82	Risicoreserve PSV		335		335		335		335	
3A. Woningbouw en fijne wijke	TV83	Res. vastgoed eigenaarsonderhoud		12		12		12		12	
3A. Woningbouw en fijne wijke	TV83	Reserve CO2-reductie vastgoed			-11		-11		-11		-11
3A. Woningbouw en fijne wijke	TV83	Reserve eporm	1	265	-265	777	-777				
3A. Woningbouw en fijne wijke	TV83	Reserve SMMM			-451						
3A. Woningbouw en fijne wijke	TV83	Saldireserve specifiek	10		-265		-840				
3A. Woningbouw en fijne wijke	TV83	Saldireserve specifiek: B27: Woningbouw versnelling	11	7.563		0					
Totaal 3A. Woningbouw en fijne wijken				**78.875**	**-63.699**	**66.185**	**-60.235**	**55.352**	**-52.088**	**33.482**	**-30.310**
3B. Bereikbaarheid	TV21	Exploitatieprojecten (dekking uit reserve eporm)	1	9.689	-303	2.338	-301	2.285	-247	2.168	-43
3B. Bereikbaarheid	TV22	Exploitatieprojecten parkeren	1	10	-10						
3B. Bereikbaarheid	TV21	Voorbereidingskosten (dekking uit RSI): zie 3i Investeringen	2	2.594		2.000		2.000		2.000	
3B. Bereikbaarheid	TV21	Res.regiobr. proj.bereikbaarheidsagenda ZOB			-525						
3B. Bereikbaarheid	TV21	Reserve bovenwijkse voorzieningen			-516		-573		-573		-573
3B. Bereikbaarheid	TV21	Reserve eporm	1	8.192	-9.386	2.000	-2.037	2.000	-2.038	2.000	-2.125
3B. Bereikbaarheid	TV21	Reserve Groot onderhoud			-29		-29		-29		-29
3B. Bereikbaarheid	TV21	Reserve Masterplan mobiliteit						3.021		2.426	
3B. Bereikbaarheid	TV21	Reserve SMMM			-7						
3B. Bereikbaarheid	TV21	Reserve Strategische investeringen	2		-2.594		-2.000		-2.000		-2.000
3B. Bereikbaarheid	TV22	Res. vastgoed eigenaarsonderhoud		18		18		18		18	
Totaal 3B. Bereikbaarheid				**20.503**	**-13.370**	**6.356**	**-4.940**	**9.324**	**-4.887**	**8.612**	**-4.770**
4. Veilige wijken	TV12	B27: Vergunningplicht Kruisstraat	12	297		389					
4. Veilige wijken	TV11	Res. vastgoed eigenaarsonderhoud			-17		-17		-17		-17
4. Veilige wijken	TV12	Saldireserve specifiek			-168						
Totaal 4. Veilige wijken				**297**	**-185**	**389**	**-17**	**0**	**-17**	**0**	**-17**
5. Levendige stad	TV52	B26: Ondergrondse infra sportparken	13	250							
5. Levendige stad	TV53	B27: Acute problemen culturele instellingen	14	1.500		500					
5. Levendige stad	TV53	Voorbereidingskosten (dekking uit RSI): zie 3i Investeringen	2	3.400							
5. Levendige stad	TV53	Exploitatieproject RME (dekking uit reserve eporm)	1	2.700							
5. Levendige stad	TV53	B26: Hornemannhuis	15	280		30					
5. Levendige stad	TV53	KN25: Jong cultuur	16	250							
5. Levendige stad	TV51	Reserve Strategische sportevenementen					-600				
5. Levendige stad	TV52	Res.Onderz.& ontwikkeling (vh voorb.kr.)			-40						
5. Levendige stad	TV52	Reserve CO2-reductie vastgoed		90	-17	90	-17	90	-17	90	-17
5. Levendige stad	TV53	Res. vastgoed eigenaarsonderhoud		1.180	-95	1.180	-95	1.180	-95	1.180	-95
5. Levendige stad	TV53	Reserve CO2-reductie vastgoed		21	-2	21	-2	21	-2	21	-2
5. Levendige stad	TV53	Reserve eporm	1	2.700	-2.700						
5. Levendige stad	TV53	Reserve Strategische investeringen	2		-3.400						
5. Levendige stad	TV54	Reserve Aankoop kunstvoorwerpen		232	-232	232	-232	232	-232	232	-232
5. Levendige stad	TV54	Reserve Tentoonstellingen Van Abbemuseu		350	-350	350	-350	350	-350	350	-350
5. Levendige stad	TV55	Res. vastgoed eigenaarsonderhoud		29	-67	29	-67	29	-67	29	-67
Totaal 5. Levendige stad				**12.982**	**-6.903**	**2.432**	**-1.363**	**1.902**	**-763**	**1.902**	**-763**
6. Organisatie	TV01	Voorbereidingskosten (dekking uit RSI): zie 3i Investeringen	2	69							
6. Organisatie	TV01	Doorontwikkeling bedrijfsvoering (dekking uit reserve)	17	4.026		28					
6. Organisatie	TV04	Voorbereidingskosten (dekking uit RSI): zie 3i Investeringen	2	2.105		1.879		2.136		892	
6. Organisatie	TV04	GIVE (dekking uit saldireserve)	18	2.000							
6. Organisatie	TV04	B27: Vergunningplicht Kruisstraat	12	5		12					
6. Organisatie	TV04	B26: Informatiebeveiliging	19	2.000							
6. Organisatie	TV01	Reserve Opkomst verkiezingen		15	-50	15	-50	15		15	
6. Organisatie	TV01	Reserve Strategische investeringen	2		-69						
6. Organisatie	TV01	Reserve reserveringen 2025			-100		-100		-100		-100
6. Organisatie	TV02	Reserve Verkiezingen		486	-922	486	-7	486	-7	486	-7
6. Organisatie	TV04	Res.Transformatiefonds sociaal domein			-80						
6. Organisatie	TV04	Reserve Circulaires gemeentefonds			-48		48		48		48
6. Organisatie	TV04	Reserve doorontwikkeling bedrijfsvoering	17		-4.026		-28				
6. Organisatie	TV04	Reserve Duurzaamheidsfonds SVGG		6	-210	6	-210	6	-210	6	-210
6. Organisatie	TV04	Reserve Eigen Kapitaal			-8.260		-1.251		-8.658		719
6. Organisatie	TV04	Reserve Lokaal Overleg (LO)			-84		-44		-44		-44
6. Organisatie	TV04	Reserve Masterplan mobiliteit		-75		-75		-75		-75	
6. Organisatie	TV04	Reserve SMMM			-70		-70				
6. Organisatie	TV04	Reserve Strategische investeringen	2		-2.105		-1.879		-2.136		-892
6. Organisatie	TV04	Saldireserve specifiek			-4.172				-200		
6. Organisatie	TV063	Reserve Masterplan mobiliteit		106		106		106		106	
6. Organisatie	TV08	Reserve doorontwikkeling bedrijfsvoering					-145				
6. Organisatie	TV08	Reserve Risico's garanties geldleningen		35		35		35		35	
Totaal 6. Organisatie				**10.778**	**-20.196**	**2.492**	**-3.736**	**2.709**	**-11.307**	**1.465**	**-486**
Alle programma's		B26: Incidentele fte's + verlengen 2030 (B27)	20	3.506		3.506		3.506		2.247	
Totaal				**186.449**	**-168.364**	**121.283**	**-112.021**	**111.891**	**-108.398**	**84.273**	**-73.016**
Saldo				**16.058**		**7.234**		**1.464**		**9.227**	

Structurele mutaties reserves	2027		2028		2029		2030	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Programma 2b. Onderwijs, taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting								
Reserve Kapitaallasten uitbreiding ISE		-115		-115		-115		-115
Totaal structurele mutaties reserves		**-115**		**-115**		**-115**		**-115**

Structureel begrotingssaldo

	2027			2030		
Programma / omschrijving	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
1 Klimaat en weer	132,1	-82,5	49,6	130,5	-90,3	40,2
2a. Ondernemende stad	48,2	-40,6	7,5	47,8	-41,5	6,4
2b. Onderwijs	67,7	-19,7	48,0	69,8	-18,0	51,9
2c. Sociale stad	646,1	-184,7	461,5	587,5	-163,9	423,6
3a. Woningbouw en fijne wijken	122,8	-80,0	42,8	90,4	-54,8	35,7
3b. Bereikbaarheid	72,0	-5,4	66,6	79,4	-5,1	74,3
4. Veilige wijken	61,2	-9,8	51,5	53,1	-2,3	50,9
5 Levendige stad	108,7	-19,8	88,9	105,5	-19,7	85,8
6 Organisatie	38,5	-37,1	1,4	107,4	-50,0	57,4
Totaal van de programma's	**1.297,3**	**-479,5**	**817,7**	**1.271,5**	**-445,5**	**826,0**
Algemene dekkingsmiddelen		-902,1	-902,1		-943,6	-943,6
Overhead	133,2	-1,7	131,6	123,9	-2,0	121,9
Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-
Onvoorzien	0,3	-	0,3	0,3	-	0,3
Mutaties reserves	35,8	-83,2	-47,4	9,9	-14,4	-4,5
Geraamd resultaat	**1.466,6**	**-1.466,6**	**0,0**	**1.405,5**	**-1.405,5**	**-0,0**
Incidentele baten en lasten			16,0			9,2
Structureel begrotingssaldo			**16,0**			**9,2**

Bijlage 5. Meerjarenraming 2027-2030

Taakvelden (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
LASTEN						
5.7 Openb. groen en (openlucht)recreatie	26.854	28.555	28.833	28.363	29.392	29.046
Groen	**26.854**	**28.555**	**28.833**	**28.363**	**29.392**	**29.046**
7.2 Riolering	23.806	26.063	31.511	29.982	31.261	32.600
Water	**23.806**	**26.063**	**31.511**	**29.982**	**31.261**	**32.600**
7.3 Afval	32.413	34.654	35.332	40.155	44.174	48.553
7.4 Milieubeheer	25.500	26.024	35.245	27.417	27.106	19.142
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	1.582	1.131	1.167	1.165	1.164	1.164
Milieu	**59.495**	**61.809**	**71.744**	**68.737**	**72.444**	**68.859**
1 Klimaat en weer	**110.156**	**116.427**	**132.088**	**127.082**	**133.097**	**130.505**
3.1 Economische ontwikkeling	4.432	4.194	3.750	3.696	3.694	3.694
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	3.733	9.398	32.130	32.563	32.811	32.692
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	4.028	4.231	4.637	4.580	4.574	4.465
3.4 Economische promotie	7.066	9.554	7.633	7.051	7.039	6.977
2A Ondernemende stad	**19.259**	**27.377**	**48.150**	**47.890**	**48.118**	**47.828**
4.2 Onderwijshuisvesting	25.801	24.642	27.937	30.600	31.582	33.633
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	35.531	38.805	39.754	38.352	38.379	36.182
2B Onderwijs	**61.332**	**63.447**	**67.691**	**68.952**	**69.961**	**69.815**
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	90.091	59.104	77.895	73.202	73.256	47.659
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo	347	0	0	0	0	0
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorz. Jeugd	347	0	0	0	0	0
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorz. Integraal	47.753	45.210	48.676	46.116	46.116	46.116
7.1 Volksgezondheid	17.712	19.648	14.462	14.461	14.465	14.470
Sociale basis en wijkteams	**156.249**	**123.962**	**141.033**	**133.779**	**133.837**	**108.245**
6.3 Inkomensregelingen	174.333	185.525	188.994	188.476	188.364	187.883
6.4 WSW en beschut werk	40.667	38.752	36.938	34.604	33.543	30.604
6.5 Arbeidsparticipatie	24.966	22.380	26.130	24.700	23.465	23.591
Werk en inkomen	**239.966**	**246.657**	**252.062**	**247.780**	**245.372**	**242.078**
6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	11.206	11.608	11.960	12.143	12.345	12.345
6.711 Huishoudelijke hulp (Wmo)	25.953	26.406	26.048	26.555	27.175	27.176
6.712 Begeleiding (Wmo)	17.617	15.941	15.761	16.095	16.467	16.467
6.713 Dagbesteding (Wmo)	2.171	2.791	2.891	2.948	3.013	3.013
6.714 Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	372	787	794	794	794	794
6.791 PGB Wmo	5.617	7.172	5.856	5.970	6.099	6.099
6.811 Beschermd wonen (Wmo)	35.028	36.597	39.480	38.293	38.293	38.281
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	27.465	26.992	23.672	23.840	23.259	23.251
6.81B Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	0	727	0	0	0	0
6.91 Coördinatie en beleid Wmo	11.866	9.529	14.008	13.744	13.722	13.611
Wmo	**137.294**	**138.550**	**140.470**	**140.382**	**141.167**	**141.037**
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	11.337	8.263	10.606	8.097	8.115	8.115
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	43.488	45.684	43.533	37.198	37.612	37.612
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	987	732	1.708	715	717	717
6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal	12.527	7.702	10.508	7.901	7.901	7.901
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	21.964	21.423	21.802	20.829	20.896	20.896
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	3.884	2.643	3.959	2.666	2.672	2.672
6.792 PGB Jeugd	3.331	2.078	2.932	1.758	1.777	1.777
6.821 Jeugdbescherming	5.596	5.910	6.137	6.151	6.151	6.151
6.822 Jeugdreclassering	1.095	1.070	1.112	1.114	1.114	1.114
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	13.425	8.484	10.282	9.240	9.233	9.161
Jeugd	**117.635**	**103.989**	**112.579**	**95.669**	**96.188**	**96.116**
2C Sociale stad	**651.144**	**613.158**	**646.144**	**617.610**	**616.564**	**587.476**
8.1 Ruimte en leefomgeving	30.072	30.175	35.665	36.370	26.741	24.687
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreine	59.795	56.067	60.603	59.653	62.904	42.384
8.3 Wonen en bouwen	24.497	26.615	26.563	27.425	24.429	23.374
3A Woningbouw en fijne wijken	**114.364**	**112.857**	**122.831**	**123.448**	**114.074**	**90.445**

Taakvelden (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
2.1 Verkeer en vervoer	57.252	58.104	60.970	62.814	66.948	68.020
2.2 Parkeren	5.793	9.837	8.075	8.611	8.499	8.403
2.4 Economische havens en waterwegen	285	287	400	459	456	453
2.5 Openbaar vervoer	1.633	2.156	2.516	2.382	2.481	2.497
3B Bereikbaarheid	**64.963**	**70.384**	**71.961**	**74.266**	**78.384**	**79.373**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	20.274	20.497	25.419	25.759	25.802	25.771
1.2 Openbare orde en veiligheid	34.495	27.298	35.826	35.090	28.757	27.350
4 Veilige wijken	**54.769**	**47.795**	**61.245**	**60.849**	**54.559**	**53.121**
5.1 Sportbeleid en activering	10.472	10.024	9.218	9.798	8.957	8.930
5.2 Sportaccommodaties	34.646	33.555	36.964	37.354	37.198	37.009
Sport	**45.118**	**43.579**	**46.182**	**47.152**	**46.155**	**45.939**
5.3 Cultuurpresentatie,-prod. en particip.	46.230	42.122	47.130	42.874	44.256	44.118
5.4 Musea	7.728	6.954	7.359	7.370	7.487	7.482
5.5 Cultureel erfgoed	1.670	2.830	2.623	2.622	2.634	2.616
5.6 Media	4.673	6.507	5.387	5.387	5.387	5.387
Cultuur	**60.302**	**58.413**	**62.499**	**58.253**	**59.764**	**59.603**
5 Levendige stad	**105.420**	**101.992**	**108.681**	**105.405**	**105.919**	**105.542**
0.1 Bestuur	20.454	21.058	19.215	19.131	19.136	18.573
0.2 Burgerzaken	15.293	15.474	15.686	14.123	12.624	11.929
Bestuur en Dienstverlening	**35.748**	**36.532**	**34.901**	**33.254**	**31.760**	**30.502**
0.11 Resultaat rek. van baten en lasten	36.150	0	0	0	0	0
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	1.702	1.712	1.719	1.725	1.683	1.679
0.4 Overhead	114.145	121.313	133.232	123.949	125.634	123.865
0.5 Treasury	849	535	299	-2.015	-3.994	-5.162
0.7 Algemene en ov. uitkering gem.fonds	936	95	95	95	95	95
0.8 Overige baten en lasten	-1.382	-2.827	-4.101	22.854	45.024	75.188
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	1.871	0	0	0	0	0
Bedrijfsvoering	**154.272**	**120.828**	**131.244**	**146.608**	**168.442**	**195.665**
0.61 OZB woningen	2.061	2.356	2.559	2.467	2.335	2.270
0.62 OZB niet-woningen	838	977	966	933	885	861
0.63 Parkeerbelasting	1.762	368	1.310	1.296	1.276	1.265
0.64 Belastingen overig	1.273	948	997	980	955	942
Belastingen	**5.935**	**4.649**	**5.832**	**5.676**	**5.451**	**5.338**
6 Organisatie	**195.955**	**162.009**	**171.977**	**185.538**	**205.653**	**231.505**
Mutatie reserves	166.128	49.392	35.802	8.616	10.423	9.877
Saldo LASTEN	1.543.489	1.364.838	**1.466.570**	1.419.656	1.436.752	1.405.487

Taakvelden (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
BATEN						
5.7 Openb. groen en (openlucht)recreatie	-1.947	-644	-647	-647	-647	-647
Groen	**-1.947**	**-644**	**-647**	**-647**	**-647**	**-647**
7.2 Riolering	-26.747	-28.206	-33.599	-32.056	-33.335	-34.634
Water	**-26.747**	**-28.206**	**-33.599**	**-32.056**	**-33.335**	**-34.634**
7.3 Afval	-34.174	-36.676	-37.476	-42.300	-46.319	-50.680
7.4 Milieubeheer	-14.636	-11.518	-10.158	-15.408	-10.689	-3.686
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-602	-648	-648	-648	-648	-648
Milieu	**-49.412**	**-48.842**	**-48.282**	**-58.356**	**-57.656**	**-55.014**
1 Klimaat en weer	**-78.105**	**-77.692**	**-82.528**	**-91.059**	**-91.638**	**-90.295**
3.1 Economische ontwikkeling	-21	0	0	0	0	0
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-2.477	-7.655	-30.266	-30.711	-31.160	-31.042
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-2.990	-2.581	-2.908	-2.988	-3.068	-2.959
3.4 Economische promotie	-5.756	-6.560	-7.460	-7.460	-7.460	-7.460
2A Ondernemende stad	**-11.244**	**-16.796**	**-40.634**	**-41.159**	**-41.688**	**-41.461**
4.2 Onderwijshuisvesting	-5.033	-3.305	-3.468	-3.468	-3.468	-3.468
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-17.141	-14.983	-16.209	-16.209	-16.209	-14.494
2B Onderwijs	**-22.174**	**-18.288**	**-19.677**	**-19.677**	**-19.677**	**-17.962**
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-52.648	-13.426	-30.812	-30.814	-30.814	-6.314
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorz. Integraal	-2.054	0	0	0	0	0
7.1 Volksgezondheid	-3.989	-5.548	-183	-183	-183	-183
Sociale basis en wijkteams	**-58.690**	**-18.974**	**-30.995**	**-30.997**	**-30.997**	**-6.497**
6.3 Inkomensregelingen	-143.699	-150.141	-148.337	-148.341	-148.341	-148.341
6.5 Arbeidsparticipatie	-2.632	0	-89	0	0	0
Werk en inkomen	**-146.331**	**-150.141**	**-148.426**	**-148.341**	**-148.341**	**-148.341**
6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	-1	0	0	0	0	0
6.711 Huishoudelijke hulp (Wmo)	-2.008	-5.539	-1.522	-5.146	-5.146	-5.146
6.712 Begeleiding (Wmo)	-708	-647	-647	-647	-647	-647
6.714 Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	-850	0	0	0	0	0
6.811 Beschermd wonen (Wmo)	-470	-415	-500	-700	-700	-700
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	-637	-874	-895	-895	-895	-895
Wmo	**-4.675**	**-7.475**	**-3.564**	**-7.388**	**-7.388**	**-7.388**
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	0	0	0	0	0	0
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	-28	0	0	0	0	0
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	-258	0	-103	-103	-103	-103
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	-6.362	-1.589	-1.589	-1.589	-1.589	-1.589
Jeugd	**-6.648**	**-1.589**	**-1.692**	**-1.692**	**-1.692**	**-1.692**
2C Sociale stad	**-216.344**	**-178.179**	**-184.677**	**-188.418**	**-188.418**	**-163.918**
8.1 Ruimte en leefomgeving	-13.757	-5.671	-5.904	-9.830	-2.324	-930
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreine	-52.307	-54.450	-58.897	-58.240	-60.628	-40.519
8.3 Wonen en bouwen	-16.003	-12.499	-15.224	-15.214	-13.333	-13.333
3A Woningbouw en fijne wijken	**-82.066**	**-72.620**	**-80.025**	**-83.284**	**-76.285**	**-54.782**
2.1 Verkeer en vervoer	-10.435	-3.669	-3.076	-3.074	-3.017	-2.810
2.2 Parkeren	-2.289	-3.901	-2.169	-2.159	-2.159	-2.159
2.4 Economische havens en waterwegen	-46	-119	-119	-119	-119	-119
2.5 Openbaar vervoer	1	-13	-13	-13	-13	-13
3B Bereikbaarheid	**-12.769**	**-7.702**	**-5.377**	**-5.365**	**-5.308**	**-5.101**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-446	-459	-470	-470	-470	-470
1.2 Openbare orde en veiligheid	-11.688	-1.758	-9.297	-9.289	-3.150	-1.783
4 Veilige wijken	**-12.134**	**-2.217**	**-9.767**	**-9.759**	**-3.620**	**-2.253**
5.1 Sportbeleid en activering	-1.902	-1.305	-750	-745	-745	-745
5.2 Sportaccommodaties	-15.686	-12.264	-12.566	-12.523	-12.523	-12.524
Sport	**-17.588**	**-13.569**	**-13.316**	**-13.268**	**-13.268**	**-13.269**
5.3 Cultuurpresentatie,-prod. en particip.	-4.639	-4.993	-5.195	-5.195	-5.185	-5.185
5.4 Musea	-2.028	-1.073	-1.145	-1.145	-1.145	-1.145
5.5 Cultureel erfgoed	19	-98	-99	-99	-99	-99
Cultuur	**-6.648**	**-6.164**	**-6.439**	**-6.439**	**-6.429**	**-6.429**
5 Levendige stad	**-24.236**	**-19.733**	**-19.755**	**-19.707**	**-19.697**	**-19.698**

Taakvelden (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
0.1 Bestuur	-1.765	-513	-513	-513	-513	-513
0.2 Burgerzaken	-7.671	-8.010	-8.236	-7.731	-6.044	-5.179
Bestuur en Dienstverlening	**-9.436**	**-8.523**	**-8.749**	**-8.244**	**-6.557**	**-5.692**
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-20	-95	-95	-95	-95	-95
0.4 Overhead	-3.242	-2.455	-1.667	-1.667	-1.667	-1.667
0.5 Treasury	-8.877	-9.547	-11.438	-9.939	-11.039	-10.787
0.7 Algemene en ov. uitkering gem.fonds	-759.926	-741.413	-784.454	-784.222	-804.922	-836.894
0.8 Overige baten en lasten	-2.891	-35	-35	-35	-35	-35
Bedrijfsvoering	**-774.956**	**-753.545**	**-797.689**	**-795.958**	**-817.758**	**-849.478**
0.61 OZB woningen	-43.444	-45.619	-47.003	-47.003	-47.003	-47.003
0.62 OZB niet-woningen	-50.491	-54.045	-56.280	-56.280	-57.280	-57.280
0.63 Parkeerbelasting	-27.885	-23.712	-27.810	-29.794	-31.745	-32.801
0.64 Belastingen overig	-3.745	-3.201	-3.351	-3.351	-3.351	-3.351
Belastingen	**-125.565**	**-126.577**	**-134.444**	**-136.428**	**-139.379**	**-140.435**
6 Organisatie	**-909.958**	**-888.645**	**-940.882**	**-940.630**	**-963.694**	**-995.605**
Mutatie reserves	-174.357	-82.966	-83.248	-20.598	-26.727	-14.412
Saldo BATEN	-1.543.388	-1.364.838	**-1.466.570**	-1.419.656	-1.436.752	-1.405.487

Bijlage 6. Reserves en voorzieningen

Specifieke reserves

In paragraaf 4.3 zijn de reserves nader toegelicht. Hieronder is aanvullende informatie opgenomen over twee 'verzamel' reserves: de Saldireserve Specifiek en de reserve Samen Morgen Mooier Maken (RSMMM).

Saldireserve Specifiek

(x €1.000)	Mutaties in MJB 2027 (conform besluit)					Nog te
	2026	2027	2028	2029	2030	plannen
Stand 1 januari	**33.682**	**33.603**	**36.802**	**33.633**	**31.164**	**29.010**
Mutaties: + = *storting* - = *onttrekking*						
Woningbouwversnelling: stortingen	16.000	7.500				
Woningbouwversnelling: onttrekkingen	-16.447	-265	-777			-14.450
Beschermd wonen						-5.000
Hoogspanningslijnen						-5.000
Sub.fonds verduurzaming woningen						-1.900
Armoederegeling						-950
Verbeter-initiatieven sociale stad						-919
Ergon						-616
OV minima						-100
Veiligheid: Vergunningsplicht Kruisstraat (turap 2026)						-75
Vrijval: Berenschot		-2.172				
Beheer Give		-2.000				
TGO&COA geleide locaties	4.972	-528	-1.778	-1.778	-888	
Armoederegeling	-174	-174				
Masterplan Mobiliteit	-359	-168				
Regiodeal Atelierpad Heezerweg (uit RSMMM)		63	-63			
Samenwerking met The Gate		198	-66	-66	-66	
Beleidsplan armoede en schulden: storting		1.520				
Beleidsplan armoede en schulden: onttrekkingen		-775	-485	-425		
Design eco systeem				-200		
Vrijval: uitbreiding projectleiders					-1.200	
Aanbestedingskalender IB	-1.000					
KnoopXL	-1.000					
Uitvoeringskosten klimaatakkoord	-498					
Uitvoering beleid migratie	-464					
Woonwagenbeleid (2024-2026)	-328					
College + ondersteuning	-250					
Burgerzaken medewerker B&O	-200					
Uitbreiding DR + ondersteuning	-150					
Extra middelen griffie	-100					
Stadsgezanten + ondersteuning	-81					
Totaal mutaties	**-79**	**3.199**	**-3.169**	**-2.469**	**-2.154**	**-29.010**
Stand per 31-12	**33.603**	**36.802**	**33.633**	**31.164**	**29.010**	**0**

RSMMM

In onderstaand overzicht is de stand per 1 augustus 2026 opgenomen. In Turap2 van 2026 wordt het beeld geactualiseerd. De reserve wordt per 31-12-2026 opgeheven.

(x 1.000)		SMMM	Stand	Mutaties in MJB 2027			Restant
Onderwerp		oorspr.	JRR 2025	2026	2027	2028	
1	Klimaat, isolatie, verduurzamen vastgoed	5.000	2.607	-2.607			0
2	Armoede, energiearmoede, gratis OV minima	2.000	2.040	-513	-1.527		0
3	Innovatie, digitalisering, launching customer, bedr.terreinen	2.000	1.651	-619	-264		768
4	Wijkagenda, gebiedsgericht werken	5.000	2.441	-2.316			125
5	Bedrijfsvoering	700	-205	206			1
6	Binnenstad	1.700	935	-935			0
7	Werk	534	639	-109	-63		467
8	Onderwijs/arbeidsmarkt (EC)	533	281	-196	-25		60
9	Ontwikkelprogramma: Toekomstvaste Financiële Functie	500	446				446
10	Groenplan centrum	1.500	719	-719			0
11	Broedplaatsen/makerspaces	667	692	-566	-63	-63	0
12	Diversiteit en inclusie	2.000	398	-398			0
13	MKB	533	349	-171			178
14	Organisatie-ontwikkeling	700					0
15	Brainport voor iedereen, inwonersparticipatie	3.500	2.261	-2.261			0
16	Mobiliteit, fiets op één, verkeersveiligheid, ring	3.000	953	-953			0
17	Woningbouw, grond, onrendabele toppen	3.500	3.517	-3.192	-388	63	0
18	Cofinanciering Volkshuisvestingsfonds	3.200	29	-29			0
19	Wijkeconomie en wijkwinkelcentra	1.000	333	-333			0
20	Cultuur	667	340	-339			1
21	Nachtleven	666	275	-275			0
22	Erfgoed	2.000	857	-857			0
23	Sport	1.000	234	-169			65
24	Informatiebeveiliging	1.800	1.980	-1.110	-70	-70	730
25	Ontwikkelprogramma: P&O	100	2	-2			0
a	Veiligheid en preventie		197	-197			0
b	Griffie		200	-200			0
c	Rijke Schooldag /LEA		771	-771			0
	Totaal mutaties lopend jaar			**-19.631**	**-2.400**	**-70**	**-2.841**
	Stand einde jaar	**43.800**	**24.942**	**5.311**	**2.911**	**2.841**	**0**

Reserves meerjarig

Hieronder een meerjarig verloopoverzicht van de algemene reserve (weerstandsvermogen/reserve eigen kapitaal) en de verschillende soorten bestemmingsreserves.

	jaarrekening						prognose	begroting
(x € 1.000)	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Algemene reserve								
1 januari	100.031	128.031	139.540	151.326	137.388	148.772	153.678	135.359
Toevoeging	8.462	11.950	4.858	2.000	-5.484	0	0	0
Onttrekking	-28.086	-39.505	-25.778	-60.858	-249	-13.991	-48.296	-10.760
resultaat jaar x-1	47.624	39.064	32.707	44.920	17.118	18.896	29.977	0
31 december	128.031	139.540	151.326	137.388	148.772	153.678	135.359	124.599
Bestemmingsreserves met bestedingsfunctie								
1 januari	36.651	*49.854	77.013	*114.345	*138.174	*112.843	*108.900	70.647
Toevoeging	81.087	81.617	99.379	126.099	80.588	66.581	34.829	17.729
Onttrekking	-54.844	-58.761	-56.847	-78.865	-96.998	-73.952	-79.255	-11.317
resultaat jaar x-1	0	4.303	0	3.174	4.462	1.267	6.173	0
31 december	62.894	77.013	119.545	164.753	126.226	106.739	70.647	77.059
Bestemmingsreserves met egalisatiefunctie								
1 januari	105.062	*122.051	136.501	*152.814	*196.314	*257.296	*268.457	239.508
Toevoeging	42.118	43.558	61.041	59.247	92.439	99.317	44.360	17.703
Onttrekking	-38.167	-29.108	-49.929	-42.326	-44.840	-86.414	-73.309	-61.171
resultaat jaar x-1	0	0	0	0	0	419	0	0
31 december	109.012	136.501	147.613	169.735	243.913	270.618	239.508	196.040
Bestemmingsreserves tbv risicodekking								
1 januari	7.973	7.309	7.754	7.455	7.920	8.546	8.776	16.126
Toevoeging	445	445	454	465	626	230	7.500	370
Onttrekking	-1.109	0	-753	0	0	0	150	0
resultaat jaar x-1	0	0	0	0	0	0	0	0
31 december	7.309	7.754	7.455	7.920	8.546	8.776	16.126	16.496
Reserves totaal								
1 januari	249.717	307.245	360.808	425.940	479.796	527.457	539.811	461.640
Toevoeging	132.112	137.570	165.732	187.810	168.168	166.128	86.689	35.802
Onttrekking	-122.206	-127.374	-133.307	-182.048	-142.087	-174.357	-201.010	-83.248
resultaat jaar x-1	47.624	43.367	32.707	48.094	21.580	20.582	36.150	0
31 december	307.246	360.808	425.940	479.796	527.457	539.811	461.640	414.194

** aangepaste categorie bestedingsfunctie - egalisatiefunctie*

Voorzieningen

(bedragen x € 1.000)	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2027
Voorzieningen	28.382	16.212	17.333	2.800	24.461

Voorziening ter egalisering van kosten (BBV art. 44.1 c)	***Beginstand 1-1-2027***	***Toevoeging***	***Onttrekking***	***Vrijval***	***Eindstand 31-12-2027***
	2.812			*2.800*	*12*

	Beginstand 1-1-2027	*Toevoeging*	*Onttrekking*	*Vrijval*	*Eindstand 31-12-2027*
Voorziening tariefsegalisatie riolering	*2.812*	*-*	*-*	*2.800*	*12*

Doel Egalisatie van tarieven om tekorten of overschotten uit rioolexploitatie op te vangen.

Datum instelling 19-12-2017

Toelichting Het over de jaren opgebouwde saldo in de egalisatievoorziening riolering, zijnde €2,8 mln, wordt ingezet in 2027, wat bijdraagt aan het beperkt houden van de stijging van de rioolheffing in 2027 (tariefsegalisatie).

Voorziening voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen waarvoor een heffing wordt geheven (BBV art. 44.1 d)	***Beginstand 1-1-2027***	***Toevoeging***	***Onttrekking***	***Vrijval***	***Eindstand 31-12-2027***
		16.685	*16.600*		*85*

	Beginstand 1-1-2027	*Toevoeging*	*Onttrekking*	*Vrijval*	*Eindstand 31-12-2027*
Voorziening Riolen	*-*	*16.685*	*16.600*	*-*	*85*

Doel Deze voorziening wordt ingezet voor vervangings- en verbeteringsinvesteringen vanuit het Gemeentelijk Rioleringsplan.

Datum instelling

Toelichting De storting betreft de dotatie aan de spaarvoorziening riolering voor de benodigde vervangings- en verbeteringsinvesteringen voor 2027, als gevolg van de geactualiseerde investeringsramingen die onderdeel zijn van het gesloten kostendekkingsplan riolering.
De onttrekking is het bedrag dat we verwachten te gaan realiseren ten gunste van geplande investeringsprojecten in 2027, zoals genoemd bij ‘storting’.

Voorziening voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is (BBV art. 44.2)	***Beginstand 1-1-2027***	***Toevoeging***	***Onttrekking***	***Vrijval***	***Eindstand 31-12-2027***
	10.675	*-473*			*10.202*

	Beginstand 1-1-2027	*Toevoeging*	*Onttrekking*	*Vrijval*	*Eindstand 31-12-2027*
Voorziening afvalstoffen	*2.041*	*-473*	*-*	*-*	*1.568*

Doel Opvangen van schommelingen in de afvalstoffenheffing (huishoudens) en reinigingsrecht (bedrijven).

Datum instelling

Toelichting De mutatie van € -473.000 bestaat uit een (structurele) storting van € 527.000 en een eenmalige onttrekking van € 1.000.000. Door deze eenmalige onttrekking kan de stijging van afvalstoffenheffing in 2027 worden beperkt (tariefegalisatie). De structurele storting draagt eraan bij dat ook in toekomstige jaren, indien nodig, gericht ingezet kan worden op tariefegalisatie.

	Beginstand 1-1-2027	*Toevoeging*	*Onttrekking*	*Vrijval*	*Eindstand 31-12-2027*
Voorziening vooruitontv. facilitaire grondexpl	*8.634*	*-*	*-*	*-*	*8.634*

Doel De restant middelen inzake facilitaire projecten die van ontwikkelaars zijn vooruit ontvangen waarvoor de gemeente een eindafrekening moet opstellen (bijv bij kostenverhaalsbijdragen, afdwingbare financiële bijdragen of anterieure overeenkomsten).

Datum instelling 17-12-2024

Toelichting N.v.t.

Voorziening voor verplichtingen, verliezen en risico's (BBV art. 44.1 a en 44.1b)	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2027
	14.895		733		14.162

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2027
Voorz. claims en juridische geschillen	-	-	-	-	-

Doel Afwikkelen van lopende claims en geschillen waarbij sprake is van onzekerheid

Datum instelling 3-7-2018

Toelichting N.v.t.

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2027
Voorz. risico's schulddienstverlening	130	-	-	-	130

Doel Ten behoeve van oninbare leningen verstrekt door Schulddienstverlening (Stadsbank)

Datum instelling Eerder dan 2010

Toelichting N.v.t.

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2027
Voorz. sociaal plan medewerkers ijsbaan	-	-	-	-	-

Doel Afwikkeling van de financiële aspecten naar aanleiding van het overeengekomen sociaal plan voor de medewerkers IJsbaan welke ten tijde van de verzelfstandiging in dienst waren bij de gemeente Eindhoven

Datum instelling 3-7-2018

Toelichting Looptijd van deze voorziening is tot en met 31-12-2026. Na deze datum wordt de voorziening opgeheven.

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2027
voorz.overige WW-ers	339	-	-	-	339

Doel Bekostigen van de WW verplichtingen van voormalige werknemers

Datum instelling 3-7-2018

Toelichting N.v.t.

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2027
Voorziening Pensioenen Wethouders	9.719	-	509	-	9.210

Doel Het beschikken over voldoende vermogen ter financiering van de pensioenverplichtingen ten behoeve van huidige en voormalige wethouders

Datum instelling 8-11-2022 (B&W-besluit)

Toelichting In 2022 is een voorziening gevormd om te voldoen aan de pensioenverplichtingen voor wethouders. Op basis van een actuele berekening van ProAmbt is per saldo een bedrag van €508.727 begroot als vermindering op de voorziening.

	Beginstand 1-1-2027	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Eindstand 31-12-2027
Voorziening RVU	127	-	127	-	-

Doel De RVU is bedoeld om het mogelijk te maken voor medewerkers om eerder te stoppen met werken. Het specifieke doel van deze voorziening is om de lasten aan de werknemer te kunnen vergoeden.

Datum instelling 2025

Toelichting

In 2024 is de voorziening Regeling Vervroegd Uittreden (RVU) gevormd, voor de financiële verplichting die de gemeente tegenover de ex-medewerker en de fiscus heeft op basis van deze regeling. Bij de RVU nemen medewerkers ontslag en volgt er een (maandelijkse) ontslagvergoeding die de ex-medewerker in staat stelt om te overbruggen tot aan de AOW-leeftijd. Op basis van een actuele berekening is per saldo een bedrag van € 127.000 begroot als vermindering op de voorziening.

	Beginstand 1-1-2027	*Toevoeging*	*Onttrekking*	*Vrijval*	*Eindstand 31-12-2027*
Voorziening spaarverlof	*4.228*	*-*	*-*	*-*	*4.228*

Doel Voldoende middelen beschikbaar te hebben om het t.z.t. op te nemen verlof te kunnen compenseren

Datum instelling 8-11-2022 (B&W-besluit)

Toelichting N.v.t.

	Beginstand 1-1-2027	*Toevoeging*	*Onttrekking*	*Vrijval*	*Eindstand 31-12-2027*
Voorziening voormalig personeel	*255*	*-*	*-*	*-*	*255*

Doel Kosten voormalig personeel

Datum instelling Eerder dan 2010

Toelichting N.v.t.

	Beginstand 1-1-2027	*Toevoeging*	*Onttrekking*	*Vrijval*	*Eindstand 31-12-2027*
Voorziening wachtgeld bestuurders	*97*	*-*	*97*	*-*	*-*

Doel Voldoen aan de wachtgeldverplichtingen voormalige bestuurders

Datum instelling 3-7-2018

Toelichting Bij de inschatting van de wachtgeldverplichting is beoordeeld welke toekomstige inkomsten de voormalig bestuurder naar verwachting op een andere manier kan genereren. Op basis van een actuele berekening is per saldo een bedrag van €97.393,75 begroot als vermindering op de voorziening.

Bijlage 7. Subsidies

Begrotingssubsidies

Hieronder zijn de subsidies opgenomen die niet onder een specifieke subsidieverordening van de gemeente Eindhoven vallen. Deze worden daarom conform artikel 4:23 van de Algemene wet bestuursrecht expliciet in deze begroting vermeld.

Subsidieontvanger	Taak-veld	Subsidie 2026 (x € 1.000)	Subsidie 2027 (x € 1.000)	
Economie				
Stichting Glow	3.4	977	1.109	
Federatie Eindhovense Carnaval	3.4	220	296	
Intocht Sint Nicolaas, 'meneer Rick'	3.4	22	24	
Stichting Lichtjesroute	3.4	108	118	
Stichting 18 September	3.4	86	95	
Stichting Fakkeltocht	3.4	23	24	
Koningsdag	3.4	232	238	
Onderwijs				
RSV.VO (trajectbegeleiding 17-)	4.3	131	134	
Playing for success	4.3	84	86	
Bibliotheek Eindhoven (BE): Basisfunctie, Bieb in Spil, Boekstartcoach	4.3	5.874	5.751	*1
Bibliotheek Eindhoven (BE): Bibliotopen	4.3	2.460	2.403	*1
Sport en cultuur				
Stichting Area51	5.2	170	174	
Stichting Cultuur Eindhoven (SCE)	5.3	24.311	24.608	
Inclusief huurcompensatie Effenaar (11), Natlab (369) en PopEi (88)				
Dutch Design Foundation inzake DDW en Dutch Design Awards	5.3	533	538	
Design Academy Eindhoven inzake Graduation Show	5.3	125	129	
Architectuurcentrum Eindhoven	8.1	77	77	
Media				
Stichting Omroep Eindhoven en omgeving	5.6	506	519	
Groen en Recreatie				
Trefpunt Groen Eindhoven	5.7	238	300	
Sociale basis				
Stichting Vluchtelingenwerk	6.1	1.982	0	*2
Stichting Vluchtelingen in de Knel (Bed Bad Brood)	6.1	859	868	
Stichting Vluchtelingen in de Knel (Project Toekomstperspectief)	6.1	723	731	
WIJeindhoven	6.23	37.705	38.648	
Stichting Leergeld/voorzieningen voor kinderen in armoede	6.3	998	1.007	
Stg Novadic Kentron/Medische heroïneverstrekking	6.7	675	644	
Stichting Lumens/Expertisecentrum mensenhandel en (jeugd)prostitutie	6.1	359	368	
St. Bomanshof/ exploitatie accomodaties voor maatsch. doeleinden	6.1	304	312	

**1: In de cijfers is het deel van de zorgplichtmiddelen niet meegenomen, de toekenning is nog niet definitief. Dit heeft betrekking op (a) de uitbreiding openingsuren Witte Dame: €188.000 en (b) de bibliotopen: €539.000.*

**2: Met ingang van 1 januari 2027 vindt financiering van deze activiteit niet langer plaats via begrotingssubsidie, maar via inkoop (contractering van dienstverlening).*

Niet-verrekende gebouwgebonden kosten (x €1.000)

Naam instelling	Gebouw-gebonden kosten[1]	Waarvan verrekend in huur[2]	Bijdrage gemeente[3]
Lumens Dynamo	440	229	211
Muziekgebouw Eindhoven N.V.	3.361	2.162	1.199
Stichting Cultuur Centrum de Effenaar	847	316	531
Parktheater Eindhoven N.V.	1.917	788	1.129
Coöperatieve vereniging Natlab	782	574	208
Stichting Vluchtelingenwerk	65	53	12
Wijkcentrum De Dommel	127	48	79
Buurthuis Trefpunt 't Akkertje	31	24	7
Totaal			

[1] Kosten die gemeente maakt met betrekking tot het gebouw.
[2] De huur die de gemeente in rekening brengt bij de instelling. De Raad heeft besloten de fiscale huur in rekening te brengen. Bij nieuwe contracten passen wij dit toe. Lopende contracten kunnen wij niet eenzijdig aanpassen.
[3] De bijdrage van de gemeente bestaat uit de niet via huur verrekende gebouwgebonden kosten.

Bijlage 8. EMU saldo

Omschrijving	T-1 x € 1.000 Volgens realisatie tot en met sept. T-1, aangevuld met raming en resterende periode	T x € 1.000 Volgens begroting T	T+1 x € 1.000 Volgens meerjarenraming in begroting T+1
Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	nnb.	-47.446	-11.982
Mutatie (im)materiële vaste activa	nnb.	-233.447	-181.337
Mutatie voorzieningen	nnb.	-3.817	-4.332
Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	nnb.	0	0
Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	nnb.	0	0
Berekend EMU-saldo	**nnb.**	**-284.710**	**-197.651**

Bijlage 9. Afkortingen

AB	Algemeen Bestuur
AI	Artificial Intelligence / Kunstmatige Intelligentie
AOKE	Adviescommissie Omgevingskwaliteit Eindhoven
AP	Autoriteit persoonsgegevens
AVA / AvA	Algemene Vergadering van Aandeelhouders
AVE	Aanpak Voorkomen Escalatie
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
Awb	Algemene wet bestuursrecht
AZC	Asielzoekerscentrum
AZWA	Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord
B&W	Burgemeester en Wethouders
B27	Begroting 2027
B5	De vijf Brabantse gemeenten Breda, Eindhoven, Helmond, 's-Hertogenbosch en Tilburg
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BAN	Bureau Agendering en Notulering
BBB	Bed, Bad, Brood-regeling
BBT	Beste beschikbare technieken
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten
BCF	BTW-compensatiefonds
BE	Bibliotheek Eindhoven
BEC	Bio Energie Centrale
BIC	Brainport Industries Campus
BIC C.V.	Brainport Industries Campus Commanditaire Vennootschap
BIC GP B.V.	Beherend vennoot van BIC
BIG	Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten
BITE	Bestuurlijk Interventie Team Eindhoven
BIZ	Bedrijveninvesteringszone
BMPI	Brabants Migratie Informatiepunt
BNA	Brainport Nationale Actieagenda
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BO MIRT	Bestuurlijk overleg Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport
BOA	Buitengewoon Opsporingsambtenaar
BOA	BuitengewoonOpsporingsAmbtenaar
BOD-B5	Voorstel Natuurnetwerk B5-steden (Brabant)
BOM	Brabantse Ontwikkelings Maatschappij
BRC	Brede Regeling Combinatiefuncties
BRE	Breedband Regio Eindhoven
BRP	Basisregistratie Personen
BS	Basisschool
BSN	Burgerservicenummer
BSO	Buitenschoolse opvang
BTW	Belasting Toegevoegde Waarde
BUIG	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten
BV / B.V.	Besloten Vennootschap
BvE	Brainport voor Elkaar
BVL	Brabants VerkeersveiligheidsLabel
BVP	Best Value Procurement
BW	Beschermd wonen
BWT	Bouw- en woningtoezicht
BZK	Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (Ministerie)
CAK	Centraal Administratie Kantoor
CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomst
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CDOKE	Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid
CEP	Centraal Economisch Plan
CIO	Chief Information Office
CISO	Chief Information Security Officer
CIT	Crisis Interventie Team
CKE	Centrum voor de Kunsten Eindhoven
COA	Centraal Orgaan opvang Asielzoekers
COBIT	Control Objectives for Information and related Technology
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van Lagere Overheden
CPB	Centraal Planbureau
CPO	Chief Procurement Officer
CRA	Projectonderdeel Fellenoord / KnoopXL
CRK	Commissie Ruimtelijke Kwaliteit
CRM	Customer Relationship Management
CRSD	Cliëntenraad Sociaal Domein
CTO	Centrum voor Topsport en Onderwijs
CURE	Centrum Uitvoering Reinigingstaken Eindhoven en omgeving
CVV	Collectief vraagafhankelijk vervoer
DAE	Design Academy Eindhoven
DB	Dagelijks Bestuur
DBFMO	Design, Build, Finance, Maintain and Operate
DDE	Design Development Eindhoven
DDF	Dutch Design Foundation
DDW	Dutch Design Week
DGT	De Groene Toren
DIV	Documentaire Informatie Voorziening
DO	Definitief ontwerp
DPIA	Data Protection Impact Analyse
DPP	Dynamische Personeels Planning
DR	Directieraad
DU	Doel Uitkering
DUVO	Decentralisatie Uitkering Vrouwen Opvang
DVO	Dienstverleningsovereenkomst
EAD	Eindhoven Airport District
EBA	European Banking Authority
EBD	Eindhoven Bouwt Door
EBP	Energiebesparingsprogramma
EC	Sector Economie & Cultuur
ECB	Europese Centrale Bank
EFX	Eindhoven Fiber Exchange
EHV-NW	Eindhoven NoordWest
EJV	Eindhovense Jacht Vereniging
EKV	Eindhovense Kano Vereniging
EMU	Economische en Monetaire Unie
EPORM	Exploitatie projecten openbare ruimte meerjarig (naam van reserve)
Ergon	Werkvoorzieningsorganisatie regio Eindhoven
ERPx	Enterprise Resource Planning (voor nieuw financieel system)
ERRIN	European Regions Research and Innovation Network
ESF	Europees Sociaal Fonds
ESRB	Economic Systemic Risk Board
EU	Europese Unie
EVI	Ethiek, Veilig werken & Integriteit
EZ	Economische zaken
FAO	Facilitaire en Administratie Ondersteuning

FIDO	(wet) Financiering Decentrale Overheden
FNV	Federatie Nederlandse Vakbeweging
FTE / fte	Fulltime-equivalent
G4	De vier grote gemeenten: Amsterdam, Den Haag, Rotterdam en Utrecht
G40	Netwerk van 40 middelgrote Nederlandse steden
G5	De vijf grote gemeenten: Amsterdam, Den Haag, Rotterdam, Utrecht en Eindhoven
GALA	Gezond en Actief Leven Akkoord
GB	Gewijzigde Begroting
GDC	Goederendistributiecentrum Acht
GGB	Gebiedsgericht Grondwater Beheer
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
GGD BZO	Gemeentelijke Gezondheidsdienst Brabant Zuid-Oost
GGI	Gemeentelijke Gemeenschappelijke Infrastructuur
GGW	Gebiedsgericht Werken
GGZ	Geestelijke GezondheidsZorg
GHOR	Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio
GIVE	Generieke Informatie Voorzieningen Eindhoven
GLOW	Eindhoven lichtfestival
GOW	Gebiedsontsluitingsweg
GP B.V.	General Partner B.V.
GR	Gemeenschappelijke Regeling
GRC	Governance, Risk en Compliance
GREX	Grondexploitatie
GR-MRE	Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Eindhoven
GRP	Gemeentelijk Rioleringsplan
GRWRE	Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorziening Regio Eindhoven
GVE	Glasvezel Eindhoven
GWT	Grootschalig Watertransport
HbH	Hulp bij Huishouden
HBO	Hoger Beroepsonderwijs
HCA	Human Capital Agenda
HECS	Holland Expat Center South
HHT	Huishoudelijke Hulp Toelage
HIC	High Impact Crimes
HO	Huishoudelijke ondersteuning
HOV	Hoogwaardig Openbaar Vervoer
HR	Human resource
HTC	High Tech Campus
HTCE	High Tech Campus Eindhoven
HTSM	High Tech Systemen & Materialen
HWN – OWN	Hoofd- en onderliggend wegennet
I&B	Informatisering en Beheer (sector)
IAM	Identity- en Access management
IC	Interne controle
ICLEI	International Council for Local Environmental Initiatives
ICS	In Controle Statement
ICT	Informatie en Communicatie Technologie
IHP	Integraal Huisvestingsplan
INCK	Stadsbuurt INCK in de wijk Blaarthem
IOP	Inwoners- en overheidsparticipatie
IoT	Internet of Things
IPCC	Intergovernmental Panel on Climate Change
IPO	Interprovinciaal Overleg
ISE	International School Eindhoven
ISV	Internationale sociale voorwaarden
IT	Informatietechnologie
IV	Informatie Voorziening
IV-3	Informatie voor derden
IVA	Immateriële Vaste Activa
IVP	Integraal Veiligheidsplan
IVTH	Integraal Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving
IWV	Integrale WijkVernieuwing
IZA	Integraal Zorgakkoord
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
JOC	Jeugdoverlast en -criminaliteit
KCC	Klant Contact Centrum
KN	Kadernota
KNOOPXL	Internationale Knoop XL
KOR	Kunst in de Openbare Ruimte
KTM2	Korte Termijn Maatregelen 2
LEA	Lokale Educatieve Agenda
LEO	Luchthaven Eindhoven Overleg
LKS	Loonkostensubsidie
LLO	Leven Lang Ontwikkelen
LO	Lokaal Overleg
LSAE	Lokaal Sportakkoord Eindhoven
LTA	Landelijk Transitiearrangement
LVB	Licht verstandelijke beperking
LVV	Landelijke Vreemdelingen Voorziening
MaaS	Mobility as a Service
MAD	Multi-Art-Disc
MBO	Middelbaar Beroepsonderwijs
MDT	Maatschappelijke Diensttijd
MEC	Milieu Educatie Centrum
MER	Milieueffect rapportage
MGE	Muziekgebouw Eindhoven
MGRi	Milieu-Gezondheid Risico-indicator
MIRT	Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport
miva	mindervaliden
MJB	Meerjarenbegroting
MJOP	Meerjaren OnderhoudsProgramma
MKB	Midden- en Kleinbedrijf
mln.	miljoen
MMC	Máxima Medisch Centrum
MMC TUE	Maxima MC Technische Universiteit Eindhoven
MMK	Multimodale Knoop
MO	Maatschappelijke Opvang
MoU	Memorandum of Understanding
MPG	Meerjarenprognose Grondexploitaties
MRE	Metropoolregio Eindhoven
MVA	Materiële Vaste Activa
MVI	Maatschappelijk Verantwoord Inkopen
MVO	Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen
N.V.	Naamloze Vennootschap
N2	Rijksweg N2
Natlab	Natuurkundig Laboratorium
NEV-RS	Nationale Energie Verkenning-Rekensysteem
NFS	Nieuw Financieel Systeem
NGZ	Niet-gecontracteerde zorg
NIEGG	Niet in exploitatie genomen grond
NIS2	Network and Information Security Directive
NKN	Netwerk Kennissteden Nederland
NL	Nederland
Nnb	Nog niet bekend
NO_2	Stikstofdioxide
NOS	Nederlandse Omroep Stichting
NOVEX	Nationale Omgevingsvisie Executiekracht
NPLV	Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid
NSL	Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit

NSN	Netwerk Kennissteden Nederland
Ntb	Nader te bepalen
O&N	Oud en Nieuw
ODNL	Omgevingsdiensten Nederland
ODZOB	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant
OK de Hurk	Ondernemerskontact de Hurk
OM	Openbaar Ministerie
OOO	Onontkoombaar, onvermijdelijk, onuitstelbaar
OPC	Ontwikkelplan Centrum
OPE	Ontwikkelplan Eindhoven
OR	Openbare Ruimte
OV	Openbaar Vervoer
OVE	Ondernemingsvereniging Eindhoven
OW	Ondersteuning Wonen
OWN	Onderliggend Wegennet
OZB	Onroerendzaakbelasting
OZL	Ondersteuning Zelfstandig Leven
P&C	Planning & Control
P&O	Personeel & Organisatie
P&R	Park and Ride
P+R / P&R	Park and Ride
P4W	Project Passport for work
PAS	Programma aanpak stikstof
PBD	Plastic, Blik en Drinkpakken
PBL	Planbureau voor de Leefomgeving
PC	Sector PublieksContacten
PEK	Platform Eindhovense Klantenraden
PG	Publieke gezondheid
PGA	Persoonsgerichte aanpak
PGB	Persoonsgebonden Budget
PIP	Plan Inburgering en Participatie
PIV4U	Persoonsinformatiesysteem
PM10	Fijnstof ≤10 micrometer
PM2,5	Fijnstof ≤2,5 micrometer
PO	Primair Onderwijs
POC	Percentage of Completion
POLIS	Netwerk rondom innovatieve mobiliteitsoplossingen
PPS	Publiek-Private Samenwerking
PRO	Progressief Nederland (politieke partij)
PSM	Programmaorganisatie Stationsdistrict & MIRT
PSV	Philips Sport Vereniging
Q2	Tweede kwartaal
Q4	Vierde kwartaal
RAV	Regionale ambulance voorziening
RBT	Regionale Mobiliteits-teams
REP	Regionaal Educatief Programma
RES	Regionale EnergieStrategie
RHCe	Regionaal Historisch Centrum
RIEC	Regionale Informatie- en Expertise Centrum
Rijk	Nederlandse rijksoverheid
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
RMC	Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (Schoolverlaters)
RME	Rijksmuseum Eindhoven
RMT	Regionale MobiliteitsTeams
RO	Ruimtelijke Ordening
ROB	Raad voor Openbaar Bestuur
ROW	Regionaal Ontwikkelfonds Werklocaties (bedrijven)
RSI	Reserve Strategische Investeringen
RSMMM	Reserve Samen Morgen Mooier Maken
RSV.VO	Regionaal samenwerkingsverband voor Passend Voortgezet Onderwijs
RVMK	Regionale Verkeers-Milieu Kaart
RVO	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
RVU	Regeling Vervroegd Uittreden
RWB	Regio West-Brabant
RWZI	Rioolwaterzuiveringsinrichting
S&O	Strategie en Opgaven
SALTO	Stichting Algemeen Toegankelijk Onderwijs Eindhoven
SBO	Speciaal basis onderwijs
SCE	Stichting Cultuur Eindhoven
SD	Sociaal Domein
SDE	Stimulering Duurzame Energieproductie en Klimaattransitie
SES(-WOA)	Sociaal-economische Status
SGE	Stedelijk Gebied Eindhoven
SGE/MRE	Stedelijk Gebied Eindhoven / Metropoolregio Eindhoven
SIR	Startup in Residence Programma
SKIA	Strategische Kennis- en Innovatieagenda
SKPO	Stichting Katholiek-Protestants onderwijs
SLA	Service Level Agreement
SMART	Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Relevant, Tijdgebonden
SMMM	Samen Morgen Mooier Maken
SMP	Soortenmanagementplan
SO	Speciaal onderwijs
SPIL	SPelen, Integreren en Leren
SPUK	Specifieke Uitkering
SSKL	Stelpost Strategische Kapitaallasten
STS	Stichting Twice Support
SUOG	Stichting Uitvoering Opdrachten Gemeente
SUVIS	Specifieke uitkering ventilatie in scholen
SVGG	Slim Verduurzaamen Gemeentelijke Gebouwen
SVV	Slim Verduurzamen Vastgoed
TAC	Temporary Art Centre
TDK	Technologie, Design en Kennis
TFF	Toekomstvaste Financiële Functie
TF-RIEC BZ	Taskforce Regionale Inlichtingen en Expertise Centra Brabant-Zeeland
TGO	Tijdelijke Gemeentelijke Opvang
ToC	Theory of Change
Tozo	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers
TTC	Team Transformatie Centrumgebieden
Turap	Tussenrapportage
TV	Taakveld
TVW	Transitievisie warmte
TWh	Terawatt-hour (electriciteitsverbruik)
UIA-proeftuin	Urban Innovative Association
Upba	Uitvoeringsprogramma bestuursakkoord
VAM	Van Abbemuseum
VCP	Verkeerscirculatie plan
VDMA	Van der Meulen-Ansems
VEX Beethoven	Verstedelijkingsprogramma Beethoven
VEX	Vastgoedexploitatie
VIC	Verbijzonderde interne controle
VIOS	Veiligheid in en om Scholen
VJB	Veiligheid, Juridische Zaken & Bestuur (sector)
VMBO	Voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VO	Voortgezet Onderwijs

VPB	Vennootschapsbelastingplicht
VRBZO	Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost
VRI	Verkeerregelinstallatie
VSV	Voortijdig Schoolverlaten
VTH	Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving
VvC	Vereniging van Contractanten
VVE	Voor- en vroegschoolse educatie
W&R	Wet- en regelinspecties
WAB	Wet Arbeidsmarkt in Balans
WEP	Wet Elektronische Publicaties
WGR	Wet gemeenschappelijke regelingen
WGT	Werkgelegenheidsteam
WKA	Water en Klimaatadaptie Aanpak
WKO	Warmte-Koude Opslag
WLZ	Wet langdurige zorg
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WMO CAK	WMO Centraal Administratie Kantoor
Wnra	Wet normalisering rechtspositie ambtenaren
WO	Wetenschappelijk Onderwijs
WOB	Wet openbaarheid van bestuur
Woo	Wet open overheid
WOZ	Waardering Onroerende Zaken
WPG	Wet politiegegevens
WSW	Wet sociale werkvoorziening
WSW	Waarborgfonds Sociale Woningbouw
WWB	Wet Werk en Bijstand
ZE	Zero Emission
ZIN	Zorg in Natura
ZOB	Zuidoost Brabant

EINDHOVEN